

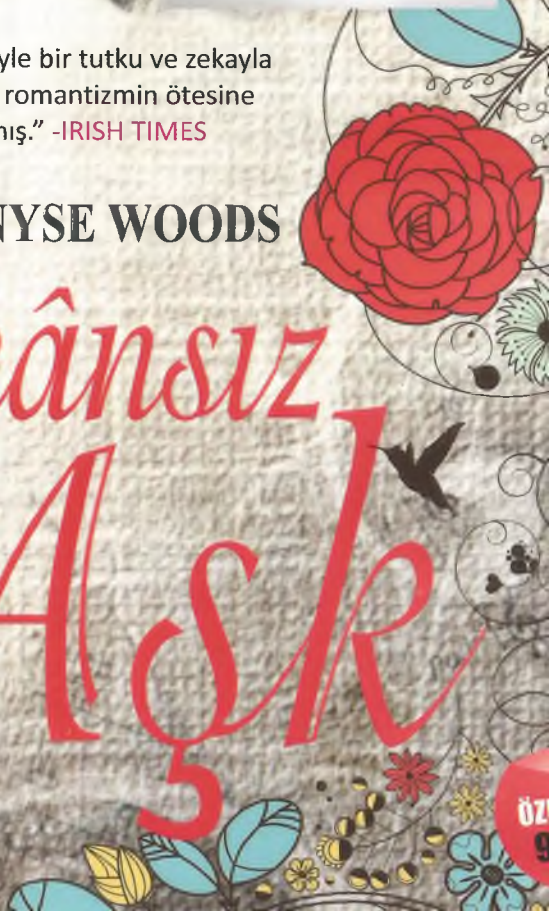

Sisters Planet

“Woods bu romanı öyle bir tutku ve zekayla yaratmış ki, sıradan romantizmin ötesine geçmeyi başarmış.” -IRISH TIMES

DENYSE WOODS

İmkânsız Aşk

Kozmik

öz
9

Vivien Quish, efsanevi Saba Melikesinin diyarına vardığında, büyük bir gezgin olma hayalini gerçekleştirmeyi ümit etmektedir. Beklediği –ya da arzuladığı– en son şey, aşktır. Ama kendine rağmen, karizmatik bir akademisyenle imkânsız bir aşkın içinde bulur kendini.

Yemen çölünün kavurucu sıcağında Vivien, kaybettiğini sandığı macera ruhunu yeniden keşfederken, yaşamının en büyük iki aşkı –bir adam ve bir ülke – onun sınırlarını zorlayacaktır.

Benzersiz, geleceğini seçmek için geçmişini ortadan kaldıran bir kadın hakkında yazılmış, kıskırtıcı bir öykü.

“Woods, masalını, ezan seslerinin melodisi ve antik çöl yaşamının ritmiyle dokuyup, yakan güneşi bezgin okuyucuya kendi hesaplaşmasını aktararak ulaştırıyor ve güzel bir öykü yaratıyor.”

PSYCHOLOGIES MAGAZINE

“Muhteşem bir roman... yavaşça ve büyük zevkle okunacak bir kitap!”

IRELAND ON SUNDAY

İMKÂNSIZ AŞK

Denyse Woods

ORİJİNAL ADI: LIKE NOWHERE ELSE

GENEL YAYIN YÖNETMENİ: TANIL YAŞAR

ÇEVİRMEN: ELİF DİNÇER

DÜZELTİ: ZEYNEP ATAMER

İÇ TASARIM: ADEM ŞENEL

KAPAK TASARIM: DENİZ KARATAĞ

BASKI-CİLT: MELİSA MATBAASI

I. BASKI / MAYIS 2011

Translation Copyright © 2011 by Neden Kitap

Yayıncı Sertifika No: 11389

ISBN 978-975-254-407-9

Melisa Matbaası: Çifte Havuzlar Yolu Acar Sitesi No:4
Davutpaşa/İstanbul Tel: 0212 674 97 23 Sertifika No: 12088

Kozmik

Kozmik, bir Neden Kitap tescilli markasıdır.

Neden Kitap Yayıncılık Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.

İncirli Cad. Akyüz İş Hanı No:1/D

Bakırköy / İstanbul

Tel: 0212 572 07 10 Fax: 0212 572 07 40

www.nedenkitap.com info@nedenkitap.com

<http://www.facebook.com/nedenkitap>

DENYSE WOODS

İMKÂNSIZ

AŞK

Kozmik

Yazar Hakkında

Denyse Woods 1958 yılında Boston'da, İrlandalı bir diplomatın kızı olarak dünyaya geldi. Dublin'deki College Ünivesitesi'nde Arap ve İngiliz dili okudu ve ardından Irak'ta çevirmen olarak çalıştı. Ortadoğu'nun neredeyse tamamını dolaştı ve İngiliz eşiyle 1987 yılında İrlanda'nın Cork eyaletine yerleşmeden önce ABD, Belçika, Avustralya, İtalya ve İngiltere'de yaşadı. İmkânsız Aşk, iki yetişkin kızı olan yazarın üçüncü romanıdır.

Sıra dışı anne-babam Finola ve Gerard'ın anısına

Ruhun baş şehridir o
Kapıları yedi tanedir
-Ve Cennet bahçeleri
Onların kapısı da yedidir-
Her biri dileğini yerine getirir
Bir yabancının
Hangi kapıdan girerseniz girin
İçiniz huzur dolar

- Abdulaziz El Makalih, *Sana Kitabı*'ndan

BÖLÜM 1

1

Yolculuk uzun olsa da, Sana görülmelidir
(Eski bir Arap atasözü)

Yolculuk gerçekten de *uzundu*. Kahire havaalanında – ya da herhangi bir havaalanında – geçen on altı saat en sabırlı insanın bile sınırlarını zorlardı ve ben de hiç sabırlı değilimdir. Londra'dan yaptığım uzun uçuşun ardından, plastik koltuklarda daha uzun süre oturmaya hiç de hevesli değildim. Bu yüzden vardığımda karşılaşacağım olayların yanında olmamam iyi bir şeydi.

Bu yolculukta yolculuk hızının Avrupa'ya oranla farklı olmasını beklemem gerektiğini biliyordum ve bunu aynı gece birçok farklı çıkış kapısında, beklediğimden çok daha önce gördüm. Kahire Uluslararası Havaalanı dünyadaki en rahat havaalanı değildi ama havalandırması oldukça iyiydi. Vardığımdan üç saat sonra tarifeli Sana uçağı anons edildiğinde ben de diğer yolcular gibi transit salonundan çıkış kapısına doğru hareket ettim. Her şey beklendiği gibiydi. Ama uçak hiç kalkmadı. Bilgi verilmedi, açıklama yapılmadı, sadece silkilen omuzlar vardı. *Allah'ın takdiri*.

Rötar, yüzme havuzuna girmeden önce alınan duş gibiydi; zamanı önemseme gibi yersiz Batı beklentilerinden arınmam ve yerel zaman sınırlarını kabullenmem için yapılan bir prosedürdü. Burada, transit salonunda, sakinleşebilirdim ama bu benim üzerimde uyuşturucuyu birden bırakmışım gibi bir etki yapacaktı.

Sana'ya gidecek en fazla elli yolcu vardı ve bunların sadece altı tanesi Batılıydı; hepsi de erkekti. Üçü birlikte yolculuk ediyordu. Biri uyuklamaya çalışırken, bir diğeri gazetesinin arkasında kaybolmuş vaziyetteydi. Volta attım, turuncu plastik koltukları saydım, kalkan uçakların arasındaki süreyi saydım ve salona başlarını uzatan cılız kedileri saydım. İçerdekileri görmek için bara başını uzatan insanlara benziyorlardı. Benim kadar sabırsız görünen bir Batılı daha vardı. Volta atarken birbirimizin yanından geçip göz göze gelip başlarımızı salladık; bekleyemeyen insanların diliydi bu.

Zihnim, tilt makinesindeki bir top gibi cam bölmede sekmeye devam ediyordu, ama nedeni sadece sabırsızlık değildi. Yemen'e yolculuk yapmamam konusunda beni birçok kişi uyarmıştı; bu hiç de hayırlı bir başlangıç değildi.

'Yemen güvenli değildir' demişlerdi bana.

Bana değer verdiğini bildiğim bir arkadaşımın gelen telefon mesajı şöyleydi: 'YEMEN'E GİTME.'

Dışişleri Bakanlığı, Londra'daki Dışişleri bürosu, aslında tüm Batılı hükümetler, mecburi olmayan ziyaretlerin yapılmaması konusunda vatandaşlarını uyarmıştı ve bu kesinlikle mecburi bir ziyaret değildi; ama benim için gerekliydi. Daha fazla bekleyemezdim. Görülecek bir hesabım vardı.

Odanın bir köşesine bir grup yolcu toplanmıştı. Uçuşumuzla ilgili bir bilgi edinip edinmediklerini görmek için o tarafa yöneldim. Yolcular umutsuzca dağılırken daha önce gazetesinin arkasında kaybolmuş olan adam görüldü.

Christian Linklater

Odanın diğer ucundan şaşkınlıkla ona baktım. Bir şişe su aldı, içmek için başını arkaya eğdi. Kalp atışımı bileklerimde hissederek gözümü kaçırdım. Linklater karşımdaydı. *Tanrım.*

Onu iyi tanıyordum – fazlaca iyi tanıyordum, ona hayrandım – ama o beni tanııyordu. Hiç tanışmamıştık.

Boynunu kaşımak için çenesini kaldırdı, sonra tavana bakarak kaşlarını çattı. Bu belli belirsiz mimikleri gördüğümde, anlamaya başladım.

Artık yapacak bir işim olmuştu. Zaman geçirecek bir projem vardı. Hatta sorumluluklar. Her tavrını, en ufak detayları bile ezberlemeliydim. Kıpırdandı mı? Somurtuyor muydu? Havaalanında kısılp kaldığında, tırnaklarını yemek ya da kafa derisini kaşımak gibi huyları var mıydı? Elini bilinçsizce boynunda gezdirip sakallarının uzayıp uzamadığını kontrol etti. Bu kesinlikle oydu. Üst dudağındaki bir santimlik yara bunun ispatıydı.

Gece yarısını biraz geç, zemin kattaki başka bir kapıya yönlendirildiğimizde, bir şeylerin olacağı ümidiyle hareketlenmiştik. Hiçbir şey olmadı. Bu bekleme odası bir önceki odanın yarısı kadardı, uçak pistlerinin muhteşem görüntüsü burada yoktu; sadece huzursuzluğumuzu bize geri yansıtan kirli pencere camları vardı.

Beynim kızgınlıktan uyuşmuştu. Gecikmeleri kişiliğime hakaret olarak algıladım. Bir otobüs gelmediğinde, ya da bir garson beklediğimden yavaşsa öfkemden köpürürüm. Sonra şikayet etmeye başladım. Bunu da genellikle yazarak yaparım. En kuvvetli yanlarımdan biri, yazdığım şikayet mektuplarıdır. Eğer hak edildiğine inanıyorsam takdir mektupları da yazarım; ama arkadaşlarım otuz iki yaşında yapacak daha iyi şeyleri olan genç bir kadından çok, aksi bir ihtiyar tavuğa benzediğimi söylerler. Bence ikinci söyledikleri de iyi hizmeti ilki kadar hak ediyor.

Rötarlı havayolu yolcularının genelde yaptığı gibi, saatler geçtikçe yavaş yavaş bir aileye evriliyorduk. Sıklaşan göz temasları ufak gülücüklere ve kadere boyun eğen omuz silkemelere dönüşüyordu. Artık birey değildik, bir grup haline gelmiştik. Ama terk edilmiş bir gruptuk. Bir dağın çıkıntısında mahsur kalmış tırmanışçılar gibiydik; biri gelip bizi kurtarana kadar ne aşağı inebiliyor, ne de yukarı çıkabiliyorduk. Mısır'daki işlerini halledip evlerine dönen Yemenliler, ailelerine götürdükleri seyyar teypler, erzaklar ve koca kolilerin arasında kayboluyorlardı. Birkaç koltuk boyunca uzanıp, kalçama batan plastik oturağın kenarına rağmen birazcık dinlenmeye çalıştım.

‘Dik otur ve gözlerini kapat. Tek yolu bu.’

Yattığım yerden oturur konuma geçtim. Linklater karşımda dikiliyordu.

‘Afedersiniz?’

‘Eğer gerçekten uyumak istiyorsan, bunu oturarak yapmalısın’ dedi adam.

Ah, o ses. O bal gibi tatlı ses. Bu sesi daha önce duymuştum ve şimdi bir havaalanında kararsız ve huysuz otururken bu sesin beklenmeyen aşinalığı içimi tuhaf bir huzurla dolduruyordu.

‘Oturarak uyuyamam. Düşerim.’

‘Bütün gece uyanık da kalamazsın.’

‘Tüm gece burada kalmayacağız, değil mi?’

Adam etrafa bakındı. ‘Görünüşe göre öyle.’

Sağımda birkaç koltuk ötede, sırtı oturduğum koltuklara dönük olacak şekilde oturdu. Böylece ters taraflara bakıyorduk. Omzunun üstünden bana bakarak ‘Bir öneride bulunabilir miyim?’ dedi.

‘Lütfen.’

‘Huzursuzca kıpırdanıyor, önünde uzun bir bekleme süresi varken enerjini boşuna harcıyorsun; hâlbuki Arap dostlarımızı örnek alırsan çok sakın olman, durumu değiştirme konusunda elinden bir şey gelmediğini kabullenmen gerektiğini görürsün.’

‘Senin gibi mi?’ dedim.

‘Doğuya özgü pasif kabullenme özelliğine sahip olduğum söylenemez, ama yolculuk ederken beklentilerimi evde bırakırım.’ Kaşlarını kaldırarak gözlerini açtı.

Tam bir antropolog, diye düşündüm. Alabildiğine uzattığı bacakları, hâkî pantolonunun ceplerinin derinliklerine gömülmüş elleriyle bir parkta banka oturmuş, arkasındaki şarapçıyla muhabbet ediyor gibiydi. Buruş buruş, yaşanmışlık dolu bir yüzü vardı. O zaman kırk bir yaşında olması gerektiğini hesapladım.

Ayağa kalktım, yerde uyuklayan yolcuların üstünden atlayarak odada dolanmaya başladım. Bu zordu. Linklater'ın ilk adımı atacağını, meşhur nezaketiyle bana hitap edeceğini tahmin etmemiştim. Benim onun hakkında yaşadığım kararsızlığın da pek anlamı yoktu. Durham'da olanlar yüzünden onu sorumlu tutmak mantıklı değildi.

'Yardımcı oluyor, değil mi?' diye sordu. 'Volta atmak?'

'Pek de olmuyor. Yani bize neden neler olduğunu söyleyen kimse yok?'

'Çünkü burası Mısır; Yemen de Yemen olacak ve ikisi de istediğin canlılığa erişmeyecektir. O yüzden oflayıp puflayarak sadece nefesini yorarsın. Bu şekilde bizi havalandıramayacağım kesin.'

'Ne önerirsin?'

'Okuyabilirsin.'

'Konsantre olamıyorum.'

Linklater kaşlarını çattı. 'Yemen'de ne kadar kalmayı planlıyorsun?'

'Üç hafta. Neden?'

'Ruh sağlığın konusunda ciddi endişelerim var.'

Fazlasıyla cana yakındı, bu da beni endişelendiriyordu. Onun beni, benim onu tanıdığım gibi tanımadığını kendime hatırlattım. Arkasına oturdum ve kollarımı kavuşturdum.

'Bedensel engellilerle dalga geçme.'

'Ah, bana hiç de bedensel engelli gibi görünmedin.'

Tanrım. 'Şey, öyleyim.'

Hızlıca devam ettim: ‘Sabır genim olmadan doğmuşum – bilirsin erdemli özellik – ve hayat sabırsızlar için hiç kolay değil. Herkesin yanında dengesiz kalıyoruz hep.’

‘Ama büyük ihtimalle daha çok iş hallediyorsundur.’

‘Tam tersi. Son derece verimsiz oluruz. Senin de az önce belirttiğin gibi buradaki zamanımı iyi değerlendiremiyorum. Şunları okuyor olabilirdim: *Savaş ve Barış*, *Ulysses*, bütün bir Oxford İngilizce Sözlük.’

‘Yoga yapmayı denedin mi?’

‘Evet, ama sınıfı terk etmemi istediler.’

‘Neden?’

‘Parmaklarımla yerde ritim tutmam yüzünden olabilir.’

Adam güldü.

‘Komik değil’ dedim. ‘Bu çok yorucu. Tüm hayatım boyunca hep bir telaşla yaşadım. Doğumum bile aceleyle olmuş – prematüre ve süratli.’

Gülümseyerek ‘Belki de olman gereken başka bir yer daha vardı.’

‘Evet... Belki de hâlâ var.’

Durmaksızın titrettiğim dizlerime baktı.

‘Sen New York’a gidiyor olmalıydın. Yemen’e değil.’

Başımı salladım. ‘New York benim hızıma yetişebilir.’

‘Ama tam ters istikamete yolculuk ediyorsun, çünkü...?’

‘Tatil için.’

‘Gerçekten mi? Burası şu aralar pek de popüler bir tatil mekanı değil.’

‘Popüler mekanların sorunu, fazla popüler olmaları.’

‘Evet’ dedi. ‘Ama çoğu insan Yemen’in tehlikeli olduğunu söyler.’

‘İnsanlar İrlanda için de aynı şeyi söylerdi, ama çoğumuz orada güvenli yaşamlar sürüyorduk. Yemen’in de aynı olduğunu düşünüyorum. Biz sadece kötü olayları duyuyoruz. Bir İrlandalı bunun nasıl bir şey olduğunu iyi bilir.’

‘Yani orada birkaç yabancının kaçırılmış olması seni rahatsız etmiyor mu?’

‘Pek sayılmaz.’

‘İşte bu çok ilginç.’

‘Bence gerçekçi. Yani, kabul edelim, herhangi bir Avrupa kentinde Cuma gecesi dayak yeme olasılığı, burada kaçırılma olasılığından daha –’ Söylediklerimden dehşete düşerek, aniden sustum.

Linklater ürkmedi. Sadece ‘Oraya gitmeye kararlı olduğun belli’ dedi.

‘Kesinlikle.’

‘Neden?’

İç geçirdim. ‘Son derece büyük bir soru için ufaklık bir sözcük.’

Gülümsedi. ‘Cevaplayacak çok zamanın var.’

Ah, evet, şimdi anlayabiliyordum. Canlı yeşil gözler, güzel eller.

‘Şey’ dedim. ‘Çocukluğuma kadar dönmeli miyim, yoksa daha yakın bir zamandan mı başlayayım?’

‘Ah, hadi tüm kataloğa bakalım.’

O sordu. Ben de anlattım.

Önümde açılmış *Paris Match* ya da *Life* dergisinin parlak sayfalarında gördüğüm çölün ortasında yükselen çamurlu kentin panoramik görüntüsü, şimdi puslu bir hatıra gibi geliyor. Şehri çevreleyen uzun dar evler, aralarında boşluk olmadan yan yana dizilmiş, pencereleri olan bir kale surunu andırıyordu. Halıyı ısıtan bir ışık huzmesinin altında yerde yüzükoyun yatarak bu resme bakıp neresi olduğunu merak ettiğimde, henüz on yaşında olmalıyım. Resmin yanındaki makale Yemen ya da Hadramut'tan bahsediyor olmalı. Detayları aklımdan silinmiş. Hafızama kazınan tek şey, böyle bir yerin var olduğu ve insanların çamurdan böyle sıra dışı, muhteşem bir şehir inşa ettiğiydi. Parlak beyaz sütunlar yoktu, muhteşem kemerler ya da cam avlular da yoktu; sadece camlar ve duvarlar vardı ama burası yaşayan bir kentti. Issızlığın ortasında basit ve kahverengiydi, ama yaşıyordu. O gün bu muhteşem şehre bir gün gideceğime söz vermiştim. Yıllar sonra Sana hakkında bir şeyler okuyup kuleli evlerinin fotoğraflarını görünce, dergide gördüğüm kentin bu olması gerektiğini düşünmüştüm. Aslında gördüğüm, 'çölün Manhattan'ı' sayılan Şibam kentiydi.

Belki de bu yüzden genç yaşlarda yolculuk edebiyatına yoğun ilgi duyup çölü bilen yazarları okudum. On dört yaşında Thesiger'in *Arap Çölleri*'ni keşfettim; onun sayesinde Issız Boşluk'ta* sayısız macera yaşadım. Daha fazlasına olan açlığım ile kitapçı kitapçı gezerek Richard Burton, Freya Stark, Doreen Ingrams'ı da buldum. Hatta adı fazla duyulmamış Charles Montagu Doughty'yi bile okudum. O da urbasını giyip, deveye binip kitabını yazmıştır ama kullandığı ağdalı

* Empty Quarter: İngilizce'de Rubülhali Ölü'ne verilen isim (çn)

dil yüzünden diğer yazarlara göre geri plana itilmiştir. *Arabistan Çölünde Yolculuklar*'ı okumak hem bir zevk, hem de son derece ağır bir işti.

Ama çocukluğumda Yemen yolculuğu aşkımı asıl ateşlendiren bir kişi vardı: Carsten Niebur. On sekizinci yüzyılda yaşamış bir Alman bilirkişisi olan Niebuhr, 1761'de Yemen'e yapılan Danimarka keşif seferine katılmıştı. Gidenlerin beşi ölmüş, oradan geriye canlı dönen tek kişi Niebuhr olmuştu. Aslında adam Danimarka'ya döndüğünde, keşfi düzenleme emrini veren kral bile artık yaşamıyordu. Niebuhr, hayatını kaybeden meslektaşlarım unutmayarak onların anısına keşiflerini anlatan bir kitap yazdı. Bu kitap artık antika sayılır, onu ödünç aldığım da on dört yaşımdaydım ve kitabı hiç geri vermedim. Bu kitabı, Yemen'in beni ilk çağırdığı aydınlık halılı hatıranın hatırına bir yadigar olarak sakladım.

Yemen beni kısa süre önce bir kez daha çağırdı. Bu yüzden 2002 Martında kendimi, Arap Yarımadasının dirseği Mutlu Arabistan* yolunda, bir Mısır gecesinde beklerken buldum.

'Ama neden şimdi' diye sordu Linklater. 'Dünya bu kadar karışmışken ve Doğuyla Batı, bir çitin iki yanındaki buldoglar gibi birbirlerine sataşırken?'

'Bir başka kitap yüzünden.' Çantamdan Yemen'i anlatan bir kitap çıkardım.

'Ah.' Başını salladı. 'Mackintosh-Smith. Meşhur kitap.'

Kitabı parmaklarımın arasından sanki bir ders kitabıymış gibi sallandırırken, onu kitapçıda gördüğüm ve hemen alma arzuma karşı koymaya çalıştığım anı hatırladım.

* Arabia Felix: Antik coğrafyada Yemen bölgesine verilen ad (çn)

'Bunu görene kadar Yemen'e gelme arzumu bastırabilmeyi başarmıştım. Yani bu havaalanında sıkışıp kalmış olmamın suçlusu aslında bu adam. Peki ya sen?'

'Ben saha çalışması için gidiyorum. Antropoloji dersleri veriyorum.'

'Yemen, antropologlar için tam bir hazine olmalı.'

'Kesinlikle. Arkeologlar için de. Aslında önümüzdeki birkaç hafta bir arkeoloji kazısında olacağım.'

'Nerede?'

'Marib.'

'Saba Melikesi.'

'Şey' diyerek gülümsedi. 'Şu konulu parklardan biriymiş gibi söyledin, ama birçokları bölgeyi medeniyetin beşiği olarak adlandırmayı tercih ediyor.'

'Mezopotamya için de böyle söylediklerini duymuştum.'

'Ve gerçek Cennet Bahçesi.'

'Bunu da Şam için söylediklerini duymuştum.'

Sırıttı. 'Sizin gibi alaycılar yüzünden kazmak zorundayız işte. Yemen'in altı, Hristiyanlık öncesi, İslamiyet öncesi ve Saba dönemine ait buluntu kaynıyor. Tıpkı geçen yüzyıl başındaki Mezopotamya, ya da on dokuzuncu yüzyıl başındaki Mısır gibi.'

'Orada ne yapacaksın? Saba'yı mı arayacaksın?'

'Hayır. Genel olarak konuşmak gerekirse, eğer gerçekten var olduysa, onun kim olduğunu bulmaya çalışanlar arkeologlar.'

'Var olduysa mı?'

‘Eğer gerçekten yaşıadıysa, bulunamaz olduğu bir gerçek’ dedi. ‘Kutsal kitaplarda ondan çok az bahsediliyor. Yani eldeki kanıtlara oranla çok daha büyük bir efsane ortaya çıkmış gibi.’

‘Tüm bildiğimi Arabistan’ı yönettiğı ve Süleyman’ı baştan çıkarmak için Kudüs’e gittiğı.’

‘Ya da Süleyman onu baştan çıkarmış. Asıl konu...’ İlgi lenip ilgilenmediğimi görmek için duraksadı.

‘Devamı et.’

‘Süleyman’ın ziyareti, milattan önce onuncu yüzyılda gerçekleşmiş olmalı. Ama Marib’deki ilk Saba yazıtları sekizinci yüzyıldan başlıyor. Yani Süleyman dönemine daha yakın bir kraliçeyi bulmak asıl amacımız olabilir. Bir isim bulmak. Böylece folklordan tarihi öğrenebiliriz.’

‘Ve Saba, Kleopatra’nın rakibi olabilir.’

‘Kesinlikle. Ama ben yaşadığı ve öldüğü bilinen Sabalılar’la daha çok ilgileniyorum.’

‘Ne demek istedin?’

Gözlerini tekrar açtı. ‘Ölülere bayılıyorum.’

‘Antropologların canlıları incelediğini sanırdım.’

‘İlla öyle olması gerekmez. Canlılarla ilgi çalışmalar da yapacağım ama asıl işim mezarlıklarda olacak. Bir toplumun yaşamı hakkında en iyi bilgiyi nekropollerden başkası veremez.’

‘Kulağa ürkütücü geliyor.’

‘Şey, öyle olacak galiba’ dedi ve güldük.

Cana yakın. Kesinlikle cana yakın. Ayrıca hoş ve nazik de. ‘Bu, Yemen’i ilk ziyaretin mi?’ diye sordum.

Başını iki yana salladı. 'Birkaç yıl önce kule mezarlarını araştırmak için gelmiştim. Bunlar çöldeki antik mezar tepelikleridir. Marib civarındaki bir mezarlık kazısına katılan bir arkadaşım, antropoloğa ihtiyaç duyunca bana ulaştı. Zamanlaması muhteşemdi. Zamanımın bir kısmını değerlendirme şansım olmuştu...'

'Ne oldu?'

'Sorun şu ki konuşmaya başladığımda, dersle sohbet arasındaki farkı unutabiliyorum.'

'İkisi de olur. Gece uzun.'

Bana çalışmalarını anlattı ve ses tonu coşkusuyla birleşince ne kadar iyi bir konuşmacı olduğunu görmüş oldum. 'Şu anda' dedi 'kabileciliğin... modern politik bağlamda nasıl işlediğini araştırıyorum. İstersen buna devlete karşı toplum da diyebiliriz. Yemen'in şu anda belli bir demokrasi çerçevesinde işleyen, kuvvetli bir kabilecilik geleneği var ve kabileler haklı olarak devletin sağladığı hizmetleri talep ederken bir derecede özerkliklerini sürdürüyor. Bazen devleti toplumun önüne koymayı tercih ediyorlar ve ikisinin arasındaki çizgi silikleşiyor. İşte benim ilgimi çeken nokta bu.'

'Ama Sabalılar işin içine nerede giriyor?'

'Ah, evet. Onlar, daha büyük olan Halduncu tabloda yer alıyorlar. On dördüncü yüzyılda yaşamış Faslı filozof İbn-i Haldun'un, tüm medeniyetlerin bir döngüye göre yükselip düştüğünü söyleyen bir teorisi var. Buna göre, toplumlar göçebeyken, köyler, oradan şehirler oluştururlar. Bunların hepsi toplumun ihtiyaçları doğrultusunda değişir ve imparatorluk haline gelene kadar gelişmeye devam eder. So-

nunda da kendi refahları için kaçınılmaz olarak yıkılırlar ve göçebe yaşama geri dönülür. Sıkılmadığına emin misin?’

Biraz sıkıcı olduğu doğrudu ama ‘hayır sıkılmadım’ dedim.

‘Sabalılar da bu döngüyü izledi. Bunun, günümüzde İslami toplulukların sıkıca bağlı olduğu asabiye ya da grup dayanışması kavramıyla yakından ilgisi var.’

‘Ve bu da bizi topluma karşı birey konusuna geri getiriyor.’

‘Kesinlikle. İşte dersin sonu.’

‘Yani Batı medeniyeti inişe mi geçti?’

‘Bunu söyleyen kişi çok. İbn-i Haldun’un modeli son derece karamsar.’

‘Sen de beni neşelendirdin, değil mi?’ dedim şakayla karışık. Sonra da kızardım. Şimdi cana yakın olan bendim. Boğazımı temizledim.

‘Marib’de uzun süre kalacak mısın?’

‘Umarım dört hafta. Sonra da Sana’da bir süre kağıt işleriyle uğraşacağım.’

‘Ailenden uzak kalmak zor olmalı.’

‘Evet, ama işimi seviyorum. Dışarıda olmayı seviyorum.’

‘Eşin başının etini yiyordur.’

Gözlerime baktı. ‘Evet öyle olurdu... eğer bir eşim olsaydı.’

Kırdığım ilk pot. ‘Özür dilerim, ben...’

Üzerinde daha fazla durmadı.

Tuhaf. Ne kadar da tuhaf. ‘Eğer eşim olsaydı...’ Bunun anlamı ne olabilirdi? Mükemmel çift kendi birlikteliğini sürdürememiş miydi? Yirmi küsur yıldan sonra ayrılmış-

lar mıydı? Peki ya o kızlar, yani üç çocukları, aslında üçüzleri; o kadar bağlı oldukları? Onu gördüğümünden beri ikinci kez beynim uyuşmuştu.

Linklater ayağa kalktı ve gerindi. 'İrlanda'nın ne tarafmdansm?'

'Dublin.'

Az önce gerdiği elini uzattı. 'Christian Linklater.'

'Vivien Quish.'

En sonunda tanışmıştık.

Saatler yavaşça geçti. Linklater kollarını göğsünde bağladı, başı öne düştü ve uyudu. Bense ancak şekerleme yapmayı başarabildim. Gecenin bir yarısı, parlak floresan ışığı altında endişeyle bunalmamak zordu. Köktencilerin saldırıya geçmesi ve Batı Şeria'daki İsrail saldırılarının Arap dünyasında uyandırdığı infialle birlikte yaşanan küresel huzursuzluk bir yana, Yemen hakkında sıkıntılı olmak için kendi nedenlerim vardı. İşler kötüye gitmeden, bu sakın arada gitmeliydim işte.

Saat beşte insanlar kaynaşmaya başladı. Linklater iyi görünüyordu; benim durumumsa korkunçtu. Hâlâ zihnime açtığım yeni dosyaya, Linklater Günlüğü, her şeyi kaydetmek için gizlice onu izliyor, her mimiğini inceliyordum. Yaşlı, kırışık, ama kesinlikle çekiciydi. Şarap gibi, yaşı ilerledikçe güzelleşmiş gibiydi. Gerdanı eskiye göre erimişti; gençliğindeki yakışıklılığı olgunlaşarak ona çok yakışmıştı. Otuzlu yaşlarında parlak ve arzulu olan gözleri artık bulanıktı. Kumral saçları ağarmaya başlamıştı. Saatler süren durgunluğun ardından bile yüzü dinlenmiş görünüyordu. Tüm bunları araştırma yaptığımı söyleyerek kafama yaz-

dım, ama onu fazlaca uzun süre izlemiştim. Linklater başını kaldırarak, doğruca bana baktı.

Uçakların kalkışının panoramik olarak görülebildiği boş bir restoranda bize omlet, dilimlenmiş domates ve bayat ekmek verildi. Linklater hemen yanımdaki masaya oturduğunda, efsanevi cana yakınlığında ısrar ediciydi. Açıkçası bunu biraz rahatsız edici bulmuştum. Çekici şöhretinin altında korkunç bir canavar bulsam daha çok tatmin olurdum sanırım. İroniye bakın ki ondan hoşlanmıştım.

‘Kaşlarını çatıyorsun’ dedi ‘ve bence yemek yüzünden değil.’

‘Hı? Ah, hayır. Sana’da buluşmam gereken adamı düşünüyordum. Acaba havaalanında o ne kadar vakit harcamıştır?’

‘Arkadaşın mı?’

Başımı iki yana salladım. ‘Durumu daha kötü hale getiren de bu. Bir arkadaşımın arkadaşının arkadaşı, ama beni birkaç hafta barındırma nezaketini gösterdi. Sorun şu ki elimde adres yok. Sadece bir telefon numarası var. Yani eğer beni beklemekten vazgeçerse...’ Onunla buluşamama ihtimali, aşılamaz bir engel gibiydi.

‘Meraklanma. Eğer buluşamazsanız, birlikte taksiyle kente gideriz ve otelimden onu arayabilirsin.’

‘Teşekkürler. Minnettar olurum.’ Dışarıda, hareketli pistin üstüne güneş ışınları gelmeye başlamıştı. ‘Piramitler’ diye iç geçirdim ‘çok yakın ama yine de çok uzak.’

‘Mısır’a hiç gittin mi?’

‘Hayır. Şimdiye kadar çok yere gitmedim. Ama sen dünyanın en ücra köşelerine bile gittin.’

Kaşlarını çattı.

'Bir televizyonum var benim.'

'Ah.'

Yemek bitti ve bize hiçbir konuda bilgi vermeyen üniformalı bir kadın tarafından tekrar aşağı indirildik. Gün ilerledikçe, kapımızın üstündeki pencereden giren güneş ışıkları rahatsızlığımızı arttırıyordu. Yürüdüm, iç geçirdim ve saatimin yavaş ilerleyen yelkovanına kıfrettim. Yapacak çok bir şey yoktu.

Öğleden sonraya doğru, artık umudumuzu kestiğimizde, bozulan uçağımızın yerine bir başkası piste geldi ve yolcu almaya başladı. İki saat içinde yanan asfalta çıkıp, uçağın merdivenlerini çıktım ve cam kenarındaki koltuğuma yerleştim. Artık geri dönüş yoktu.

Uçak kalktıktan kısa süre sonra Linklater'ın sesi kulaklarımı okşadı. Yanımdaki boş koltuğu göstererek 'oturabilir miyim?' diye sordu.

Yanıt vermedim ama yine de oturdu. Çapkın mı, yoksa gerçekten ilgili mi olduğuna bir türlü karar veremiyordum; ilgisi sıkıntı vericiydi. Çapkınlıkla baş edebilirdim ama diğer seçeneklere karşı ne yapabileceğim hakkında hiçbir fikrim yoktu.

Bana tepsimi uzattı.

'Bu ne?' diye sordum. 'Öğle yemeği mi akşam yemeği mi?'

'Kahvaltı bile olabilir' dedi. 'Zaman algımı kaybettim.'

'Ben de.'

İştahla yedim, kararlılıkla çiğnedim. O konuşmaya devam etti. Bir önceki gün pırıl pırıl olan yüzünde şimdi kısa

sakallar çıkmıştı. Gözleri küçülmüştü. Medeni hali konusunda onu daha çok sıkıştırmak istedim. Camdan bakıp altımızda Kızıldeniz ve Arap Yarımadası'nın kuru sahilini gördüğümde bunu yapmak üzereydim. Küçük bir delik olan pencereden, Afrika kıyılarını ve Arabistan'ın bir kısmını görebiliyordum. Aynı uydu görüntülerinde olduğu gibi mavi ve kahverengiydi. Aşağıda Thesiger bedevilerle keşifler yapmış, Burton Müslüman kılığında Mekke'ye gitmişti. Bu dümdüz toprak, vahşi boşluğun, hiçliğin çektiği Batılı kadın ve adamların izleriyle doluydu. İki yüz yıl sonra, Niebuhr'un uzun yolculuğunun rotası üstünde uçuyordum.

2

Karanlık çöktükten sonra ve sağanak yağış altında Sana'ya vardık. Kahire'nin bunaltıcı havasızlığı ve duş almadan geçen iki günün ardından, uçaktan indiğimde duyduğum tek ses yağmurun şakırtısıydı.

Koşarak terminale ilerledim. Göçebe bir kabile gibi oradan oraya gittiğimiz Kahire'nin aksine, geliş salonunun atmosferi çok hoş bir karşılamaydı. Ama ben yine de gergindim. Bagaj bandının yanında durmuş, dudaklarımı ısırarak, tanıdık yüzler arıyordum. Ev sahibim Theo Klaassen beni beklemekten vazgeçtiyse suçlayamazdım ama yine de beni almak için orada olmamasından endişe ediyordum. A.B.'nin zirai nüfus bölümünde kartograf olarak çalışan bir Hollandalı olması dışında onun hakkında pek bir şey bilmiyordum. Bavulumu elime aldığım anda elektrikler kesildi. Sinirlerim

yerinden oynadı. İnsanlar bağırmaya başladılar. El fenerleri getirildi ve ışıkları, çekilmiş kılıçlar gibi salona uzandı. Linklater yanımda kendi bavullarını arıyordu.

‘Merhaba’ dedim. ‘Yani hoşçakal. Umarım artık gidiyorum.’

Önce duraksadı, sonra elimi dostça sıktı. ‘Seninle yolculuk etmek zevkti. İyi şanslar.’

Pasaportum ve yanımda olmasa ülkeye girişimin mümkün olmayacağı davet mektubum, fener ışığında kontrol edildi ve gümrük kısmına yollandım. Derin bir nefes aldım ve çıkış kapısına yönelmiş kalabalığın arasına daldım. Theo’nun neye benzediği hakkında en ufak fikrim yoktu, ama gözüme hemen Avrupalı bir yüz çarptı. Adam başını kaldırdı ve gülümsedi. Rahatlayarak ona yöneldim ama başımın üstünden geriye doğru bağırdı ‘Charles!’. Ben de yüzümde aptal bir sırıtişla onun yanından geçmek zorunda kaldım. Bu sırada neredeyse bir başkasını eziyordum. Daha sonra bu adamın elinde, benim adım yazan bir kağıt olduğunu gördüm. Bunu daha önce görmemiş olmam şaşırtıcıydı. Adam herkesten neredeyse otuz santim daha uzundu.

‘Theo?’

‘Vivien! Hoş geldin.’

‘Seni gördüğüme çok sevindim.’

‘Ben de’ dedi kederle. Bavulumu aldı. Binanın dışında sağanak yağmur devam ediyordu.

‘Koşmalıyız.’

Otoparktaki jipine varana kadar peşinden koştum. Arabaya yerleştiğimizde, ‘Gerçekten çok özür dilerim’ dedim.

‘On yedi saat boyunca Kahire’de kısılıp kaldım. Tüm gün boyunca burada mıydın?’

‘Sorun değil. Böyle şeyler oluyor. ‘Şimdi gelecek, az sonra gelecek’ deyip dururlar ama asla gelmez.’

‘Ne korkunç.’

‘Senin için daha kötü. Hem de on yedi saat. Bu, Kahire için bile bir rekor.’ Arabayı otoparktan çıkardı. Caddeler karanlıktı. ‘Fırtına yüzünden elektrikler kesildi’ dedi. İngilizcesi neredeyse kusursuzdu ve Hollandalılara özgü kesik ve vurgulu biçimde konuşuyordu.

Camdan bakarak sileceklerin ötesinden farların aydınlattığı yerleri görmek istedim; ama yağmur çok şiddetliydi.

Theo, ‘Yılın bu zamanında çok yağmur yağar’ dedi. ‘Özellikle de akşamları. Ama gündüzler güzeldir.’

‘Uzun zamandır burada mı yaşıyorsun?’

‘Aralıklarla altı aydır.’

‘Seviyor musun?’

İçtenlikle ‘Hem de çok’ dedi.

Dar ve asfaltlanmamış bir yoldan şehre geldiğimizde, birkaç pejmürde bina dışında bir şey görmek imkansızdı. Sana saklanıyor, beni bekletiyordu; ama en sonunda buraya vardığım ve kendimi emin ellerde bulduğum için mutluydum. Bir arka sokağa girdik ve yüksek bir duvarın yanına park ettik.

Theo önde ben arkada ahşap bir kapıdan bir avluya girdik ve doğruca içeride bir mumun yandığı soldaki eve yönellidik. Kireç boyalı bir holdeydik. Taş döşenmiş merdivenlerden çıkarken onu takip ettim. Her katta odalar vardı:

Merdiven altında bir banyo, yukarda, birinci katta iki yatak odası ve geleneksel olarak vakit geçirmek için kullanılan bir oda olan *mafraj*.

Theo ufak bir odayı göstererek 'İşte odan' dedi. Bana bir mum uzattı ve yaktı. Mumun loş ışığında yerde üst üste konmuş ince döşekler gördüm. Döşeklerin üstünde sarı çarşaf lar vardı.

'Gördüğün gibi çok basit' dedi.

'İyidir.'

'Sıcak su var. Karanlıkta duş almak ister misin?'

'Mecbur kalsam sülfürde bile yıkanırım.'

Theo, fayanssız çıplak taştan oluşan banyoda birkaç mum daha yaktı. 'Hazır olduğunda, mutfağa varana kadar merdivenleri takip et.'

Beni orada, kıpırdaşan ışıkla baş başa bıraktı. Karanlıktan korkuyordum; yetersiz ışıktan daha karanlık her şeyden korkuyordum. Gözlerim korkuyla açılmış, gölgemden bile korkarak duş perdesinin arkasına atladım.

Giyindikten sonra mutfağı bulana kadar merdivenleri çıktım. Burası, evin tepesinde ufak, kafes gibi bir odacıktı. Gaz ocağının başında dikilen Theo, 'Çay içer misin?' diye sordu.

'Evet, lütfen.' Kare şeklindeki masayla pencerenin arasındaki sandalyeye oturdum. İki duvardaki raflarda tencereler, tavalar, kavanozlar ve yiyecek paketleri vardı.

'Korkarım süt yok.' Theo geniş bakır çaydanlıktan nane çayı döktü.

'Görebildiğim kadarıyla' dedim 'Güzel bir ev.'

‘Evet, harikadır. Burası El Ka bölgesi. Eskiden Musevi yerleşimiymiş.’

Bana El Ka bölgesini anlatmaya başladığında kendimle mücadele ettim. Linklater’a karşı dürüst olmamam önemli değildi ama Theo farklıydı. Üç hafta boyunca ev sahibim ve arkadaşım olacaktı. Bu kadar uzun süre numara yapmak dürüstlük olmazdı; ama gerçeği söylemek de kolay değildi.

‘Peki’ dedi. ‘Patronun patronumu nereden tanıyor? Bağlantıyı kuramadım.’

‘Şükriye patronunu Londra’dan tanıyormuş. Orada uzun yıllar çalışmışlar. Bu yüzden de şimdi başına bela oldum işte.’

‘Hiç de değil. Yanında bir arkadaşının olması iyidir.’

‘Yalnız mı yaşıyorsun burada?’

‘Evet, ama gelip giden insanlar var. Bu projede çalışanlar.’

‘Korkarım tarımla ilgili olması dışında projeyle ilgili çok bilgim yok.’

Başını salladı. ‘Aslında bu, Yemen için oldukça önemli çünkü ulusal yapılar ve uluslararası kurumların beklediği birçok bilgi ediniyoruz. Tarım buradaki en önemli sektör.’

‘Ama kartografi, insanları saymakla değil, harita yapmakla ilgili bir alan değil mi?’

‘Elinde tutarlı haritalar olmadan doğru sayım yapamazsın. Proje başlamadan önce birçok köyün koordinatlarını yenelememiz ve haritada bile olmayan köylerin koordinatlarını girmemiz gerekiyor. Ayrıca burada eğitim de alıyorum.’

‘Kulağa harika geliyor.’

‘Ah, burası çalışmak için harika bir yer. Ülkenin morfolojisi son derece çeşitli; yüksek dağlar, çöller, kıyı ovaları...’

'Ve sanırım sonsuz bürokrasi.'

'Ya, bürokrasi; ama Avrupa'ya ne demeli?' Tabağıma bir parça İspanyol omleti bıraktı.

'Kusura bakma. Seni karşılamak için güzel bir şey hazırlamaya vaktim olmadı.'

'Havaalanından bunu yapman zor olurdu elbette.'

Bacağını sandalyenin arkasından geçirerek oturdu.

'Burada çalışan çok fazla yabancı var mı, yoksa 11 Eylül'den sonra herkes korkup kaçtı mı?'

'Dışarıya bağlı olanlar gitti, ama yavaş yavaş geri dönüyorlar. Burada AB ve Dünya Bankası'nın sponsor olduğu birçok büyük proje yürütülüyor.'

Duvarda gölgeler, gece kulübündeki figürler gibi dans ediyorlar; oda sanki olduğundan daha kalabalık görünüyordu. Gölgelelerin gitmesini istiyordum. Işık istiyordum.

'Şimdiki problem, Batı Şeria'daki sorun. Ayrıca Amerika'nın Yemen'e girip El Kaide'yi 'temizleyeceği' yönünde dedikodular da var.'

'Bu olabilir mi?'

'Yemen hükümeti işbirliği yapıyor. Şimdiye kadar bu etkili oldu.'

Yemek boyunca, çay içerken ve sonrasında birkaç saat boyunca sohbet ettik. Theo, patronum Şükriye'yi ve gale rideki işimizi sordu. Yorulmamıştım. Yolculuğun sonuna varmış olmamın rahatlığı, bitkinliğimi almıştı; Theo konusunda da rahatlamıştım. Arkadaş canlısı olmayabilirdi, kaba olabilirdi ve beni barındırdığı için bana ukalalık yapabilirdi. Ama Theo kibar ve geçinilmesi kolay biriydi. An-

cak Theo'yla konuşmak biraz can sıkıcıydı; mimiklerinden çoğu eski erkek arkadaşım Bill'i andırıyordu. Mum ışığında ona çok da benzemiyordu, bu da iyiydi.

Elektrikler geldi. Birbirimize bakarak gözlerimizi kırıştırdık. Theo gerçekten çok uzundu; altın rengi çerçeveli gözlüklerinin arkasında parlak kahverengi gözleri vardı. Uzun bir yüzü, alnına doğru hafifçe açılmış kumral saçları ve gömleğinin açık yakasından fışkıran koyu kılları vardı. Akla William Hurt'ü getiriyordu. En sonunda birbirimizi tam olarak görebildiğimiz için gülümsediğimizde, çok sevimli, kurnaz bir gülümseyişi olduğunu gördüm.

Ayağa kalktı. 'Yüksek rakıma alışana kadar kendini fazla zorlama. Birazcık miskin hissedebilirsin kendini.'

Biraz miskin. Durumumu tarif etmenin bir yolu buydu elbette. Ben yüksek rakımı, bacaklarımda, midemde hissediyordum. Banyoya gitmek için her aşağı inişimde, çıkmak zorunda olduğum o altı koca basamakla yeniden karşı karşıya geliyordum. Theo işe gittikten epey sonra uyandım ve mutfığa gittim: yeşil bir plastik torbada ekmek, çukurlu bir teneke kutuda çay. Bunlar işimi görür diye düşündüm.

Sana'da bir evin en üst katında bir odada, pencerenin yanındaki ufak masaya oturdum ve her şey gözüme güzel göründü. Dışarı bakmadım ya da balkona çıkmadım. Yemen çayı içip, koca bir pide türü olan *khubz* yerken, buraya vardığımı ve her şeyin yolunda olduğunu bilmek yeterliydi.

Bitkin halde, yatağıma döndüm. Ufak pencerenin ötesinde keşfedilecek, karşılaşılabilecek birçok şey vardı ama uyku bana daha cazip görünüyordu. Her şeyden önce ben tatil-deydim. Etrafta dolanan meşgul bir turist olmak zorunda

değildim. Ya da kendime böyle söylüyordum. Aslında, dışarı çıkmaya korkuyordum; Sana'nın önüme neler sereceğinden endişeliydim.

Sana'nın benim başıma ne işler açacağı daha önemli bir soruydu aslında. Düzensiz ama sürekli gelen 'tın' sesleri beni pencereye yöneltti. Ufak çocuklar, ellerindeki sapanlarla evin yan tarafındaki ufak pencereleri nişan alıyorlardı. Hedefleri kargalardı, ama kuşlar ortada olmayınca dikkatlerini bizim eve yöneltmişlerdi. Yatağımın kenarına oturarak başımı ellerimin arasına aldım ve küfretmeye başladım. Camlardan biri çıtırtıyla çatladı. Güzel günüme kara bulutlar çöreklenmeye başlamıştı işte. Bunun moralimi bozmasına izin veremez, güne böyle başlayamazdım. Theo'ya telefon ettim ve ona atış talimini haber verdim. Hemen eve geldi.

'*Rotjongens*. Sapanlar burada oldukça popüler. Dışarıda onlardan kalmadı artık.'

'Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim. Camlarını kırmalarından korktum.'

'Sorun değil. Kendini nasıl hissediyordun?'

'Akşamdan kalma.'

'Yakınlarda bir yerlerde geç bir öğle yemeğine ne dersin?'

'Beni oraya taşırsan, olur...'

Avluya çıktık. Yaşlı bir kadın bize selam verdi. Aynı avluyu paylaştığımız diğer iki evden birinin önünde oturuyordu ve evi, Theo'nun evine göre daha virane ve yıkık döküktü. Köşedeki ev ise diğer ikisinden uzundu. Avluda, aynı zamanda eşyaların konulduğu bir kulübe ve etrafı tel örgüyle çevrilmiş bir keçi ağılı vardı. Ortalıkta keçiler koşturuyordu. Oraya buraya saçılmış lastikler, kalaslar, boş

boya kutuları ve hafriyat artıklarıyla son derece dağınık görünmesine rağmen, bu avlu insana güven veren bir yerd.

Arka sokaklardan restorana giderken sapanlı çocuklardan hiçbiri ortada görünmüyordu. Ağzım kurumuş, çevreye kaçamak bakışlar atıyordum. Çenemin altından bağlayıp omuzlarıma attığım uzun başörtüm koruyucu bir kabuk gibiydi. Yüzümü örtüp, kumaşın arasından etrafı seyredebilirdim. Sıcağa rağmen, tepeden tırnağa örtülü olmak umurumda değildi. Yemen’de giyilebilecek en uygun giysi buydu; aslında bu şekilde gizlenmek hoşuma bile gitmişti.

Restoranın iki büyük girişi vardı. Kaldırımında erkekler büyük yemek tepsilerinin etrafında bağdaş kurup oturmuşlardı. İçeri girmek için etraflarından dolanmak zorunda kaldık. İçerideki masaların çoğu da yine erkekler tarafından işgal edilmişti. Dış tarafta erkek ve kadınlar mutfağa açılan geniş bir pencerenin önünde toplanmış – paket servis bölümü – siparişlerini veriyorlardı.

Bir masaya yerleştik. Erkekler, *zannah* adı verilen uzun beyaz gömlekler ve ceketler giymişlerdi. Yanlarında kemerlerine sıkıştırılmış *cembiye* denen kamaları vardı. Ulusal sembollerin en bilineni olan bu *cembiyelere* bakınca, Yemen’e vardığımın farkına bir kez daha vardım.

Theo ‘Bunların kabzaları gergedan boynuzundan yapılmıştır’ diye açıkladı. ‘Birçok insan gergedanların avlanma nedeninin, boynuzlarının afrodizyak etkisi olduğunu düşünür ama aslında boynuzların çoğu Yemen’e getiriliyor.’

Bir an için aklımdan, Theo’nun ne kadar sıkıcı olduğu geçti, ama sadece bir an. Ondan hoşlanmıştım. Benim yaş-

larımdaydı, hatta belki benden biraz daha gençti ve henüz yeni tanışmış olsak da son derece iyi anlaştığımız bir gerçektir.

Asyalı irice bir adam siparişimizi almaya geldiğinde, etrafa bir kez daha bakındım: salonun uzak köşesinde mutfak, çift kanatlı iki kapı, mutfakta bir başka Asyalı adam vardı. Bu adam da diğeri gibi, çevresindeki Yemenliler'in neredeyse iki katıydı.

'Standart Yemen menüsü alacağım. Tavuk ve patates.'

'Afedersiniz? Tavuk ve patates mi istiyorsunuz?'

'Hayır. Eskiden... burada tavuk ve patates servisi yaparlardı.' Restoranın sahibine bakarak başımı salladım. 'Beyefendi Vietnamlı, değil mi?'

'Evet.'

'İlginç... Ben o dükkânın diğer tarafta olduğunu sanmıştım. El Ka Meydanı tarafında.'

Theo kaşlarını çattı. 'Hangi dükkânın?'

'Bu dükkânın. Eskiden burayı iri bir Vietnamlı kadın işletirdi. Bunlar onun oğulları olmalı.'

'Ama sen bunu nereden ...'

'Buraya daha önce gelmişim Theo.'

'Yemen'e mi? Ne zaman?'

'On iki yıl önce. Birleşmeden hemen sonra.'

'Bana bunun ilk seyahatin olduğunu söylemişlerdi.'

'Bundan önceki ziyaretim sayılmaz.'

'Neden?'

Döşegimin altındaki bu sert bezelyeyi en iyi şekilde nasıl ifade edebileceğimi düşündüm. Theo üzerimde baskı kur-

muyordu ama masanın diğer ucunda kollarını kavuşturmuş oturur ve arada sırada yaklaşan sinekleri kovalarken, ona bunu anlatmamın zor olacağını biliyordum. Her yerde yaşamıştı. Bir yandan da memleketi yok gibiydi; şirket onu nereye gönderirse. Çoğunlukla zorlu bölgelerde, belli süreler kalmıştı. Beni anlamasını bekleyemezdim.

‘Bir konuda gerçekten iyi olduğunu düşündün mü hiç?’ diye sordum, ‘ama denediğinde, hiç de düşündüğün gibi olmadığını gördün mü? Demek istediğim, düşündüğünden tamamen farklı olduğunu hissettin mi?’

‘Buz pateni.’

Bu koca adamı ayaklarında buz pateniyle hayal ettim. Gülümsedim.

‘Beynimden gelen mesajların ayaklarıma varması çok uzun sürüyordu’ diye açıkladı bezginlikle. ‘Peki ya sen?’

‘...Çok iyi bir gezgin olabileceğimi düşünmüştüm. Aslında kariyerimi bu yolda feda etmeye hazırdım. Ama o kadar iyi değilmişim. İlk durağımı bile geçemedim.’

‘Ve ilk durağın...Yemen miydi?’

Başımı salladım. ‘Sahra Çölü’nü bir karavanla, ya da Issız Boşluğu yalnız geçmek istemiştim...Yirminci yüzyıl sonunun Freya Stark’ı ya da Doreen Ingrams’ı olmayı arzuluyordum; bilirsin, dünyayı gezip yaşadığım zorlukları yazacaktım. Böylece, bir yardım kuruluşuyla, gönüllü olarak buraya geldim. Yolculuğa para veremeyeceksen tek sorunun yol parasıdır, öyle değil mi? Kendi emeğini satarsın. Mükemmeli bulmuştum: Niebuhr’un Mutlu Arabistan’ında iki yıl geçirecek, bu arada ortama alışacak, dil öğrenecek ve kitabım için en iyi mekanı seçecektim.’

'İki yıl boyunca burada mı yaşadın?'

'Hayır. O kadar uzun sürmedi.'

'Hastalandın mı?'

'Korktum. Baş edemedim.'

Theo omuzlarını silkti. 'Olur böyle şeyler.'

'Öyle mi? Buradaki saha müdürü öyle düşünmedi. Beni eğitmişlerdi. Uçuşumu ve konaklamamı karşılamışlardı. İki yıl çalışmam için bana çok yatırım yapmışlardı.'

'Ne kadarını geri alabildiler?'

'Hiçbir şey. Sıfır. Buraya vardıktan hemen sonra ayrıldım.'

Koca bir gümüş tabakta ufak bir tepelik oluşturmuş yemeğimiz gelmişti. Yanaklarım seğiriyordu.

Theo satranç masasında bir sonraki hamlesini düşünür gibi yemeği inceledi. Benimle dalga geçeceğini düşünmüştüm ama o sadece dediğini tekrarladı, 'Olur böyle şeyler' ve parmaklarını pilava daldırdı.

'Senin yaşam tarzınla bakınca, bunu söylemen çok kıbarca ama ben bundan utanç duyuyorum. O yüzden de kendime saklamaya çalışıyordum.'

'Neden geri döndün? Hâlâ kitap yazmak mı istiyorsun?'

'Tanrım, hayır. Yolculuk etmeyi beceremiyorsan gezi yazarı olmanın bir anlamı yok.'

Ayaklarımızın arasında sabırla gezinen kediler, masadan atılan artıklarla nasipleniyorlardı. Restoran gürültülüydü, ama sineklere, kedilere ve yapış yapış olan parmaklara rağmen medeni bir yer sayılırdı. Büyük ihtimalle son gelişimde de öyleydi. Son gelişimde bu kadar hareketli de-

ğildi ve dışarıda, kaldırıma taşmış müşteriler yoktu. O zaman benim de kafam başka yerlerdeydi.

‘Bu arada’ dedi Theo ‘Bu sabah Dr. Linklater diye birinden bir telefon aldım.’

Başımı kaldırdım.

‘Onunla yolculuk ettiğini söyledi.’

‘Senin numaranı nereden bulmuş? Ona tek söylediğim şey senin AB nüfus sayım bölümü için çalıştığını.’

‘Çalıştığım Genel İstatistik Örgütü’nü aramış’ dedi Theo. ‘Bizi bu akşam yemeğe davet etti.’

‘Ah.’

‘Emin olamadım... Kabul etmem gerekirmiş gibi geldi.’

Linklater’ı düşünmemeye çalışıyordum ama kapalı bir kapının altından sızan ışık gibi, sabahtan beri aklıma gelip duruyordu.

‘Sorun olur mu?’ diye sordu Theo.

‘Şey, yok, hayır olmaz, sorun değil. Senin için sorun olur mu?’

‘Bedava yemek yiyeceğim. Ama bu adam da kim?’

‘Bir antropolog. Büyük Londra üniversitelerinin birinde ders veriyor. Eskiden belgeseller de yapardı.’

‘İyi belgeseller mi?’

‘Evet, fena değil. Medeniyetten uzak yerlere gider, yanında bir kamera ekibiyle bir ay boyunca oranın yerlileri gibi yaşardı. Hatırladığım kadarıyla Bhutan’da iyi iş çıkarmış, dağların arasında yoksulluk içinde yaşamıştı.’

‘İlginç görünüyor.’

‘Sanırım bir yönüyle, pembe dizilere benzer bir çekiciliği vardı. Bilirsin, evlilikler, kaynanalar, ufak kavgalar ve hesaplaşmalar; birçok zengin kentten farklı değildi aslında. Olaylara akademik ya da mesleki açıdan değil, daha çok son derece insani bir açıdan yaklaşıyordu. Bunu severdim.’ Bu konuşan ben miydim? ‘Neyse, bir ara çok ünlüydü, ama sonra kayboldu.’

‘Onunla tanışmak için sabırsızlanıyorum.’

Biraz su içtim. Herhalde Linklater’ın benimle irtibata geçmesi iyi bir şeydi; dosyam için daha çok bilgi demekti bu. Ancak işin hoş olmayan tarafı, benim de bundan hoşlanmış olmamdı.

Theo gülümsüyordu.

‘Ne?’

Başını iki yana salladı.

‘Onunla ilgilenmiyorum. Eğer demek istediğin buysa.’

‘Tabii canım. O da bizi, seninle ilgilenmediği için yemeğe davet etti zaten.’

‘Ailesinden uzakta olduğu içindir büyük ihtimalle.’

‘Yine de’ diye omuz silkti ‘Benim bir hastalık bahanesi falan uydurmamı istersen...’

‘Aklından bile geçirme.’

Yemekten sonra Theo beni ofisine götürdü ve iş arkadaşı Fadıl Kadami’yle tanıştırdı. Yakışıklı bir adamdı ve orta boylu olmasına rağmen Theo’nun devasa bedeninin yanında oldukça minyon görünüyordu. İki adam yan yana durduklarında, Sana’nın eski kent merkezinde bulunan bitişik iki binayı andırıyorlardı.

‘Yemen’e gelmiş olman ne hoş’ dedi Fadıl. ‘Buraya artık pek turist uğramıyor halbuki turizm burası için çok önemli. Sadece para yüzünden değil, yarattığı iş imkanları da son derece önemli. Birkaç yıl önce yılda yüz binin üstünde ziyaretçimiz olurdu ama son zamanlarda neredeyse hiç turist gelmiyor.’

‘On bir Eylül yüzünden mi?’

‘Evet, on bir Eylül sorunlarımızı daha da beter hale getirdi. Vivien, senin için yapabileceğim bir şey olursa, ne olur istemekten çekinme.’

‘Aslında bir şey var. Theo bana yazar Tim Mackintosh-Smith’i tanıdığını söyledi.’

‘Onunla bir kere görüşmüştüm. Onu tanıyor musun?’

‘Hayır, ama bende bir kitabı var ve imzalamasını çok isterim.’

‘Sorun değil. Nerede yaşadığını öğrenip sana söylerim.’

‘Teşekkürler.’

‘Eski kenti gezmek ister misin şimdi?’ diye sordu. ‘Sana oraya nasıl gideceğini gösterebilirim.’

Ne umut ama. Eski kentte yalnız başına yürümek mi? Mümkün değil. Beni orada, Babül Yemen’de bekleyen biri vardı ve ben henüz onu görmeye hazır değildim. Yorgunluğumu bahane ettim.

‘Tabii’ dedi Fadıl. ‘Çok uzun bir yolculuk geçirdin.’

‘Evet.’

Evet. Eve gidip biraz daha kestirmek ve Yemen’e hiç gelmemiş gibi davranmak en iyisiydi.

O akşam Linklater'ın oteline vardığımızda nefesim ke-silmişti, ama bunun yüksek rakımla hiç ilgisi yoktu. Lobide oturmuş, televizyonda görüldüğünden çok daha zeki bakışlarla etrafı seyrediyordu. Üzerinde yeni ütülenmiş göm-leği ve ceketi vardı. Bizi selamlamak için ayağa kalktığında, içimden bir ürperti geçti. Rüzgârın önündeki yapraklar gibi savrulduğumu hissettim. Bu bir sorundu. Onları tanıştırdığımda Theo'yla el sıkıştılar, sonra hafifçe dirseğime do-kundu. Burada el sıkışma kuralları böyleydi anlaşılan. Bu bir televizyon karakteri ya da geçmişin hayaleti değildi. 'Link-later' kanlı canlı önümde duruyordu ve bu son derece tu-haftı. Artık tanıdığım biri olmuştu; hatta tanımaktan mem-nun olduğum biri.

Bir balık restoranına giderken Theo'nun tavsiyesiyle ci-pin arka tarafına oturup etrafı seyrettim. Öğle sıcaklığı yerini yeniden yağmura bırakmıştı ve yıldırımların parlak izleri sürekli gökyüzünü aydınlatıyordu. Gök gürüldedi. İnsanlar – çoğu erkekti – caddelerde hızla koşuştular. Alışveriş ya-pıyor, sohbet ediyor ve loş kahvelerde, şiş yanaklarında *gat* topakları, çay içiyorlardı. Yanaklarındaki şişkinliği ilk gör-düğümde dehşete kapılmışım; Yemenliler'in bu hafif uyuş-turucu bitkiyi çiğnediklerini ve özsuyunu iyice emmek için ot topaklarını avurtlarında beklettiklerini bilmediğimden değil, bu bitki topağının en fazla golf topu büyüklüğünde olabileceğini düşündüğümünden. Ama adamların ağızlarında tenis topları var gibiydi. Trafik hızlanıyor ve duruyor, akı-yor ve yavaşlıyordu. Caddeleri dolduran araba yığınlarının tutturduğu bir ritim yoktu.

Linklater, Theo'ya 'Oldukça çok seyahat etmiş olmalısın' dedi. 'Güvenlikle ilgili sorunlar yaşamıyor musun?'

'Bazen yanımda silah taşımam gerekiyor, ama bundan nefret ediyorum. Silahlı olduğumda kendimi daha çok risk altında hissediyorum ve bence bu gerçekten de gereksiz.'

'Ya kaçırılırsan?' diye sordum.

'Kaçırılmak burada o kadar da kötü değil. Dört yıldızlı kaçırma diyorlar: rehinelere misafir muamelesi yapılıyor. Bir keresinde yetkililer bir kasabada tutulan bir İtalyan'ı kurtarmaya gelmişlerdi de adam köyden ayrılmak istememişti.'

'Ama ya doksan sekiz?' dedi Linklater. 'Hiç de aile pikniği sayılmazdı. Dört kişi ölmüştü.'

'Evet, korkunçtu. Ama oraya ordu müdahale etmişti ve rehinerler çapraz ateşte kalmışlardı. Buradaki insanlar resmen şoka girmişti. Kaçıranların yurtdışı bağlantılı olduğunu söylüyorlardı; yerel çalışanlar asla rehinerlerine zarar vermez, rehinerler neredeyse her zaman serbest bırakılır, çünkü tarihsel olarak adam kaçırma bir pazarlık aracıdır. Zaten son zamanlarda çok sık da görülüyor. Hükümet rehin almaların önüne geçmeyi başardı. Adam kaçırmanın cezası artık idam.'

Dar bir caddede arabayı park ettik ve restorana yöneldik. Geniş, fayanslı bir mekana girmiştik. Burası restorandan çok balık pazarını andırıyordu. Bir masanın üstündeki balık yığınının yemek istediğimiz balığı seçtik. 'İmparator balığı' dedi Theo, 'Kocaman tombul balık.' Balıkları bizim için seçen adam, balıkların içini bir süngerle temizledi ve mutfağın ilerisindeki oturma alanına kadar bize eşlik etti. Mutfak kapısının önünde durduk. İçerisi çok yoğun

olsa da – harıl harıl çalışan yarım düzine aşçı vardı – çalışanlar bizi selamladılar. Bir gülümseyip, selam veremeyecek kadar yoğun değildiler. Arka duvarın önünde üç kişi ekmek yapıyordu. İlki yumuşak hamuru spiral şeklinde büküyor, kocaman halkalar yapıp hamuru yanındakine iletiyor; o da bu hamuru keserek pizzaya benzer bir şekil veriyordu. Hamur, havada dönerek adamın yumruğuna ölü bir kalamar gibi iniyordu. Üçüncü usta da şekillendirilmiş hamurları, yerden yükselen ve bacaya benzeyen ocağa atıyordu. Bu manzara ilgimi çekmişti. Bir zamanlar aradığım her şey vardı bu manzarada; Batı'dan ve onun ürkütücü, sinsî kültüründen kaçış. Yüzümü sıcaktan koruyarak fırının içine bir göz attım. Dipte alevlerden pörsümüş imparator balıkları yatarken, ekmekler fırının duvarlarına yapıştırılmıştı. Bunu bir yerde okumuştum – sanırım Ingrams'dan – ve ondan yetmiş yıl sonra bunu görmek, sanki bir zaman tüneline girmişim gibi hissettiriyordu. Arkamda başka bir balık yağda cızırdayarak kızarıyordu. Linklater omzumun hemen üstünde bitti.

Theo bizi yemek salonuna götürdü. Masada onun yanına oturarak bir şey ispatlamaya çalıştım ama şimdi Linklater'la karşılıklı oturuyorduk ve o benimle göz göze gelmek için her fırsatı değerlendiriyordu. Onu sadece gözlemlediğimi anlatmaya can atıyordum; benim için bir denekten fazlası değildi. Hatta onu inceleyen bir antropolog olduğum bile söylenebilirdi.

'Peki' dedi 'İlk gününde neler gördün?'

'Sapanlı çocuklar. Cembiyeli adamlar. Zayıf kediler. Dağlar.'

'Yoğun bir gün olmuş.'

'Ayrıca çok da uyudum. Boşlukta yürüyor gibiyim.'

'Öylesin.'

'Bence seni asıl yoran Kahire'de geçirdiğin gün oldu'dedi Theo.

Linklater, 'Ah, o kadar da kötü değildi, değil mi?' dedi bana. 'Birbirimizi bayağı eğlendirdik.' Bana kur yaptığına şüphe yoktu, ayrıca bundan hoşlandığıma inanmakta güçlük çekiyordum.

Theo'ya 'Öyleydi' dedim. 'Abasiyye hakkında çok şey öğrendim.'

Linklater 'Asabiyye' diye düzeltti.

'Halduncu bir kavram' diye tekrarladım 'Kabile bağlamında dayanışmanın çok kuvvetli olduğu, halkın kendine olan bağlılığının devlete göre daha yoğun olduğu bir gelenek.'

Linklater kaşlarını kaldırdı. 'Etkileyici. Meğer uyumuyormuşsun.'

'Burada çalışacak mısınız?' diye sordu Theo ona.

'Onu da yapacağım. Kavramın çağdaş politikadaki yeri üzerine bir metin yazıyorum.'

'Vivien kazılara katılacağını söyledi.'

'Katılacağım. Sabahki işim bu olacak. Ama akşamları kendi saha çalışmamı yapacağım. Ama ilk önce Haber Alma Bakanlığı'na başvurup, Sana'dan ayrılma iznimin çıkmasını beklemem gerekiyor.'

'Benim de bir izne ihtiyacım olacak mı?' diye sordum.

'Evet' dedi Theo 'Ama sorun olmaz. Nereye gitmek istiyorsun?'

'Şibam.'

‘Üç tane Şibam var’ dedi.

‘Hangisinden bahsettiğimi biliyorsun.’

Theo gülümsedi. ‘Seni oraya götürürüm. En iyi yol Marib’den çölü geçmek. Harika bir yolculuktur. Kumları aşarak Şabva’ya gelirsın, sonra da Hadramut’a geçersin.’

‘Sağol, ama senin için fark etmeyecekse uçmayı tercih edeceğim.’

Linklater, ‘Şibam’ın çölde yükselişini görmek istediğini sanmıştım’ dedi.

‘İstiyorum, ama benim için daha uygun bir zamanda ve keyfim yerindeyken. İşimi zorlaştırmam gereksiz. Klozete oturup, tuvalet kâğıdı kullanıp, saat başında haber dinlemeye alışmışım. Eşeğe binmeye hiç niyetim yok.’

‘Eşekler hakkında bir şey demedim ki’ dedi Theo şaşkınlıkla.

Linklater, Theo’ya ‘Eğer gidersen beni de kesinlikle yanında bil’ dedi.

‘Ben yokum’ dedim. ‘Seyun’a uçup, oradan Şibam’a geçeceğim.’

Linklater başını iki yana salladı. ‘Dostun Niebuhr buna ne derdi?’

‘Dinle, ben buradayım, tamam mı? Hiç kimse buraya gelmezken, Batı Şeria’da kaos varken, El Kaide saldırıları zirvedeyken ve Amerikalılar yoldayken ben, hiç tanımadığım birinin yanına tek başıma geldim.’

Linklater ifadesizce ‘Allah korusun’ dedi.

‘Üç hafta boyunca evimde saklanıp, sonra geri döndüğünde herkese ne kadar cesur olduğunu anlatmayı mı planlıyorsun?’ diye sordu Theo.

‘Kesinlikle.’

Güldüler.

Yemek gelmişti. Balık kızarmış, ekmek kabarıp çatlamıştı. Theo, ‘Bunun adı *raşuş*’ dedi.

Pideden kocaman bir parça koparırken, burada ne kadar çok eğlendiğimi fark ettim. Endişem azalıyordu. Restorana şöyle bir göz gezdirdim. Çölü geçerek Şibam’a gitmek. Hayalimdeki gezi rotası tam olarak bu değildi ama hayalimin bir kısmının gerçekleştiği düşünülebilirdi. Öte yandan ya araba bozulursa ne olacaktı?... Ve acaba Hadramut Vadisi’ni aştıktan sonra, o yönden gidince Şibam neye benzeyecekti?

Restorandan ayrıldığımızda, imparator balıklarımızın sadece kılçıkları kalmıştı masamızda. Theo bizi eski kente götürmeyi teklif etti. Böylece bir kez daha hiç hazırlıksız Sana’ya geldim; bu sefer yağmur altında. Ana yoldan sapınca kendimizi eski kentin dar sokaklarında buluverdik. Etrafımızda evler yükseliyordu.

Kaldırım taşları parıldıyordu. Yağmurun altında sırılsıklam caddelerden geçerek binaların arasına daldık. Theo karşıdan gelen araçlara yol vermek için çıkmaz bir yola saptı. Aynı sebepten, bir başka araba arkamıza gelip yerleşince çıkmaz sokakta ilerlemek zorunda kaldık. Çevremde kahverengi duvarlar yükseliyor, sokak lambalarının ışığında parlıyordu. Gidecek hiçbir yer yoktu. Nefesimin kesildiğini hissettim.

İki adam, Dünya Bankası, yatırımlar, eski kent hakkında konuşmaya devam ettiler.

‘Burada kırk bin insan yaşıyor’ dedi Theo. ‘Burası müze değil.’

Gözlerime vuran ışık altında kendimi, dar geçitteki bir kedi gibi hissettim.

Linklater, ‘Eğer ekleme yapmak isterlerse’ dedi ‘Bunu yapabilirler mi?’ Benim arkamdaki koltukta oturuyordu. Ensemde ılık nefesini hissediyordum ve kanımın damarlarımda daha hızlı aktığını hissediyordum.

‘Elbette. Yukarılara doğru ilerliyorlar. Sanalı’lar ne zaman daha fazla yere ihtiyaç duysa, evlerine bir kat daha çıkarlar. Ama kurallara uymak zorundalar. Burası Dünya Mirası sit alanı, çok şey yapamazlar.’

Trafik en sonunda açıldığında, geri geri giderek yolumuza çıktık ve turumuza devam ettik. Normal nefes almaya başlayabilmişim en sonunda. Ağızlarındaki *gat* topaklarıyla şişkin yanaklı adamlar, gece karanlığında parıldayan gözleriyle koşuşturuyor, entarilerinin etekleri çamurlara bula-
nıyordu. Toplayıp hançerlerinin etrafına doladıkları *zannah*-
larınm altından uzun içdonları görünüyordu. Semt pazarı, bir tezgah-
tan diğerine koşuşturan, çamurlara batıp çıkan insanlarla son derece hareketliydi. Başının üstünde bir ekmek yığınınını dengelemiş bir kadın, bir saçağın altında bekleyi-
yordu. Orada, karanlık yağmurlu gecenin içinde engellen-
miş bir aşk öyküsü gün yüzüne çıkmaya çalışıyor, ama acı hatıralar bunun önüne geçiyordu. Bu yerle bağlantılı meslek-
sel hatalar ve kişisel başarısızlıklar, mekanla benim aramda

kocaman bir uçurum oluşturunuyordu. Önümüzdeki üç hafta, bu eşiği aşip aşamayacağımı gösterecekti.

İspanya'yı severim. Yıllarca oraya birkaç arkadaşım ile tatil için gittim hep. Uçaktan taksiye, oradan da doğrudan otele gidip, havuzda ya da sahilde vakit geçirip, iki hafta boyunca gerçekten ağır metinler okurdum. Yanında evden çay poşetlerini getirmiş başka insanlarla konuşur ve benim dilimde oyunlar oynayan çocukları dinlerdim. Elbette tüm bunlar bulunduğum 'kompleks'in içinde gerçekleşirdi – böylesine basit bir yer için ne tuhaf bir sözcük. Eğer zorda kalırsam otobüsle kent merkezine iner, kaldırımlar boyunca serilmiş incik boncuk ve kartpostalların arasında gezinirdim. Eve döndüğümde ise İspanya tutkumu bir bayrak gibi taşır, gördüğüm yerlerden coşkuyla bahsederdim. Ama bu, tutkudan çok bir örtü gibiydi çünkü hayal kırıklığımı gizliyordu. Kimse hiçbir yere gitmediğimi anlayamasın diye, her yıl büyük coşkuyla İspanya'ya dönerdim.

Gezgin olmayı bırakın, iyi bir turist olmayı bile beceremedim ben. Günlerimin çoğunu galeride, diğer insanların fikirlerini dinleyerek geçirdim. Kendi fikirlerime sahip olabilecek kadar çalışmazdı kafam.

Bu arka sokaklarda dolanırken, Sana'yı sadece başarısızlık penceresinden görebiliyordum. Karanlıkta ısıldayan rengârenk pencerelere baktım ve içlerinde neler olduğunu merak ettim. Yanında yüksek duvarlar olan dar bir yola girdik.

'Bunun adı *saylah*' dedi Theo. 'Bir nehir yatağı. Yağmur mevsiminde her daim taşar.'

Bileklere kadar gelen suyun içinde ilerliyorduk. ‘Şimdi olduğu gibi mi?’

‘Ah, bundan çok daha beter zamanlarda.’

Otele vardığımızda Theo, ‘Christian’ dedi ‘Vivien’i yarın öğleden sonra Dahr Vadisi’ne götürüyorum. Bize katılmak ister misin?’

Ters ters baktım.

Linklater verdiğim tepkiyi fark etmişti. ‘Ne hoş olur’ dedi ‘Teşekkürler.’

Bilgisayarla gerekli mesajları gönderebilmem için, eve gitmeden önce Theo’nun ofisine uğradık. Kardeşim vasıtasıyla anneme sağ salım vardığımı yazdım; Theo harikaydı, ev harikaydı ve kendi başımın çaresine bakabiliyordum. Sonra önümde boş bir mesaj sayfasıyla oturduğum yerde kaldım. Zeki görünmek istiyordum. Kendime hiçbir şey yazmamam gerektiğini söylüyordum ama şeytan dürtüyordu beni.

‘Sana’ya sağ salım vardım’ yazdım ‘Dr. Christian Linklater adlı birinin eşliğinde.’

Bunun komik olduğunu düşünmüştüm ama ‘Gönder’ tuşuna bastığımda içimi bir huzursuzluk kapladı.

3

Sarı perdeleri döven kızgın güneşle fırına dönmüş sarı minik odamda ertesi gün uyandığımda, kendimi Christian Linklater’ı düşünürken buldum. Bombanın pimi çoktan çe-

kilmiş olsa da, kendi kendime bu kadar çabuk koyvermem gerektiğini söylüyordum. Bu son derece komik, son derece hesapsız ve son derece karmaşık olurdu. Daha önce Yemen’de kendimi hayal kırıklığına uğratmışım, bunu bir daha yapmayacaktım.

Sıcak odadan kendimi dışarı atarak kahvaltı için üst kata çıktım. Mutfak ve Theo’nun kapısının karşısındaki ufak balkon açılan kapı açıktı. Aslında kapı doğrudan kireç boyalı çatıya açılıyordu; ekmeğimi ve çayımı alarak dışarı çıktım. Çatı ufak duvarlarla bölmelere ayrılmıştı. Güneş yakıcıydı. Daha şimdiden burnumun üstünde güneş çilleri çıkmaya başlamış ve dik saçlarımın uçları hafifçe sararmıştı (ve bir süre sonra renkleri öyle açılacaktı ki, insanlar bana elektrik verildiğini sanacaklardı). Çoğu kaldığımdan alçakta olan çevredeki çatıların üstü doluydu. Birine bir keçi tünemişti, bir diğerinde kadının biri çamaşır seriyordu ve yolun karşısında bir başkası yemek pişiriyordu. Şehrin yanında gururlu bir büyükbaba gibi dikilen Jabal Nukum Dağı, berak mavi gökyüzünün altında mor bir renge bürünmüştü. Bu dağ bazen yeşil ve heybetli görünüyor, kentin eşiği gibi duruyordu; ama yakıcı yaz sıcaklığında ufalmış ve hiç olmadığı kadar uzak görünüyordu.

Yakıcı yaz sıcaklığında...

Sana’nın kapısına, hayaletlerimi ortaya çıkartmak için dönmemiştım; onlar zaten benim demirbaşım gibiydiler. İster üzerinde düşünülmüş ister aceleyle alınmış olsun, kararlar insanın yaşamında iz bırakır, sonsuza kadar orada kalır. Kader palavradan ibarettir. İzlediğimiz yolu belirleyen kararlar, kazanç ve kayıpları da belirler. On iki yıl önce ver-

diğim kararı asla kabullenemeyecektim. Kararım yanlıştı, toydu ve sonuçlarını değiştirmenin yolu yoktu. Bu yüzden kendimi Yemen'e kabul ettirmek için değil, Yemen'i kendime kabul ettirmek için geri dönmüştüm. Burası, gençlik yıllarımda ilham aldığım yerd; kendimi götüreceğim, kendimi kuracağım yerd burası. Aradığım yer hep burası olmuştı. Reddedilemez bir davet gibi. O zamandan beri Yemen kaçtığım yer haline gelmişti.

Beyaz çatıda oturdum. Güneş omuzlarımı yaktığı için biraz geri çekilmek zorunda kaldım. Benim yaşadığım evin de buna benzer bir çatısı, buna benzer bir manzarası vardı. Ruhumun her parçası direniyordu. Yıllarca geriden gelen hatıralar, çığlıklar atan bir çocuk gibi dışarı çıkmaya çalışıyordu.

Hâlâ okuldayken, nasıl bir gezi yazarı olacağım, Şibam'a nasıl gideceğim ya da beni çöle götürecek deveyi nereden bulacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu; ama üçünü de başaracağımdan bir kez bile şüphe etmemiştim. Bu biraz tuhaftı çünkü hiçbir zaman maceracı ya da bir parça da olsa cesur olmayı başaramamıştım. En iyi arkadaşım, sık sık dünyaya açılmak için fazla ürkek olduğumu söylerdi ve ben gerçekten de ürkektim; ama yeteneksiz değildim. İyi resim yapardım, hokeyde hiç fena değildim ve öğretmenlerime bakılırsa notlarımı kötü etkileyen tek şey durmak bilmez aceleciliğimdi. Öğretmenlerimden biri raporunda şöyle yazmıştı: 'Sakinleşmeyi başarır, çok daha başarılı olabilir.' Ama ben çok başarılı olacağımı zaten biliyordum. Tek sorun seçeceğim yoldu.

Geldiğim yolda en büyük etken vicdanım olmuştı. 1985'te, ben on altı yaşındayken, Live Aid konserleri düzenlenmişti

ve Bob Geldof benim rahat kalkanımı yıktı. Etiyopya'daki kıtlık görüntülerini izlerken, ne kadar şanslı olduğumu fark ettim – ekonomik sınırın doğru tarafında, demokratik bir çevrede ve hatta Tanrı aşkına, doğru iklimde doğmuştum; bu yüzden Bob Geldof yumruğunu masaya vurup 'Bize hemen para ver!' dediğinde, bunu yaptım. Ama bu yeterli değildi. Yaptığım şey vicdanımı bir parça olsun bile rahatlatmamıştı. Üçüncü dünya için çalışan bir yardım kuruluşunda gönüllü olarak yer almak sonradan aklıma geldi. Birazcık çabayla üstüme düşeni yapabilir ve yola düşebilirdim. Doğuya gidebilir, orada dil öğrenebilir, dünyayı kurtarabilir ve büyük maceram için bir vakıf kurabilirdim. Dikkatlice planlama yapabilir, hiç olmadığı kadar sabırlı da olabilirdim. Bir gün kendimi bir devenin hörgücüne oturmuş, kum fırtınasında örtülere bürünmüş bulabilir; Asil Bedeviler gibi kendi bildiğim yolu izleyebilirdim...

Üniversitede Arapça dersi almaktan kaçındım çünkü dillere karşı genel bir yeteneksizliğim vardı ve bana bu kadar yabancı bir konuya karşı biraz gönülsüzdüm. Onun yerine daha güvenli olan yolu izleyerek, iyi olduğum derslerle devam ettim – İngilizce ve tarih gibi – ve beklediğim sonuçlara ulaştım. Mezun olduktan sonra, Yemen'de aktif olan kuruluşları seçtim ve başvurularımı yaptım. Londra merkezli bir yardım kuruluşu beni alt kademe yönetici olarak almayı kabul etti. Abs adı verilen bir köyde, bir kliniği çalıştırmaya yardım etmemi teklif ettiklerinde, havalara uçmuştum. Okulu bitirdikten sadece haftalar sonra iki hedefime birden ulaşmıştım bile: Romalıların ve onlardan sonra birçoklarının Yemen adını verdiği Mutlu Arabistan yolundaydım ve vicdanımı avutacak bir yol bulmuştum.

Güneş çatıyı yakıyordu ve canım acımaya başlamıştı. Loş mutfağa girdim, bir bardak çay daha doldurdum ve oturdum. Karşımdaki kirli duvar dışında bakacak şey yoktu ama ben karşımda bambaşka bir duvar görüyordum – Sana'ya ilk geldiğimde tosladığım duvarı.

Yere ilk kez indiğimizde, terk edilmeyi sindiremeyen ve beynimi birlikte olmak için yaratıldığımız fikriyle dolduran erkek arkadaşım Bill yüzünden maceranın heyecanı zaten tükenmişti. Bu, tamamen onun hatası değildi. Benim Yemen'imın gerçeğiyle ilgisi olmadığını kısa sürede öğrendim. Asfalta indiğimde uğradığım ilk şok, ısının şiddeti yüzünden olmuştu. Temmuz ayıydı. Diğer üç gönüllüyle birlikte, yangından kaçır gibi transfer otobüsüne koşmuş-tum. Terminalin içinde, gümrük kısmında, tacize uğradım çünkü içinde yarı çıplak kadın fotoğrafları bulunan dergimi atmayı akıl edememiştim. Aksi memur sayfaları karıştırırken bana ters ters bakıyordu. Sonra valizimi aramaya karar verdi ve el çantamı masanın üstüne boşalttı. Yanındaki diğer memurlardan birinin homurdandığını duyuyordum 'Bas, bas!' 'Yeter, yeter!'.

Bizi almaya kimse gelmedi. Ufak çocuklar çekme arabalarımıza tırmandı ve yapışıp kaldılar. Biz ne yapacağımızı bilemez şekilde havaalanının dışında beklerken, askerler belgelerimizi görmek istedi. Hiçbiri bizim derme çatma İngilizcemizi anlamıyordu ve onların İngilizcesi de bir cümle bile kurmaya yetmeyecek seviyedeydi. Daha önce hiç dilsiz kalmamıştım. Büyülenmekten çok, ayarım kaçmıştı.

Bizi alacak olanlar nihayet geldiğinde, Sana'daki gönüllüler barınağına götürüldük ve Abs'a gidene kadar kal-

mamız için üçümüz bir odaya yerleştirildik. Kendimizi iyi hissetmemiz gerekiyordu ve burada okul birincileri gibi muamele görmemize rağmen, zorla yatılı okula gönderilmiş bir çocuk gibi evimi özlemiştim. Bill burnumda tütüyordu ve kendimi sanki evimden zorla koparılıp uzaklara götürülmüş gibi hissediyordum. Sanki bir daha tanıdık yüz göremeyecektim. En sonunda Sana'ya varmış olmanın heyecanı çoktan uçup gitmişti.

Akşam yemeğinde, daha önce gelmiş olan gönüllüler, kafamızdaki romantik Doğu kavramını yerle bir etmek istercesine, Abs kentindeki temel sorunları sıralamaya başladılar: kıtlık, yoksulluk, kirlilik. Elbette dışkı konusu da sohbetin bir parçasıydı. Dizanteri ve yol kenarında acilen tuvalete gitme öyküleri bana soğuk terler döktürmeye yetmişti. Kızın biri, çalıştığı kliniğe kadar yetişemez korkusuyla poposunu tuvalet kâğıtlarıyla nasıl tıkadığını anlatmıştı. İhtiyaç anında uygulanabilecek bu yöntemin faydalı olduğunu söylediler. İshal olmam durumunda, bütün gün ayakyolunun kapısında duramayacağım belliydi: bu, yapılan işle ilgili bir tehlikeydi ve herkesin ne olursa olsun çalışması bekleniyordu. İlk kez, benden nasıl bir Doreen Ingams olur, diye düşündüm.

Ingams, 1930'larda Hadramut Vadisi'nde yolculuk etmişti. Hatta bu yolculuğun bir kısmında, eşeğin iki yanındaki heybelere denk edilmiş çocukları da yanındaydı. Yazılarında zorluklar ve sıkıntılardan neredeyse hiç bahsetmemiş, koşulların ne kadar korkunçlaşabileceğini gizlemişti. İkimizin ayrı dünyaların insanları olduğumuz hızla su yüzüne çıkıyordu. Belli ki, eşeği yanına alıp çevreyi gez-

mek istemek yeterli değildi: insanın aynı zamanda rahatlıktan vazgeçme ve aza kanaat etme gibi özelliklerinin de olması gerekiyordu.

O gece, odamızda iki İngiliz kızın arasında sıkışmışken, ilk panik ataklarımdan birini yaşadım. Düşüncelerim, benim için hiç ışık girmeyen karanlık bölgelerinin birinde sıkışıp kalmıştı. Uçak yolculuğu sonrası duyduğum sersemlikle orada yatıp, hastalık yayan sivrisinekler hakkında hikâyeler dinlerken, karamsarlıkla, Niebuhr'un arkadaşlarından ikisinin Yemen'de öldüğünü aklımdan çıkaramıyordum.

'Ama hastalık, korkunç şekilde üzerimize çökmeye başladı' diye yazmıştı Niebuhr Mokha'da. 'Bay Von Haven..çok daha kötüleşti...Sonra iyice ağırlaştı ve gece hayatını kaybetti.' Kısa süre sonra bir başka bilim insanı olan botanikçi Peter Forskaal da ölmüştü. Niebuhr, 'Onu kaybettiğimiz için çok üzgünüz' yazmıştı.

İki yüz otuz yıl sonra, gecenin bir yarısında ben de derinden etkilenmişim ve bu insanların büyük ihtimalle sıtmadan öldüğünü ve benim bu hastalığa karşı korunduğumu kendime bir türlü anlatamıyordum. Freda Stark da Hadramut'ta yolculuk ederken son derece zor zamanlar yaşamıştı ve ben o çıplak odadaki ince döşekte nefesimi düzene sokmaya çalışırken onu, 'hareketsiz tepelerin' ortasında bulunan ıssız bir köydeki çıplak bir odada, ince bir döşekte ateşler içinde yatarken görebiliyordum. 'O dikey payandaların arasında beni bir mahpusluk hissi sardı; gecenin hezeyanlarıyla, kaçılması mümkün olmayan tuzaklar gibiydiler.' Gecenin hezeyanı... Daha karanlık bölümlere önem vererek, Stark'ın Şibam'da bir kalp sorunu yüzünden ölümle

burun buruna kaldığı kısmı unutmayı tercih etmem bir talihsizlikti. Yazar, işlediği günahlar değil, 'gerçekleştirilemeyen bir çok şey' için pişmanlık duyuyordu. Tüm diğerleri yerine sadece bu yazdıklarını hatırlasaydım, başka şekilde davranmış olabilirdim.

Ertesi gün saha direktörü Marcus, gerekli izinleri almamız ve ofisi ziyaret etmemiz için bizi dışarı çıkardı. Dublin'den, Yemen'i kuleli kerpiç evleri ve eğimli yeşil çatılarıyla, arzuladığım gibi görmek kolaydı ama şimdi onu olduğu gibi görmeliydim ve caddelerde yol alırken fark edebildiğim sadece kargaşaydı. Daha önce Avrupa'dan öteye gitmemiştim ve şimdi aradaki farkın muazzamlığına katlanamıyordum. Dayanılmaz sıcak, havada uçuşan tozlar, araba karmaşası, korna çalıp cayırtilar koparan Toyota kamyonetler; trafik ışıklarında, sırtındaki iri sakat çocukla dilenen ihtiyar adam...

Ne beklemiştim? Ortalarda dolanan develer, arabasız caddeler mi? Ya da ardında inançlı takipçileri, sırtında savrulan asil kaftanıyla kente doğru at süren Arabistanlı Lawrence'ı mı? Tüm o okuduklarım yüzünden, kendimi sadece güzellikler görmeye hazırlamıştım – muhteşem mimari, *gat* dolu ağızlar, kemerlere sıkıştırılmış *cembiyeler*. Aslında ne kadar az şey biliyordum. Sadece belirli şeyleri hafızamda tutmayı seçtiğim için, uzun okumalarım, bir kazanç olmaktan çıkmış, beni etkisizleştirmişti.

Dışarıdan aksi ve ilgisiz bir tavır takınmış gibi görünmeme rağmen, içimde fırtınalar kopuyordu. İştahımı yitirmiştim, uyuyamıyor, dinlenemiyor, zevk alamıyordum. İkinci günün akşamında Marcus bir sorunum olduğunu an-

lamıştı. Beni kenara çekerek tavsiyeler verdi, kültür şokunu bir süre sonra atlatacağımı söyledi. Sırtımı sıvazlayarak 'İyi olacaksın' dedi. Ama ben, hepsi sona erene kadar endişemi yenemedim. Bill'i aradım ve telefonda hüngür hüngür ağladım. O da beni cesaretlendirmek yerine eve dönmem için yalvardı. 'İkimiz de perişan olduk' dedi. 'Sana bunun hata olduğunu söylemiştim.'

Üçüncü gün, ajansın bizim işleteceğimiz kliniğe benzeyen başka kliniklerinin bulunduğu bir köye götürüldük. Marcus, bu ülkenin güzelliklerini görmenin beni sakinleştireceğini söylüyordu ama yolda virajı alamayan bir kamyon nedeniyle yoldan çıktığımızda, sınırlarım iyice altüst oldu ve hiç de iyileşmedim. Dağların yamaçları kuru ve çıplaktı. Tepelerin kenarlarına kurulmuş kule biçimli evler beni gözetliyor gibiydi. Köye vardığımızda kirli çocuklar cipimizin etrafını sardı ve bellerine bebeklerini sarmış genç kızlar uzakta dikilerek bizi izlediler. Yüzleri karanlık, gözleri koyuydu. Sıcak beni bunalıyordu. Bill'in ne yaptığını merak ettim ve onu evimizin yakınındaki süpermarkette donmuş sebze tezgâhlarının yanında hayal ettim. Marcus bizi, ortasında bir masa, birkaç sandalye ve sağlık malzemelerinin yığıldığı raflar bulunan çıplak bir binaya götürdü. Bize üzerinde Arapça yazılar olan el ilanları uzatarak, bizim de benzer bir çevrede çalışacağımızı söyledi. Ama gideceğimiz yer, 'tatlı serin Sana platosuna' göre çok daha sıcak olacaktı.

Nefesimin daha da daraldığını hissettim. Duyamıyordum, duyduğum tek şey kulaklarımdaki kalp atışımdı. Nefesimi düzenlemek için kapıya yöneldim ve yeni hayatımla yüz yüze geldim. Öldürücü sıcaklık yaşamı sekteye uğrattı-

ğından cadde ıssızdı. Uzakta durmuş beni merak eden anneleri ben hiç merak etmiyordum. Onlar umurumda değildi. Sadece buradan uzaklaşmak istiyordum. Sümüklü güzel gözlü çocuklardan, kavurucu sıcaktan ve dört yanımı saran kasvetli dağlardan kaçmalıyım.

Sana'ya geri döndüğümüzde, içimde büyüyen endişeyi dindirmenin bir yolu yoktu artık. Sonraki gün daha iyi hissederek uyanacağımı düşünemiyordum bile. Yine de herkes bana bunu tekrarlayıp duruyordu ve beni saran bu umutsuzluk hissinden kaçış yok gibiydi. Boğazım sıkılıyor gibi hissediyordum. Eğer yardım etmeye geldiğim insanların sefil varlıkları beni serin tutacak olsaydı, zorlu koşulların ne kadar süreceği umurumda olmazdı.

O gece o Vietnamlının işlettiği restorana gittik. Bulduğum tavuk, patates ve kolayla biraz avuntu bulmuştum. Yanımdakilerle biraz yaklaşımak için harcadığım çaresizce gayret boşunaydı; birbirimizle hiç alakamız yoktu. Şimdi den ortamın tuhaf insanı olmuştum ve kimseye uyum sağlayamıyordum. Bu insanlar buraya gerçekten de çalışmak için gelmişlerdi. Bense sadece içi boş bir balondum. Zihnim çevreye son derece yabancı kalmakta ısrar ediyordu. Sanki benden bağımsız, başka bir kutuda duruyor gibiydi. Ellerimi önümde görebiliyordum: biri çatal, diğeri nemli bir bardak tutuyordu; sesleri duyabiliyordum ama kafam tamamen başka bir yerde gibiydi. Tek amacım kaçmaktı. Verdiğim sözü falan umursadığımı yoktu. Düşünmeye değer tek şey buradan kaçmaktı. Bunu uykusuz bir gece daha takip etti.

Ertesi gün okuma alışkanlığım bir başka olumsuzluğa daha neden oldu. Bizi kendi halimize bırakmışlardı ve gö-

nüllüleri de gidip eski kenti görmek istediler. Gerginlik ve ortaya yeni çıkan agorafobimle peşlerinden gittim. Sokağa çıkmak istemiyordum ama yalnız da kalamıyordum; ayrıca bu kadar uzun zamandır görmeyi beklediğim eski kentin beni iyi edeceği umudu da vardı.

Eski kentin girişi olan Babül Yemen'e giden Ez-Zübeyri Caddesi boyunca ilerledik. Caddelerde badminton topları gibi dolanan uzun kara çarşafli kadınlar beni tedirgin ediyordu. Birçoğunun gözleri bile örtülüydü. Yüzü olmayan bu varlıklar yanımdan geçtiler: Bana mı bakıyorlardı? Onlara baktığımı görebiliyorlar mıydı? Siyahın altında sıcağın bunalıyorlar mıydı? Nefes almak benim için bir takıntı haline gelmişti. Buraya vardığımdan beri tatmin edici derinlikte bir nefes alamamıştım; çok kısa, çok yüzeysel ve çok sıcaktı. Bu kadınlar için burası dayanılmaz olmalıydı; düşündüm ve kendini beğenmiş bir öfkeyle doldum: kızların on iki yaşında doğum yaptığı, genellikle bir düzine çocuk sahibi olduğu ve otuz yaşına gelmeden yaşlandıkları bir ülkede nasıl yaşayabilirdim? Hiçbir şeyi değiştiremeyecekken neden bu toz çukurunda kalıp genç annelere yardım etmeliydim? Ne faydası vardı ve son tahlilde herkesi kurtarmak için gelen bizler kendimizi kim sanıyorduk? Arkalarından gittiğim diğer gönüllüler bana birden yolunu şaşırmış emperyalistler gibi göründüler.

Babül Yemen'deki geniş geçitten geçerek eski Sana kentine girdik. Kent, eğildiği yerden kalkan yaşlı bir adam gibi önümde belirivermişti. Hepimiz bir durduk. Nefesi kesilenler oldu. Ben nefesimi tutmaya devam ediyordum. 'Muhte-

şem' dediler. 'Aynı üç boyutlu bir görüntü gibi, ama bu gerçek. Kumdan kaleler.'

Ağzımız açık öylece kaldık. Her yanımızda insan yığınları vardı. Birdenbire harika renklerde giyinmiş köylü bir kadın önümüze çıktı ve yanıma yanaşarak yüzüme doğru çirkin, yeşil bir kalıp sabun salladı. Tiz sesiyle anlaşılmaz sözcükler söylüyordu, sadece gözleri açıktaydı. İrkildim; ondan, sabundan, Sana'dan korkmuştum. Bu olağanüstü binalara bakarken içimde hiç heyecan uyanmadı; her şey bana yabancı geliyordu. Kadın bana bağırmaya başladı. Yanımdakiler önden ilerleyerek müthiş bir insan kalabalığının içine dalmışlardı, ama ben bu kadını geçemiyordum. Bana o sabununu satmaya kararlıydı. Yüzünü bana iyice yaklaştırmıştı ve sabunun keskin kokusu genzimi yakıyordu. Benim kurtulma mücadelemi gördükçe kadın daha da çok gülüyordu. Hızlandım. Kapıdaki kalabalığı yararak geldiğimiz yöne döndüm; kendimden kaçarken çatlamış kaldırımında sendeliyor, kendimi arabaların önüne atıyordum. Ez-Zübeyri Caddesi boyunca hızla ilerlerken, evimi, arkadaşlarımı, ailemi düşünüyör ve önüme çıkan erkekleri iterek hızla aralarından geçiyordum. Geçtiğim adamların kimi öfkeyle bağırıyordu. Kalabalık çok bunalıcı olunca sağa dönerek daha sakin bir sokağa girdim. Dakikalar içinde kaybolmuştum. Yeniden başlamak için Ez-Zübeyri Caddesi'ne geri döndüm. Her tarafımı örten elbisemin altında terden boğulacak gibiydim. Buna dayanamayacaktım. Boynumdaki eşarbu attım, gömleğimi açtım ve kollarımı sıvadım. Yakınımdaki bir adam bana bağırdı ve öfkeyle başını salladı. Ben nefes alamıyordum ve adam bana giysilerimi çıkartmamamı mı söylüyordu? Yarı baygın halde kaldırıma oturdum. Çevremde bir kalabalık

toplandı; etrafımdaki havayı yok eden, üstüme üstüme gelen bir kalabalık. Tozlu sandaletler ve kirli etekler çevremi bir çit gibi sarmıştı ve kulaklarımda meraklı fısıltılar çınılıyordu. ‘Biraz açılın – açılın!’ diye bağırdım. Aldığım cevap Arapçaydı. Kendimi bir sözlüğün içinde yüzüyormuş gibi hissettim; gırtlaktan gelen bu seslerden kurtulmaya çalışıyor, kelimelerin içinde- kuru, sıcak, yanan sözcüklerin içinde - boğuluyor, boğuluyordum. Bu, şekilsiz, sadece bir dizi sesliden oluşan bir dildi ve hedefe saplanan oklar gibi bana yöneltilmişti. Anlam neredeydi? Ben neredeydim?

Biri, elime bir şişe maden suyu sıkıştırdı. İçtim, içtim ve yüzümün her tarafına döktüm. İri bir adam öne eğilmiş, arkasındaki kalabalığı açmak için bağıırıyordu. İnsanlar bir adım geri çekildiler. Biraz daha su içmemi istedi ve ben biraz kendime gelince, kırık dökük İngilizcesiyle bir taksi çağırmanı önerdi.

‘Adresimi bilmiyorum.’

Bu konuda yapabileceği bir şey yoktu ama o ve birkaç kişi daha, ben kaldırımda otururken benimle kaldılar ve durumumu konuşup çözüm yolları aramaya başladılar. En sonunda bir taksiyle Taj Sheba oteline gittim ve Marcus’a telefon ettim.

Diğer yazarlar benden utanabilir, ama en azından Jonathan Raban beni anlar. O da 1970’lerde geldiği Sana’daki ilk gününde bir kültür şoku yaşamıştı: ‘Birden Sana’da bir labirentin ortasında kalmıştım. Duvarları yüksek, koridorları dar, gürültüsü korkutucuydu.’ Otelin serin lobisinde otururken duyduğum rahatlık bana, tam bir mevsimlik turist olan yazarın şu sözlerini hatırlattı: ‘Yoldan geçen bir adama

İngiliz Konsoloslugu'nun yerini sorarken ağlamaklıyım.' Konsoloslukta bir memur onu sakinleştirmiş ve kalmaya ikna etmişti. 'O diplomat olmasaydı' diyor Raban 'Bir sonraki uçakla Yemen'den ayrılırdım.'

Ne yazık ki benim yanımda bir diplomat yoktu ve bir sonraki uçağa binmeye can atıyordum. Marcus'a eve gitmem gerektiğini söylediğimde istemeyerek bunu kabullendi.

Ardından geçen birkaç gün boyunca bana öğütler verdi, çattı, dostça davrandı. Dışladılar ama gitmeme izin verdiler. Marcus hiçbir işe yaramayacağımı anlamıştı. Uçuş uzun olduğu için üç gün beklemek zorunda kaldım. Yemen'in beni görmesini ya da onun ihtişamlı kargaşasını görmeyi istemeyecek kadar utanmıştım.

İrlanda'ya vardığımda hissettiğim rahatlık inanılmazdı; ardından günler boyunca hissettiğim başarısızlık ve aşağılanma duygusu geldi. Sana'daki çılgın çaresiz halime, sadece büyük bir utançla bakabiliyordum. Oradaki kadın her kimse, Dublin'deki yaşamımın rahatlığında onu tanıyamıyordum ve onunla tekrar karşılaşmak gibi bir niyetim hiç yoktu. Sonraki yıllar boyunca o halim aklıma geldiğinde beynim uyuşmuş ve utançtan kızarmıştım. İnsanlar sordugunda, orasıyla baş edememem konusunda tek laf etmedim; sadece Bill ve birlikte olma arzumuzdan bahsettim ama bu versiyon bile kendimi iyi hissetmemi sağlamıyordu.

Sokak kapısından Theo seslendi. Avluda onu karşılamak için geçmişten bugüne döndüm.

Dahr Vadisi'ndeki Kaya Sarayı, Yemen kartpostallarının vazgeçilmezidir. Eski imamın yazlık evinin fotoğrafı bulunmayan bir broşür görmek mümkün değildir. Bu yüz-

den beşimiz, o öğleden sonra görülmesi gereken bir başka manzaraya doğru yol aldık. Fadıl ve komşularımızdan biri olan Nuriye'nin de bizimle gelmesi, Christian Linklater'ın her hareketine kafayı takmış olan beni, daha kibar ve sosyal olmaya zorladı. Arkam ona dönükken bile tam olarak nerede, ne kadar yakında olduğunu, nasıl baktığını biliyordum... Radarlarım açık, bedenim gergindi. Tüm çabalarım rağmen ona ilgisiz kalmayı başaramıyordum, ama bunu göstermemeye niyetliydim.

Bizim yanımızdaki evde bir dairede yalnız yaşayan Nuriye, Aden'den gelmişti ve kadınlar için bir eğitim merkezi işletiyordu. Sana'daki birçok kadın gibi o da siyah uzun bir *balto* giyiyor ve başörtüsü takıyordu. Theo'yu yakından tanıdığı belliydi. Onunla hınzırca şakalaşıyor, neredeyse ona kur yapıyordu ve parlak, bağımsız hali etkileyici olsa da, canlılığından çok hoşlanmamıştım.

Şimdiye kadar sakinliğimi korumayı başarmıştım ve bunu büyük oranda Theo ile jipine borçluydum. Theo benim sakin olmamı sağlayan neşe kaynağımdı ve o da bu durumdan son derece memnundu. Eğer ev sahibi ve misafir ilişkimizi arkadaş ilişkisine dönüştürdüğümüz belirli bir an varsa, bu Yemen ve benimle ilgili gerçeği ona anlattığım an olurdu, ama geçiş bundan daha kusursuz olmuştu. Kendimizi sadece aynı akışta bulmuş gibiydik, ama bundan sonra birlikte olmaya kendimiz karar vermiştik. Kendimi eninde sonunda kaybetmekten korksam da onun yanında mutlu ve hatta kendime güvenliydim. Sana yolunda arka koltukta kapının koluna sıkıca tutunmuş, kirli camlardan dışarıyı seyreliyordum. Babül Yemen civarında omuz-

larında kova ve fırçalarla boyacılar iş bekliyorlardı ve yol kenarı boyunca rengârenk meyve kümeleri sıralanmıştı; karpuzlar, portakallar, domatesler, limonlar... Yan yana dizilmiş bu meyveler yolun bir karnaval geçidi gibi görünmesine neden olmuştu. Niebuhr, 'Meyveler de Sana'da ne çoktur' diye yazmıştı.

Yemen'in gözlerinin içine bakmak büyük ihtimalle çok zor değildi. Sana'yı çevreleyen mor dağların içinde kaybolmamak da mümkün değildi.

Kentin dışında Theo ana yoldan saparak, vadiye yukarıdan bakan bir tepeye giden engebeli bir yola saptı. Kızıl kayanın kenarına yavaşça ilerlerken Theo, 'Sakin düşmeyin' dedi. Pırıltılı sıcak bir öğleden sonraydı. Hava açık, manzara muhteşemdi.

Altımızdaki geniş alanda, çıplak kayalıkların arasında esen rüzgârıyla vadi duruyordu. Dik kayalıkların hemen altında, tarlaların çevrelediği evler ve bir tepeye bakan bir köy vardı. Solumuza doğru vadi tabanından yükselen Darül Hacer, Kaya Saray yüksek bir kayalığın tepesine inşa edilmişti. Uzunca bir çocuk, büyük ihtimalle çevredeki arazinin muhteşem manzarasını daha iyi görebilmek için uzun bir adamın omuzlarına çıkmıştı.

'Tamam' dedim. 'Hadi aşağı inelim.'

'Birazcık...bilirsin nefeslenmek istemez misin?'

Derin bir nefes aldım. 'Tamam, hadi gidelim.'

Linklater ellerini omuzlarıma koydu. 'Biraz eğitime ihtiyacı var' dedi diğerlerine. Bana dönerek 'Şimdi' dedi 'Bak. Hakkını ver. Ve kıpırdama.'

Manzara önümdeydi ama Linklater'ın elleri, ılık ve sakin, omuzlarımdaydı ve ses tonu içimi bir hoş yapıyordu. Ülkenin en muhteşem manzaralarından biri önümüzde uzanıyordu ama benim tek düşünebildiğim kültürel antropologdu. Aramızda biraz mesafe bırakmak için uzaklaşarak bir kayanın üzerine oturdum. Önde İmam Yahya'nın sarayı, bir zamanlar çok merak duyduğum broşürleri düşünmek daha kolayıma gelmişti. O manzaranın hareketsiz, tüm azametiyle karşımda durduğunu kabul ederek bunu düşünmeye başlamam biraz zamanımı aldı.

Ama Linklater beni takip etti. Fotoğraf makinesi boynunda sallanarak yanımda bitti yine. 'Muhteşem, değil mi?' Uzun ince parmakları vardı. 'Nasıl inşa ettiklerini merak ediyorum.'

'Vivien...'

'Hı?'

'Bu akşam yemek yemeye ne dersin?'

'Yine mi? Ah, bilmiyorum. Theo'ya sormam gerek.'

'Aslında, Theo'yu davet etmeyi düşünmüyordum.'

Nuriye tehlikeli şekilde uçuruma yaklaşmıştı. Theo onu uyardı. Kadının şen ve vahşi kahkahası vadide yankılandı. Theo'nun bize dönüp beni bu gergin durumdan kurtarmasını diledim.

'Vivien?'

Uzaklara, Dahr Vadisi'ne doğru baktım. Hayır. Söyleyecek çok şeyim vardı. Çekiciydi, ilginçti, her şey umduğum gibiydi; evli olması dışında. Ne değişmişti? Topuklarının üstünde dengede dururken yüzündeki bakış zararsız bir

kur yapmadan çok, gerçekten ilgi gösteriyor gibiydi. Onun umudunu kırmayı başaramıyor, söylediğim sözlerle sohbetin daha da tuhaf bir hal almasına neden oluyordum. 'Daha önce ailenden bahsetmiştin' dedim. 'Evli değil misin?'

'Boşandım.'

Theo seslendi 'Hadi gidelim.'

Boşanmış mı? Tanrım. Bu nasıl olmuştu? Ne zaman?

Tepemizde birden iki genç belirdi. Birinin omzunda bir şahin vardı. Şahin, Costa Brava'daki maymunun eşitiydi: maymunla fotoğraf çektir ve bu ayrıcalığın fiyatını öde. Ben daha farkına bile varamadan şahin çoktan omzuma konmuştu ve transatlantik güvertesinde bir adam gibi ileri geri gidip geliyordu. Sahibine işaretlerle anlatmaya çalıştım: Teşekkür ederim ama sizin etobur kuşunuzla fotoğraf çektirmek istemiyorum. Linklater onlarla Arapça konuştu. Kuş sanki darılmış gibi, adamlar onu üzerimden alırken tırnaklarıyla boynumu çizdi.

'Ah.'

'Çizdi mi? Dur bakayım.'

Elimi çizimin üstüne koydum. 'İyiyim.' Diğerlerine doğru yürüdüm. İyi değildim ama onun boynuma doğru yaklaşmasını hiç istemiyordum. 'Dezenfektan var mı?' diye sordum Theo'ya yaramı göstererek.

'Maalesef yok, ama sen tetanos aşısı oldun, değil mi?'

'Evet, ama yine de yarayı temizlemek gerek. Evde hiç antiseptiğin yok mu?'

Arkamdan gelen ses, 'Bende var' dedi. 'Otelde çantamda var.'

‘Boşver.’

Vadiye indikten sonra, tepesinde kare şeklinde bir odası bulunan bir su kulesinin yanından arabayla geçtikten sonra asfalttan ayrılarak, engebeler, çatlaklar hatta yarıklarla dolu toprak bir yola girdik. Jip yolda sağa sola eğilerek, etrafa çamurlar sıçratarak, neredeyse ufak birer gölet büyüklüğünde çamur birikintilerine girerek ilerliyordu. Manzaramın cansız kahverengi ve grileri mavi plastik torbalarla renklenmişti ve çevrede bir sürü insan vardı. Şüphesiz ki, bu insanlar arasında, 1990’da Körfez Savaşı sırasında Suudi Arabistan’dan atılanlar da vardı. Bu insanlar hiç tanımadıkları ülkelere gönderilmiş ve zaten zor durumdaki ailelere bir yük daha olmuşlardı. Erkekler ağaçların arasında oturmuş, kimi el ele tutuşmuş yollarda yürüyorlardı. Çocukların sırtlarında çantalar vardı. Fadıl, kimilerinin sabahları, kimilerinin de öğleden sonra okula gittiğini söyledi. Birçoğu okula hiç gitmiyordu. Oğlan çocukları, *zannahlar* ve ceketleriyle, küçük erkekler gibi giyinmişlerdi, ama kızların giysileri rengârenkti ve tatlı giysilerinin altında şalvarları vardı. Kapı ağızlarında çömelmiş ya da kümeler oluşturmuş ayakta dikiliyorlardı.

Theo su almak için bir dükkâna girdiğinde, camıma küçük bir kız yanaştı. Beyaz saten elbisesiyle, önceki hayatında bir İlk Komünyon ayinine gitmiş ve bir şekilde, dünyanın benim bulunduğum kısmından Dahr Vadisi’ne inmiş gibiydi. Giysisi çengelli iğnelerle tutturulmuştu ama bu kız, lüleli saçları, kısa dantelli çorapları ve parlak açık ayakka-bılarıyla, Grainne’in* İlk Komünyon ayininde olduğundan bile daha etkileyici görünüyordu. Büyük kahverengi göz-

* İrlanda mitolojisinde bir karakter (çn)

leriyle bana baktı, ben de ona baktım. Bu arada Linklater Nuriye ve Fadıl plastik torbaların yarattığı çevre kirliliğinden bahsediyorlardı ve küçük kızla ben, uzun uzun baktık. Gözlerimi kaçırmaya vicdanım elvermiyordu. Sanki o gözlerini kaçırana kadar ona bakmak zorundaydım.

‘Biz İrlanda’da onlardan yeni kurtulduk’ derken duydum kendimi.

Fadıl ‘Öyle mi?’ dedi.

‘Artık plastik torbalar için para ödemek zorundayız, bu yüzden insanlar mağazalara giderken yanlarında kendi bez torbalarını getiriyorlar. Vergisi doğrudan hükümete gidiyor. Teorik olarak.’

‘Ama bu harika! Ve plastik torbalar ortadan kayboldu, öyle mi?’

‘Neredeyse. İnsanları ceplerinden vurmak gerekiyor-muş demek ki.’

Theo geri döndü. Küçük kız beni azat ederek uzaklaştı.

Sarayın içinde, yıllar içinde çöpurlaşmış devasa bir ağacın yanına park ettik.

Theo yakındaki bir bahçeyi göstererek ‘Bunlar *gat* ağaçları’ dedi. ‘Çok fazla su istiyorlar. Bu büyük bir sorun. Sana’nın yer altı suları ise yok denecek kadar az.’

‘Tüm bu yağmura rağmen mi?’

‘Yılın büyük kesiminde burası son derece kurudur.’

‘Kadınlar *gat* çiğnerler mi?’ diye sordum Nuriye’ye.

Çabucak yanıtladı ‘Ben çiğnemiyorum.’

Theo gülümsedi. 'Nuriye güneyden' dedi açıklamak için. 'Hadramut'ta insanlar sadece koyunların geviş getirdiğini söylerler.'

Nuriye bana karşı son derece ilgisiz görünüyordu. Theo tanışmamızı istemişti ama kadın benimle neredeyse hiç konuşmamıştı; neden geldiğini merak ettim ben de. Kadınların kırsal kesimde tercih ettiği geniş mavi ve kırmızı bir elbise olan *sitare* giymiş bir kadın, Nuriye ve benimle konuşmak için durdu. Örtülü ağzıyla ellerimizi öptü. Bu selamlaşmanın yanıtı, bizim de onun elini öpmemizdi. Hoş geldin merasimi yapıldıktan sonra, kadın gülümseyerek ve el sallayarak uzaklaştı.

Saray her açıdan muhteşemdi. On kat yüksekliğindeki kayalığın üstüne kurulmuş beş kat yüksekliğinde bir yapıydı bu ve birbirinin içine girmiş birçok yapısıyla, denizden uzak bir deniz fenerine benziyordu. İdare ofisinde oturan iki adam, *gat* yığınlarını ayıklıyordu. Gönüllü bir rehber sarayın ahşap kapısından içeri girerken bize eşlik etti. Dönerek yükselen beyaz basamakları çıktık, alçak kapılardan geçerken eğildik ve dibi karanlık kuyulara baktık. Kayaların içine oyulmuş antik mağaraları dolaştık – bunlar tarih öncesi mezarlardı – ama ölüleri seven antropolog pek de ilgili görünmüyordu. Daha çok benim yanı başımdan ayrılmamakla ilgileniyor gibiydi. Kadınlar için ayrılan merdivene yöneldiğimde bile peşimden geldi. Rehber bir katta bize İmam Yahya'nın ilk ve ikinci hanımının odalarını, bir başka katta da üçüncü ve dördüncü eşlerinin odalarını gösterdi.

Bacaklarım titriyordu.

‘Buna alışmalısın’ dedi Linklater. ‘Yemen’e gelen herkesin et kesmiş bacaklar ve boyun tutulmalarıyla yakın bir ilişkisi olur.’

‘Boyun tutulması mı?’

‘Yukarı bakmaktan.’

Fadıl, Nuriye ve Linklater’ı başka bir tarafa götürdüğünde, Theo ve ben yukarı çıkmaya devam ettik. ‘Linklater beni akşam yemeğine davet etti’ dedim Theo’ya.

‘Eğer akşam yemeği yiyecekseniz’ dedi ters ters ‘ona artık Christian diye hitap etmen gerekmez mi?’

‘Ona bugüne kadar hep Linklater dedim.’

‘Yeni tanıştığınızı sanıyordum.’

‘Öyle. Şu televizyon programı yüzünden sanırım. Gitmem senin için sorun olur mu?’

Merdivenlerin kıvrıldığı bir noktada durarak nefeslenmek için duvara yaslandık.

‘Benim iznime ihtiyacın yok’ dedi Theo.

‘Hayır, ama beni durdurmanı isterdim.’

Bir ayağı üst basamaktaydı ve uzun kolları iki yanından sarkıyordu. ‘Neden?’

Duvar sırtımı serinletmişti. ‘İçgüdüsel bir his.’

‘Ben de kız arkadaşım Roos’la ilk tanıştığımda böyle hissetmişim.’

‘Kız arkadaşın mı var?’

‘Çok mu şaşırdın?’

‘Hayır, yani evet. Şey gibi görünmüyorsun... bir ilişkin varmış gibi.’

'O Amsterdam'dayken nasıl ilişkim varmış gibi görünebilirim ki?'

'Bilmiyorum. Vücut diliyle. Sana asılmam tehlikesine karşı 'Benim sahibim var' sinyalinı verebilirdin.'

Güldü. 'Bu konuda endişelenmiyorum. İlk tanıştığımızda Christian o sinyali verdi.'

'Aman Tanrım, öyle mi?'

Theo başını salladı.

'Evet, anlaşıldı. Evde sakın bir akşam geçirelim, sen de bana Roos'u anlatırsın.'

'Bu hoş olur.'

Orada durmuş birbirimize bakarken, seçenekler gözden geçirildi, sınırlar çizildi ve kararlar verildi.

Theo merdivenleri çıkmaya başladı. 'Neden Christian konusunda duraksıyorsun?'

'Çünkü yıllarca evli kaldı ve Tanrı aşkına, üzümleri var. Yanında getirdiği yükün ağırlığını düşünsene bir.'

'Onunla evlenmeni istemedi, Vivien. Alt tarafı yemek yiyeceksiniz.'

Binanın tepesine, terasa çıktık. Burası, dört tarafı yüksek duvarlarla çevrili, sadece dört minik penceresi olan bir alandı.

'Her eş için bir tane' diye açıkladı Fadıl.

Linklater yine omuz başımda bitmişti. 'Yemek yiyecek miyiz?' diye sordu sessizce.

Hayır, diye düşündüm. Bırakayım da çöle gitsin. 'Evet, tabii, olur.'

4

O akşam vardığımızda Linklater'ın ilk hareketi bana bir tüp antiseptik krem vermek oldu. Davetini kabul etmediğime inanamayarak, saatler boyunca kendime işkence etmiştim. Kendimi hiç tutamaz mıydım ben? Görünüşe göre hayır. Linklater görüldüğümde iç hesaplaşmam bitti ve neyse ki normal halime döndüm. Evden bu kadar uzaktayken, sonunu düşünmeden işlere kalkışmak ne kadar kolaydı.

Yürüme mesafesinde olduğundan, Vietnamlıların işlettiği restorana gittik ve köşede bir masa bulduk. Burası kalabalık ve kuvvetli ışıklandırmanın altında son derece sıcaktı. Siparişi o verdi; akıcı konuştuğu Arapçayla çok çekiciydi. Dikkatimi dağıtacak Theo orada değildi. Linklater'la bire bir konuşmak zorundaydım. Gergindim çünkü gerçeği gizlemek zorundaydım; yanıtını zaten bildiğim zorular soracaktım ve hiç olmadığım halde merak ediyormuş gibi görünecektim. O da cesareti kırılmış görünüyordu ve sohbet ederken, normalde olduğu kadar akıcı konuşmuyordu. Ellerini masaya koymuştu ve etrafa bakınırken parmaklarının uçlarıyla masaya vuruyordu. Çatal bıçakları düzeltiyor, ufakça yerinden oynatıyor, oradan oraya kıpırdatıyordu.

'Ders verirken ne yaparsın?' diye sordum.

'Efendim?'

'Her öğretmenin kendine has bir vücut dili vardır. Senininki nedir?'

Biraz düşündü. 'Genellikle kürsüden biraz uzakta dururum, bir ayağım yukarıyı gösterir. Havalıyım, kendime güvenliyim ve derin bilgiye sahibim duruşu.'

‘Havalı ve kendine güvenli misin?’

‘Elbette değilim. Öğrenciler son derece korkutucudur.’

‘Peki, hangi işini tercih edersin, öğretmenlik mi televizyon mu?’

‘Ah, belgesel çekmeyi bir süre önce bıraktım. Çığırından çıkmıştı. Etnografik film yapımcılığının bir parodisi haline gelmişti.’

‘Nasıl?’

‘İnsanlar benimle daha çok ilgilenir olmuşlardı; özel hayatımı ve kamera önünde yerlilerin penislerine taktıkları kabaklardan takıp takmayacağımı merak ediyorlardı.’

‘Taktın mı?’

‘Korkarım evet.’

‘O bölümü kaçırmış olmalıyım.’

Gülümsedi.

‘Yine de bırakmış olman çok kötü. Programlarını izlemekten oldukça zevk alırdım.’

‘Oldukça’ diyerek dalga geçti.

‘Hayır, gerçekten beğeniyordum. Hep bir şeyler öğrendim.’

‘Güzel, programın tüm amacı buydu zaten, öğretmek; ama şimdi bittiğine göre bunu yapamamak biraz üzücü.’

‘Özlüyor musun?’

‘Bir kısmını’ dedi omuz silkerek. ‘Aslına bakarsan, televizyon hâlâ kitleleri eğitebilmenin en iyi yolu ve ben bu fırsata sahip olmayı özlüyorum, özellikle de bu gibi zamanlarda. Demek istediğim, sıradan bir İngiliz Kuzey İrlanda

hakkında ne biliyorsa, sıradan bir Batılı da Ortadoğu hakkında o kadar bilgi sahibi.'

'Arap dünyasına yoğunlaşmanın özel bir nedeni var mı?' diye sordum ve sonra Tanrım, diye düşündüm ben bunu nasıl biliyorum? Şimdiden çuvalladım mı?

Farkına varmamıştı. 'Her zamanki sebepler. Öğrenciyken Suriye'de üç ay saha çalışması yapmıştım ve buraya aşık oldum; ama hep benim çalışmalarımдан bahsettik. Bana kendinden bahset. Bir galeri mi işletiyorsun?'

'Evet, Iraklı birinin yanında çalışıyorum: Şükriye O'Rourke. Bir İrlandalıyla evli. Galeriye o işletiyor ve kendi Arap sanatı koleksiyonunu genişletmek, dünyaya tanıtmak, sanatçı aramak için bina dışında olduğunda, ben yardım ediyorum.'

'Para kazanmak için güzel bir yol.'

'Benim için öyle ama o bundan pek de para kazanmıyor. Buna ihtiyacı yok. Bir milyonerle evli.'

'Gerçek bir hayırsever mi yani?'

'Tepeden tırnağa. Kâr etmekle hiç ilgilenmeyen biri için çalışmak inanılmaz. Onun için *raison d'être*, diğerlerinin kariyerlerini geliştirmek.'

'Kulağa harika geliyor' dedi. 'Orada ne kadar zamandır çalışıyorsun?'

'Yedi yıldır.'

'Tanrım. Şu acelecilik genin orada nasıl ortaya çıkmamış?'

'Sabırsızım, aptal değilim.'

'Tuş.'

Dizim onunkine değdi. Göz teması. Çok uzun süre. Kibarca çocuklarını sordum.

'Ah. Nisan, Mayıs ve Haziran.'

Apışıp kalmıştım. Çocuklarının adı bunlar değildi.

'Üçüzler' diye açıkladı. 'Üç kızımız var.'

'Sanki kişisel başarıymış gibi söyledin.'

'Öyle hissediyorum!'

Güldük. 'Hanginizin tarafındaydı? Çoklu doğum yani.'

'Korkarım benim tarafımda. Ablalarım da ikizdir.'

'Tanrım. Tek yumurta mı? Kızların yani.'

'Dışarıdan bakanlara göre evet. Ya sen? Çocukların var mı? Ya kocan?'

'İkisi de yok. O konuda tertemiz bir geçmişim var. Sen boşanmış çok oldu mu?'

'İki yıl. Teklif almışsındır ama?'

'Sadece bir tane' dedim. 'İyi bir taneydi. Ben de doğal olarak kabul ettim.'

'Ah?'

'Çok tatlı bir adamdı. Ben de onu sevmiştim, bu yüzden nişanlandık. Hatta saçma sapan gelin dergileri alıp aptal gelinliklere bile bakmaya başlamıştım; ama iş evlenmeye gelince... bilmiyorum, aramızda orada olmaması gereken bir uçurum olduğunu fark ettim. Hayat eşinin tüm ihtiyaçlarını karşılıyor olması gerekmez tabii ama.' Son cümlemi, beni çok da saf sanmamı diye eklemiştim. 'Ama bizim aramızdaki uçurum çok büyüktü. Kendimi henüz hazır hissetmiyordum. Onu terk etmek hayatımda yaptığım en zor şeydi. Arkadaşlık, sevilmiyor olma hissi, güvendiğin bir çapan olması; bunları bırakmak hiç kolay değildi.'

‘O zaman ikimiz de köklerimizi kaybetmişiz.’ Gülümsemi. ‘Havada uçuşan sporlar gibi.’

‘Hmm, şey, hayır, benim pek de spora benzediğim söylenemez’ diye itiraf ettim. ‘Tam tersine kronik şekilde yerleşimdir. Nişanı bozmak beni öyle yaptı.’

‘İlişkileri bitirmenin genelde ters yönde etkisi vardır.’

‘Biliyorum, insanlar özgürlük hissiyle delirir, ama ben durumumu sağlamlaştırdım ve şimdi fazlasıyla rahatım. Harika bir işim, harika bir evim, iyi arkadaşlarım ve muhteşem bir kedim var.’ Baştan aşağı rahatsızlıkla titredim. Çok da iyi değildim aslında: bir ev, bir kedi; minicik bir hayat. Aldığım kötü bir karar, beni uzaklaşmak yerine bumerang gibi eve dönmeye zorluyor, çakılı bir çivi gibi bulunduğum yerden ayrılmamı imkânsız hale getiriyordu.

‘Ya bitmemiş tablon?’ diye sordu Linklater.

‘Umarım onu da elime alırım. Peki ya sen? Evliliğin bittiğinde saklandın ya da çıldırdın mı?’

‘Ah, benim... benim çocuklarım var. Çıldırma özgürlüğümün olduğu söylenemez. Ayrıca yeniden gençleşemeye çalışmanın bir anlamı yoktu çünkü o zamanda can sıkıcı şekilde muhafazakârdım. İlk ciddi ilişkimde evlendim.’

‘Orta yaş bunalımı yok mu?’

‘Evliliğimin bitmiş olması gibi ufak bir ayrıntı dışında pek yok...’

Eyvah.

‘Hayır’ dedi ‘Orta yaş tam bana göre.’

Kesinlikle haklıydı.

Parmaklarımı masaya vurarak, sağa sola bakındım.

‘Yaptığın burada işe yaramayacak’ dedi Christian.

‘Biliyorum.’

Elini elimin üstüne koydu. ‘Seni sakinleştirmenin bir yolu var mı?’

Denedim. Gerçekten, birazcık da olsa, denedim. Sağduyum, uzayan göz temasını sona erdirmemi, dizine dokunan dizimi geri çekmemi söylüyordu. Yapamadım ve bir süre sonra geri dönmek için artık çok geçti. Adam artık bir proje değildi. Artık, gecenin bir yarısı teknenin önüne çıkan tanker gibi, benim önümde duran bir engeldi.

Vietnamlı restoran sahibi de yine eşsiz bir yemekle tepeme çöküyordu. Christian pilavı parmaklarıyla yemeye alıştı ama ben bir çatal istedim. Ona geçmişini sordum ve en azından bana kendi söylemediği bir şeylerin kalmasına izin verdim. Böylece Somerset’te geçen çocukluğunu, ‘Clark ayakkabılarının üretildiği’ Street Sokağı’nı, sonra Bristol’e taşınmasını dinledim. Annesi avukat, babası kriminal psikologdu. ‘Babam üzerinde çalıştığı vakaları bana anlatırdı, ama bireysel suçlular benim ilgimi çekmiyordu. İlgimi çeken onun ardındaki toplum, daha geniş bir sosyal bağlandı. Bu yüzden antropolojiye yöneldim. Sosyoloji, babamın ciddi çalışma alanından daha neşeli bir seçenektir.’

Yemeğin ardından, sessiz sokaklarda yavaşça gezindik. Christian elleri ceplerinde yürüyordu. Benim ellerim arkamdaydı. Dirseklerimiz birbirine değdi. Sanki yılan ısırığı gibi, sıcaklığı bedenime yayıldı. Arkamızda bir bağırışma duyduk. Bir sapan saldırısından korkarak eğilip birkaç adım geriledim. Christian beni tutarak bir çukura girmemi engelledi.

Theo'nun caddesi karanlıktı. Kediler miyavlıyordu. Duvar kenarından ilerledik.

'Sanırım, buraya kadar. Çift kanatlı ahşap kapı. Sekiz numara.' Kapıyı açmak için omzumla ittim ve avluya girdim. Ay ışığı olmayınca hiçbir şey görmek mümkün değildi. Avlunun diğer ucunda bir keçi meledi. Her katta birer ışık be-neği dışında, evler karanlıktı. Ön kapıya doğru yöneldim. Theo bana anahtar vermişti ama, bu pek de işime yaramı-yordu. 'Kilidi bulamıyorum.'

Christian'ın kara gölgesi arkamda, her zamankinden daha çok üstüme geliyordu. Kapıyı el yordamıyla yokladık. 'Nerede bu anahtar deliği?'

'İzin ver ben bakayım.' Uzanarak anahtarı tutan elimi buldu, parmaklarını parmaklarımın üstüne koydu. Kolunu belime doladı. Beni öptüğünde bilincim avlunun diğer kö-şesine uçmuştu.

Artık işimiz üzerine daha çok yoğunlaşmış olsak da, anahtar deliğini bulmak öncekinden daha kolay değildi. Ka-pıyı, sessizce gülerek yokladık. 'Belki de yanlış eve geldik.'

'İçeri girersek ne şamata olur düşünsene.'

'Theo'yu uyandırmalıyız.'

'Sence o kadar yukarıdaki o ufacık pencereye taş yetiş-tirebilir misin?'

'Sapanın var mı?'

'Hayır!'

Tekrar öpüştük. 'İşte burada' dedi Christian uzaklaşa-rak. 'Parmağım delikte.' Anahtarla biraz oynadı, kapıyı açtı ve içeri girdik.

Merdivenler de karanlıktı. 'Ah, Tanrım.'

'Şimdi ne oldu?'

'Işık düğmesinin yerini de bilmiyorum' dedim.

'İşte şimdi benden faydalaniyorsun artık.'

'Hiç de değil! Sadece iki gündür buradayım.'

'Şunun yanında olmalı... Işık yandı.

Mutfağa çıktık. Theo'nun kapısının altından ışık sızıyordu. Çaydanlıktaki su kaynarken ben Christian'ı çatıya çıkardım.

'Burada olduğuma inanamıyorum' dedim şehir ışıklarını seyrederken.

'Ben de burada olduğuna inanamıyorum.'

Mafraj, benim odama oranla oldukça büyüktü ama mobilyasız odada, duvara yaslanmış yastıklar ve yerdeki halılarla, daha da büyük olduğu izlenimini uyandırıyor. Christian minderlere uzandı, ben de bir bacağımı altına alarak yere oturdum. Çaylarımızı yudumlamaya başladık. Anlamsız. İkimiz de kahve içmek istemiyorduk. Bu yüzden fincanlarımızı alçak pervaza koydu ve beni yere yatırdı. Bu halimizle bir çift yeniyetmeye benziyorduk.

Sonunda 'Gitmeliyim' dedi. Ayağa kalktı ve beni de elimden tutarak kendine çekti. 'Aşağı gelme, yolu bulurum.' Merdiven boşluğunda, karanlık merdivenleri inmeden önce duraksadı.

Odamda, bir süre ayakta dikildim, soyunmak istiyordum ama yapamıyordum. Sadakatsizlik ne zaman başlamıştı? Hoşgörülü birkaç öpücüğün ardından mı, yoksa yatak odasında mı? Geceyi tüm ayrıntılarıyla yeniden aklımdan

geçirdim. Fiziksel olarak enerjiyle dolduğum akşam, saatler boyunca kafamda canlanacak, beni suçluluk hissiyle baş başa bırakacaktı.

Arkamda bir hareket hissettim. Arkamı döndüm. Christian kapı ağzında durmuş, hafifçe başını sallıyordu. 'Umut-suz' dedi.

'Ne?'

'Bu.' İçeri girdi, parmağıyla dudaklarıma bastırdı, çeneme dokundu ve boynuma indi. 'Gitmeliyim ama...' açılmış düğmemi kenara itti ... 'Bunu çok da istemiyorum.'

İyi niyetlerimle birlikte gömleğim de yere düştü. Yavaşça döşeğe uzandık. Bir eliyle botlarını çıkardı. Yatağın yanındaki ışık yüzünde parlıyordu. Işığı kapattım. Beynimde sayısız bahane dolaştı, haklı bir gerekçe arıyordum, ama sadece kuvvetsiz, küçük bir sözcük buldum: üzgünüm.

Sevişmemiz keskin, hızlıydı; buna değmişti.

'Ah, Tanrım' dedi Christian sonrasında. 'Bunun olmasına izin vermemeliydim.'

Ne tuhaf, diye düşündüm. Bir erkeğin vicdanı ancak işini bitirdikten sonra aklına geliyordu. Ama benim vicdanım da farklı sayılmazdı. 'Neden?'

'Daha uygun şekilde, yavaşça, birçok mum ışıklı yemekte sana kur yapmalıydım önce.'

'Bu şehirde bu, hiç de zor olmazdı.'

'En azından ilk randevuda bunu yapmamalıydım' dedi.

'Bunun olmasını engellemek, serçe parmağınla ekspres treni durdurmaya çalışmak gibi olmaz mıydı?'

Kıkırdadı. 'Öyle olurdu, değil mi? Eğer fırsat bulsaydım sana Kahire Havaalanı'nda sahip olurdum. Özellikle de sen o lezzetsiz omletle oynarken.'

Kısacık bir an, inanılmaz derecede, korkunç şekilde memnun hissettim kendimi. Sınavda kopya çektikten sonra iyi not almış gibiydim. 'Gitsen iyi olur' dedim. 'Theo'nun sabah seni burada bulmasını istemiyorum.'

'Haklısın.' Giyinmeye başladı. 'Theo'yu sevdim. Sevimli bir adam.'

'Çok iyi biri.'

Christian bana doğru uzandı ve doymuş olmamıza rağmen uzun süre öpüştük. Sonra kendini çekti ve bir kez daha karanlık merdivenlerde kayboldu.

Uzun bir gece olmuştu. Baş dönmesi, suçluluk ve uyarılmadan rahatsız, gece sık sık uyandım. Şafak sökerken, sabah ezanını okuyan müezzinin sesine uyandım. Şehirde ezan sesleri yankılanırken, dua bana ninni gibi gelmeye başlayıp, her şeyin iyi olduğunu söyledi. Böylece sırtımı dönüp yeniden uykuya daldım.

Kapıdaki tıkırtı ve tabakların birbirine çarparken çıkarıldığı sesle uyandım. Theo! 'Bir saniye' diye bağırarak gömleğime uzandım. Ama ağzınca çocuksu sırıtışı ve elinde bir tepsiyle içeri dalan Christian'dı.

'Tanrım! İçeri nasıl girdin?'

'Theo işe giderken kapıyı açık bırakmış. Bence hiç akıllıca değil. Bir yabancıнын tecavüzüne uğrayabilirdin.'

'Öyle oldu.'

'Her neyse, içeri girip kahvaltı hazırladım. Aç mısın?' Yere bağdaş kurdu, çay doldurdu ve bir parça *khubz* kopardı. Saçları darmadağınık, yüzü rahatlamıştı.

'Bugün ne yapmayı planlıyorsun?'

'Planım yok. Yemen'de plan yapmama kuralı koydum kendime. Aklıma ne gelirse onu yapacağım. Sen?'

'Bakanlıkta yapacak işlerim var ama istersen öğleden sonra otelin havuzunda yüzebiliriz.'

'Yüzmek mi? Gerçekten serin suda mı? Evet, lütfen!'

Yüzme havuzu yuvarlak, su ılıktı. Aslında o kadar ılıktı ki, serinlemek için sudan çıkmak gerekiyordu. Havuzun kenarında güneşin altında yattık, kitap okuduk ve üzerinde konuşacak şey kalmayınca kadar sohbet ettik. Sonra Christian 'Hadi, yukarı çıkalım' dedi.

Konforlu klimalı odasında, sert geniş yatağına uzandık ve onu bir güzel kullandık. Sonra o uykuya daldı ama yüksek müzik benim uyumamı engellemişti. Bahçede çocuklar bir parti veriyorlardı. Bakmak için kalktım. Çocuklar ortalarda koşturup, bebek havuzuna girip çıkarken, anneleri yuvarlak masalarda oturmuş sohbet ediyordu. Uzun zaman onları seyrettim. Çimenlerin üstünde bir parti düzenleyicisi müzik ve sandalyeleri içeren bir oyun oynatıyordu. Garsonlar çay ve soğuk meşrubat dolu tepsilerle bekliyorlardı. Tam penceremizin altında, üzerinde küçük bir kızın resmi bulunan, mumlarının yakılmasını bekleyen bir doğum günü pastası vardı. Kısacası her şey aynı evdeki gibiydi: pastadaki sevimli yüz, oyunlar, çocuklar. Tek farklı olan, kadınlardı.

Tamamen örtünmüş olan kadınların sadece yüzleri açıktaydı. Kiminin sadece gözleri görünüyordu ama üçüncü kattan bakınca, aynı arkadaşlarıma benziyorlardı: hararetle tartışıyorlar, cep telefonlarına uzanıyorlar, ellerinde havlularla çocukların peşinde koşuşturuyor ya da kâğıt tabaklardaki yemekleri bebeklerinin ağızlarına tıkıştırmaya çalışıyorlardı. Saatler ilerledikçe başörtüleri açıldı, hatta bir kadın manto-sunu çıkararak, güzel vücudunu, kırmızı elbisesini ve topuklu ayakkabılarını gözler önüne serdi. Her şeyin bu kadar aynı olması beni büyülemişti; dünyanın her yerinde oynanan oyunlar aynıydı ve benimle onlar arasında tek bir şey dışında her şey aynıydı: peçe. Bunu aşmak istedim. Onların dünyasının bir parçası olmak istedim, onlarla oturup dedikodunun tadına varmayı arzuladım. Ama acaba beni yargırlar mıydı? Az önce nerdeyse hiç tanımadığı bir adamla yatmış olan, evlenmemiş, çocuksuz bu kadına dudak bükmezler miydi? Batı hakkında nefret ettikleri her şeyi temsil etmiyor muydum ben? Her tutkuya hemen yenik düşüşümüz, kutsallık ve geleneklere olan saygısızlığımız... Bu kadar farklı bir kadını kabul ederler miydi? Ya da ben gerçekten o kadar farklı mıydım? Bunu öğrenmeden Yemen'den ayrılmamalıydım.

Christian göbeğinin üstünde yuvarlanırken çarşaf da onunla birlikte hareketlendi. 'Bu gürültü de neyin nesi?'

'Çocuk partisi. Ve bil bakalım ne olmuş? Lanet parti torbası Yemen'e de gelmiş.' Uzandım, çenemi omzuna yasladım ve elimi arkasına koydum. Yarayı bulmak istiyordum. Parmak uçlarım sağ kalçasında gezindi, ama bir kabarıklık ya da cildinin bozulduğu bir nokta bulamadım. Bu yüzden

sırtını öpüp, yarayı bulana kadar üzerindeki çarşafı iterek daha aşağılara indim. Diğer tarafta, soldaydı. Geri çekildim. Tahmin ettiğimden daha kötüydü; kırmızı beyaz çizgilerden oluşan bir karmaşa, yamalanmış bir deri parçası.

‘Korkunç, değil mi?’ dedi.

‘Nasıl oldu?’

‘Birkaç yıl önce Londra’da kafası iyi birkaç kişinin saldırısına uğradım. Cüzdanımı aldılar ve kırık bir şişeyle imzalarını attılar. Böbreğimin bedeline yeni bir bakış açısı.’

‘Efendim?’

‘Bir böbreğimi kaybettim.’

‘Bunu bilmiyordum.’

Christian yüzünü döndü. ‘Nasıl bilmezsin?’

Elim kalçasında, yaraya baktım ve neden yalan söylediğini merak ettim, ama o yine tahrik olmuştu ve benim de dikkatim dağıldı.

Theo o akşam işten eve döndüğünde, mutfak masasında karşılıklı oturduk; bu artık bir nevi gelenek olmuştu ve çay içerken sohbet ettik. Bana Nuriye’den bahsetti. ‘Yirmi yıl önce, on yedi yaşındayken görücü usulüyle evlenmiş; ama evliliği yürümemiş. Bu yüzden boşanmış ve okumak için Sana’ya gelmiş. Sonra da çalışmak için burada kalmış. Burada ailesinden kimse olmadığı için yalnız yaşıyor. Bu biraz sıra dışı ama hiç görülmemiş bir şey değil; özellikle de boşanmış ve ailesinden yardım alan biri için. Ayrıca yıllarca süren komünizm döneminin ardından, güney bölgesi daha az tutucu. Genelde okuma oranı daha yüksek ve elbette Güney Yemen’deki kadınların çalışması bekleniyor.

Bu yüzden Nuriye de kendi yaşamını idame ettiriyor. Aslında başkalarının ne düşündüğünü de pek umursamıyor.'

Theo'yu ve onun konuştuğu İngilizceyi seviyordum; neredeyse Hollanda aksanıyla konuşuyordu, ama tam olarak değil. Akşam çökerken, anlattığımız öyküler ve en üst kat-taki bu mutfakta öğrendiğimiz şeylerden ötesi çok da önemli değilken, onunla konuşmaya bayılıyordum.

Bana yarın İngiliz olduğunu anlattı. 1945'te Hollanda müt-tefiklerce kurtarıldığında anneannesi bir İngiliz askerinden hamile kalmıştı. Adam savaş bitince ordusuyla beraber ül-kesine geri dönmüştü. Kurtarılma kutlamalarının bıraktığı miras, Hollandalı kadınların doğurduğu yarı İngiliz çocuk-ların çoğunlukta olduğu bir nesil olmuştu. Theo'nun annesi de bu neslin, kendi babasını bulmayı asla başaramamış üye-lerinden biriydi.

'İz bulmaktan bahsetmişken' dedi 'Görünüşe göre Mackintosh-Smith araştırma yapmak için ülke dışında ama kısa süre sonra geri dönecekmiş. Hâlâ onunla tanışmak is-tiyor musun?'

'Evet, biraz göz korkutucu ama bir gezi yazarıyla tanış-mayı kafama koydum ben.'

'Neden göz korkutucu?'

'Çünkü onun gibi insanların ayak izlerini takip etmeye kalktığımda, suratımın üstüne çakılıveriyorum hep.'

'Bunu ona söylemek zorunda değilsin.'

'Söylemeyeceğim. O, Thesiger'le tanışmıştı, biliyorsun. Hatta Thesiger için çeviri de yapmıştı. Ona tam da bunu sormayı planlıyorum.'

Theo saatine baktı. 'Gitmemiz gereken bir parti var.'

'Öyle mi?'

İlk gecemde yaptığımız hızlı gezinti dışında, hâlâ eski kenti gezmemiştim. Günlerdir bundan kaçınmış olmam beni utandırıyordu ama Sana'da hâlâ tek başıma iki adım atmış değildim. Etrafımda hep koruyucu grubum oluyordu ve kendime güvenim biraz artmış olsa da, Babül Yemen'e gitmeden gerçekten ilerleme kaydettiğimi söylemek mümkün değildi. Ama aşk maceramla ve Theo'nun hayatını yaşamakla o kadar meşguldüm ki, her zaman gidilecek bir yerler, beni götürecek birileri oluyordu. Yıllardır bu kadar sosyalleşmemiştim ve tüm bu hareket evdeki varlığıma hakaret gibiydi. Televizyon, kitap kulüpleri ve heybetli açılışlar rutininin engebesizliği idi orada yaşadığım. Yirmi yıldır Yemen'de yaşayan İngiliz Jane Ware'in, mumlarla aydınlatılmış kalabalık evine adım attığımda, neler kaçırdığımı bir kez daha fark ettim.

Kadın bizi müşfik bir hala gibi, geniş bir salon olan divanda topladı. Christian, yanındaki kadını dinlemek için hafifçe öne çıktı. İçeri girerken beni seyretti ve bir anlığına gülümsedi. Sonra bir flaş patladı, bir fotoğraf çekildi. Kanıt. Etrafa gizlice bakındım, ama aramızdaki bir anlık bakışı kimse görmemişti. Endişelenmek yersizdi. Tanıdığım birilerinin bizi yakalaması pek mümkün değildi.

Theo beni, İtalyan-Yemen ortak çalışması olan bir kazıya onu katan proje müdürü Edda Lombardi'yle tanıştırdı.

'Güvenlik sorunu ne düzeyde?' diye sordum kadına.

'Asla gazetelerde okuduğun kadar kötü olmaz' dedi gülererek. 'Marib'de bazen gerilebiliyorum, ama hiç sorun ya-

şamadık. Koruma olarak buranın yerlilerini kullanıyoruz, daha çok eşraftan insanlar. Ayrıca ailelerin yanında kalıyoruz: erkekler ayrılıyor biz de eşlerinin yanına taşınıyoruz. Misafirleri olduğumuzdan, bizi korumaya sorumlu hissediyorlar kendilerini. Burada çalıştığım yıllar boyunca başıma bir kez bile bir şey gelmedi, ama şimdilerde hükümet bizi polis ve askerin korumasında ısrar ediyor.'

'Güzel' dedim.

Odanın diğer ucunda Nuriye, her zamanki uçarılığıyla Theo'nun dizine vuruyor ve neredeyse her zaman farklı fikirlerle olduklarını söylüyordu yüksek sesle. Bu beni rahatsız etti. Theo'yu sahiplenmek gibi garip bir hissim vardı.

'Gelin! Gelin!' diye seslendi Jane eşikten. 'Yiyin! Yiyin!'

Mutfakta Fadıl bana heyecanla nüfus sayımını anlattı. 'Bu muazzam bir proje' dedi coşkuyla. 'Yemen için de çok önemli, ama saha çalışmasına başlamadan önce sorunları belirleyip, veri değerlendirme, yazılım, GPS – bu Theo'nun işi – sayıcılarını eğitmeliyiz.'

'GPS mi?'

'Global Konumlama Sistemi' dedi Theo. 'Nerede olduğunu ve nereye gitmen gerektiğini söyler.'

'Binden fazla sayıcı olacak...' diye devam etti Fadıl.

Christian etrafındaki dört kişi tarafından bir köşeye sıkıştırılmış, tabağını göğsüne yakın tutuyordu. Ona olan ilgisizliğim rahatsızlık verici ve enteresandı. Bu gerçekten bir ihanet miydi? Ve gerçekten sadakatsizlik bile olsa, buna delil olacaksa benim bu hareketi yapmam kendi hesabıma geçerli değil miydi? Yoksa sadece zayıf ve bencil miydim? İnsan böylesi bir ilişkiden sonra onurunu tekrar kazanabi-

lir miydi? Ondan uzaktayken aklımdan geçenler bunlardı, ama şimdi onu izliyor ve bu ilişkinin nereye gidebileceğini düşünüyordum. Cevap pek de iç açıcı değildi.

Daha sonra divanda dans ettik, bedenim mumun yanında kuruyan balmumu gibi onun bedenine yapıştı.

‘Otele geri gel’ dedi sessizce.

‘Hayır. Theo’yla geldim, onunla döneceğim.’

‘Umursamaz o.’

‘Konu bu değil. Onun misafirperverliğini kötüye kullanmayacağım.’

‘Ama geceyi seninle geçirmekten mutluluk duyarım’ dedi . Söylediklerinin kuvvetini artırmak için fısıldıyordu.

‘Şey, gece senin benim yanıma gelmene sözüm yok. Hem ben buraya beş yıldızlı bir otelde kalmak için gelmedim, minik odamı seviyorum. Sabahın yakıcı sıcaklığını ve rahatsız döşeğimi seviyorum.’

‘Peki ya pireler? Her tarafın ısırik içinde kalmış.’

‘Pirelerimi de seviyorum. Evde bunlardan yok. Ve eğer gerçekten istersen bu gece pirelerimi seninle paylaşmaktan mutluluk duyarım.’

Otele geri döndü.

5

Fadıl ve Theo yumuşamıyorlardı. Bana çölü geçirmeye kararlıydılar. Ertesi gün buharlı sıcak bir restoranda beni ikna çabalarını sürdürdüler.

‘Sana’dan ayrılma iznin gelir gelmez’dedi Theo ‘önce Marib’e gideceğiz, sonra Şibam’dan geçeceğiz.’

‘Ama çölü geçmek için halletmemiz gereken bir sürü iş var’ dedim.

‘Eğer gitmezsen üzülürsün’ dedi Christian.

Biftek ve sebzeden yapılan yemeğimiz *saltah*, büyük bir çömlekte geldi, bir gayzer gibi fokurduyordu ve tepesinde parlak yeşil bir sos vardı. Yemeğin kaynayan suyuna ek-meklerimizi bandırarak aynı çömlekten yemeye başladık.

‘Ekmeğini üçgen olacak şekilde kopar’ dedi Theo ‘İkiye katla, bak böyle, sonra da kaşık gibi kullan.’

Christian abartılı hareketlerle lokmasını çiğnemeye baş-ladı. ‘Bu yemeğin kökü Saba dönemine dayanıyor.’

‘Güvenlikle ilgili bir sorun yok Vivien’ dedi Fadıl. ‘Ben de geleceğim. Sana göstermek istediğim bir sürü şey var.’

‘Güzel. Beni Seyun Havaalanından alıp klimalı bir Land Rover’a bindirebilirsin.’

Theo ‘Faydasız’ diye homurdandı bir koca öbek *saltahı* ağzına götürürken.

‘Ofise geri dönmeliyim’ dedi Theo bana dönerek. ‘Bu öğleden sonra ne yapıyorsun?’

‘Eski kente gidecek’ dedi Christian.

‘Hayır, ben...’

‘Hâlâ oraya gün ışığında gitmedin’ diye de ekledi.

Theo ‘Evet’ dedi. Bundan neden kaçındığımı bilen tek kişi oydu. ‘Bunu gerçekten aşmalısın.’

Daha fazla yan çizemezdim. Diğerleri işe gittikten sonra eski kentin kapısı Babül Yemen'e gittik ve yürürken Christian'ın elini tuttum. İşte kapı bir kez daha karşımdaydı.

'İyi misin?'

Diğer elimle bileğini kavradım. 'Evet'dedim. 'Deja vu yaşıyorum, o kadar.'

'Bu çok özel bir an. Bunun için çok uzun süre bekledin. Tadına var.' Beni yol kenarında hediyelik eşya satan adamlardan uzaklaştırdı. Buralar değişmişti, ama bendeki kalıntıları yok saymak kolay değildi. Hâlâ yanımdakilerin tatsız küçümseyici konuşmalarını duyabiliyordum ve içime fenalıklar getiren yeşil sabunun çirkin kokusunu duyabiliyordum.

Christian hemen arkamda duruyordu ve aşka benzer bir şeyin hoş esintisi yanımdan geçti. 'İşte burada' dedi 'Seni bekliyor. Niebuhr geçtiğinden beri büyük ihtimalle çok değişmemiştir.'

İşlek yol boyunca ilerleyerek, zihnimde uzun zamandır yaşayan ihtişamlı binaların arasından geçtik. Akşamüstünün sakinliğinde oldukça sessizdi burası. Adamın biri ağzına kadar su dolu bir kovayla salatalık satıyordu ama tezgâhların çoğu *gat* çiğneme molası yüzünden kapanmıştı. Erkekler birinin evinde toplanıp birlikte çiğnerlerdi. Bu yüzden büyülenmek için pek de iyi bir zaman değildi.

'Geri dönelim' dedim. 'Çok sıcak.'

'Ama günlerdir buradayız ve sen daha...'

'Şimdi değil. Kaybolabiliriz. Lütfen.'

Böylece, akşamüstünü Yunanistan'daki turistler gibi, havuz kenarında yatarak, okuyarak ve içeceklerimizi yu-

dumlayarak geçirdik. Boş bir zamanda, sallanan bir daldan pembe bir begonvil kopardım ve Christian'ın yanağma bıraktıverdim. Sanki üzerine çullanmış bir yığın eşek arısı varmış gibi çiçeği fırlattı. 'Çek şunu üstümden!'

'Ne? Neden?'

Yattığı yerde dikilerek üzüntülü şekilde 'Birbirini tanıma sürecinin en kötü tarafı hep bu olmuştur' dedi.

'Ne?'

'Ben... ben çiçeklerden nefret ederim, tamam mı? Çiçek fobim var.'

'Çiçeklerden korkuyor musun?'

'Evet, evet, çok saçma olduğunu biliyorum. Ama evet, korkuyorum.'

Begonvili kulağıma yerleştirdim. 'Ama bu çok güzel.'

'Onunla benim yanıma gelme.'

Ağzımı örttüm ve kıs kıs güldüm.

İç geçirdi. 'Biraz da olsa beni anlayan bir kadınla ne zaman tanışacağım?'

'İnsanlar neden çiçeklerden nefret etsin ki?'

Christian kollarını kavuşturdu. 'Büyükanne mi suçla bunun için. O da Barbara Cartland'ı bozum etmişti. Tüm hayatı çiçeklerle geçmişti. Her yerde çiçekler vardı! Duvar kâğıtları, masa örtüleri, çarşafklar; evdeki her yüzey çiçek desenleriyle kaplıydı ve bunlar sadece canlı olmayanlardı. Evi baştan aşağı çiçekle... Ah, kıkırdamayı kes.'

'Özür dilerim.'

'Bir düşün: oda spreyleri, tuvalet temizleyiciler, kurumuş çiçekler; evin her odasında gerçek çiçekler vardı, sanki bir

çiçekçi dükkânı gibi' diye mızıldandı. 'Bana her sarılışında kokudan boğulduğumu sanırdım. Çocukluğum ucuz parfüm kokarak geçti.'

'Ah, canım. Büyükannen hafiften çatladı, öyle mi?'

'Genç oğlanları seven yaşlı bir cadıydı.'

Ah. Güneş gözlüğümü çıkardım. 'Sana da bir şey yaptı mı?'

'Ciddi anlamda değil, sadece tuttuğu yerde öperdi ve... Ah, ölmeden önce üç yıl bizimle yaşadı. Öldükten sonraki üç yıl boyunca da kokusu çıkmadı.'

'Ama çiçek fobisi diye bir şey yoktur ki.'

'Yok mu? Az önce şahit olduğun şey buydu. Adı nedir biliyor musun? Antofobi.'

'Şaka yapıyorsun, değil mi? Sanki şey fobisi gibi...'

'Evet, biliyorum, antropolog fobisi gibi. Bunu daha önce defalarca duydum. Ama artık seni uyardım. Bu aşıktan hediye olarak hiç parfüm ya da çiçek almayacaksın.' Okuduğu gazeteye döndü.

Hâlâ kıkırdayarak uzandım ve yüzümü güneşe çevirdim. 'Ah, gel hadi, zararlı ışınlarınla beni kömüre çevir.'

Christian başını kaldırdı. 'Burada üzerinde 'Bismillah' yazan bir kelt haçı bulunduğu yazıyor.'

'Ne?'

'Hı hı.'

'Ama bu nasıl olabilir?'

'Şey, bazı uzmanlar – ikna edici şekilde – İrlanda kültüründe kuvvetli bir Arap etkisi olduğunu söylüyor. Roman-

lar Britanya'yı işgal etmeden uzun süre önce Araplar vardı ve Kelt kültürünü her açıdan etkilediler. Hatta dili bile.'

'Dili mi?'

'İrlanda diliyle Arapça arasındaki benzerliği hiç fark etmedin mi?'

'Hayır.'

'Ortada olduğu açık, özellikle de gırtlak seslerinde. Şimdi, eğer sen bir antropolog olsaydın, dişlerini bu teoriye çoktan geçirmiştin.'

'Dişlerimi bir antropologa geçirmeyi tercih ederim.'

Odasına gittik. Birbirimizden uzak duramıyorduk. Christian yapması gerekenin yarısı kadar bile araştırma yapamamıştı. Bense zaten hiçbir şey yapmıyordum. Burası, Yemen diye düşündüm. Yatak odaları, klima, sevişmeler. Christian'ın hatası. Hayır, benim. Kendi nefesine hakim olamayan aciz ergenlere dönmüştüm. Her şeyi bir yana bırakmıştım. Yemen'in pabucu bile dama atılmıştı. Theo, 'Eee, bu öğleden sonra ne yaptın?' diye sorsa vereceğim tek yanıt 'Hiç' olurdu. Seviştiğimi saklamak için yalan bile bulmamıştım.

Yemen'e bunun için gelmemiştim, ama başka bir şey yapmak da istemiyordum.

İşimiz bitince Christian'ın tişörtlerinden birini geçirdim üstüme ve yatağın ucuna oturdum. Yastıklara yaslanarak beni seyretmeye başladı. 'Hadi söyle bakalım' dedim. 'Bu kadar mutlu bir evliliği nasıl yıktın?'

'Evliliğimin mutlu gittiğini kim söyledi?'

Duraksadım. Bir gaf. 'Öyle olmalı. On sekiz yıl azımsanacak bir süre değil. Ne oldu? Başka bir kadın mı? Başka bir erkek mi?'

'Bir hayalet.'

'Ne?'

Alt dudağını bükerek düşündü. 'Haklısın. Uzun süre boyunca mutluyduk, ama üçüzler... Hepsi bir arada gelince, iş, stres uykusuzluk da arttı. Askeri kampta yaşamak gibiydi. Eğer programa bağlı kalmazsan, her şey altüst oluyordu, ama ilk yıllarda bir şekilde üstesinden gelmeyi başardık, sonra, kızlar daha bağımsız olduklarında aileyi bir arada tutma çabasının faydasız olduğu anlaşıldı. Birbirimize birer madalya vermiştik. Başarılı birer ebeveyn olduğumuz için başarılı bir çift de olduğumuzu sanıyorduk, ama aslında birbirimizden uzaklaşmıştık. Yıldırım çarpmış gibi aniden bunun farkına vardık. Kızlar on iki yaşına geldiğinde, bir şeyler kırıldı.'

'Başka biriyle mi tanıştın?'

'Ben...delicesine aşık olmuştum. Bir bakıma muhteşemdi, ama eşimi artık arzulamadığımı fark etmek şaşırtıcıydı. Aileme baktığımda, sonumuzun kötü olduğunu ve bundan kaçış olmadığını görüyordum.'

'Karını aldatmayarak bundan kaçınabilirdin.'

Gözlerimin içine baktı ve 'Karımı aldatmadım'dedi. 'Bir meslektaşına tutulmuştum ve elimde olmadan onu reddetmiştim. Diane en kötüsünden şüphelendi - bu kadının yanında olma arzusu tüm vaktimi dışarıda geçirmeme neden oluyordu - ama o konuşmayı erteledi ve sonra işin içine bir sorun daha girdi. Benim için, çocuklarım için trajedi evlili-

ğimizin sona ermemesiyken, Diane için trajedi bunun çok uzun sürmüş olmasıydı.'

'Dışarıda geçirdiğim o uzun saatler boyunca işin içine bir başkası daha girdi. Eric. Birlikte üniversiteye gitmişlerdi. Başlangıçta adam Diane'ı arzuluyormuş ama o çok da ilgilenmiyormuş. Sonunda adam başkasıyla evlenmiş ve çok geçmeden de biz evlendik. Adamın evliliği beş yıl sürdü, çocuğu olmadı. Bizim ilişkimiz için zor olan zamanlarda adam Diane'ın yanındaydı. Bunu ondan bekliyordum. Diane'ın en yakın arkadaşlarından biriydi.'

'Umursamadın mı?'

'Aksine kaçmam için bana fırsat yaratmış oldu. Diane kıvrılmıştı ama sessiz kaldı. Eric ona sakinleşmesinde yardımcı oldu.' Christian bir anlığına durup kendini dinledi. 'Kaçılmaz olarak sona gidiyorduk. Ne kadar aptal olduğumu fark etmiştim ama eve gittiğimde fazlalık olduğumu fark ettim. Diane aşık olmuştu. Bunu gizlemek için çaba göstermedi, ben de kabul ettim. Kabul etmek zorundaydım. Böylece ayrılmamız gerektiğine karar verdik ama ikimiz de bu konuda acele etmedik. Yavaşça boşanmaya gidiyorduk ve oraya olabildiğince yavaş ilerliyorduk. Bir başka bahane olması için bekledik. Eriyen bir buzdağında olmak gibiydi; ufaldıkça ufalıyor ama biz yine de atlamak için bir sonraki buz kümesini bekliyorduk, çünkü suyun buz gibi olduğunun farkındaydık ve çocuklar kurtulamayabilirdi. Çocuklar elbette bizim durağanlığımızdan faydalanıyorlardı. Ama sonra, hiçbir uyarı olmadan, beklediğimiz işaret geldi.

'Ne oldu?'

'Eric öldü.'

‘Ne?’

Christian başını salladı. ‘Birmingham’da bir konferansa gitmişti ve kalp krizi geçirdi. Sadece otuz yedi yaşındaydı.’

‘Tanrım.’

‘Evet, tam bir kabustu. Birdenbire Diane’in dayanağı olmuşum. Gerçekten de onun için üzüliyordum. Birimizin bir başka şansı olup onu kullanamaması, hem de böyle korkunç koşullar altında, haksızlıktı. Çok kötü durumdaydı; uyuyup ağlayarak günlerce yataktan çıkmamıştı. Gece konuştuk. Bana adamın onu, beni terk etmesi için hiç zorlamadığını, çünkü bunca zamandan sonra bulduğu aşkın ona yettiğini anlattı ve belli ki onlarm ilişkisi de benimki gibi cinsellikten uzaktı. Hâlâ benimle beraberken onunla yatmanın, kızlara ihanet olacağını söyledi. Ben umurunda değildim, önemli olan kızlardı. Bu yüzden sadece Eric için değil, kaçan fırsat için, hiç yaşayamadığı aşkı için de yas tuttu.’ Tekrar durdu, sonra konuşmaya devam etti. ‘Yaşanmamış aşklara karşı dikkatli ol. Sonrasında gelen şok çok büyük oluyor. Diane bunun son gemiyi kaçırmak gibi olduğunu söylemişti. Öyle bir çıkmazdaydı ki, sanki bir daha eve dönemeyecek gibiydi.’

‘Garip fakat insanlar bundan sonra evliliğimizdeki çatlakları görmeye başladılar. Acısı öyle derin, öyle içtendi ki, arkadaşlarımız ikisinin uzun zamandır bir ilişki yaşadığı sonucuna vardı. Utanç vericiydi – aslında son derece rahatsız ediciydi – ama onu tekrar hayata döndürmeliydim. Kızlar o yıl liseyi bitireceklerdi bu yüzden ikimiz de çalışmalıydık; haliyle boşanmak aklımdan geçen en son şeydi. Ama sonra tuhaf bir şey daha oldu. Eric’in ölümünden iki

ay sonra belgesel çekmek için gitmem gerekti. Bu yüzden Diane kendimi toplamak zorunda kaldı ve bunu yaptı da. Ben uzaktayken telefonda sesi iyi geliyordu, ama asıl bomba eve gittiğimde patladı. Sakin görünüyordu, artık kendine işkence etmiyor gibiydi. Üzgündü, çaresiz değil. Aramızdaki boşluk biraz daha artmıştı. Bir felaketin kıyısında geziniyorduk. Eve girdiğimde bunu düşünmüştüm. Banyoda markalı viskimi içerken, bana söyledi.'

'Seni terk ettiğini mi?'

'Benim onu terk ettiğimi.' Christian'ın sesinde ilk kez öfke vardı. 'Yolun aşağısında bir ev satın almıştı. Ben ayrılmadan hemen önce ev satışa çıkmış, Diane de ben uzaktayken evi satın almıştı. Eric, Diane'a biraz para bırakmıştı. Böylece Diane her şeyi çözmüştü: evimizi benden satın alacaktı ve ben de ev kredisini diğer eve aktaracaktım. Ah, bana sormadan kızlara bile danışmıştı. Onlar da çok üzülmüş ve kızmışlardı, ama Rebecca annesinin beni Eric için terk etmesine şaşırmadığını söyledi.'

'Ama Eric ölmüştü.'

'Evimizde pek de ölmüş sayılmazdı. Diane bunu uzun süre kabullenemedi. Birlikte geçirdiğimiz her gece ona ihanetti ve yaşamında ona veremediği sözü, o öldükten sonra vermişti, ya da bunu iddia ediyordu. Onun dolu olacaktı.'

Söyleyecek bir şey bulamıyordum.

'Benim tepkim de bu olmuştu' dedi Christian. 'Şaşkınlık. Banyodaki su soğurken ben içinde kalakaldım. Delirdiğini düşünmüştüm ama bu delilik değildi; bu bir annenin yapacağı şeydi. Eric olsun ya da olmasın, eğer yolun aşağısında yaşarsam boşanmamız kızlar için daha kolay olacaktı

ve ben en sonunda sakinleştiğimde, onun ... aşkını onurlandırma arzusuna saygı duymayı öğrenecektim.'

'Güzel laflar, ama hâlâ kırgınsın.'

'O zaman olduğu kadar değil. Kızların iyiliği için Eric'e karşı direndikten sonra, adamın ölümünün ardından onların düzenini bozacaktı. Bu çok saçmaydı ve sonraki haftalar boyunca bunu o kadar çok tartıştık ki, arada sefil olan kızlar ikimizi de topladı ve idare ettiler. Okul bitirme sınavları zaten zordu ve evdeki tatsız havadan da hiç hoşlanmıyorlardı. Bu yüzden diğer ev boşaldığında, Diane'a istediğini verdim ve evden ayrıldım.'

'Ama elbette tüm bunları acısından yaptı, değil mi?'

'Belki, ama bunu sürdürdü. Gerçekten de Eric'in dulu oldu. Evin her yerine onun fotoğraflarını koydu. Bir tebrik kartındaki gibi ikisinin bizim Noel ağacımızın altında otururken çektiği fotoğrafları vardı. Dehşet vericiydi ama onun sevgisini gösterme yolu buydu.'

'Ya sen?'

'Ben sefil olmuştum. Yalnız yaşamaktan nefret ediyordum. Çoğu zaman boş olan üç tane sevimli kız odasıyla çevrili olmak zordu, ama kız kardeşlerim yakınmayı ve üzülmeyi bırakırsam en sonunda... iyileşebileceğimi söylediler. İkisini de başardım. Şimdi daha iyiyim. Evlerin arasında gidip gelmek kızlar için bir odadan diğerine geçmek gibi, ben de kendi alanımın tadını çıkarmayı öğrendim. Çok genç evlendiğim için bunun tadına hiç varamamıştım.'

Christian anlatırken zorlanmıştı. Boşanmasını boş gözlerle anlattı. Gerçekten olanların üstesinden gelip gelemediğini merak ettim.

‘Ve tümü gelip geçici bir aşk için’ dedim.

‘Evet, ama artık bekâırım’. Ayak parmağıyla dizime dokundu ‘şu anda buna çok memnunum.’ Gülümsedi, hikâye anlatılmıştı. Çok konuşmuştu. Seviştikten sonra konuşmaya alıştım ama Christian’ın gevezeliği cezp ediciydi. Çoğu erkek kendini cümlelerle anlatır, paragraflarla değil. Birçoğu şöyle diyebilirdi: ‘Karım, sonradan ölen bir hıyara aşık oldu.’ Kavrayışı çok kuvvetliydi.

Eve döndüğümde tüm hikâyeyi Theo’ya kelimesi kelimesine anlattım. Dilini tutamama diyebilirsiniz, ama kendime saklayamayacağım kadar ilginç bir öyküydü ve zaten sır saklamayı hiç becerememişimdir. İki ihtiyar kadın gibi mutfak masasına oturup, sevdiğini söylediği için gelirken getirmesini istediğim çikolatalı kurabiyeler eşliğinde her ayrıntıyı masaya yatırdık. Ne tür bir kadın, diye düşündük, ölü bir adam için ailesini dağıtır?

‘Yemek yapmamı ister misin?’ diye sordum.

‘Aslında, Nuriye bizi yemeğe davet etti.’

‘Ah.’

‘Gitmeliyiz. Son derece buyurgandır.’

Böylece saat sekizde komşuya yollandık. Endişeliydim ve hevesli olduğum kesinlikle söylenemezdi. Nuriye göz korkutucuydu; keskin zekalı ve çenebazdı. Ben onunla boy ölçüşemezdim, ama selamlaştığımızda tüm o gülüşmeler ve heyecanı görünce bir parça rahatladım ve birden onu gördüğümüne memnun oldum. Hislerim karşılıklı gibiydi. Sanki birbirimizi yeni tanımiştık. Şu anı gölgeleyen geçmişimize rağmen artık arkadaştık. Hatta bana sanki hep arkadaşmışız gibi geldi.

‘Christian geliyor mu?’ diye sordu.

‘Üzgünüm. İşlerini halletmek için İngiliz Konsolosluğu’na gitmesi gerekti.’

Bizi çıplak fayanslı bir odadan, banyo boyutlarında ufak bir oturma odasına götürdü. Odanın zemininde minderler, bir mutfak sandalyesine iştirilmiş portatif bir televizyon vardı. Televizyon daha geniş bir odanın girişinde duruyordu. Hiç pencere yoktu. Bu kutu gibi odada, ananas suyu içerek televizyonda gördüğüm Yemen pembe dizisini izlemeye başladım. Nuriye hafif bir pamuklu gece elbisesinin üstüne önlük, başına da kenarları kırmızı yerel başörtüsü olan *makrame* takmıştı. Genelde taktığı kocaman plastik güneş gözlükleri olmadan kadın şimdi daha sevimli, daha az korkutucuydu ve badem şekilli gözleri çok güzeldi.

Akşam yemeği için dar mutfağa gittik ve ufak masaya oturduk. Nuriye’ye başka kadınlarla da tanışmak istediğimi söyledim.

‘Kim?’ dedi hemen. ‘Kiminle tanışmak istiyorsun?’

‘Şey, belki sanatçılar olabilir. Evdeki sanat manzarasıyla buradakini karşılaştırmak isterim.’

Nuriye yemeğe yoğunlaştığı için yanıt veremedi. Yemek boyunca gaz ocağının başına gidip gelen Nuriye sessizdi, bu yüzden sohbe çok katılamadı. Yanıt vermemesi kibarlık değildi belki ama onun böyle meşgul olması beni rahatlatıyordu. Yemeğin ardından bardağıma siyah bir içecek doldurdu, sonra cep telefonuyla diğer odaya geçti.

‘Kış’ dedi Theo. ‘Kahve çekirdeğinin kabuğundan yapılır.’

‘Ah, evet’ dedim acı tat yüzünden yüzümü buruşturarak ‘Bunu hatırlıyorum.’

'Yarın.' Nuriye geri geldi. 'Saat beşte. Arkadaşlarımla buluşursunuz. Kapının dışında biri seni alacak.'

Ayrıldığıımızda vakit hâlâ erkendi. 'Eee' dedi Theo. 'Kente inelim mi?'

'Ben daha önce denedim. Çok uzağa gidemedim.'

'Gece farklıdır.' Bileğimi tuttu. 'Gel.'

Haklıydı : günün yakıcı sıcağı olmadan, beni farkında olmadan o kaynayan kazana sokmaya çalışan Christian olmadan, gerçekten de daha kolaydı. Ama Theo biliyordu. Theo sanki benim hakkımda her şeyi biliyor gibiydi ve onun nazik rehberliğinde eski mahallelerin kalbine kadar gitmeyi başardım. Omuzlarım gergin, diyaframım sıkılmıştı ama en sonunda dikkatimi başka yöne vermeyi başardım. Çok acayip yüzler vardı. Kutu gibi dükkânlarında oturan yaşlı adamlar, kapılarının arasında parlak gözlü delikanlılar, güneşten kırıışmış gözleriyle yaşlı kadınlar... Bir kadın yere oturmuş metal bir tavada meyve satıyordu. Başına sardığı *sitare* ve burnuna kadar yükselen peçesiyle, sabuncu kadına benziyordu. Theo'ya bir meyve uzattı. Theo meyveyi ikiye böldü, bir ısırık aldı ve bana uzattı. 'İncir.' İleride bir adam kestane pişiriyor ve gazeteden yaptığı külahlara koyup satıyordu. Theo biraz aldı ve kestane yiyerek, yapışkan hurmaların yığınla satıldığı hurma tezgâhının, erkeklerin demir dövdükleri kapacak tezgâhının ve biraz ilerde her boydan çaydanlığın, kapısında bakırdan lüleler gibi uzandığı bir dükkanın yanından geçtik. Tüm yol boyunca Theo'nun bileğine yapışmış ve etrafı incelemiştım. Bu kolaydı. Etrafta üstüme atlayacak şeytanlar yoktu. Onun yerine mütevazı 'Yemen'e hoş geldiniz' nidaları duydum. Bir

dükkanın önüne, içinde rengarenk baharatlar olan tombul çuvallar yığılmıştı. Turuncu, sarı, kahverengi, kırmızı. Serin akşam havasında burnuma gelen tütsü kokuları beni altüst etti ve Niebuhr'un yanımda yürüdüğünü hissettim: 'Sana'da... Her bir ürün farklı bir dükkanda satılıyordu. Ekmek pazarında sadece kadınlar bulunuyordu ve küçük dükkanları portatıftı. Açık caddenin belli bölgelerinde aynı şekilde çalışan tamirciler vardı.'

Yeşil sabun kalıpları yoktu. Büyük ihtimalle artık Lux sabunu kullanıyorlardı.

O geceki uykum düzensizdi ve çok canlı rüyalar gördüm. Rüyamda Sana bomboştu. Hiç insan, hiç motosiklet yoktu. Benim dışımda hareket eden yoktu. Yüksek binaların gölgesinde, dar yollarda ilerledim, ama her sokağın sonunda kör edici güneş ortaya çıkıyor ve görmemi engelliyordu. Burası pazar yeri değildi. Dükkanlar yoktu. Sadece kapıları kapalı binalar vardı. Ne kaybolmuştum, ne de gittiğim yeri biliyordum ama bu labirentin içine girerek yolunu bulmaya çalışıyordum; büyük ihtimalle belli bir binayı arıyordum, çünkü kafamı kaldırıp duvar süslerine bakıyordum, sanki duvarlardaki karışık desenler bir harita gibi bana yolunu gösterecekti. On iki yıl önce giydiğim mavi elbise vardı üzerimde. Sana'nın labirent gibi sokakları, daha da dar evlerle devam ediyordu; en sonunda geniş bir meydana sırtını duvara yaslamış kadını gördüm. Rüyada kokular duyulmaz ama beni ona götüren duyduğum kokuydu. Meydana çıktım ve kadının önünde bağdaş kurdum. Meraklı ve korkusuzdum. Gülen gözleriyle bir ka-

lip yeşil sabun alarak bana uzattı. Yıllardır onu aradığımı biliyordu. Gülümsedim ve sabuna uzandım.

‘Vivien.’

Koku havada asılı kalmıştı. Gerçek sabun. Biberiye ya da sandal aroması karıştırılmamıştı. Gerçekten, saf şekilde üretilmiş sabun.

‘Uyan sersem.’

Bir el bacaklarıma dokundu. Sabunu kaptım ve bilinç diyarına geri döndüm. Christian döşeğinde oturuyordu. ‘Sen de nereden çıktın?’

‘Her zamanki gibi kapıdan geldim. Theo bu kapıyı hiç kilitlemez mi?’

Mahmur, homurdandım. ‘Gerek olmadığını söylüyor. Ama seni dışarıda tutmak için gerekiyor galiba.’

Gülümsedi. ‘Taşınmama yardım etmek ister misin?’

Bu beni uyandırdı. ‘Ne? Neden?’

‘Sürekli Taj’da kalmaya param yetmez. Sadece başka bir yer bulana kadar orada kalıyordum.’

‘Ama ya havuzum?’

‘Yüzmek için havuzun müdürünü baştan çıkarmak zorunda kalacaksın. Eski kentte bir yer buldum. Görene kadar bekle.’

Felix Otel, kentin ortasından geçen nehir yatağı *saylahın* yakınındaydı. Kapıyı geçince girişteki masalardan resepsiyona kadar yol, begonvillerle süslenmişti. Chrisitan başını öne eğerek hızlıca yolu geçti. Giriş katındaki karşılama odası *divanda* bir grup turist oturuyordu.

Christian televizyon sesiyle 'İşte soyu tükenmek üzere olan nadir bir tür' dedi.

Müdür bizi duvardaki bir delikten yan binaya geçirdi ve sayısız merdiven çıktık. En üst katta basit bir oturma odasına girdik, sonra da alçak bir bölmeyle ayrılmış yatak odasına geçtik. Eski kentteki en yüksek binalardan bir tanesinin en üst katındaydık. Odanın iki yanı camla kaplanmıştı.

Christian gülümsedi. 'Nasıl manzara ama?'

Pencereye yaklaştım.

'Ve çatıda bir *mafraj* var. Hadi gel.'

Minderlere boğulmuş *mafrajın* her tarafında pencereler vardı. Christian çaycı adamla sohbet ederken ben, çatıda daha yüksek bir noktaya tırmandım.

Etrafımda, çepeçevre Sana, tüm karmaşasıyla dikiliyordu. Ne muhteşem manzara. En sonunda bu manzaraya bakabilmişim. Kahverengi bir kent. Kızıl-kahverengi ve beyaz. Evler sanki bir dizi kız izci gibi ilgi çekmeye meraklı, bekliyorlardı. Tek tip evler, kütüphane raflarına yerleşmiş kitaplara o kadar çok benziyordu ki, elimi uzatıp sırtlarına dokunmak istedim. Tek farkı simetriydi, çünkü bu manzarada simetriden başka her şey vardı. Tüm benzer şekillere, hammaddele bakıldığında hepsinin birbirinden farklı olduğu görülmüyordu. Kimi evler uzun, dar, tek pencereliyken, beş pencereli geniş ve tıknaz binalar da vardı. Bu pencerelerin her biri de ayrı cümbüştü: bazılarında rengarenk levhalar varken, bazılarında da buzlu camlar göze çarpıyordu. Eskiden ısı ve ışığı dışarıda tutmanın yolu olan perdelerin yerini bunlar almıştı. Detaylı jips frezeler – beyaz üçgenler, yaylar, zikzaklar, çizgiler ve daireler – binalara bir ifade,

bir endam vermiş, sanki kadınların *nakışı* gibi, her birinin farklı bir deseni olmuştu. Kalabalığın içinde, kendine has çember ve spiraller kişilik kazandırmıştı ve Sana'yı bu kadar muhteşem yapan, bu düzen ve düzensizlik karışımıydı.

Rahatlamış şekilde, muhteşem, Jabal Nukum Dağı'na baktım. Sana benim için artık yeniden doğmuştu, ya da kendini bana ilk kez gerçekten göstermişti.

Christian bana bir bardak çay getirdi. 'Mutlu musun?' Gözlerimi şehirden alamıyordum. 'Haberler kötü' dedim. 'Ne?'

'Galiba sana aşık oluyorum.'

'Bunu söylerken yüzüme bak.'

'Hayır. Panik içinde çatıdan çatıya atlayarak kaçışını izlemek istemem.'

'Kaçmıyorum.'

'Beni buraya getirdiğin için teşekkür ederim.'

'Geldiğin için ben teşekkür ederim.'

'Burası akıllı bir eski kent, değil mi? Nasıl kurtulduğuna bir bak. Elektrik var ama neon ışıklarını almamış; çanak antenler var ama normal anten ya da kablo yok. Mümkün olduğunca az değişerek gelişmiş.'

'Akıllı ya da inatçı' dedi Christian.

'Yani beklentilerle mi yaşıyor?'

'Artık öyle.'

Korkuluğun ötesine göz attım. Aşağıda, caddede kaldırım döşeyen adamlar mola vermiş ve yuvarlak bir tepsi-
nin etrafında bağdaş kurmuşlardı. Kot pantolonlu, Batılı bir

adam yol boyunca ilerledi ve geçerken onlara selam verdi. Onlar da el sallayarak karşılık verdiler. Adamı tanıyorlardı.

‘Tanrım, sence bu o mudur?’

‘Kim?’

‘Mackintosh-Smith.’

Christian aşağıya baktı. ‘Sanki bu yükseklikten tanıyabilirmişim gibi. Hatta sanki neye benzediğini biliyordum gibi.’

‘O adamın elini sıkmak zorundayım.’

‘Neden?’

Çayımı gölgedeki masalardan birine bıraktım. ‘Çünkü onun kitabı sayesinde buraya tekrar dönebildim.’

‘Tekrar?’

Çevremdeki detaylar zihnime kazınmaya devam ediyordu – şuradaki ufak balkon, orada çatıdaki yağ tenekesi, en sonunda rengi açılıp pembeye dönecek olan parlak kırmızı bir tuğla duvar.

‘Buraya ilk gelişim değil.’

Christian oturdu. ‘Çok sırrın var değil mi?’

‘Herkes anlattığım bir şey değil bu. Hayatımın en mutlu ve gururlu günleri değildi.’

‘Paylaşmak için daha çok sebep işte.’ Başını yana eğerek beni dinlemeye başladı. Geveze insanların çoğu gibi dinlemeyi biliyordu, ama bu işinin gereği de olabilirdi. İşinin büyük kısmı insanların hayatlarını dinlemekle geçiyordu.

Ona romantik versiyonumu anlattım. Bunun daha iyi olacağını düşünmüştüm. ‘Yapılan tüm hataların sorumlusu benim’ dedim. ‘Aşka dayanan kararlar verdim.’

'Nişanlın mı?'

'Hayır, daha önce. En iyi arkadaşımın kardeşi.'

'Ah, dur tahmin edeyim: on yaşından beri ona hayrandın, ama sen on dokuzunda güzel bir kuğu olana kadar o seni fark etmedi.'

'Aslında, başladığında on dokuz yaşındaydım ve çok hızlı başlamıştık. İlk aşk, dehşet verici tüm sarsıntılılarıyla birlikte. Yoğun, heyecanlı ve çok çok acı vericiydi. Aşk en yüksek seviyede yaşarken, kavgalar da aym derecede yoğun oluyordu. Birbirimize nasıl işkence edeceğimizi biliyorduk. Ayrılmamız yıllar aldı.'

'Bir *amour fou*, desene.'

'Hem de dalı budaklı. Benim yapmak istediğim şeyler vardı. Bill sadece olmak istiyordu. Bir yardım kuruluşuyla birlikte Yemen'e gelmeye karar verdim. İyi bir hareketti: çocukluk hayalim gerçekleşmiş, çökmekte olan ilişkim geride kalmış ve istediğim kariyerin tohumlarını atmıştım; gezi yazarı olmak.'

'Ah.' Christian çenesini kaldırdı. 'Adı lazım değilin cazibesi.'

'Sorun şu ki Bill yıkılmıştı. Onu üzen mesafe değil, benim çekip gitmiş olmamdı. Sorunlarımızı çözüp Londra'ya yerleşeceğimize söz vermişti. İlk defa bir öneride bulunuyordu. Sorun buydu: stratejiden yoksundu. Önünü görebilmek gibi bir özelliği yoktu; fazla perişandı. Bunalımdaydı. Bir gün bir haldeyken, ertesi gün bambaşka biri oluyordu. Neyse, uçağa bindim ve kendimi kuru bir kuyuya iner gibi hissettim. Dakika dakika karanlığa iniyordum. Buraya geldiğimde Bill o kadar uzaktaydı ki kendimi çok korunaksız

hissettim. Yemen'in fiziksel konumu beni paniğe düşürdü. Yarımadanın bu kadar ucunda olmak, bir torbanın en dibinde olma hissi veriyordu bana. Suudi Arabistan'dan geçen tren, ya da başka bir çıkış yolu yoktu. Buradan gitmenin tek yolu, uzun bir uçak yolculuğuydu. Bill için yıllarımı harcamıştım. O kadar duyguyu bir anda çöpe atmak bana aptallık gibi göründü; ben de hayatımın fırsatını değerlendirmek yerine kalkıp eve döndüm. Yaptığım en aptalca şeydi ama karşılığında elime hiçbir şey geçmedi.'

'Lütfen eve gittiğinde onu başkasıyla yakaladığını söyleme.'

Nukum'a bakarken hepsini gördüm. Sürpriz yapmak için Bill'in dairesine gidiyordum. Titreyen ellerimle anahatarı buluyor, eve dalıyor ve bacaklarını başka bir kadının bedenine dolamış Bill'i görüyordum...

'Böyle mi oldu?' diye sordu Christian dehşete düşerek.

'Ne? Ah, hayır. Böyle olmadı ama hayalimde canlandırabiliyorum. Ama hayır, öyle dramatik bir şey olmadı. Geri döndüm. Bill mest olmuştu. Arkadaşlar bunun ne tatlı olduğunu söylediler: kız onsuz olamamıştı, onlar birbirlerine aittiler, vs. vs... Açıkçası ben de bu efsaneye inanıyordum, ta ki bir ay içinde tekrar kendimizi aynı haltın içinde bulana kadar. Londra'ya hiç gitmedik. Sadece ayrılığa ya-vaşça ilerledik. Kariyerim, hayatım hiçbir yere gitmiyordu.'

Christian yüzünü buruşturdu.

'Bu yüzden bir daha asla aşk veya ona benzer bir şeyi düşünerek karar almayacağım.'

'Bill'e ne oldu?'

'Boston'a gitti. Aynı yerde yaşayamadık ve birbirimizin hayatında olamadık. Bu yüzden birbirimizin içinden çıkamamak da birbirimizden uzak yaşamayı öğrendik.'

'Ne yaptın?'

'Hiçbir şey yapmadım. Korkunçtu. Hareket bile edemiyordum. Eğer burada kalsaydım, hayatıma farklı bir rota çizebilirdim. Buradan ayrılarak da çizdim. Tamamen yeteksiz hissediyordum kendimi. Yıllarca şirketten şirkete gittim, hiçbirinde tutunamadım çünkü geleceğim konusunda kendime güvenimi tamamen yitirmiştim ama Şükriye beni kurtardı. Onun galerisine attığım ilk adım... son derece ruhaniydi. Beni çevreleyen tablolar, içeriye esinti girmesini sağlayan birer pencere gibiydi. Sonra Şükriye kırmızı bir elbisenin içinde yanıma geldi ve beni içine çekti. Bana iş verip, daha önce hiç yapmadığım bir şeyi yapmak için beni eğiterek bana bir kariyer yarattı. Galeri benim can simidim oldu. Beni boğulmaktan kurtardı.'

'Ama yine de buraya geldin.'

'Evet ama bir şey ispatlamak için değil. Geldim çünkü Yemen'den daha fazla uzak kalmaya dayanamadım. Bu benim için önemli bir şeydi ve ben onu mahvetmişim. Yakınlarda bile ne zaman Yemen'in, haberlerde veya başka yerlerde adı geçse, midemin burulduğunu hissediyordum. Utanç verici bir şey hatırladığında ve bunu geri döndüremeyeceğini bildiğinde nasıl hissettiğini bilirsin. En istemediğin zamanda aklına geliverir ya?'

'Evet, benim de birkaç tane iç burkan hatıram var. Dürrüst olmamı sağlıyorlar.'

Gülümsedim. 'Sanırım benim de. Tüm bu zaman boyunca kumdaki ayak izlerinin hayali peşimi bırakmıyordu ve dönüşü düşünüp duruyordum. Muhteşem dönüşüm.'

'Hepimiz böyle şeyler yaparız. Ve her şey yoluna girdi işte, değil mi?'

'Şey... Evdeki yaşamımda sorun yoktu ama hayal ettiğim gibi değildi. Aslına bakarsan yaşadığım her şey beni en fazla ikinci kademe yapıyordu; en azından Freya Stark böyle olduğunu söylerdi.'

'Kendine fazla yükleniyorsun.'

'Sanmam. Her neyse, Sana'yı yeniden görmeliydim. Ezilip büzülmeden geriye ve ileriye bakabilmemin tek yolu buydu.' Etrafıma baktım. Kare şeklindeki binalardan, uzunlu kısıklı minareler yükseliyordu. Sağa doğru en az on kat yüksekliğinde bir bina gözüme çarptı. Yepyenydi. Tuğlaları hâlâ kırmızıydı. 'Yemen yıllardır kulağıma fısıldayıp duruyordu' dedim. 'Benim için sakladığı bir şey var mı öğrenmek istiyorum.'

Christian elimi tuttu. 'Eminim vardır' dedi. Bizi düşünüyordu ama benim aklımdan geçen kesinlikle bu değildi.

Uzandım ve çenemle boynuna değdim. Kesilmemiş sakalları ve hafif ter kokusunu hissediyordum. Sonra odamıza döndük ve kayan bedenlerimizi zamanın akışına bıraktık.

6

Öğleden sonra beni almaya gelen arabanın içine birçok kadın sığışmıştı. Biri arabadan atladı, bana sarıldı ve arka

koltuktaki büyük kara denizin arasına itti. Nereye gittiğimize dair en ufak bir fikrim yoktu ve bence onlar da pek emin değillerdi. Yağmurdan dolayı çamur deryasından kurtulmak için yolun ters tarafından gitmek zorunda kaldık. Üzerinde, hayatımda gördüğüm en parlak mor çiçekler bulunan olağanüstü bir ağaç, kadınlardan birinin çılgılık atmasına neden oldu. Biri benim için çevirdi: geçenlerde aldığı elbiselik kumaşla aynı renkti.

Yeni banliyöler çamurlu toprak üzerinde yükselen kocaman odalardan oluşuyordu ve çoğu inşaat halindeydi. Asfalt yol ya da cadde adları yoktu ve yanımdaki hanımlar, arkadaşlarının evini bulmak için uzun tartışmalara girdiler. Aradığımız pahalı kulübeyi bulup içeri girdiğimizde, ev sahibi Hüsniye beni uzun zamandır görmediği bir dostunu karşılar gibi karşıladı. Sandaletlerimi çıkardım ve birçok başka kadının toplandığı oturma odasına geçtim. Nuriye neler yapmıştı böyle?

Koltukta oturan bir kadın bana baktı. 'Ne?' dedi 'beni tanımadın mı?'

Kör panik. Kimdi? Nerede tanışmıştık?

'Ay!' diye bağırdı.

'Nuriye? Aman Tanrım, seni tanıyamadım!' Onu hiç başı açık görmemiştim. Uzun saçlarını ilk görüşümdü bu. 'Çok özür dilerim!' Utancım onu eğlendirmişe benziyordu.

Beni getiren kadınların bize katılması biraz zaman aldı, çünkü eşarplarını ve eşarplarının iğnelerini çıkartmaları, mantolarını ve ayakkabılarını dışarıda bırakmaları zaman alıyordu. Başörtüsü insanı çok daha yaşlı gösteriyordu. Bazıları beklediğimden daha yaşlıydı ama hepsi, gözleri ka-

dar güzeldi. Yürürken ve otururken hareketleri o kadar ahenkliydi ki kendimi hantal hissettim.

Hüsniye bu kadınların sanatla ilgili olarak çeşitli zamanlarda toplandığını anlattı. 'Seninle tanışmayı çok istiyorduk. Nuriye bir galeri işlettiğini söyledi.'

'Bu doğru.'

'Bize tamamını anlatmalısın. Ve kendin hakkında her şeyi.'

Ama bana, kendi aralarında konuşmaları gereken çok şey olduğunu söylediler ve kendi aralarında Arapça sohbet etmeye başladılar. Yaşamları yoğundu ve sık sık buluşma şansları olmuyordu. Onlar sohbet ederken Hüsniye'nin verdiği meyve suyundan yudumladım. Bir başka odada masanın üstünde duran yiyecekleri gördüğümde, bu kadınların ne kadar meşgul olduklarını anladım. Çalışıyorlardı, bakmaları gereken çocukları ve anne babaları vardı, ama Yemenlileri geliştirmek de istiyorlar, buna da vakit ayırıyorlardı. Eğitimli elitin bir parçasıydılar ama bu onların etkileyiciliğini azaltmıyordu. Kimi cezaevinde, kimi sağlık alanında çalışıyor, kimi de okullara sanatı sokmak için uğraşıyordu. Kendimi onların yanında pek ufak gördüm ama aynı zamanda, bu sıcakkanlı, kadınsı ortamda kendimi gururlu da hissediyordum.

Duvarlara yastıklar dayanmış, ortasında geniş bir halı olan uzun odaya, *divana*, geçtik. Kakule çayı ve *kışr* servis edildi ve kadınlar beni ciddiyetle çapraz incelemeye aldılar. Galeri neredeydi? Özelliklerim nelerdi? Kariyerimde nasıl bir yol izlemiştim? Özel hayatımla ilgilenmiyorlardı. Onları heyecanlandıran işti. Geri kalanı – bebekler, anneler, kocalar – böyle bir toplantının konusu değildi.

Ama bu sohbet kariyerimdeki koca Yemen kraterini geiştirmemi zorlaştırmıştı. Üniversiteden mezun olmamla galeride çalışmaya başlamam arasındaki yılları ilk başta geiştirmiştim, ama bu kadınlardan bir şey saklamak mümkün değildi.

‘Peki ya arada?’ diye sordu ilk bebeğini bekleyen genç bir kadın.

Anlatımı gzelleştirebilirdim: iki gıdımlık ofisimi balandırıp, iş yaşamımın inanılmaz renginden bahsedebilirdim. lkeleriyle baş edemediğimi itiraf etmek hoş değildi, ama bu kadınlar benim her zamanki geçiştirme huyumu hak etmiyorlardı. Bu yüzden gerçeği anlattım.

Elektrikler kesildi. Hüsniye odayı yalınayak geçerek mumları ve gece ışıklarını yaktı ve kadınların yüzleri mum ışığında parlamaya, koyu gözleri dans etmeye başladı. Bazıları birazcık *gat* iğniyordu. Ben de birkaç yaprak aldım ve dikkatle çiğnemeye başladım. Çok acıydı ve ben de kafam iyi olsun istemiyordum. Elektrik kesintisinde Sana’da bir evde kadınlarla çevriliyken, zaten sarhoş gibiydim. Odada sadece benim sesimle kırılan bir sessizlik vardı, ardından Nuriye’nin tercümesi ve yine benim sesim... İngilizce Arapçanın akıcılığında bir ritim vardı ve nasıl tepki vereceklerini bilmesem de yaşadığım kültür şokunu onlarla paylaştım. Olanları tüm çıplaklığıyla anlattım.

Anladılar. Birçoğu Batı Avrupa’da eğitim görmüştü ve yurdundan ayrı olmanın ne demek olduğunu biliyordu. Biri Moskova’da okuduğundan ve ev hasretinin yoğunluğundan dışarı bile çıkamadığından bahsetti. Bir diğeri, 1990 Körfez Savaşında Bağdat’ta on dokuz yaşında bir ğrenciy-

ken, üniversitenin üstünden geçen füzeleri gördüğünde yaşadığı dehşeti anlattı. Bir başkası da İngiltere'deki tüketim çılgınlığının onu İslam'a nasıl yaklaştırdığından bahsetti.

'Ama hepiniz kaldınız' dedim. 'Kaçmadınız. Ben kaçtım.'

'Başka şansımız yoktu. Burslarla, hükümet desteğiyle okuyorduk ve eğitim almamızın tek yolu buydu.'

'Evet' dedim 'Ve şimdi gösterecek bir sürü şeyiniz var. Benim hiçbir şeyim yok.'

'Şey' dedi Hüsniye sakince 'Bu sefer eve bir sürü şeyle döneceksin.'

Köşedeki yaşlıca kadın ilk kez konuştu. 'Bir bilge şöyle demiştir 'Kaderimiz olmayan yolda yürümemeliyiz.' Belki de Yemen senin gitmen gereken yol değildi.'

'Ama ya öyleydiyse? Neler olabilirdi?'

'Evet' dedi Nuriye kadına. 'Erkek arkadaşının yolunu seçmiş. Onun hatası bu olmuş.'

'Özellikle de o yol hiçbir yere gitmiyorken' diye mırıldandım.

İngilizce bilmeyen bir şair kadın, benimle gırtlaktan çıkan keskin bir ses tonuyla konuştu. Hüsniye tercüme etti: 'Yemen bir nehrin ortasındaki ... bir kaya değildir.'

'Atlama taşı mı demek istiyorsun?'

'Evet. Yemen diğer taraftır, yani...' Hüsniye zorlanarak elleriyle de işaret etmeye başladı.

'Diğer yaka mı?'

Şair sesi daha yüksek perdeden dalgalandı. Boncuk gibi gözleri vardı ve başında gevşekçe bağlanmış bir eşarp sal-

lanıyordu. 'Diğer yakaya vardığında akıntıya geri düşmezsin diyor' diye açıkladı Hüsniye.

'Ayağımı toprağa bastığımda, evet. Anladım.'

Sohbet yine kaotik bir hal alıyor, Arapça ve İngilizce birbirine karışıyordu. Özellikle de hepsinin karşı olduğu galerilerin komisyon alması sorunu konuşulmaya başlınca. Elektrik geri geldiğinde üzüldüm. Tepemizdeki ışığın yeniden yanmasıyla gözlerimizi kırptırdık ve mumları söndürdük.

Arabanın arka koltuğunda eve dönerken Nuriye 'Yemen'den kaçmış olmanı kafana takmamalısın. Ufak aptal insancıklar olarak biz yaşadıklarımızı nasıl değerlendirsek değerlendirelim, Tanrı hepimizi sever. Her şeyin iyi bir tarafı vardır. Biz hatalı olduklarını düşünersek de.'

Bu yolculuktan beklediğim çok şey vardı ama arkadaş edinmek ya da Christian'la son derece erotik bir ilişki kurmak bunlar arasında değildi. Ve bence bu kadardı. Bu, eve taşıyamayacağım bir gönül eğlencesinden başka bir şey değildi. Bunu her yaptığımda kendime lanet ediyordum ama duyduğum zevk her seferinde baskın geliyordu.

Ertesi gün *mafrajımızda* oturup okurken ve Theo'nun CD çalarında Saint-Saens'den *Samson and Delilah*'ı dinlerken geldiğinde kızgındı. Christian yine Bakanlığa gitmişti.

'Kahrolası *gat*. Burada iş halletmenin yolu yok' diye şikâyet etti.

Esnedim. 'Havaalarında ne demiştin?' 'Yemen Yemen-dir ve yapabileceğin hiçbir şey yoktur...'

Bana baktı. 'Geç yattın galiba?'

'Pek değil. 'Kahrolası *gatı*' suçla. Bir parça bile uyuyamadım.'

'Evet, *gat* bir uyarıcıdır.'

'Kadınlar da öyleydi. Ah, Christian, eve geldiğimde kullaklarım çınılıyordu. O kadar canlılar ki. Halimden utandım. Evdeyken ne oluyor da o kadar yorgun ve halsiz oluyoruz, merak ediyorum. Neden artık hiçbir şey fark etmiyor?'

'Çünkü öyle olmak zorunda değil. Çünkü nereden geldiğimiz önemli değil.' Minderlere kendini attı.

'Sorun nedir? İznini en sonunda alacaksın.'

'Ah, iznimi aldım – sadece doğru olanı alamadım.'

'Marib'e gidemiyor musun?'

'Gidebiliyorum, ama...' Halının püskülleriyle oynadı, sonra ileri ittirdi. 'İşin aslı, Marib için başka planlarım var ve öyle görülüyor ki gerçekleşmeyecekler.'

'Ne planı?'

'Film. Oraya gidip film çekmek istiyorum.'

'Kazıya gidiyorsun sanıyordum.'

'Öyle, ama bulunanları kim okuyacak ki? Diğer akademisyenler, Arap severler ve öğrenciler. Bunun ötesine geçmek, daha çok insana ulaşmak istiyorum. Yani – turistler kaçırılma korkusuyla bu ülkeye gelmeyecekler, bütün ülke üç beş çapulcu yüzünden ıssız kalacak. Ben bu adamların bir kısmını çekip herkese bağlamı anlatmak istiyorum. Onların bakış açısından bakarak.'

'O nedir?'

'Şey, orada petrol duruyor ve köylerde yaşayan halk bunun bir faydasını görmüyor. Şimdi bir de El Kaide çıktı.

Eğer belli gruplar çalışanları koruyorsa, neden onlar? İşbirliği mi? Yoksa sadece kurtulabilmek için mi, mali kazanç için mi? Oraya kamerayla gidebilsem ve elimde bir kaydım olsa süper olurdu.'

'O zaman kendini kaçirtman gerekiyor.'

Ciddiyetle 'Aklımdan geçmedi değil' dedi. 'Bir mikro kamera alıp vücuduma saklayıp, kendimi muhalif bir grubun önüne atabilirim.'

'Ciddi olamazsın.'

Başını iki yana salladı. 'O kadar kolay olmazdı, inana bana. Ben de bunu daha mantıklı yollardan yapmaya çalışıyorum. Doğru izinleri alıp doğru bağlantıları bularak, bir hükümet yetkilisini yanıma almayı kabul ettim ama bakanlık sıcak bakmıyor. Gitmek istediğim yerlerde kamera istemiyorlar.'

'Onları suçlayabilir misin?'

'Herhalde Amerikan özel kuvvetlerine ihbar edeceğimi düşünüyorlardır.'

'Bazı BBC belgeselcileri bu şekilde kaçırılmamışlar mıydı?'

'Bu yıllar önceydi ve bırakıldılar. Hepsini bir günde halledebilirdim. Zaten yapacağım tek şey çay içmek, gat çiğ-nemek işin içyüzüne bakmak olacaktı.'

'Program yapmayı bıraktığını sanıyordum.'

'Koca bir film ekibinden bahsetmiyorum. Etnografik belgeselin köküne inmek istiyorum. Duvardaki sinek meselesi. Ve bunu yapabileceğimi biliyorum – hayatım boyunca toplumları inceledim.'

'Ah, yani birazcık Terry Waite'e benziyorsun, öyle mi? Lübnan'da bir gruba arabuluculuk yapmaya gidip dört yıl ortadan kaybolmuştu. Yoksa beş miydi?'

'Bak, karanlık bir köşeyi aydınlatmaya çabalamak ve bunun nasıl yapılabileceğiyle ilgili söylenecek çok şey var.'

Telefon çaldı. Açtığımda Theo, 'Amerikan Büyükelçiliği'nden bir uyarı geldi' dedi. 'Bu sabah Filistin'le ilgili bir eylem olacak, yani dışarı çıkma.'

'Sen dışarıdasın.'

'Ja, ama ben ofisteyim. El Ka meydanında toplanacaklarımış. İşler kızıyorsa aralarında kalan bir Batılı olmak istemezsin.'

Kudüs'te yine bir intihar bombacısı kendini patlatmış, yanında bir sürü masum insanı da götürmüştü. İsrail askerleri alışkanlıkları olduğu üzere Batı Şeria'ya yürümüşlerdi: Karşılık ateşi.

'Eminim sorun olmaz' dedi Theo. 'Yemenliler genelde kontrolden çıkmazlar, ama Batı Şeria'da olanlardan sonra dikkat etmek gerek.'

'Tamam. Haber verdiğin için teşekkürler.' Telefonu kapattım. 'Bu sabah için planın var mıydı?'

'Evet' dedi Christian. 'Edda'yı görmem ve internet kafeye uğramam gerekiyor. Öğrencilerimden biri beni buraya kadar takip etmeye karar vermiş. Ailesi benden onu durdurmamı istedi.'

'Şey, hiçbir yere gitmiyorsun. Görünüşe göre ben de öyle. Eylem varmış. Theo tüm Batılıların evde kalması gerektiğini söylüyor.'

'Kahretsin.'

Ona sokuldum. 'O kadar da kötü olmaz, değil mi?'

Burası aşk için yaratılmış bir odaydı. Bizi engelleyecek mobilya, devrilecek aksesuar yoktu; hatta renkli pencereler bile gizlilik sağlıyordu. Giysilerimizi çıkardık. Sırtıma de-
ğen kilim sertti. Delilah şimdi '*Mon coeur s'ouvre à ta voix*' şarkısını söylüyordu ve ben yine aşkı düşünmeye başladım. Orası gitmemem gereken yerdi. Kıyılarında gezinsem de onunla olmazdı. Otelinin çatısında zaten çok fazla şey söylemiştim ve umutsuzca karmaşaya düşmeden tekrar bundan bahsetme riskini alamazdım. Sözcükler örümcek ağı gibi yapışkandı. Son zamanlarda baş başayken sessizliğimi koruyordum ve Christian da ateş ve tutkuyla hareket etmesine rağmen, sessiz bir aşık haline gelmişti. Hiç konuşmuyor, birbirimizin kulağına aşk sözcükleri fısıldamıyorduk. Bunun anlamı yoktu çünkü gözlerimiz ve bedenlerimiz bizim yerimize bunu yapıyordu.

Samson Delilah'ın aşk şarkısına karşılık olarak onun adını söyledi. Christian'ın yaralı dudaklarını ısırdım. İrkildi ve kuvvetle bastırdı.

Duş aldıktan sonra çatıda oturup kızları hakkında konuştuk. İlk doğan Tania kendine güvenli, zeki ve hazırcevaptı. 'Onu durdurabilene aşk olsun.' Ortanca kız Rebecca, tembellik derecesinde pasifti. Babası, iki keskin kişilikli kardeş arasında yaşamamanın bir sonucu olduğunu düşünüyordu bunun. Melanie barut gibiydi. Bebekken çok zayıf olduğundan annesi onun üzerine fazlaca düşmüştü. 'Hayal edebileceğin en öpülesi bebeği' dedi.

'Şimdi kaç yaşındalar?'

'On yedi. Onları seveceksin. Sizi tanıştırmak için sabırsızlanıyorum.'

'Efendim?'

'Seni üçüzlerle tanıştırmak için sabırsızlanıyorum.'

'Ama...şey, bu pek olası değil, değil mi?'

'Neden?'

'Çünkü sen Londra'da yaşıyorsun, bense Dublin'de.'

'Bunun bir engel olması gerekmiyor.'

'Bu büyük bir engel.'

Yüzü, alçıyla kaplanmış gibi sertleşti.

'Bu bir perde arası Christian. Çok güzel bir ara, ama şeyden öte değil...'

'Bir tatil aşkı?'

'Bunu anladığınızı düşünmüştüm.'

'Bunu konuştuğumuzdan haberim yoktu.'

Zorlandığımı, hatta incindiğimi hissettim; kazara gelen aşk, Yemen göklerinde bulutlanmaya başlamıştı. Benim için önemli olamazdı. Olamazdı.

'Bunun evde neden süremeyeceğini anlayamıyorum' dedi.

'Ev dediğin iki farklı ülke.'

'Uçakla bir saat.'

'Belki' dedim 'Ama her hafta bu yolculuğu yapmaya param yetmez.'

'En azmdan deneyebiliriz.'

'Yapamam.'

Çenesini kaldırdı. 'Başka biri mi var?'

Evet. Başımı iki yana salladım. 'Hem, sen daha yeni boşandın.'

'İki yıl oldu!'

'Ama aslında gerçekten iki yıl olmadı, değil mi? Gerçek bir boşanma sayılmazdı. Aynı sokakta yaşıyorsunuz. Pazar kahvaltılarınızı hâlâ ailecek yapıyorsunuz. Böylesi bir ilişkinin içine giremem.'

'Giremez misin, girmez misin?'

'Her ikisi de.'

Christian dağlara doğru baktı. 'Aşktan bahsedersen din, Vivien.'

Eylem sakın geçmişti. Binlerce kişi İsrail'in Batı Şeria'ya yaptığı saldırıyı protesto etmiş, ama eylem öğle yemeğine kadar sona ermişti. Theo, Sanalıların *gat* çiğnemelerine hiçbir şeyin engel olamadığını söylemişti. Bu da bana Nuriye'nin kadın merkezini ziyaret etme fırsatı verdi. Burası kadınların okuldan sonra İngilizce ya da bilgisayar öğrenebileceği, harabe gibi bir binaydı. Nuriye bana sınıfları, fakir kütüphaneyi, ofisleri ve bilgisayar odasını gösterdi. Sonra da çattıdaki çayhaneden bir bardak çay verdi. 'Onlara her şeyi öğretiyoruz' dedi. 'Öğretmenimiz olursa her şeyi öğretebiliriz; sanat, el işi, hatta yüzme.'

'Yüzmeye gidiyorlar mı?'

Gülümsedi. 'Çoğu, suya sokak kıyafetleriyle atlıyorlar. Giysilerin boyası akıyor ve su korkunç bir renge dönüyor ama bu onlar için yeni bir deneyim oluyor.' Gözlerime baktı. 'Burada çalışanların çoğu gönüllüler.'

'Yani?'

‘Sen de burada çalışabilirsin, eğer istersen tabii. Bu kızlara ilham verecek insanlara ihtiyacım var.’

‘Ama...’

‘İstersen bunu yapabilirsin, hepsi bu. Sana yardımcı olabilir...’

‘Geçen seferi telafi etmemde mi?’

‘Sanırım.’

‘Ama nasıl geçineceğim?’

‘Akşamları zengin kızlara İngilizce dersi verebilirsin.’

‘Bunun giderlerimi karşılayacağını sanmıyorum, ayrıca kendimi adayamayacağımı da göstermiş oldum.’

‘Ah, hiç de değil’ dedi Nuriye. ‘Hiç de değil’ Ayağa kalktı. ‘Burada olduğuna göre, bize yardım edebilirsin. Kütüphanemiz için bir fihriste ihtiyacım var. Bize bir sistem oluşturabilirsin.’

‘İşte bu iyi olduğum bir iş.’

Kitaplar ve birkaç hevesli çocuğun arasında geçirdiğim mutlu bir öğleden sonranın ardından, Nuriye’yle birlikte eve yürüdük. Sana’yla barışmıştım. Artık Kinglake’in dediği gibi ‘Doğunun ihtişam ve kargaşasına’ doyabilirdim. Ayaklarımla altında Sana’yı hissetmekten hoşlanıyordum, Sana da benden hoşlanıyordu çünkü hâlâ ‘Sana’ya hoş geldin!’ seslerini duyabiliyordum. Nuriye bana *gat* tezgâhını gösterdi. Burası, harabe dükkanlara yaslanmış, yeşil bir bitki yığınının olduğu, etrafına erkeklerin doluştuğu bir tezgahtı. Gözleri bağlanmış bir devenin halkalar çizdiği penceresiz bir ağılın yanında durduk. Devenin koşumuna tahta bir sopa bağlanmıştı, bu sayede susamları ezerek yağını çıkarıyor-

lardı. Devenin çobanı, hayvanın gözlerini bağlamalarının sebebinin, kendini koca bir çölde yürüyor gibi hissetmesini sağlamak olduğunu söyledi. Hayvancık yürüyor, önündeki sonsuz engeli aşmaya çalışıyordu.

Şehir akşam ışığında, sabah saatlerine oranla farklı görünüyordu. Güneş batarken binalar altın, alçı süslemeler krem rengine bürünüyor ve çizgiler kayboluyordu. Christian'ın yatağında oturarak, dünyanın en muhteşem manzaralarından birinde ışığın değişmesini izledim.

'Eskiden ne kadar yanlış görünüyorsa, şimdi o kadar doğru görünüyor' dedim.

'Gerçekten de *très bien dans ta peau* gibi görünüyorsun.'

'Bir şekilde öyleyim. Sokaklardaki bir şey... bu yerin verdiği duygu yüzünden. Ve insanlar. O kadar dost canlısı ve ulaşılabilirler ki. Çok...İrlandalılar.'

'İrlandalı mı? Yemenliler şimdi İrlandalı mı oldu?'

'Sadece, çok tanıdık geliyorlar, hepsi bu.'

'Burada yaşamak gibi bir niyetin yok, değil mi?'

Gözlerimi kaçırdım ve bir süre sonra 'Sana'da karşılaştığımız hoş konukseverlik, beklentilerimizin ötesindeydi ve daha fazla kalmamız için bizi ikna etti.'

'Yine mi Niebuhr? Onu kalpten tanıyor gibisin.'

'Biraz. Her neyse, kalmayı istiyorum, ama kabul edelim ki buraya gelip bu kenti görmem bile büyük başarıydı.'

Aşağıda akşam yemeği yedik; maddi zorluklar yüzünden aşçısını işten çıkaran otel sahibi, hafif bir yemek hazırlamıştı. Bu yüzden kendimizi kendi Sana sarayımızda gibi

hissediyorduk. Christian beni eve götürmeyi önerdiğinde, 'Sorun yoksa kalacağım'dedim.

Bu pencereden ayrılamıyordum. Dağların tepesinde hafif bir kırmızı ışık çıktı. Nuriye bana Ramazanın sonunda orada havai fişekler atıldığını ve şehirdeki herkesin muhteşem manzarayı izlediğini anlatmıştı.

Christian omzumun üstünde dikiliyordu; içime bir mutluluk doldu. 'Mutlu Arabistan' dedim. 'Gerçekten de mutlu Arabistan.'

'Geceyi benimle geçirmek istediğini sanıyordum, ama sen geceyi Sana'yla geçirmek istiyormuşsun.'

Birlikte geçirdiğimiz ilk gece, sabahın erken saatlerinde neredeyse yatağımızdan fırlamamıza neden olan yüksek bir bağırıyla bölündü.

'Bu da ne?'

'Tanrım!'

Yanımızdaki caminin müezzini ezan okumaya başlamıştı. Sanki biri camımızdan içeri megafonla bağırıyor gibiydi.

'Bu kadar yakından, o kadar da güzel değilmiş' diye homurdandı Christian.

Kalbim deli gibi atarak kendimi yastığa bıraktım. Korkmuş halde, ezanı dinledim. Uzanırken bile dışarıyı görebiliyordum. Şafağın korkutuculuğunda dağların çizgileri yeni belirmeye başlamıştı. Christian yeniden uykuya dalmıştı bile. Pencereye gittim. Hatlar belirginleştikçe kule evler topraktan filizleniyor gibi görünüyordu. Sokak lambaları söndü, erken kalkanların sesleri çoğaldı ve aşağıda sokak-

tan geçen bir motosikletin homurtusu duyuldu. Dünyanın tepesinden günün başlamasını izledim.

Kahvaltıdan sonra Theo'nun evine gitmek üzere yola koyulduk. Christian yolu bildiği konusunda beni temin etti. 'Y r yerek en fazla yarım saat' dedi ama bir ana yola çıkınca kendimizi kalabalık bir protestocu grubunun arasında bulduk. Bir başka eylem vardı. Boynuma uzandım. Eşarbım yoktu. Beni koruyacak, kalabalığa karışmamı sağlayacak hiçbir şeyim yoktu. Christian beni kenara çekmeye çalıştı ama ilerleyen kalabalık o kadar hızlıydı ki, kalabalığa karışmadan ne karşıya geçebilir ne de geri d nebilirdik. Slogan atan ve pankart taşıyan kalabalığın çoğu erkekti. Korkmuştum. Arap dünyasını saran korkunç bir öfke vardı. Batılı gazetecilerin çektiği kızgın kalabalık görüntüleri aklıma geldi ama sonra hatırladığım görüntülerin Doğuda değil, Kuzey İrlanda'da, yanlış bir karar verip kızgın bir kalabalığın ortasında kalan polislere ait olduğunu hatırladım. Eşarbım olmadan kendimi çıplak hissediyordum ve Christian son derece solgun, tam bir İngiliz gibi görünüyordu. Çok zorlamadan kalabalığın arasından çıkmaya çalıştık. Kalabalık son derece geniş bir alana yayılmıştı ve kesinlikle bir önceki günden daha büyüktü. Binlerce  ğrenci ve işsiz, kızgın genç vardı. Genç oğlanlar ve kalabalığın arasında zılgıt çeken kadınlar da vardı. Filistin ve Yemen bayrakları yan yanaydı ve bunların rengi, İrlanda bayrağının renkleriyle aynıydı. Sanki seksek oynar gibi beni boş alanlara iten Christian'la birlikte kalabalığın kenarına gelmeyi başardık ama yol çalışması yüzünden çekilen bir bariyerle karşılaştık.

'Ne diye bağıryorlar?' Kulağa '*El hudz, el hudz!*' gibi geliyordu. Benim önümde duran genç adam gözümün içine bakarak bana doğru bağırdı, ama agresif şekilde değil.

'Kudüs' dedi Christian. '*El Kuds*, Kudüs demek. Diyorlar ki 'Kudüs'ü geri alacağız.' Yumruğunu havaya kaldırarak onlarla slogan atmaya başladı.

Artık kalabalığın tam ortasındaydık ve buradan çıkma şansımız yoktu. Kabin kenarındaki, hamura karışmamış un gibi kalabalığa karışmıştık ve artık dışarı çıkmak istemiyordum. Daha önce de yaptığım gibi yine Filistinliler için slogan atmak istiyordum. Arkamdaki adam topuğuma basarak sendeledi ve dengesini bulmak için omzumu tuttu. Bir minibüsün tepesinden çekim yapan TV ekibi bir süre bizi izledi; Amerikan ve İngiliz Büyükelçiliklerinin tavsiyesini dinlemediği açık olan iki Batılı. Kalabalığın tavrının değişme ihtimali hâlâ vardı ama biz Yemenlilerle yürüdük, yumruklarımızı salladık ve *El Kuds* için slogan attık.

'Meydana varmadan buradan çıkmalıyız' dedi Christian 'Yoksa bütün gün burada kalırsınız. Taj yakında, o yüzden acele et de çıkalım.'

Sıkış tepiş kalabalığın kenarına ilerledik ve bu sefer tüpten çıkan diş macunu gibi kalabalığın içinden çıkmayı başardık. Dizlerim titriyordu. Yürüyüşçüler yanımızdan düzenli ve disiplinli şekilde aktı.

Yarım saat sonra Fadıl, telaşla otelin lobisine yanımıza geldi. 'İyi misiniz Bayan Vivien?'

'İyiyim. Theo kızgın mı?'

Başını oynattı. 'İyi olduğunuz için mutlu.' Christian'a döndü. 'Ve daha dikkatli olmadığınız için kızgın.'

'Biraz çay iç Fadıl' dedi Christian.

'Dışarıda büyük bir duygu yoğunluğu var' dedim.

'Elbette' dedi Fadıl terli alnını silerek 'Ve şunu söyleyeyim. Eğer hükümetimiz bize izin verse, tüm Yemenliler hemen şimdi çölü geçerek Filistin için savaşır.'

'Son zamanda Amerika'da yapılan araştırmalara göre' dedi Christian bir kez daha televizyon sesini kullanarak 'Amerikalıların çoğu herkesin Amerika'dan nefret ettiğini, çünkü bizim onların yaşam standartlarını kısıktığımızı düşünüyor. On bir Eylül'ün nedeninin de bu olduğunu sanıyorlar.'

'Fadıl' dedim sessizce 'Şuradakilerle birlikte oturan adamı görüyor musun?'

Omzunun üstünden geriye baktı.

'O, Mackintosh-Smith mi?'

Başını iki yana sallayarak 'Üzgünüm' dedi. 'Ama merak etme. Onu göreceksin.' Gülümsedi. 'Kitabı gerçekten çok iyi olmalı.'

'Öyle, ama aynı zamanda diğer gezi yazarlarımda olmayan bir özelliğe de sahip.'

'Nedir o?'

'Hâlâ hayatta olması.'

Sabahki maceranın stresi, öğle yemeğinin ardından Jane Ware ve diğer mülteci kadınlarla hamama gittiğimde önemli ölçüde azalmıştı. Kalın buharın içinde kendi ayaklarımı zor görüyordum ve yarım saat boyunca terledikten sonra, ıslak fanilasıyla bir taburede oturan devasa bir kadın beni bacak-

larının arasına oturttu ve çalışmaya başladı. Saçımı yıkadıktan sonra beni keselemeye başladı. Öbek öbek kırım çıktı.

‘Tanrım’ dedim dehşetle. ‘Sana’nın tozu olmalı.’

‘Hayat tatlım’ diye seslendi Jane. ‘Hayat!’

‘Ah. Gelecekte beni kim böyle temiz tutacak?’

Buharın arasından bir ses geldi. ‘İyi bir ovma fırçası işe yarar.’

‘Belki de Sana’da kalmalıyım’ diye inildedim. ‘Böylece temiz kalırım.’

‘Burada yaşamak zor olacaktır’ dedi ses.

‘Kesinlikle’ dedi Jane. ‘Kendi hesabıma konuşacak olursam, ben hâlâ alışamadım.’

‘Ama kolay kalınabilecek bir yer midir?’ diye sordum. ‘Yani, serbest çalışan yabancıların iş bulması kolay mıdır?’

‘Pek değil’ dedi Jane ters ters. ‘Yemen dünyanın en hızlı büyüyen nüfusuna sahip. Bu insanların kendi başlarına rahatça yapabilecekleri işler var; daha fazla insanın dışarıdan gelip bu işlerde çalışmasına hiç ihtiyaçları yok.’

‘Ama...’

‘Ben AIDS konusunda bilgilendirme için çalışıyorum. Bu tamamen gönüllü yapılan bir iş. Kocamın emeklilik maaşıyla oldukça rahat yaşıyorum. Yemenlilerin cebinden para almak istemem.’

Gıcık, diye düşündüm, sadece sordum.

Sonra yıkanma safhasına geçtim ve tepemden aşağı soğuk sular dökülmeye başladı. Kafamı kaldırarak gülümse dim; Jane’in yanıtına değil, kendi soruma. Bu fikri kafama Nuriye sokmuştu ve şimdi fikir aklımdan çıkmıyordu. Bende

bir şeyler değişmişti. Korkum yok olmuştu; panik ve başarısızlık korkusu silinmiş gibiydi. Bu ve geçen sefer Sana havaalanına inen o tutsak değildim artık. Su yüzüme çarptı ve güldüm. Bir kez daha faili muhtar olmuştum. Hayatım benimdi ve istediğim her şeyi yapabilirdim; yapmak istediğim öyle çok şey vardı ki.

Evet temiz pak – ve tamamen keselenmiş – döndüm ve zorlukla merdivenleri çıktım. Christian ve Theo *mafrajda* uzanmıştı, yanakları şişti.

‘Ah, aman Tanrım.’ Minderlere çöktüm. ‘Öldüm bittim. Yaşama gücümü de keselemişler gibiyim.’

‘Hamamı beğendin mi?’ diye sordu Theo.

‘Evet, ama asıl turbo yıkamayı konuşalım!’

Christian seçtiği yaprakları bir araya topluyor, kendi *gat* topağını oluşturunuyordu.

‘Ne kadar asosyalsin’ dedim. ‘Neden diğerleri gibi çiğ-nemiyorsun?’

Christian omzunun üstünden Theo’ya baktı. ‘Ben diğerleri gibi çiğniyorum. Sen de diğerleri gibi mi çiğniyorsun?’ Theo, gözleri büyümüş başını salladı. ‘Bu, herkesinki gibi bir *gat* çiğnemesi.’

Bir yaprak aldım ‘Çocukken en sevdiğim şey ısırgan çiğnemektir.’

‘Isırganların aynı özelliklere...sahip olduğunu sanmıyorum’ dedi Theo.

‘Ne gibi?’

Christian ‘Libidoya iyi gelmesi gerekiyor’ dedi.

‘Aslında tam ters etkiye sahip’dedi Theo. ‘Öyle görünüyor.’

‘Sana haber veririm’ diye homurdandı Christian yaprakları ağzına yerleştirirken.

‘Yani *gatın* iyi ve kötü yanlarını ve Yemen ekonomisine etkilerini tartışıyoruz, öyle mi?’ diye sordum.

Hep bir ağızdan ‘Hayır’ dediler.

‘Çok iyi’ dedim ‘Çünkü bu kesenin ardından sonsuza kadar uyumak istiyorum.’

‘Bunu yapamayacaksın.’ Theo uzun kollarını iki yanına alarak ayağa kalktı. ‘Yarın erken kalkacağız.’ Üst kata çıktı.

‘Erken mi kalkacaksınız?’ diye sordu Christian.

‘Biz, şey...birkaç günlüğüne Taiz’e gidiyoruz.’

Kaşları kalktı ve başını eğdi. ‘Tanrım, Viv.’

‘Christian. Bu ülkenin birazını da olsa görmek istiyorum.’

‘Ama ben gidene kadar bekleyemez misin?’

‘Hayır. Theo’nun işi ve gitmesi gereken bir parti var. Bu benim tek şansım olabilir.’

‘Haber verdiğin için teşekkürler.’

‘Daha öğle yemeğinde konuştuk.’

Christian *gat* yığınınına göz attı. ‘O zaman vaktimiz dolmuş gibi görünüyor.’

‘Nasıl?’

‘Pazar günü Marib’e gideceğim.’

‘Ah.’

Benden çok kendi için başını salladı.

‘Üzüldüm.’

‘Boşver. Başından ne kadar erken ayrılırsam, o kadar iyi olur.’

‘Bu kadar alingan olma’ dedim. ‘Sadece birkaç gün kaybedeceğiz. Uzun vadede bu hiç de önemli bir süre değil.’

‘Ah, evet, çünkü vade hiç de o kadar uzun olmayacaktı değil mi? Şimdi hatırladım.’

Bu şikâyetin Taiz değil, Dublin konusunda olduğunu fark ettim, ama Dublin konusunda yapabileceğim bir şey yoktu.

‘Bak, burada olan şeyi büyük ihtimalle evde yeniden yaratamayız Christian. Bu sadece Yemen’de kalan bir şey olacak.’

Başını kaldırdı. ‘Bu nedir? ‘Sana hep bizim olacak’ konuşması mı?’

Sırtımı döndüm.

‘On altı yaşımdan beri bir ilişkiden böylesine zevk almamıştım’ dedi bana dönerek. ‘Bunun için pes etmeyeceğim.’

‘Bunu yapmalısın.’

‘Neden?’

‘Çünkü ben öyle istiyorum.’

‘Öyle mi?’ Ayağa kalktı ve bana tepeden baktı. ‘Gerçekten öyle mi?’ Döndü, kapıda Theo’yla çarpıştı ve gitti.

‘Sorun nedir?’

‘Kızdı.’

Theo merdiven boşluğuna baktı. ‘Peşinden gitmelisin.’

‘İşleri iyileştiremeyeceksem peşinden gitmemin anlamı yok.’

‘Neden işi bu kadar zorlaştırıyorsun?’ diye sordu Theo bezginlikle. Onu çok sık bezdirdiğimi hissettim.

‘Bunu yapmalıyım. İstemiyorum ama yapmak zorundayım.’

‘Çünkü?’

‘Çünkü ona aşık olabilirim ve bu son derece kötü bir fikir olur.’

‘Bana nedenini söylemeyecek misin?’

‘İsterdim ama bu başka birinin öyküsü. Ben anlatamam.’

O gece uyuyamadım. Herhalde *gat* yüzündendi. Christian yüzünden değil. İlk hatam beklediğimden daha derine dalmam olmuştu. Bu bir bataklıkta, hareket ettikçe bir ah-tapot gibi beni içine çekmeye çalışıyordu. Sevişmeleri suçladım. Sevişmelerimiz umursamazdı ve sonundaki hayal kırıklığını, sinir bozukluğunu düşünmeyerek dikkatsiz davranmıştım. Tutkuya esir olmuş, banyonun zemininde duran bir sabun kalıbı gibi, kendi kavrayışında yatak odasından ötesini düşünememiştim. Bunun bedelini ödemem kaçınılmazdı ve Christian’ın da acı çekeceğini düşünememiştim.

7

Theo ve ben, dağlardaki yaz güzelliğini görmek için erkenden yola çıktık. Yolda yapacağı işler vardı ve Taiz’de yaşayan Alman bir doktor arkadaşı tarafından bir partiye davet edilmişti. Çeşitli kontrol noktalarından geçerek, zikzaklar çizerek kentten çıktık. Theo’nun CSO’dan – Merkez İstatistik Ofisi – belgeleri vardı; bu belgeler sayesinde istediği yere gidebiliyordu. Annemin bilgisayardan gönderdiği, şehirden ayrılmamamı tembihleyen mesajlarına rağmen, Niebuhr’un Sana’dan Taiz’e giden rotasını takip etmeme

kimse engel olamazdı. En sonunda yanımda bu değerli kitapla onun yolunu takip edebilirdim.

Kısa süre sonra, eğimlerin tараçalandığı ve kimi yerlerde sürüldüğü dağlara varmıştık. Sonra donuk bir plato olan Damar düzlüğüne geldik. Burada görülecek en ilginç yer, bir deprem kalma kalıntıları; masada duran bir cetvel gibi, topraktan fırlamış dümdüz bir yarık vardı. Ana yoldan ayrılarak tepelere yöneldik. Theo, cep telefonundan büyük olmayan GPS cihazına bakmak için birkaç kere durdu ve dizüstü bilgisayarındaki koordinat ve işaret noktalarını cihaza girdi. 'Eğitim tamam da' dedi 'En iyisi saha çalışması.'

Bir tepenin yamacındaki köye doğru ilerledik. 'Araştırma, seksen bin çiftçi ve otuz bin diğer örnek üzerinde, özel oluşturulmuş bir anketle yapılacak'diye açıkladı 'Ama ilk önce anketin sorularını ve katılımcıların yanıtlarını doğrulamak için pilot bir bölgede sayım yapmalıyız. Bu köy, pilot bölge sınırları içinde. Koordinatörlerimizden biri bugün burada olacak, ben de buluşabileceğimizi söyledim.'

Köyün dışında durarak, yeni yapılmış bir sarnıç duvarını inceledi. Kuyu, projenin bir parçasıydı ama kuru ve kayalık bir yokuştaydı ve boştu.

'Hiç dolacak mı?'

'İnşallah, yağmur yağdığında.'

'Ve o arada ne olacak?'

'Kadınlar çok uzaklardan su taşımak zorunda kalacaklar.'

Köye girerek, Theo'nun iş arkadaşı Şerife'yle tanıştık. Onu gördüğüme çok sevinmişim çünkü etrafım bir erek güruhuyla dolmuştu ve benim acilen bir tuvalete ihtiyacım vardı. Beni izleyen bu kadar çok meraklı göz varken,

bir çalılık işimi görmezdi. Şerife beni şeyhin yolun sonundaki evine götürdü. Evin serin ve karanlık odalarına girerken etrafımızı saranlar, bu kez kadın ve çocuklardı. Beni öperek 'hoş geldin' dediler ve neşeyle bana tuvaleti gösterdiler. Tuvalet evin arkasında, yerde bir delik bulunan ufak bir çimento odaydı. Geleneksel bir alaturka tuvaletle karşı karşıyaydım. Tuvalet pırıl pırıldı. Suyun bu kadar az bulunduğu bir yerde bunu nasıl başardıklarını bilmiyordum ama, her halükarda çok mutluydum.

Kadınlar bana yemekler ikram ederek kaç çocuğum olduğuna dair sorular sormaya başladılar. Şeyhin karısının üç çocuğu vardı ve üç tanesini de doğumda kaybetmişti. Kız kardeşinin dokuz çocuğu vardı. Bölgedeki ebeler dışında doğum hizmeti veren bir kurum yoktu. Eğer bir kadının doğumunda sorun yaşanırsa, kadının engebeli yollardan geçerek oldukça uzaktaki kliniğe götürüldüğünü söylediler.

Çocuklar beni dürtüyor, dalga geçiyorlardı. Ben de onları dürttüm. Ufak bir oğlan gelip Theo'nun hazır olduğunu söylediğinde, kendimi bu misafirperverlikten koparmam kolay olmadı, ama yolumuz uzundu. Erkekler, Theo onlarla çiğnemeye kalmadığı için şikâyet ediyorlardı. Jipe binerken, görece daha açık giyinmiş bir kadınla göz göze geldik; kadın başını eğdi ve bir daha yukarı bakmamak için eşarbını başına sardı.

Damar ovasının diğer ucunda fırtına bulutları görülüyordu; bulutlar dağın üstüne gri bir şapka gibi oturmuştu. Doğruca içine girmekten başka şansımız yoktu. Bu oldukça sinirli bir şimşek ve gök gürültülü fırtınaydı. Theo, dönemeçli yollarda dikkatle ilerledi. Sanki şeytan çatalını üstümüze

sallıyormuş gibi üstümüzde şimşekler çakıyordu, ama hiç biri bize denk gelmedi. Karanlık bastıktan sonra yıldırımlar dağları aydınlatıyor, sonra da bizi zifiri karanlık içinde bırakıyordu. Üstümüzdeki dağ eteklerinde ara ara, yarım daire şeklindeki pencerelerden ışık geldiğini görüyorduk ama rahatlamamız için çok uzaktaydı bu ışıklar. Heyecanlanmıştım. Aynı yolda Niebuhr da benzer bir deneyim yaşamıştı: ‘Sert bir fırtına bizi şaşırttı ve böyle bir yağmurda tepeden akan suların nasıl göletler olduğunu gördük.’ Yüzyıllar önceydi. Danimarkalıların keşif gezisine en yakın olduğum an buydu.

En sonunda, saat sekizde Taiz’e vardığımızda çok yorulmuştuk. Alman doktorun evine gitmek için verilen yön talimatlarını yüksek sesle okudum. İşaret taşımız, belli bir bölgede bulunan bir köşe başındaki çöp tenekesiydi. Çöp tenekesini arayarak neredeyse tüm yolları gezdik. Theo dükkanlarda ve kaldırımında gördüğümüz insanlara sordu ama hiç kimse Alman doktoru tanııymıyordu. Telefon etmeye karar verdik. Telefonu bir Yemenli açtı. Elimizdeki numara yanlıştı. Tekrar arabaya binerek, bir saat daha çöp tenekesini aradık.

‘Sen de kendine kartograf diyorsun’ dedim. ‘Neden yolu bulmak için GPS cihazını ayarlamıyorsun?’

‘İçinde çöp tenekelerinin koordinatlarının olması pek olası değil, değil mi?’

‘Tüm bu süslü ekipmana rağmen yine de kaybolduk...’

‘Çalıştığı hastaneye gideceğiz.’

Theo, Taiz sokaklarında bir süre gezindikten sonra hastaneyi bulabilmişti, ama gece bekçisi doktorun yaşadığı yeri

bilmiyordu. Kente dönüp yarım saat kadar daha gezindikten sonra pes ettik ve bu kez yiyecek bir şeyler aramaya koyulduk. Bir restoran bularak kaldırıma oturduk ve elimizdeki tavuk budunu yemeye başladık.

Theo yemek yiyemeyecek kadar yorulmuştu.

‘Neden adresi ve yön tariflerini düzgün almadığını anlayamadım’ dedim.

‘Adresler burada işe yaramaz.’

‘Öte yandan, telefon numaraları faydalı olabilirdi.’

‘Hepsi benim suçum mu?’

‘Şey, çöp tenekesi pek de yol işareti sayılmaz, değil mi?’

Tavuk budunu öyle bir sinirle ısırdı ki, gülüşümü engelleyemedim. İlk tartışmamız.

‘İki seçeneğimiz var’ dedi. ‘Ya bir *lukanda* buluruz – bir çeşit pansiyon – ya da kentin dışına çıkar arabada uyuruz.’

‘Seçeneklerimiz bunlar mı?’

‘Başka fikrin var mı?’

‘Four Seasons Hotel olmaz mı? Ya da başka bir güzel otel?’

‘Öyle bir yere param yetmez, ayrıca o kadar çok para harcamak aptallık. Buraya macera için geldin, değil mi?’

‘Bu tip bir macera değil.’

‘Eğer otelde kalmak istiyorsan, sen otelde kal.’

‘Peki, *lukanda* nasıl bir şey?’

‘Yurt gibi. Kadınlar için pek uygun değil.’

İç geçirdim. ‘Harika.’

‘Arabada uyumalıyız.’

‘Ama bu delilik olur. Bunu sen de benim kadar biliyorsun. Açık alanda birlikte uyuyan, evli olmayan bir kadın ve erkek mi?’

‘Ama orada olduğumuzu kimse fark etmeden, biz gitmiş olacağız. Çalıların arkasına saklanırsınız.’

‘Ah, sanki daha da iyi olurmuş gibi!’

‘Vivien, çok yorgunum. Lütfen.’

Sana yoluna geri döndük ve asfalttan çıkarak ufak bir patikaya saptık. Çalılıkların yanına park ettik. Ben çişimi yapmak için bir tarafa giderken, Theo tam ters tarafa gitti. Şoför o olduğu için ona kıyak geçtim ve Theo arka koltuğa uzanırken ben de ön koltuğa geçtim. Direksiyona başımı yaslayarak, derin bir uykunun bu korkunç geceye bir son vermesini diledim. Onun yerine uykumdan ara ara uyana-rak rüyadan rüyaya atladım. Rüyalarda birinde Christian bir masada oturmuş yazı yazarken, ben de ona çay götürüyordum. Sonra kendimi evimde, yatak odamda gördüm ve Bill bana bir fincan kahve getiriyordu. Kupayı almak için bir gözümü açtım ve Yemen’in gökyüzü ile ağaçlarını gördüm.

Beş buçukta Theo’nun ‘Buradan gidelim artık’ diyen sesine uyandım. Ama yine rüya görmüştüm. Theo uyuyordu. Sözcükleri kulaklarımda yankılandı. Keşke onları dikkate alsaydım.

Yedi buçukta hava, arabanın içinde durulmayacak kadar ısınmıştı. Arabadan çıkarak güzel sabah güneşinin sıcaklığından hoşnut, ılık bir taşa oturdum. Sabırsızlığımın lehime olabileceği tek fırsatta, güneş ışığına yakalanmış; sıcaktan tembelleşmişim. Günlerden Cuma olduğundan, yolda trafik yoktu, ama uzakta, Taiz yönüne giden bir mo-

tosiklet gördüm. Renkli giysileri içinde, önlerine keçilerini ve zayıf ineklerini katmış çocuklar yolu geçerek bana doğru geliyorlardı. Kıkırdadılar, ben de gülümsedim. Ayaklarımın arasındaki kayalarda bir kertenkele kaçıştı. Arkamızdaki tepenin üstünden bir traktör gelip geçti. Birkaç dakikada bir motorlu bir araç tepenin ucunda görünüyor, sessizliği boğuyor ve etraf yeniden sessizliğe bürünüyordu. Tuvalete gitmeliydim ama etraftaki bodur çalılar beni gizleyemeyecek kadar seyrekli. Beni hem yoldan hem de jipten gizleyecek daha büyük bir çalı görüp tepeye doğru tırmandım. Zamanlamayı iyi ayarlamalıydim. Çiftçi, tarlanın ucuna her varışında bu çalıyı tam olarak görebiliyordu. Bu yüzden onun gelmesini, dönmesini ve gözden kaybolmasını beklemek zorundaydım. Jipe geri döndüğümde Theo uyanmıştı.

Taiz'deki çöp tenekesini araştırmak için yola çıkmak üzereydik ki, bir motosiklet yoldan çıkarak tam önümüzde durdu. Motosikleti orta yaşlı bir sivil kullanıyor, arkasında genç bir asker oturuyordu. Theo onları selamladı ama bu sosyal bir durum değildi; sivilin tavrı son derece agresifti. Theo'yla tartışmaya başladılar. Theo'nun gerildiğini görebiliyordum. Az Arapçasıyla durumu idare etmeye çalışıyor, doğru kelimeleri bulmakta zorlanıyordu. Ufak adam neredeyse yüzüne tükürmesine rağmen medeniyetini korumayı başardı.

Bir duraksama oldu. İki adam kendi aralarında tartışmak için geri çekildiler.

'Ne oluyor?' dedim dişlerimin arasından.

Theo'nun elleri titriyordu. 'Bizi bu sabah jipte sevişirken görmüşler.'

‘Ne?’

Bana baktı. Durum şaka gibiydi ama adamlar Theo’ya sorular yöneltirken ve suçlamalarını sıralarken kullandıkları beden dilinden hiç hoşlanmadım. Theo dikkatle tüm sorularına cevap verdi: yavaş ve açık şekilde.

Adamlar bir kez daha durumu değerlendirmek için geri çekildiler. ‘Kahretsin’ dedi Theo. ‘Seninle beraber olamayaçağımı, çünkü kuzenim olduğunu söyledim, ama burada kuzenler birbiriyle evlenebiliyor.’

‘Ciddi olamazlar.’

Böylece devam ettiler. Theo bıkkın şekilde arabaya gitti, kapıları açtı ve uyuduğu yeri gösterdi. Beni işaret ettiler. Şoför koltuğuna oturdum ve kafamı direksiyona dayadım. Bir insanın bu halde uyuyabilmesi bana bile tuhaf görünüyordu ama Theo durumu açıklayınca serbest kalacağımıza kendimi inandırmaya çalışıyordum.

Serbest kalamadık. Theo’nun açıklamaları işe yaramıyordu. Sivil adam daha da sinirlenmişti. Theo defalarca anlayamadığını, daha yavaş konuşmalarını söyledi, ama adamlar aynı hızla konuşmaya devam ettiler.

Ağzım zımpara kağıdı gibi kupkuruydu. Böyle olacağını bilmeliydik. Böyle olacağını bilmeliydi. Birlikte yolculuk eden bekar bir kadın ve erkek olarak paraya kıyıp otelde kalmalıydık. Aynı ona söylediğim gibi.

İki adam birden bire uzlaşmaya vardı ve arabaya girmemizi işaret ettiler.

‘Gidebilir miyiz?’

Theo ciddi görünüyordu. ‘Bizi içeri alıyorlar.’

Kelimeler boğazımda düğümleniyordu. ‘Yani... bizi tutukluyorlar mı?’

Başını salladı. Gerilmiştim. Hüsniye’nin *tafrita*, yani toplantısındaki kadınlar bana hapishanelerden bahsetmişti. Keşke bahsetmeselerdi. Kaçırılma kesinlikle daha tercih edilirdi. Bana en yakın temsilci Riyad’daydı, ama İngiliz konsoloslugu da benim davamla ilgilenebilirdi. Benim ise kendimi savunacak gerekçem yoktu. Hapiste çürüyebilirdim. Bir kere, tamamen masum değildim, kocam olmayan bir erkekle kamuya açık alanda uyumak, Yemen kanunlarına karşıydı. Ve telaşlanmamıştım bile. Telaşım kaybolup gitmiş gibiydi.

İki adam yine tartışıyorlardı.

‘Neler oluyor?’

‘Bizim sözümüze karşılık onlarınki. Asker çok emin değil.’

Ama yaşlı adam son derece kararlıydı: bizi polise götürecektlerdi. Sırtında kalaşnikof olan asker arkamıza geçti. Bu, sonu olmayan bir yolculuktu. Büyük ihtimalle yıllarca çıkamayacağım bir yere gidiyordum. Bana yolculuk etmemi tembihleyenler haklıydı. Kutsal günde yol kenarında kendi kuzenimle sevişmekten tutuklanacaktım.

İşler kötü değilmiş gibi, bir de jipimiz kuma saplandı. Tekerlekler boşa dönüyordu. Theo terliyordu. Ben ifadesizce bakıyordum. Bunun hiç yardımı olmuyordu. Bizi geç kalmakla suçlayacaklardı. Onun yerine Yemenliler yanımıza geldi. Asker ve Theo arabadan çıkarlarken, motosikletli adam kuma saplanmış tekeri inceliyordu. Theo’ya onlar iterken gaza basmasını söylediler. Bir anda tüm gerilim sona ermişti. Adamlar ve makineler işte. Bağrıışmalar, öneriler ve

tartışmalar arasında jip saplandığı yerden kurtuldu. Theo askerın arabaya binmesini bekledi, sonra yola çıkarak motosikletin arkasında Taiz yolunu tuttuk. Hissettiğim dehşetten kurtulamıyordum. Felç olmuş gibiydim. En büyük korkum Theo'dan ayrılmaktı ve bunun bizi tutukladıkları anda gerçekleşeceğini biliyordum. O en azından buranın dilini konuşabiliyordu. Eve telefon etmeme izin verirler miydi?

Taiz'e yaklaşırken asker Theo'nun omzuna vurdu ve kenara çekmesini söyledi. Bir ağacın altında durduk. Yine Theo'yu karşısına aldı. Sorular. Yanıtlar. Theo başını iki yana sallayarak elini kalbinin üstüne koydu.

En sonunda asker 'Sen 'vallahı' ne demek biliyor musun?' dedi.

Theo başını salladı.

'Onunla beraber olmadığına ve olmayacağına Allah üzerine yemin etmelisin.'

Theo, benimle birlikte olmadığına ve olmayacağına Allah üzerine yemin etti.

Asker gülümsedi. Theo gülümsedi. Sonra asker arabadan indi.

Motosikletli adam arkamıza yanaştı. Asker bizi içeri almadığını anlattı ona. Sivil adam omuz silkti. Pencereye yanaştılar; gülücükler ve el sallayışlar eşliğinde bize iyi yolculuklar dilediler. Kadim dostlarmışız gibi, el sallayarak bizi yolcu ettiler.

Theo, U dönüşü yaparak Sana'ya yöneldi. Çok rahatlamıştık. Çöp tenekeleri de kahvaltıları da onların olsun. Biz eve dönüyorduk.

Nefesimiz normale dönerken 'İnanmıyorum' dedim. 'Beni herkes içinde bu kadar içten, tüm kalbinle reddettin.'

'Kusura bakma.' Theo kahkaha atmak için gözünü yoldan ayırdı, kontrolünü kaybetti ve yoldan çıkarak bir ağacı sıyırdı. Geri vites taktı ve bizi asfalta çıkardı. Nefes nefeseydi.

'Tanrım!'

'Potverdomme!'

'Beni öldürsen daha iyiydi.'

Theo yan gözle bana baktı. 'Bu, seni son kez bir geziye çıkarışım.'

'Bu seninle son kez bir geziye geliyim! Yollarda ölmek için hapisten kaçmadım, tamam mı?'

Yine güldük, sonra zikzaklı yolda dikkatlice ilerledik.

Koyu yeşil ve basamaklı tepeler muhteşemdi. Tanrıların basamakları gibiydiler. 'Endonezya gibi' dedim.

'Endonezya'ya gittiğini bilmiyordum.'

'Gitmedim.'

İb'de bir litre su ve kahvaltı için yarım kilo muz aldık.

8

Dr. Linklater mutlu değildi. 'Ne kadar aptalca bir davranış bu böyle' dedi sertçe. 'Bir çift cahil turist gibisiniz.'

'Hapiste olmadığım için sevinirsin sanmıştım.'

'Sevindim. Özellikle de seni bir ağaçtan kazımak zorunda kalmadığım için son derece memnunum! Bunun gibi akro-

batik hareketler yabancıların başını belaya sokuyor, sonra da ülkenin adı kötüye çıkıyor.'

Christian son derece aksiydi. Sana'da son günüydü ve oldukça gergindi. Ayarlamalar yapması, öteberi alması gerekiyordu. Onun arkasından giderek moralini düzeltmeye çalıştım. Daha sonra, otelinde Edda ve ekibin diğer üyeleriyle toplantı yaparken, onunla biraz daha vakit geçirebilmek için bahçede kitap okuyarak bekledim, ama yanıma gelip öğle yemeği boyunca çalışacaklarını söyledi.

'Sorun değil. Sen beni isteyene kadar buralarda takılırım.'

Üzerime eğildi. 'Seni her zaman istiyorum.'

Bir kıvılcım çaktı. Günün geri kalanı böyle geçecek, diye düşündüm; Christian ara sıra yanıma gelecek, işinin bitmediğini söyleyecek, sonra da göz açıp kapayıncaya kadar gidecek. Böylece bu bencil ilişki de sona ermiş olacak. İçeri girerek onun olduğu tarafa göz attım. Elinde sandviçle bir grubun yanında duruyor, hoş gömleğinin içinde çok hoş görünüyordu. Son kez birlikte olmak istiyordum onunla. Son bir kez muazzam derecede sadakatsiz olmak istiyordum. Böylece onun odasına gittim, duş aldım ve bir bornoz giydim. Sonra resepsiyonu aradım ve mesaj bıraktım: Christian acilen yukarı gelmeliydi. Hafifçe titreyerek yatağa oturdum. Sana dışarıdan bana bakıyordu.

Christian'ın eşyaları duvar kenarına yığılmıştı. Kullanamayacağı film ekipmanı, çantaları, bir yığın kitap – Dresch, Mundy, de Maigret – ses kayıt cihazı, mini kasetler ve eski defterler. Sahada çalışırken, çok fazla kum olduğunu söylüyor ve dizüstü bilgisayar kullanmıyordu. Eşyalarına baktım. Hayatıma hiç girmemesi gereken bu adamı özleyecektim.

Dakikalar içinde geldi. 'Ne oldu?'

'Hiçbir şey.'

'Beni çağırdığını söylediler.'

Yatağın ucunda dikildik.

'Çağırdım. Çağırıyorum. Şey...bu konuda pek iyi değilim.'

'Hangi konuda? Vivien, bir toplantının ortasındayım.'

'Bu o gömlek.'

Gömleğine baktı. 'Nesi var?'

'Tanrım, işimi kolaylaştırmayacaksın değil mi?'

'Sen de öyle.'

'Bak, bunu daha önce hiç yapmadım. Emrivaki yapmak gibi bir huyum yok ve toplantı odasına dalıp başkalarının önünde üstümdekileri çıkarmak da benim tarzım değil, ama çok iyi görünüyorsun ve yakında gideceksin ve ben sadece...'

Christian kahkahalara boğuldu. 'Baştan çıkarma mı? Bu o mu? Beni baştan çıkarmaya mı çalışıyorsun?'

'Burada en önemli sözcük çalışmak!'

'Haklısın. Gerçekten de bu konuda hiç iyi değilsin.'

'Of, tamam toplantına git sen. Umarım o sandviç boğazında kalır.'

'Edda acil bir durum olduğunu düşünüyor.'

'Var. Acilen sana ihtiyacım var.'

'Bedeli ne olacak?'

'Şantaj işe yaramaz.'

Gömleğinin düğmelerini çözmeye başladı. 'Bana Dublin'deki telefon numaranı ver.'

‘İşi karıştırma.’

‘Dublin’e gelmeme izin ver... ya da gidiyorum.’

‘Bak, seni baştan çıkarıyorum, tamam mı?’

‘Tamam, hadi o zaman. Bu adamın vakti kısıtlı.’

Yatağa düştük. ‘Aşağı indiğinde onlara ne söyleyeceksin?’

‘Pusuya düştüğümü.’

O akşam Christian için bir uğurlama yaptık. Küçük ekibi ve başka birkaç kişiyi daha akşam yemeğine davet ettim ve akşamüstünü Nuriye’yle alışveriş yaparak geçirdim. Pazarda tezgahlardan sarkan etler pek de iştah açıcı görünmüyordu; patlıcan dolması ve pilav yapmaya karar verdim. Ama o kadar insan için bu kadar ufak bir mutfakta hazırlık yapmak zordu ve Christian geldiğinde hâlâ ocağın başındaydım. Ona meyve suyu ikram ettim. ‘Hâlâ yapabiliyorken, soğuk bir şeyler iç.’ İlk defa yanıt vermeden duvara yaslandı ve beni yemek yaparken izlemeye başladı. Sessizliği sinirimi bozuyordu.

‘Bana suçluluk oyunu yapma’ dedim. ‘Senin tavrın olmadan da yeterince suçlu hissediyorum kendimi.’

‘Belli oluyor.’

‘Bak’ dedim tahta kaşığı tavaya vurarak. ‘Gerçekten çok üzgünüm. İsteddiğin şeyi yapamıyorum, ama elimden gelen bu.’

Başını iki yana salladı. ‘Gizemli olmaya çalışıyorsun. İşe yaramıyor. Anlaşılmaz olmanın kendine güvensizliğini örtteceğini sanıyorsun değil mi? Örtmüyor.’

‘Sadakatsizlik yapmıyorum.’

‘Ah, hadi ama. Beni bir çeşit üçgenin içine soktuğun belli.’

‘Hayır, bunu yapmadım.’

‘Gözümün içine bak ve bunu bir daha söyle.’

Elbette yapamadım.

‘O zaman haklıyım. Evde bana bahsetmediğin biri var.’

‘Christian, eğer işler istediğim gibi olsaydı...’

‘En azından eve döndüğümüzde seni aramama izin ver.’

‘Kesinlikle olmaz.’

‘Telefona o çıkabilir diye, herhalde.’

‘O diye biri yok.’

‘O zaman bana numaranı ver.’

‘Hayır. Lütfen vazgeç artık.’

Tavaya baktı. ‘Daha önce hiç patlıcan pişirmedin mi sen?’

Yemeği *mafraja* götürdük ve insanlar masanın etrafında bağdaş kurarak yemeye başladılar. Sonrasında kediler gibi minderde kıvrılarak, daha önce tatmadığım bir mutluluk hissinin keyfine vardım. Herhalde daha önce bu duyguyu hiç tatmamıştım. Bu hoş toplantılar, coğrafi ayrılıkları görünmez bir arkadaşlık ipliğiyle bir araya getiren bu güzel insanlar, rahatlatıcı ve huzur vericiydi. Sanki hep buradaymışım, hep bu arkadaşların arasındaymışım gibi hissediyordum. Yine de kısa süre sonra gidecektim ve bu insanlar benim yokluğumu belki de fark etmeyeceklerdi bile.

Theo, Christian ve beni otele götürdü ama ikimiz de uyumadık. Saat dörtte uyandım ve kent ışıklarına son kez baktım.

‘Biliyor musun, eğer kafama koyarsam seni Dublin’de bulabilirim’ dedi Christian.

‘Yapmamamı isteyeceğim.’

Derin derin iç geçirdi. ‘Heyecanlı bir şeye başladığımızı sanıyordum, ama tüm yaptığım bir çıkmaz sokağa girmek.’

‘Üzgünüm. Bu işe karışacak kadar vakit olmayacağını düşünmüştüm.’

‘Yani bu işe bulaştın?’

Omzumun üstünden ona baktım.

‘En azından neler olduğunu anlatamaz mısın?’ diye sordu.

‘Şimdi olmaz.’

‘Ne zaman peki?’

‘Bilmem. Belki bundan yıllar sonra durduk yere yazıp sana açıklayabilirim.’

‘Ah, çok şey fark eder o zaman’ dedi üzgün bir ses tonuyla. Bir kez daha iç geçirdi, ama bu kez sesinde yenilgi hissediliyordu. ‘Bunu bitirme nedenin ne olursa olsun, her durumda birkaç saat içinde seni özlemeye başlayacağım.’

‘Telafi etmek için yapabileceğim şey var mı?’

‘Sanırım benimle sevişebilirsin...’

Cilveyle üstüne çıktım.

‘...ve gerçekmiş gibi yap.’

O sabah saat yedide vardığımızda bahçe parlak ve gerilimliydi. Ben, üzerimde onun gri gömleği ve uzun bir pamuklu etekle güneşin altında dururken, Christian şoförlerden biriyle konuşuyordu. Theo bahçeye gelirken kafasını eğerek begonvillerin altından geçti. ‘Evet’ dedi Christian’ın omzuna vurarak ‘Hazır mısın?’

'Theo! Geldiğin için teşekkürler.' El sıkıştılar. 'Ve tüm yardımların için teşekkürler.'

'Döndüğünde beni ara.'

O zaman ben çoktan gitmiş olacağım, diye düşündüm. Buradan ve hayatlarından çekilmiş olacağım.

'Dört gözle bekliyorum. Ve sen de makul olanı yap, olur mu?' dedi Christian. Bana doğru başını sallarken de 'Onu beladan uzak tut' diye ekledi.

'Senin arkandan çöle doğru koşmasını engelleyebilirim sanırım.'

'Bunun olmayacağını ikimiz de biliyoruz.' Çantalarını aldı ve onu almaya gelen Land Cruiser'a binmek için dışarı çıktı.

Theo beni dirseğiyle dürttü. 'Ağlayabileceğin bir omuz ararsın diye düşündüm.'

'Ağlamayacağım.'

Dışarı, kaldırıma çıktık ve çantalar arabanın tavanına yerleştirilirken, arabalara girip çıkarken birbirlerine seslenen arkeologları izledik. Kent sessizdi ve güneşin erken saatteki ılıklığı her yeri kaplıyordu. Herkes giderken Sana'da kalmak şimdi son derece doğal görünüyordu.

Christian bize doğru geldi. Theo uzaklaştı. 'Yani seninle bir akşam yemeği randevusu bile koparamayacak mıyım?'

'Eğer işler farklı olsaydı beni kolaylıkla tavlayabilir...'

'Klişeyi keselim. Eğer isteseydin bir yolunu bulurdun.'

'Hayır Christian, yapamam.'

Beni tutkuyla öptü sonra jipe gitti. Kapıların kapanması, motorların çalışması, birbirine seslenenlerin gürültüsü kulaqları sağır ediciydi. Konvoy hareket etti. Christian el sal-

lamadı, dönüp bakmadı bile. Ön koltukta oturmuş, yumruğunu ağzına dayamıştı.

Kullan ve kendini kullandır; terk et ve terk edil; incit ve incin.

Baştaki araç caddede ilerlerken, Christian'ın Land Cruiser'ı birden durarak arkasındaki aracın aniden frene asılmasına neden oldu. Kapısını çarparak araçtan çıktı ve bize doğru koşmaya başladı. Ben de ona doğru koştum ama uzanmış kollarımı indirerek bileklerimi tuttu. 'Şu kahrolası telefonunu ver bana!'

Numaramı verdim.

'Teşekkürler!' Hızla arabaya geri döndü ve Theo'nun arkasında dikildiğini fark ettiğimde, gözden kaybolmuşlardı.

'Tanrım' dedim 'Şimdi gerçekten mahvoldum.'

9

Theo ve ben hoş bir gün geçirdik. Kırta çıkıp asla bıkmayacağım manzaraları izlemek güzeldi, tepelere yerleşmiş ya da kuytulara çöreklenmiş köyler muhteşemdi. Çöl botlarıyla sarp bir kayalığın yanında durmuş, GPS cihazıyla oynayan Theo da seyirlikti. Gameboy'uyla oynayan bir erkek çocuğuna o kadar çok benziyordu ki, kendime sık sık bunun ciddi bir iş olduğunu hatırlatmak zorunda kaldım.

Christian'ı çok da şiddetle özlemiyordum. Herhalde gün batımı beni sakinleştirmişti. Sevişmek, insanda birkaç gün süren bir aura bırakır, ben de bu durumdaydım. Jip bizi

engebeli yollarda hoplata zıplata götürürken, birlikte geçen anlarımızı düşünüyordum. İlk anımızı düşündüm, son anımızı da. Ve sanki bir şey çalıp yakalanmaktan kurtulmuşum gibi rahatlamış hissettim kendimi.

Theo'nun incelediği kuru bir vadinin üstündeki yıkık dökük köprünün yanında piknik yaptık.

'Vivien, bir planım var.'

'Bir planın var.'

'Şibam'ı görmelisin.'

'Bunu konuşmuştuk. Uçağa binmemiz gerekir.'

'Fadıl güvenliğimizi sağlayacak' dedi Theo. 'Marib'e gidip Christian'ı şaşırtacağız ve Cuma günü onu bizimle Şibam'a götüreceğiz.'

'Bu onu kesinlikle şaşırtır.'

'Lütfen. Sana Yemen'in bir kısmını daha göstermeme izin ver. Büyük zevk alırım.'

'Çok tatlısın.'

'Yani...gidiyor muyuz?'

'Gideceğiz. Uçakla.'

Sonraki iki günü Nuriye'nin merkezinde ihtiyatlı davranarak geçirdim. Genç kadınlar siyahlara bürünmüş olarak geliyor, ama erkeklerin olmadığı üst kata çıkınca örtülerini çıkarıyorlardı. Öğretmenler için kahve yaptım, kütüphane fihristi için biraz çalışma yaptım ve birkaç çocuğa internet kullanmayı öğrettim. Çokça kıkırdıyor ve onları duyamayacağım kadar alçak sesle konuşuyorlardı, ama özel hayatımla, internetten daha çok ilgilendiklerini hemen belli ettiler. Benim çocuksuz, evde kalmış halim onları şaşırtmıştı, ama er-

kek arkadaşım olup olmadığını da sormayı ihmal etmediler. Fazlaca tuhaf görünmemek için hemen bir tane uydurdum.

Nuriye fırtına gibiydi. Coşkulu fikirler, projeler ve planlarla koşturup duruyordu. Bir gözü bendeydi ve tutkulu varsayımlarını engellemek çok mümkün değildi. Yeni işi bendim: bana ihtiyacı vardı ama benim ona daha çok ihtiyacım olduğunu biliyordu. 1990'ın yaralarını iyileştirmeyi görev edinmişti.

Binanın tamirata ihtiyacı vardı ama öğretmen ve gönüllülerin coşkusu benzerdi; sınıflar arasında gidip gelen öğrencilerin telaşı ve her katta hissedilen hareketlilik, sanat galerisinin sessizliğine alışmış biri için çekici olduğu kadar yorucuydu da. İkinci gün öğle yemeği vaktinde pilim bitmişti ve dönme fikriyle heyecanlı, eve dinlenmeye gittim. Nuriye beni istediği yere getirmişti: bana bir alan, bulunabileceğim bir yer vermişti. Ama benim bunu almaya cesaretim var mıydı?

Eve gittiğimde Theo merdivenlerde belirdi. 'Sana büyük bir sürprizim var.'

'Christian!'

Çenesi düştü. 'Ah... üzgünüm, hayır. Yukarı, mutfaka gel.'

Geçirdiğim şok kuvvetli bir fırtına gibiydi ve kapıdan içeri girmemi engelliyordu.

Gemma, elinde bir fincan çay, ağzı kulaklarında, oturuyordu.

İmkansız. Bu kadar uzağa gelmesi imkansızdı.

'Evet?' dedi ayağa kalkıp bana sarılırken. 'Şaşırdın mı?' Sözcükler. Sözcükler neredeydi?

‘Bu sabah Egyptair’le geldim. Aslında biraz korkutucuydu çünkü resmi davetiyem yoktu ve havaalanından çıkmama izin vermediler. Tek kelime anlamıyorlardı. Elime bir telefon verdiler, ben de Theo’yu aradım. Numarasını annen vermişti. Gelip beni kurtardı.’

‘Tanrım, Gem.’ Theo’ya döndüm.

‘Sorun değil’ dedi. ‘CSO’dan bir davetiye mektubu götürdüm.’

Gemma beni dürttü. ‘Sevinirsin sanmıştım! Bilirsin, düşündüm ki’, bayıldığım o arsız sırtışıyla, ‘bunu benden beklersin.’

‘Nasıl bekleyebilirim ki? Burada ne yapıyorsun?’

‘Gitmeliyim’ dedi Theo. Giderken yanağıma bir öpücük kondurdu.

Bir şeyler anlamıştı. Yüzümden geçen duyguları görmüştü. Bir sandalyeye çöktüm.

‘Neden geldiğimi sanıyorsun, Allah aşkına?’

‘Tanrım. Eğer böyle olacağını bilseydim sana asla mail göndermezdim.’

‘Ne olacağını bilseydin? Bana bu yüzden mail atmadın mı?’

‘Hayır. Düşündüm ki... Bu sadece bir tesadüftü. Aynı uçakta olmamız... gülüp geçeceğini sanmıştım. Neden bana yanıt vermediğini soramayacak kadar dikkatim dağılmıştı...’

‘Gülüp geçmek mi? Neredeyse kalp krizi geçiriyordum! Buraya gelmek için binlerce euro harcamak eğlence anlayışına pek uymuyor.’

Elim ağzıma gitti.

'Nerede o?' diye sordu.

Tıkanmıştım, konuşamıyordum.

'Uçuştan beri onu hiç gördün mü?'

'Burası ufak bir kent' dedim sessizce.

'Ben de fark ettim. Karşılaşmışsınızdır kesin. Peki, nerede kaldığını biliyor musun? Onunla sık görüştün mü? Lütfen onu takip ettiğini söyle bana.'

'Ah, onu kesinlikle takip ettim.'

'Harika. Nerede karşılaşılabiriz onunla?'

'Hiçbir yerde. Çok geç kaldın. Kazıya gitti. Bana... bunu yapmadan önce haber vermeliydin.'

Nefessiz, sandalyesine yaslandı. 'Kahretsin. Oraya gidebilir miyiz?'

'Nereye?'

'Kazıya.'

Ağzım açık bakakaldım, sonra 'Ah, evet, elbette. Önce izin almamız lazım. Sonra da polisin refakatine ihtiyacımız olacak. Daha sonra da yerel halkla güvenlik işlerini halletmeliyiz, hiç sorun değil!'

'Tanrım, bu alaycılık da ne böyle? Bunun benim için önemini herkesten çok biliyorsun.'

'Ama ya onun için?'

Omuz silkti. Gemma omuz silkmeye konusunda çok iyiydi.

Mutfak ikimiz için yeterince büyük değildi. Dışarı çıktım. Öğleden sonra yağmur bulutları toplanmaya başlamıştı. Yakında yağmur yağacak, şimşekler çakacaktı. Gemma beni izledi. Ona 'Sonra dışarı çıkacağım' dedim.

‘Gelebilir miyim?’

Gelebilirdi ama ‘Hayır’ dedim.

‘Christian’ın gittiği yer neresi?’

‘Kızıışmış ergenler gibi buraya koşturmadan önce durumun nasıl olduğunu sormak için neden bana mesaj göndermedin?’

‘Gelince bana söylerdin.’

‘Ya, elbette söyledim!’ Şaşırılmışlık, öfkeye dönüşüyordu. ‘Yani, Tanrım, madem onu bu kadar çaresizce görmek istiyordun, neden Durham’dayken onunla iletişime geçmedin?’

Tuzağa düşmüştü. ‘Durham mı?’ dedi kaşlarını çatarak. ‘Şimdi Londra’da değil mi?’

‘Tanrım’ dedim başımı iki yana sallayarak. ‘Bilmeliydim. İzini falan kaybetmemiştin, değil mi? Tüm bu süre boyunca onu takip ettin. Bunu nasıl yaptın?’

‘İnternet. Akademisyenleri internetten takip etmek kolay.’

‘Ama neden?’ Kollarımı uzattım. ‘Biri bunu neden istesin ki?’

Gemma’nın yüzü gerildi. ‘Kendimi kötü hissettirme bana.’

‘Ah, tabii. Ortalık yerden çıkıp geliyorsun, Theo ve benim yanıma yerleşiyorsun ve ben neden diye soramıyorum, öyle mi?’

‘Neden olduğunu biliyorsun’ dedi sessizce. ‘Bitmemiş hesabım var.’

‘Ah, Tanrı aşkına, o hesap bitti Gemma!’

‘Bak, onu son görüşümde...’

‘Onu son görüşünü biliyorum.’

‘Onu farklı bir şekilde görmek, bunu aşmamı sağlayabilir.’

‘Çoktan geride kaldığını sanıyordum, uzun zaman önce.’

‘Şey, bitmedi tamam mı? Ve bu mükemmel; o burada, sen buradasın ve ben de tatile geldim. Demek istediğim, bu çok iyi bir fırsat.’

‘Ne için çok iyi bir fırsat acaba?’

Tiki varmış gibi başını iki yana eğdi.

Ona baktım. ‘Ah, Tanrım. Biliyorsun. Elbette biliyorsun. Buraya bu yüzden geldin.’

‘Neyi biliyorum?’

‘Boşandığını.’

Çenesini kaldırdı ve yere baktı.

‘Bu da mı internette var?’

‘Dedikodu gazetesi.’

Uzlaşma şansımız yoktu: onun sabit fikirliliği ve benim saflığım.

‘Neden bittiğini biliyor musun?’ diye sordu sessizce. ‘Cennetten düşen evlilik.’

Alçak korkuluğa oturdum. Bu geliş yüzünden değil, geçmiş yüzünden iliklerime kadar yorulmuştum. ‘Hiçbir şey göründüğü gibi değil. Evlilikle boşanma çok farklı şeyler değil.’

‘Bu da ne demek şimdi.’

‘O boşandık diyor ama bu sadece bir tatil. Sürekli karısından ve aynı sokakta yaşamalarından bahsediyor. Hâlâ mutlu bir aile gibiler. Senin yerinde olsam oraya gitmezdim. Bu çok zorlu bir yol.’

‘Ama neden ayrılmışlar?’

‘Adam biriyle tanışmış, kadın biriyle tanışmış, biri ölmüş.’

‘Biri ölmüş mü?’

‘Uzun hikâye.’

Gemma bana tuhaf tuhaf baktı. ‘Hepsini o mu anlattı. Herhalde çok samimisiniz.’

‘Senin için çalışıyordum. Eve geldiğimde karşılaşacağım çapraz sorguya hazırlanıyordum.’

‘Benim hakkımda ne dedi?’

‘Hiçbir şey. Senden bahsetmedim.’

‘Neden?’

‘Bahsetmemi istediğinden emin değildim.’

Dağlara doğru baktı. ‘Gittiği şu yer, çok uzak mı? Theo bizi götürebilir mi?’

‘Yapabilse bile, tatilimin geri kalanını Dr. Linklater’ı tüm ülkede takip ederek geçiremem. Aklından ne geçiyordu?’

‘Bak, kendime engel olamadım, tamam mı? İkinizin de aynı yerde, büyük ihtimalle aynı insanlarla takıldığını bilmek... biliyorum biraz delice ama...’

‘Biraz delice mi? Sen tamamen kafayı yemişsin! Her şeyin yeniden başlamasına neden olacaksın.’

‘Yani, ne yapsaydım?’ Beni canlandırmaya çalışarak arsızca sırtıttı. ‘Sadece iş olabilir...’

Tuzağa yakalanmış bir tavşan gibi tir tir titriyordum. Yakalanmıştım. Korktuğum ama beklemediğim şey gerçekleşmişti.

‘Hadi ama Viv. Bu kadar sinirlenme. Yani, kime ne zarar geldi?’

Ona sertçe baktım. 'Geçen seferkiyle aynı yer.'

Bana doğru yanaşarak kolumu ellerine aldı. 'Vivien böyle yapma. Onu görmeliyim. Her zaman aramızda bir çekim olduğunu söylemez miydin; bir gün bir yerde her şeyin daha anlamlı hale geleceğini?'

'Ama Gemma...'

'O zaman neden bunlar oldu? Herkes sana gitme derken Yemen'e geldin ve onunla aynı uçağa düştün... Bunu nasıl görmezden gelirim? Bunun kader olduğuna inanmamak için deli olmam gerekir.'

'Bunun yeniden başlamasına izin verirsen delirirsin asıl. Değişmiş olabilir pek çok şey...'

'Bu umurumda değil. Öyle ya da böyle, bu işi burada halletmeliyim. Bir şey önündeki kaldırımda yatıp dururken son veremezsin.'

'Ah, lütfen. Kaldırım kartını oynama şimdi.'

Bir grup kadın, Nuriye'nin başka arkadaşları, beni almaya geldiler. Gökyüzünde şimşekler çakmaya başladı. Nereye gittiğimi hiç bilmiyordum ama modern bir apartmanın önünde durduk ve onuncu kata çıktık. Burada bizi şalvar ve geniş bir bluz giyen genç bir kadın karşıladı. Sandaletlerimi çıkardım, yumuşak haliya bastım ve beni sıcakça karşılayan yepyeni yüzlerle tanıştım. Korku ya da öfkeden başım dönmüş şekilde, minnettarlıkla koltuğa oturdum. Birilerinin beni bağına basmasına ihtiyacım vardı. Aydınlık daire, kentin dış gölgesinin geniş bir manzarasına sahipti ve her odanın loş koridora baktığı evime göre çok daha iyi bir yerleşimi vardı. Kadınlar makrama mantolarını çıkarmak için yatak odasına giderken, ben ananas suyu içip imkânsıza

ulaşmaya çalışıyordum: Gemma ve Christian'ı düşüncele-
rimden uzaklaştırmak.

Nuriye ve bir süredir koltukta kibarca konuştuğu kadın
kahkahalara boğuldu. Birbirlerini tanıdıklarını yeni fark et-
mişlerdi. İş vasıtasıyla birkaç kez karşılaşmışlardı ama bir-
birlerini örtülüymen tanımamışlardı.

‘Yani bu sadece bana olmuyor, öyle mi?’ dedim.

‘Hayır. Her zaman olur bu!’

Ev sahibi Nejat telefonda kıkırdarak ön kapıya koştu.
Kapıda başka konuklar vardı ama gürültüden onları duy-
mamıştık, onlar da Nejat’a telefon ederek geldiklerini ha-
ber vermişlerdi. Onlar da kahkahalar atarak içeri girdiler.
Kendi kusurlarımla yüzleşmek korkunç, korkunçtu. Ken-
dimi iyi arkadaş sanırdım ama Christian bu fikri yerle bir
etmişti ve Gemma artık ne dese haklıydı.

Nejat’ın ballı tatlılarını sergilediği divanda çay içtik. ‘El-
bette hepsini ben pişirdim’ dedi. Bazı şeyler tüm dünyada
aynı, diye düşündüm; son saniyede pastaneden alındıkları
belliydi. Kendimi rahat, evimde hissettim. Tüm akşam, tüm
gece, tüm tatil boyunca burada kalmak istedim.

Bu kadınların her biri uzmandı. Gazozların yanında
önemsiz konular bitti; politika, insan hakları, kadın hak-
larını tartışmaya başladık. Kendi sorunlarım Gemma’nın
varlığının gölgesinde kalmıştı. Yapılacak en iyi şey olan bi-
teni tüm çıplaklığıyla anlatmaktı. Yaşayacağı şok onu ken-
dine getirebilirdi. Kadınlar boşanma hakkında konuşuyor-
lardı. ‘Boşanmak kolay mı?’ diye sordum. ‘Çünkü birçok
boşanmış kadınla tanıştım, hepsi de davayı kendi açmıştı.’

‘Eğer bir kızın arkasında ailesi varsa’ diye açıkladı Ne-jat ‘Ve kocası ona kötü davranıyorsa boşanabilir. Bir kadın ailesi onu desteklediğinde her şeyi yapabilir.’

Bana sağlık alanındaki sorunları anlatan ufak ve enerjik bir doktor olan Ervan, ‘Siz Batılılar Arap kadınlarının hak-ları olmadığını sanıyorsunuz’ dedi ‘Ama en azından biz, erkeklerle aynı işi yaptığımızda onlarla eşit maaş alıyoruz.’

‘Ve evlendiğimizde kendi adımızı koruyabiliyoruz.’

Ülkelerinde çözülmesi gereken birçok sorun olduğunu inkar etmiyorlardı, özellikle de muazzam nüfus artışını ve eğitime olan ihtiyacı. Kadınlardan biri, bir politikacı, öfke ve tutku arasında gidip geliyordu. Açıkladığına göre kadın politikacılar için sorun gerçek karar alma mekanizmasın-dan uzak tutulmalarıydı – *gat* çiğneme – ama Ulusal Ka-dın Komitesi daha çok kadının politikaya atılması için eği-timler vermeye başlamıştı.

Gemma’nın Marib’e gitmesini engellemeliyim, diye dü-şündüm. En azından bu konuda onu kendimden çok koru-mak istiyordum.

Politikacı, hararetle, genç yaşta evlilikler hakkında ko-nuşuyordu. ‘Batılı kuruluşlar, kızların erken yaşta evlen-mesini engellemediğimiz sürece yardım göndermeyecek-lerini söylüyorlar. Bu ikiye bölümlüdür. Sizin gençleriniz on dört, on beş yaşında bebek sahibi olup apartmanlarda tek başlarına yaşıyorken, bizim kızlarımızın bir değil, her iki ailenin de desteği ve onayıyla evlenmesine izin vermeme-mizi nasıl söylersiniz?’

Nuriye yan odada namaz kılmak için izin istedi. ‘Bugün meşguldüm vaktim olmadı’ dedi. Başka biri daha ona katıldı.

Etrafta eski bir fotoğraf gezindi. Gri ve soluktu; soluk olmasının nedeni büyük ihtimalle çekildiği Hadramut'ta o gün parlayan güneşti. İki ufak kız bir duvara yaslanmış neşeyle gülümsüyordu. 'Bu annem, on üç yaşındayken' dedi fotoğrafı çıkaran kadın 'Ve aynı yıl ablama hamile kalmış.'

Şaşkınlıkla baktım ama diğer kadınlar eşit derecede büyülenmiş görünmüyorlardı.

Taksiyle eve dönerken Nuriye kibarca, Batının neden Filistin için bir şey yapmadığını sordu. 'Ah, Nuriye, ne yaptığıma inanamazsın' demek geldi içimden ama onun yerine kafa karışıklığımdan kurtulup sorusuna yanıt vermeye çalıştım. Dikkatimi tümüyle verseydim bile kolay yanıtlanamayacak bu soruya cevap verirken zorlanıyordum; Filistin'e Avrupa ve İrlanda'nın aslında oldukça çok destek olduğu gibi şeyler mırıldanıp durdum. Nuriye bir şey demedi çünkü ben de bir şey dememiştim.

Sekiz numaraya geri döndüğümüzde, Nuriye'nin avludan geçişini izledim. Karanlıktaki kara gölgesiyle, başı dik, vicdanı temizdi. Ondan çok hoşlanıyordum. Havailiğinin altında dürüstlük ve kendimi yetersiz ve boş hissetmeme neden olan koşulsuz bir ruhanilik vardı.

Yaşamla bağımlı kaybetmişim. Merdivenleri çıkarken acizliğimden hayal kırıklığına uğradım. Yapılacak çok şey vardı ve bu kadınlar bunu yapıyorlardı. Tüm engellere rağmen direniyor, hâlâ gülmek ve sohbet etmek, anne ve eş olmak için vakit bulabiliyorlardı. Fakir ailelerin engelli çocukları için neler yapılabileceğini tartıştıklarını duyduğumda, Gemma ve onun zavallı dramıyla yüz yüze kalmak rahat-sızlık vericiydi.

O ve Theo mutfak masasında oturuyorlardı. Kız benim yerimi almıştı bile.

'Theo yolculuk hazırlıklarının tamamlandığını söyledi' dedi gülerek. 'Yarından sonra Marib'de gidecekmişsiniz. Neden bana söylemedin?'

'Nedenini biliyorsun.' Theo'ya döndüm. 'İzin alabilecek miyiz?'

'Grup çoktan hazır olduğu için, eminim Fadıl izin alır.'

'Harika' dedi Gemma. 'Başka kimler geliyor?'

'İş arkadaşım Fadıl' dedi Theo 'Ve arkadaşımız Nuriye.'

Yer kazanmak için zayıf bir çabayla 'Nuriye'yi kızlarını bırakıp gelmeye nasıl ikna ettin?' dedim.

'Sorun olmadı' dedi. Ve gülerek ekledi: 'Christian'a aşık ne de olsa.'

'Öyle mi? Kim aşık?' diye sordu Gemma.

'Hiç kimse' dedim. 'Hiç kimse Christian'a aşık değil Gemma.'

'Onu tanıyor musun?' diye sordu Theo.

Gemma gülümsedi. 'Ah, evet. Birazcık mazimiz var.'

Boş odada Gemma için yatak hazırladık. 'Theo'nun senin kişisel asistanın olmadığını farkındasın, değil mi?' dedim.

'Bu kadar gıcık olmanın sebebi bu mu?'

Çarşafı çekiştirdim. 'Gıcığım çünkü yıllardır aynı şeyi yapıyorsun ve ben artık bundan bıktım. Sınırları zorluyorsun Gemma ve ben bu sefer buna taraf olmayacağım.'

Tekrar merdivenleri çıktığımda Theo'nun ışığı hâlâ yanıyordu. Kapıyı tıklattım ve kafamı içeri uzattım. 'Girebilir miyim?'

'Elbette.'

Daha önce burada bulunmamıştım. 'Sana bir açıklama borçluyum.'

'Hayır, pek değil, ama...' Eliyle yatağına vurarak oturmamı işaret etti. Çarşafın ucuyla gözlüğünü siliyordu. Göğsüne hoş diye belli belirsiz düşündüm. Ayak bileklerinin yanına oturdum. İnce hatlı ve güzel ayakları vardı. Başparmakları dur işaretlerine benziyordu.

'Christian'dan uzak kalmaya uğraştığımı biliyorsun' dedim. 'Neden bulaşmamak istediğimi biliyor musun?'

Başını salladı.

'Şey, işte o sebep alt kattaki boş odada şu an.'

10

Yıllardır arkadaştık, daha azı değil, daha fazlası değil, sadece arkadaştık. Okuldayken önyargılıydık ve birbirimizden hoşlanmıyorduk – ben ürkektim Gemma ise gürültücü – ve bir sebepten yakınlaşmak zorunda kalıp, hayvanlar gibi koklaşarak birbirimize yakınlaşmıştık. Öyle zıt kutuplardaydık ki. Benim her şeyim sessiz, gizli saklıyken; o tamamen olduğu gibi yaşıyordu. Benim arkadaşlarım duyarlı ve özenli kızlarken, onunkiler daha zeki ve genelde sorunluydular. Ben gruba karışmak için sigara içmeye başlamış-

tım. Gemma'nın ise sigaraya falan ihtiyacı yoktu çünkü o istediği her gruba girebilirdi. Uzun ve muhteşemdi, koyu kestane saçları, büyük yeşil gözleri ve muazzam bir kişiliği vardı: atılgan, gözüpek ve inatçıydı.

İlişkımız de muazzamdı. Bana göre Gemma'sız bir gün tuzsuz cips gibiydi. Onun görünüşüne, geniş dünya bilgisine susuyordum. Onun evinde takılıp, çikolata ve bisküvi atıştırarak erkek kardeşleriyle kavga etmekten daha çok sevdiğim bir şey yoktu. Babası çalışkan bir ortodontistti; annesi de golf aşığı, yardım kuruluşları için sürekli para toplayan, asla evde olmayan hiperaktif bir kadındı. Herhalde Gemma'nın da benim evimi seviyor olmasının nedeni buydu. Evimdeki gizlilikten hoşlanırdı. Fikirlerini söylemekten çok hoşlanmayan anneme de bayılırdı – ona göre Colbert ailesi tamamen asiydi – ama annemin onaylamayan bakışları her şeyi daha da çekici hale getirirdi. O günlerde ailemi pek takdir etmiyordum. Yorucu ve fazla duyarlı olduklarını düşünüyordum ama kendim de ne kadar duyarlı olduğumun farkında değildim. Gemma'nın kardeşlerinin verdiği garaj partilerinden uzak dururdum çünkü bu partilerde ot tütürülür ve içki içilirdi. Seks ve uyuşturucu, hatta rock'n roll, ödümü patlatıyordu.

Ailem müzik sevmezdi. Onlar olmasaydı, bu tip insanların var olduğuna inanmazdım, ama Dublin'in farklı uçlarında, ilahiler dışında hiç müzik duymadan yetişmişlerdi. Bu onların çevresinin bir parçası değildi. Bu yüzden ben de içinde bir radyo, bir kez bile kullanılmamış bir kaset çalar ve sürekli açık olan bir televizyon olan bir evde büyümüş-tüm. Bana hiçbir müzik aleti çalmam önerilmedi. Bu bana

çok uygundu çünkü arkadaşlarımla tersine, pratik yapacak yerim ve Mayıs'ta piyano sınavlarım yoktu, ama Gemma bana bunun bir güzellik değil, dezavantaj olduğunu gösterdi. O da bir enstrüman çalmıyordu ama bunu yapmasına da gerek yoktu: onda tam bir korist sesi vardı. Okul korolarında ve kardeşlerinin grubunda şarkı söyler, bazen sırf bana iyilik olsun diye bana şarkı söylerdi. Müziği anlamaya başlıyordum. Kardeşim David evi terk ettiğinde onun yatak odasını kendi inime çevirdim, iyi bir ses sistemine yatırım yaptım ve elime geçen her kaset ya da plağı dinleyerek saatler geçirdim.

Benim de Gemma için planlarım vardı. Onda bir rock yıldızı hamuru vardı – saç, tavrı, öfkesi. Her şeyden öte, sesi. Ama onun potansiyelini besleme çabalarım boşa çıktı. İlgilenmiyordu. 'Sesimle ne istersem onu yaparım' dedi. 'Benim sesim satılık değil. Sesim güzellik ve aşk vermek için.'

Onun benim potansiyelimi besleme çalışmaları daha başarılı oldu. On altı yaşındayken, içimdeki yunusu çıkarmanın onun görevi olduğunu ilan etmişti. Sessiz bir ailenin şımarık tek ve üzerine çok düşülen küçük kıızıydım. Sadece çok sabırsızdım ve Gemma artık bunu kırmak gerektiğini söyledi. Onun yardımıyla bu sessizliği kırmayı başardım. Ot içmeyi ve kalabalığın ortasında gevezelik etmeyi öğrendim. Bisikletlerin durduğu müştemilatta da kardeşi Bill'e bekaretimi verdim.

Eğer Gemma kararsız olsaydı ben bunu asla yapamazdım. Onun ilgisizliği ve dışlamasına karşı duracak kadar kendime güvenim olmadığından, her şeyi sineye çekiyordum. Ben çok havalı olmadığımdan, her zaman benim ar-

kadaşlığımıza ihtiyacı olmadığını düşünüyordum. Ben pişmanlık duymaya başladığımda zaten yollarımız ayrılmıştı. Ama tam da bu noktada, okulu bitirdikten sonra kardeşiyle çıkmaya başladım ve Gemma'yı her zamankinden daha sık görmeye başladım. Evlerinden neredeyse çıkmıyor, birinden biriyle, ya da her ikisiyle birden vakit geçiriyordum ve Gemma çok mutluydu. Testosteron yüklü ortamda başka bir dişinin bulunması onu sevindiriyor ve ilişkimiz başta bocalamış olsa da – kesin uyuşmazlığımızı o da görüyordu – bana yeni bir çeşit saygı duymaya başlamıştı. Kardeşinin kız arkadaşı olmak bana övgü ve güven kazandırmıştı. Artık Gemma'nın onayına ihtiyacım yoktu çünkü Bill'in onayı önemliydi. Dengedeki bu değişiklik ikimize de iyi gelmişti; hatta bizi yakınlaştırmıştı. O kuralsız, çoğunlukla anne babanın bulunmadığı evde, çılgın ve sessiz zamanlar geçirdik. Yalnızken ya da bazen okuldan birkaç kızla birlikte okul hayatı ve iş üzerine sohbetler ettik.

Gemma üniversiteye gitmemeyi tercih etmişti. Yaşamın okumak için çok kısa olduğuna inanıyordu ve birkaç yıl boyunca bir dişçinin sekreteri oldu, ta ki yaşamın dişçi sekreteri olmak için çok kısa olduğuna karar verene kadar. Artık çok daha fazla eğlendiğini ve tüm arkadaşlarımızın mezun olmuş olmasına rağmen, yaşanacak yerin üniversite olduğunu söylüyordu. Seçtiği alan – antropoloji – benim Yemen yarama tuz ekiyordu, çünkü onun kariyeri benim kaçırdığım fırsatları sürekli yakalayabilecek bir yaşam vaat ediyordu. Başarılı olduğunu düşündüğünden bu alanı seçmişti ve babası İngiltere'deki Durham Üniversitesi'ne gitmesinde ısrar etti, çünkü en iyi eğitim oradaydı. Ayrıca paraları buna yeterdi.

İlk yılında aldığı Orta Doğu kültürü dersinde, Christian Linklater'ı fark etmişti. *Coup de foudre** falan olmamıştı. Derslerden önce ve sonra ne kadar heyecanlandığını gördüğünde, yavaş yavaş ona yaklaşmaya başlamıştı. Adamın tavırları onu oturduğu yerde kıvrandırana kadar, sesinin kendisini alıp götürmesine izin vermişti. Bir öğretmene duyduğu bu hafif aşkın geçmesi için bekledi, ama Dublin'deki bir Noel tatili bunun olmasını engelledi. Sonraki Şubat ayında Kanadalı bir antropoloğun konuşmacı olarak katıldığı bir seminer ise daha da alevlendirdi. Semineri Linklater düzenlemişti ama etkinliğe katılmayınca Gemma telaşlanmıştı. Odanın arka tarafında oturarak gözü kapıda bekledi ve Linklater en sonunda görünüp tam da Gemma'nın arkasındaki koltuğa oturduğunda Gemma zevkten dört köle olmuştu. Kalbi güm güm atıyordu. Ellerine, paçalarına baktı, kokusunu içine çekti. Adamın kravat koleksiyonu meşhurdur. O gece üzerinde domuzcuklar olan bir kravat takıyordu. Bundan sonra artık Durham'daki hayattan çok Linklater'ı dinliyordum. Sanki aldığı bir başka dersti bu adam. Onun ne kadar zeki ve ilham verici bir öğretmen olduğunu anlatıp duruyordu, ama bu kara sevdadan gülerek bahsediyorduk ve en sonunda bu sevdanın zayıflayıp söneceğini düşünüyordu.

Sönmedi. İkinci yılında, bu durum Gemma için acı verici ve harika olmaya, benim içinse sinir bozucu olmaya devam etti. Dr. Linklater'dan, onun muhteşem çalışmalarından, mutlu evliliği ve harika üçüzlerinden bıkmıştım; onlardan bahsettiğini biliyordum çünkü söylediği her kelime bana aynen iletiliyordu. Ben de Gemma için endişele-

* İlk görüşte aşk (çn)

niyordum. Tuhaf gönül ilişkileri dışında hiç ilişkisi olmamıştı. Hiçbir genç adam muhteşem, maddeci (ve konuşkan) Linklater'la rekabet edemezdi. Aramızdaki tartışmalar şiddetleniyordu. Ona sık sık adamın evli olduğunu hatırlatıyordum. 'Boşta değil. Başı bağlı. Sınır dışında!' Ama bunun iyi olduğunu söyleyip duruyordu çünkü bu onun reddedilme olasılığını düşürüyordu.

O baharda Linklater'ın liderlik ettiği, Ürdün'deki bir saha çalışmasına katıldığında, mezar rezervasyonunu yaptırmıştım. Bunu yapmakta haklıydım. O Paskalya'da uzun zamandır tanıdığım Gemma'yı kaybettim, o da kaybetti.

Bana sayfalar süren uzun mektuplar yazdı ama hiçbirinde Ürdün ya da konuşlandıkları köyden bahsetmiyordu. Tüm dikkati öğretmenindeydi: espri yeteneği, gömleğinin sırtındaki ter izi, varlığıyla ilgili tüm detaylar... Adamın Gemma'nın hislerinden haberdar olup olmadığını anlamak imkansızdı. Gemma adamın haberdar olmadığını düşünüyordu. Eğer adam şüpheleniyor olsaydı, bu onun hesabına çok tuhaf kaçabilirdi. Adam, büyük ihtimalle kızın yaşının diğer öğrencilere göre daha büyük olduğunu bildiği için, Gemma'nın yanındayken son derece rahat davranıyor, hatta onunla sohbet etmekten zevk alıyordu. Kartlarını göğsüne yakın tutan Gemma gözlemlemek ve dinlemekten çok memnundu ve adama doğru bir hamle yapmak gibi bir niyeti yoktu. Rüyaları ona yetiyordu.

Eve döndüğünde hâlâ, bu tutku aptalcaymış gibi davranmaya uğraşıyordu, ama artık numara yapamayacak kadar değişmişti. Her zaman gülmeye hazır çılgın parti kızı gitmiş, yerine daha sakın biri gelmişti. Linklater'ı her gün

görmek Gemma'nın daha da derinden bağlanmasına neden olmuştu. Aşık olmuştu ve aşkını sanki bir evcil hayvanmış gibi besliyordu. Aşkı da evcil bir hayvan gibi, bü-yütyüp serpilmişti.

Ben ilişkilere girip çıkarken, iyi ve kötü anlar yaşarken, Gemma sabit kaldı. Bu karşılıksız aşkı takdir etmeye başlamıştım. İsa'nın gelini gibi, yemin etmiş bir rahibe gibi yaşamaya başlamıştı. Ona asla dokunamaz, onunla beraber olamaz, bir çıkmaz sokak gibi sadece onu arzulayabilirdi. Rahibelere karşı saygı duymaya başlamıştım, ama onun bekaret yeminine (Linklater'ın ona fazla yakın durduğu günlerin sonunda yaşadığı gecelik ilişkiler dışında) ve harcadığı zamana üzüliyordum. O başka tarafa bakarken, başka bir adamın onun kalbini çalmasını istiyordum. Linklater'a olan saplantısından kurtulmasını istiyordum.

Gemma kaprisleriyle durumu daha da karmaşıktırılıyordu. O yaz, Durham'da Antropoloji bölümünde iş buldu; tatillerde sekreterlerin yerine çalışıyordu. Ona 'Şimdi gerçekten aptallık ediyorsun' dedim ama olmayan ilişkisi İngiltere'de derinleşirken yapabileceğim bir şey yoktu. Sadece yazdığı çalakalem mektupları üzülererek ve bazen de gülerek okuyordum. Bir keresinde bana neredeyse burnunu kırdığını yazmıştı. Koridorda yürürken Linklater ofisinden çıkmış ve cam şangırtıları duyulmuştu. Her şey durmuştu, Gemma durmuştu. Ama Linklater hâlâ hareket ediyordu. Gemma bir cam kapıya kafa atmıştı.

Adam ona doğru koşmuştu. 'Aman Tanrım, iyi misin?' Gemma gözleri yaşarmış öylece dururken Linklater onun kâğıtlarını toplamıştı. 'Kanıyor. Çabuk.'

Onu kızlar tuvaletine sokmuş, burnuna bir tomar tuvalet kâğıdı bastırmış ve oturması için bir yer bulmuştu. Sonra temiz mendilini suda ıslatmış ve mendili kızın burnunun kemerine koyarak kanamayı durdurmaya çalışmıştı. Kanama durduğunda Gemma'yı ofisine götürerek ona bir bardak su ikram etmişti. 'Ben de bir kere yapmıştım' demişti 'Cam bir kapıya tosladım. Hem de öğrencilerimin gözü önünde. Gözlerinin altı moraracak. Bu aralar kimseyi etkilemeyi düşünmüyordun, değil mi?'

Gemma onun tavrında bir şey fark etmişti ve bir anlığına adamın bildiğini düşünmüştü. Yeni bir fantezisi vardı artık: adam onun farkına varmıştı. Adam ardı ardına üç gün ofise gelerek nasıl olduğunu sormuştu. Gözaltları morardıkça, adamın ilgisi komik bir hal alıyordu, ama bu Gemma için fark edilmemekten çok daha mutluluk vericiydi. Adam bir sabah, salonda kahve içerek ona eşlik etmiş, tüm dikkatini kıza vermiş ve Gemma'yı aşkın içine daha da batırarak, konuşmanın çoğunu kendisi yapmıştı; her zaman olduğu gibi... Artık onunla konuşabildiği için ona aşık olmanın yanında adamdan hoşlanmanın tadını da çıkartıyordu ve bu beni daha da çok endişelendiriyordu; aşktan vazgeçmek, hoşlanmaktan vazgeçmekten daha kolaydı. Sevdığımız kişiler bizim için iyiydi ama aşık olmak değildi. Gemma tuzağa düşmüştü ve ben masum Dr. Linklater'dan nefret etmeye başlamıştım. Bana göre adam kızın gözündeki aşkı görmüş olmalıydı ve artık ondan uzak durmalıydı. Gemma'nın kur yapmak olarak gördüğü şey bana göre kabalıktı.

Siyah halkalar yok olmaya başladıkça Linklater'ın ilgisi de azalıyordu. Gemma hayal kırıklığıyla paramparça

olmuştu. İştahı o kadar azalmıştı ki yiyebildiği tek şey domatesti ve artık uyuyamıyordu. Doktora gitti. Doktor onun duygusal durumunu anlamak için sorular sormuş, aşk teşhisi koymuş ve ona kolaylıklar dilemişti. Gemma domates yemeye devam etti.

Sonra üçüncü yıl geldi. Linklater'ın bitirme tezi için Gemma'nın danışmanı olması pek de sürpriz sayılmazdı; bu da elbette ayarlanmıştı. Gemma stratejik davranarak konusunu adamın uzmanlık alanından seçmişti, bu da bolca bire bir konuşma demekti. Mutluydu, ama Linklater bizim ilişkimizi engelleyen bir diken olmuştu. Sürüp giden sohbetlere artık dayanamıyordum ve benim yanlış anlama olarak gördüğüm hiçbir şeyi artık dinlemek istemiyordum. O ise adamın her hareketinden bir şeyler çıkarıyor, her yorumunu farklı algılamayı tercih ediyordu. Adam kendini mutlu evliliğine adanmışken, aralarında ne olabilirdi ki? Bu konuda sık sık tartışıyorduk; onun halini hiç de takdir etmiyor ve her geçen gün ondan uzaklaştığımı hissediyordum. O sıralar kendi dertlerimle boğuşuyordum ve Gemma'nın dikkatini çekmem mümkün değildi. Her geçen yıl kariyerimi ilerletme şansım azalıyordu ve bildiğim tutkuyu bulmanın tek yolu hâlâ Bill'di. Her yeni iş gibi, her yeni ilişki de gittikçe daha zor hale geliyordu. Kuvvetli bir akıntıya karşı yüzmeye çalışmak gibiydi – çok çabayla azıcık ilerleyebiliyordum – ama Linklater Gemma'nın hayatına girdiğinden beri, eve geldiği dönemlerde elimde megafon 'Her zaman olduğumdan daha kötü haldeyim' diye bağırısam da bana yanıtı, iç geçirerek 'Krem rengi ceketıyla onu görmelisin. Öyle çekici ki!' benzeri bir şey oluyordu. Ama Gemma böyleydi işte ve ben bu duruma alışmalıyım. Böyle anlarda

beni görmezden gelmeyi iyi becerirdi. Birkaç yıl önce, Bill'le ilişkimin tamamen bittiğini söylediğimde tüm tepkisi 'Evet, evet, bir dahaki sefere kadar' olmuştu. Doğru olabilir, ama aynı zamanda acı vericiydi de. Bazen arkadaşlarıma bu konuda sızlandığımda, onların da benzer şeyler yaşadığını, onların da hayatlarında çok konuşup az dinleyen bir arkadaş veya kardeş bulunduğu cevabını alıyordum. Bu insanlar kendi deneyimleri üzerine saatlerce konuşup, başkalarının söylediklerine zerre ilgi göstermiyorlardı. Donuk bir ifadeyle tırnaklarıyla ilgilenerek, önemsememenin tipik belirtileriydi – Gemma bunu daha çok duruşuyla belli ediyordu – ama bunu aşmayı öğreniyordum. Ayrıca, canımı sıkan başka bir şey vardı: Gemma sıkıcı bir tip haline gelmişti. Tek bir ilgisi, tek bir sohbet konusu vardı; Dublin'deki arkadaşlarının hiçbirinin onunla ilişkilendiremediği ve bizim hiçbirimizin ilgisini çekmeyen bir adam. Yaşadığımız hayattan giderek uzaklaşmıştı. Belki sadakatimden, belki de alışkanlıktan onun yanında durmaya çalıştım, ama diğer tüm arkadaşları gibi ben de onun bu sevdayı aşmaması karşısında sabırsızlıkla ilişkiyi kopardım.

Ama o daha da kötüleşti. Finallerine aylar kala, tezi ve sınavlarıyla meşgul olması gerekirken o çalışmıyor, yine ondan olumlu sinyaller aldığını iddia ediyordu. Bana yazdığına göre, Linklater onu gereksiz yere arayıp duruyordu, derste birkaç kere göz göze geliyorlardı ve tezi üzerine saatlerce konuşuyorlardı. Onun yanında olmak artık Gemma'ya yetmiyordu. Onun ofisinde, ona bu kadar yakın ve onunla yalnız olmak acı vericiydi ve kritik aylar geçtikçe Gemma kontrolünü kaybetmekten korkmaya başlamıştı.

İkisi için de şanssızlık eseri, kaybetti.

Bir öğrencinin evindeki yılsonu partisinde Gemma, Linklater'ı bir merdivende yakalamış ve kapana almıştı. İki saat boyunca konuşmuşlardı. Gemma'nın çalışma hızı o kadar düşmüştü ki, adam sınavlardan önce tekrar çalışması gerektiğini söylemişti ona. Adam kıza karşı olan son ilgisini de kaybetmiş gibiydi. Gemma elbisesini bahane ederek, merdivenden birilerinin çıktığı her seferde ona eğiliyor, bacakları birbirine değiyor, nefesleri birbirine karışıyordu. Gemma onu etkilediğini biliyordu. Adam mutfaktan içecek almaya gittiğinde, sardıkları cigaralığı paylaşması için ona ısrar eden bir grup öğrenci tarafından etrafı sarıldı. Müziğin sesi yüksekti. Adam ceketini çıkarmıştı. Gemma korkuluklardan onun sırtını izliyordu.

Linklater gitmek için hareket ettiğinde, Gemma da evden fırladı. Böylece adam evden çıktığında, onu taksi bulmak için kaldırımında otururken bulacaktı.

'Seni bırakırım' dedi Linklater. 'Arabam şu köşede.'

Saat biri geçmişti. Sokakta birkaç serseri vardı. Gemma arabaya yaslandı. Linklater ceketini arabanın tepesine atarak ceplerinde arabanın anahtarını aramaya başladı. Kapıyı açmak için arabaya uzandığında Gemma onu öpmüştü.

Adam ayrılmaya çalışmıştı ama Gemma onun dudaklarına o kadar sıkıca bastırıyordu ki, Linklater en sonunda kendini ayırabilmeyi başardığında kaldırımında tökezledi ve bir grup serserinin ortasına düştü. Bunu sataşma olarak algılayan gençler adamı yere yatırarak acımasızca dövmeye başlamışlardı.

Gemma bağıramadı bile. Botlar. Yumruklar. Dizler. Grubun öfkesi azalıp, homurdanarak uzaklaşana kadar acı iniltileri ve darbeler devam etti. Linklater, dikenleri olmayan bir kirpi gibi yerde kıvrılmıştı. Gençlerden biri Gemma'yı iterek eve gitmesini söyledi, ama uzaklaşmaya başladıklarında Linklater'ın homurtusu duyuldu 'Salaklar.'

Saldırı yeniden başladı. Gemma bir araba çevirmek için tökezleyerek ana caddeye çıkmıştı ama kırılan bir şişenin sesi yüzünden döndü ve hayatında duyduğu en korkunç çığlık kulaklarında yankılandı.

Grup dağılmıştı. Sokak ışıklarının loşluğunda Gemma, yerde Linklater'ın karaltısını gördü. Bir şişe, adamın çıplak etine kumdan bir kale gibi dimdik saplanmıştı.

11

Oda sessizdi. Theo da öyle. Sokakta biri bir motoru bağırtıyordu.

Bir süre sonra Theo, 'Yarayı gördüm' dedi. 'Hamamda.'
'Evet, onu... evinden getirdi.'

Theo başını salladı. 'Küçük bir aşkı bitirmek için ne üzücü bir yol.'

'Ama orada bitmedi. Keşke bitseydi.'

Theo ayaklarını yatağın dışına uzattı. 'Bize çay gerek.'

Tepside iki bardak ve ufak bir bakır demlikle geri döndü. 'Sonra?' dedi.

'Şey, o sabah polise ifade verdikten sonra – Christian hastaneye kaldırılmıştı – Gemma valizini toplayıp eve döndü. Okula bir daha geri dönmedi. Hiçbir şey onu sınavlara girmeye ikna edemedi. Sonradan Linklater'ın iyileştiğini öğrendiğimizizin bile faydası olmadı. Telaşlanmıştım elbette. Yani şaşkınlık içindeydim. Olanlar çok saçma ve can sıkıcıydı ama Gemma eve döndüğünde arkadaşları onu kucakladı. Yatağının ucunda oturup onu neşelendirmeye çalıştık ve ağabeyleri de destek oldu ama ailesi onunla ilgilenmedi bile. Müdahaleci tipler değildiler. Onlardan hep hoşlanmıştım – özellikle de annesi başına buyruktu – ama Tanrım, bu olduğunda benim gözümde çok düştüler. Linklater'ın haklı olduğuna karar verdikleri anda onun tarafını tutmaya başladılar. Onlara göre tek kurban Linklater'dı ve Gemma kendine çekidüzen vermek zorundaydı. Babası son derece başarılı bir adamdı ve kızının okulu bırakması onun için yıkımdı. Gemma'nın başının etini yemekten hiç vazgeçmedi. Bir hafta geçmemişti ki annesi onu tembellikle suçlamaya başladı. Bir travma geçirdiğini alamıyorlardı – Tanrı aşkına gözlerinin önünde birini yaralamışlardı! Yani, başkası olsa psikolojik yardım almasını falan isterdi, ama onlar hiçbir şey yapmadılar. Gemma için üzülüyorlardı. Diploması gitmişti, kariyeri başlamadan bitmişti ve aşık olduğu adam yaralanmıştı...'

Theo çayını yudumlarken başını iki yana salladı.

'Her neyse, suçluluk duygusuyla ezilerek, bir yılını evde geçirdi. Bence bu onun Linklater'ı bırakmama yöntemiydi. O korkunç olaylara yoğunlaştıkça Linklater'ı unutmaya gerekmiyordu. Babasının baskısıyla en sonunda bir iş buldu,

ama parti ya da sevgili yoktu, sadece iş ve televizyon vardı. Bir zamanlar tanıdığım o neşeli cesur kız gitmişti ve onu gerçekten çok özliyordum. Neyse ki en sonunda Linklater hakkında konuşmayı bırakmıştı. Rahatlamıştık. Sonu korkunç olsa da, en azından sona ermişti.'

'Ve sonra kahramanımız televizyona çıktı.'

Saldırıdan iki buçuk yıl kadar sonra benim dairemde kanalları karıştırıyorduk ki, Gemma birden bağırdı 'Geri gel!' Bir kanal geri geldim ve işte karşımızdaydı: Ulu Dr. Linklater, Katmandu'nun bir caddesinde, etrafında çocuklar, işini yapıyordu. Gemma aynı şeyi tekrarlayarak kendini ekranın önüne attı 'İnanmıyorum. İnanmıyorum!'

Ben de inanmıyordum. O, ben, biz, adamdan kaçamamıştık ve onun bundan haberi bile yoktu.

İlk birkaç hafta her şey yeniden başlamış gibi görünüyordu, ama aslında Gemma içinde olduğu karamsar ve bezgin halden yavaş yavaş kurtulmaya başladı. Onun ilacı Linklater'dı. Programları ipe çekiyor ve izledikten sonra da kendini mutlu hissediyordu. O zamanlar hâlâ ailesinin evinde yaşadığı için her Pazartesi bana gelip, yanında Hint yemeği ve bir şişe şarap getirmeyi alışkanlık haline getirmişti. Programın başından sonuna kadar ekrana kilitlenir, dünyadan kopardı adeta. Herhalde onu vazgeçirmeli, hatta Linklater'ı izlemesini engellemeliydim. Yine kendini kaybedebileceğini söyleyerek, onu uyarmakla yetindim. Kız kendini tutmayı beceremediği için ilişkilerinin, adamın bir yol kenarında arkasına saplanmış şişeyle yaralanmasıyla bitmesi, birçok arkadaşımızın kaldıramayacağı bir durumdu; ama bu Gemma'nın umurunda bile olmadı. Programın ardından,

kaydettiklerini tekrar tekrar saatlerce izliyordu. Haftalar geçtikçe Gemma Salı günleri de neşeli olmaya başlamıştı, sonra Çarşamba ve Perşembeleri de neşesini kaybetmemeye başladı. Artık tüm hafta boyunca gülen Gemma geri dönmüştü. Eski arkadaşımı, tuhaf ve şaşırtıcı da olsa artık tanıyabiliyordum. Pazartesi gecelerimiz kutsal hale gelmişti ve sanki yıllar öncesine – Durham, Yemen ve Bill’den öncesine – geri dönmüştük. Çoğunlukla Linklater’ı konuşup kırkdaşıyorduk ama Linklater’ı iyileşmiş ve başarılı görmek Gemma’ya iyi geliyordu. Duyduğu suçluluk hissinden kurtulmuş, kendini yeniden bulmaya başlamıştı. Belgesel dizisi sona erdiğinde, beni arkasından mendil sallayan bir anne gibi bırakıp dışarıya çıktı ve dünyaya geri döndü.

Eğlence sektöründeki o muhteşem, yoğun ve talepkar işe başladıktan sonra Gemma’yla birbirimizi sık göremez olmuştuk. Şükriye’nin danışmanlığında çalıştığım galeride çok yoğun olmasaydım, kırılabilirdim. Colbertlerle aramdaki mesafe beni hiç üzmüyordu. Birkaç ayda bir Gemma’yla öğle yemeği yiyor, ben sessizce oturup yerken o, Tayland’a yaptığı geziden, Turin’deki konferanstan bahsediyor, ‘Ah tatlım hemen işe dönmeliyiz bir dahaki sefere konuşuruz’ diyor ve ayrılıyordu... Ondan gittikçe daha çok uzaklaşıyordum. Durham’da yaşadıklarını unutmamıştım ve bu tek taraflı trafik usandırıcıydı. Ve Linklater televizyonda tekrar görüldüğünde, tüm sevimliliği, sıcaklığı ve elinde şarabıyla kapımda belirip, kimsenin bu Linklater işini gerçekten benim gibi anlayamadığını söyledi. Umursamıyordum. Eğlenceliydi. Bir noktada bilincim dışında bir değiş tokuş yaptığımı fark ettim: Gemma bencil olabilirdi ama aynı zamanda eğlenceli ve komikti, bu da genelde bana yetiyordu. Benim

bu ilişkiden kazancım buydu. Onu seviyordum ve ilişkimiz çok eskiye dayanıyordu; hem yerdeki minderlere uzanıp geleneksel sonbahar dönemi Linklater rutinimizi sürdürmekten de hoşlanıyordum. Saç kesimini, diksiyonunu, yorumlarını veya samimiyetini irdeliyorduk. Gemma'yla dalga geçmek için adamı yerden yere vurmaya bayılırdım ve aslında göze ne kadar hoş görüldüğünü hiçbir zaman itiraf etmedim. Her bir sezon sonunda, öğle yemeği buluşmalarına dönüyorduk ve bu Linklater'ın programı tamamen bitene kadar dört yıl boyunca devam etti.

Ben o zaman, evlenmemiz için bana baskı yapan adamla birlikte yaşıyordum. Gemma evlilik ve bebeklerin falan tam bana göre olduğunu söyledi. Uzun zamandır benim için düşündüğü evcil ve sıkıcı sıfatlarında en ufak değişiklik olmamıştı – bir taş gibi zeminde oturup, gemilere takılmadan, dalga bile yaratmadan yaşamam bekleniyordu. Yemen'e gitme çabalarım felaketle sonuçlanınca Gemma'nın haklı olduğundan şüphelendim. Bu yüzden nişanlandım ve sonra ayrıldım; elbette bu süreçte ev arkadaşımı da kaybetmiş oldum. Gemma benim yanıma taşındı. Güneşli dairem daimi bir parçası olarak hemen boş odayı kaptı. Bu iyi bir şeydi çünkü ödemem gereken yüklüce bir ipotek vardı.

Yakın arkadaşım Tess, yeni ev arkadaşımın adını duyduğunda paniğe kapılmıştı. Evde sürekli partiler ve gürültü olacağımı tahmin etmiş, Gemma'nın bir dramadan öbürüne koşarak bana hayatı zindan edeceğini söylemişti. Bu konuda haklıydı. Gemma sık sık beni kısa süreli dramlarla çileden çıkarırdı ama en iyi arkadaş olmaya devam ettik. Birbirimizin hayatını yaşamaya çalışmadığımızdan anlaşmamız işe

yaradı; temiz ve düzenliydi. Korkmuş bir fare gibi tahmin edilemez ve sevimli olsa da, benim sinirimi bozacak kadar uzun kalmıyordu. İş gezileri ve açılışlar, partiler ve tatiller ve bunların arasında yaşanan birkaç kız anı. Erkekleri vitamin gibi kullanıyordu ve hiçbirine aşık olmamasına rağmen onu o kadar uzun süredir yiyip bitiren Linklater olayını çoktan unutmuş gibi görünüyordu.

‘Yemin ederim’ dedim Theo’ya ‘O adamı Kahire havaalanında gördüğüm anda, gerçekten geçmişe baktığımı hissettim.’

Theo cansızca ‘Bilirsin’ dedi ‘Bence yanılıyor olabilirsin.’
‘Akıllı, Theo. Çok akıllı.’

Dahr Vadisi’ne, müzeye, pazara gittik. Gemma ilgilenmedi bile. O sadece Christian’a ulaşmak istiyordu. Ben de sadece onu durdurmak istiyordum. Bir zamanlar kıskandığım vahşiliği ve bilinemezliği şimdi canımı sıkıyordu. Bu bitmek bilmeyen takıntı, fark ettiğimden daha da tüketiciydi ve ben cidden bıkmıştım. Eski, kimi zaman çok çok eski zamanlardan kalan kırılmışlıklar beynimde dolanıyordu. Kurtlar kutudan çıkmıştı ama kalan sadakat kırıntısı kutuyu kapatmaya çalışıyordu. Gemma benim partimi mahvetmişti ama ben onun üzüldüğünü görmek istemiyordum.

Christian’la yaşadığım coşkulu ilişki vicdanımı baştan beri rahatsız etmişti ama artık canımı acıtıyordu. Mesele kolayca hallolabilirdi: Gemma’ya olanları anlatabilirdim o da utançla ülkeyi terk ederdi ve arkadaşlığımız sona ererdi. Eğer beni Sana’ya kadar takip etmemiş olsaydı bunu, Dublin’e vardığımda eninde sonunda söylerdim; ama adalet hissinde değil, korkaklığımdan, çünkü öyle ya da böyle gerçe-

ğın ortaya çıkacağını bilirdim. Hep yakalanırdım. Ama koşullar beni aşmıştı. Bunu kendi istediğim gibi idare etme yolum artık yoktu ve kız bu kadar uzun bir yol gelmişken ona gerçeği söylemek, Theo'ya bile zalimce gelmişti. Burada, şu anda, bunu yapmanın daha az acı verici bir yolu yoktu.

Bunu Nuriye'yle de konuşmak istiyordum ama Gemma'nın hislerini, hepimizin üzerine uzanabileceği bir battaniyeymiş gibi ortaya sermek doğru değildi. Bu yüzden o Çarşamba öğleden sonra, Babül Yemen'de buluştuğumuzda hiçbir şey söylemedim. Antelak El-Şami'yle randevumuz vardı. Bu, beni atölyesine davet eden bir kadın sanatçıydı. Bizi içeri davet ettiğinde bina boştu. Zemin katta galeri ve üstteki her katta stüdyolar vardı.

Kadının stüdyosuna girdim. Çalışmaları zekice, geometrikti. Ahşap çerçeveli pencerelerden içeri güneş ışığı doluyordu ve pencerelerin üstündeki yelpaze şeklindeki camlardan vuran yeşil, kırmızı, mavi ışıklar, ufak spot ışıkları gibi tablolara vuruyordu. Bir sanatçının çalışması için enfes bir ortam oluşturunuyordu. Bir başka stüdyoda, tablolar o kadar gerçekçiydi ki, sanki adımımızı atsak doğrudan o vadiye ya da rüzgarın savurduğu şu çöle girebiliriz gibi görünüyordu. Üçüncü katta bir başka kadının çalışmaları oldukça sertti. Tabloların birinde kalbi kanayan bir fetüs, bir diğerinde de patlayan bir rahim resmedilmişti. Bir kadının hayal kırıklığı.

'Buraya her gün geliyor musun?' diye sordum Antelak'a

'Ah, hayır, sadece vakit bulduğumda. Aynı zamanda öğretmenlik yapıyorum ve iki çocuğum var.'

Orada üçümüz elimizde limonatalarımız oturduk ve aşk, evlilik ve anneler hakkında konuştuk. Nuriye eski kocasını anlattı. 'İyi bir adam. Çocukken en iyi arkadaşımdı ama evlendiğimizde bir kocadan çok ağabey gibi oldu. Amerika'ya okumaya gitti ve bir daha geri dönmedi, bu da boşanmamı kolaylaştırdı. İkimizin istediği de buydu.'

'Yeniden evlenecek misin?'

Omuz silkti. 'İşimi çok seviyorum. Ve erkeklerin çoğu benim yaşam tarzımı kabul etmiyor. Yaptığım işte özgür olmak isterim.'

'Ah, evet' dedi Antelak 'Bir de çocuklar ve kaynanalar var elbette...'

'Ama sen nasıl başarıyorsun, Antelak?' diye sordum. 'Her şey için zamanı nasıl buluyorsun?'

Gülerek, 'Yeterli zaman hiç olmaz' dedi. 'Annem yardım ediyor.' Başörtüsündeki iğneleri çıkardı ve örtüyü kaldırıp başını sallarken iğneleri ağzında tuttu. Hareketleri akıcı, alışılmıştı. Kumaşı çenesinin altında birleştirdi ve yerine iğneledi.

Tanrı anneleri kutsasın, diye düşündüm. Çünkü bu başarılı kadınların arkasındakiler, çocuklarına, evlerine bakan ve kendileri eğitimsiz olsa da katkıda bulunan annelerdi. Tekrar tabloları baktı. 'Patronum bunları görmek isteyecektir. Senin tablolarını seve seve sergiler. Eve döndüğümde onunla konuşacağım.'

Nuriye ve Antelak işe döndükten sonra, El Ka Meydanı'na giden bir minibüs buldum ve varabileceğim tek sonuca vardım. Gemma'yı apar topar Marib'e göndermek çok zalimce

olurdu ve her durumda benim yapabileceğim bir şey yoktu. Sonucu ne olursa olsun, konuşma zamanı gelmişti.

Eve döndüğümde 'Bu sefer burayı sevdin mi?' diye sordu ve çatıda çayımızı içmeye başladık.

'Ah, evet.'

'Görünüşe göre Yemen ikimizin de kaderinde varmış' dedi 'Sadece senin değil. Ya da senin kaderinde hiç yokmuş. Belki de buraya benim yüzümden sürüklenmişsindir.'

'Gem, dürüst olmam gerekirse, Linklater senin içindeki en kötüyü dışarı çıkarıyor. Bir dahaki sefere sokaktaki çakıl taşlarına danışacaksın herhalde.'

'Ama artık onunla tanıştın, onu tanıyorsun. Neyle uğraştığımı anlayabiliyorsun, değil mi?'

'Evet, ama...'

'Her şey iyiye giderken, ondan vazgeçmem için bana bir tanecik iyi sebep söyler misin?'

'Her şeyin iyiye gittiğini kim söyledi? Her şey mahvolabilir! Hayal kırıklığına uğrayabilirsin. Beklediğin gibi senden...'

'Hoşlanmayabilir mi?' Dudaklarında sevimsiz bir gülümseme belirdi ve içime hoş olmayan bir his doğdu. 'Evet, şey' dedi. 'İşte bu konuda yanılıyor olabilirsin.'

Theo'nun görünmesini umarak aşağıya, caddeye baktım, ama bunu durdurmanın imkanı yoktu.

'Sana o zamanlarda' dedi 'Söylemediğim bir şey var. O gece. Saldırının olduğu gece. Şey oldu... Christian'ı öptüğümde, o da beni geri öptü. Tutkuyla. Biz... Bir şeyler oldu, anlıyor musun? Bu yüzden o kadar şiddetle geri çekildi. Beni kendinden uzaklaştırmak için değil, kendini benden

uzaklaştırmak içindi. Vicdanıyla yüz yüze geldiğinde bir yay gibi zıplayıp, o grubun arasına düştü.'

Çaydan aldığım yudum boğazımda kaldı. Ne aşağı iniyor, ne de yukarı çıkıyordu.

'Sana bunu o zaman söyleyemezdim elbette' dedi Gemma. 'Eğer söyleseydim, Christian'ın saygınlığı yerle bir olurdu.'

En sonunda yutkunabilmişim. 'Tüm bu yolu' dedim konuşmayı başararak 'bir sarhoşun öpücüğü yüzünden mi geldin?'

'Ah, bir sarhoş öpücüğünden çok daha fazlasıydı' dedi. 'Bu yüzden buradayım.'

Ertesi gün gerçekler ve yarı gerçekler, bahane ve yalanların karmaşasıyla yüklü, Nuriye, Fadıl ve Theo'yla – ve elbette Sana'nın dışından Marib'e kadar yanımızda olacak refakatçi ekiple birlikte – Marib'e doğru yola çıktık. Ağır silahlarla donanmış polisler Toyota kamyonetin arkasında dikiliyor, arabanın arka tekerlekleri ortalığı toz dumana boğarken, dengelerini korumaya çalışıyorlardı.

'Ne iş ama' dedim.

'Bundan nefret ediyorum' dedi Theo. 'Tüm bu silahlar. Gerekli değiller. Ben sürekli etrafta dolaşıyorum ve hiç sorun yaşamıyorum.'

'Turistlerimizin güvenliğini sağlamalıyız' dedi Fadıl.

'Ben kendimi güvende hissediyorum' dedim.

Üzüm bağları ve korulukları geçerek Sana havzasından çıktık ve yukarı çıkmaya başladık. Uzun zamandır beklenen hayaller gerçek olmaya çalışıyordu ama önlerine engeller çıkıyordu. Gemma'nın yanında olmak rahatsızlık veri-

ciydi, sanki ateşte yürümek gibiydi. Ondan böylesine bir kararlılık saldırısı beklemiyordum, bu yüzden de kaçak güreşmeye devam etmek zorundaydım. Bu, her sohbetimizde son derece dikkatli olmam anlamına geliyordu ama benim gayretimle Gemma, Sana'da olanları asla öğrenmeyecekti. Vardığı sonuçtan dehşete düşmüş ve suskunlaşmış şekilde, kendi yalanımı devam ettirdim. Buna mecburdum. Şimdi Christian'a da gerçekleri anlatmak zorunda kalacaktım.

Dağların arasından geçerken jip keskin virajlarda ilerliyor ve Yemen yarımlarda görünüyordu. Zihnim uzaklara gitti. Christian'ın bana söylediği her şey gölgede kalmıştı. Bir iş arkadaşıyla, tamamına ermemiş bir gönül ilişkisi. Gerçekten mi? Karısının başka birine aşık olması; eğer bir öğrencisini sokak ortasında öpebilen bir kocaysa, bu pek de şaşırtıcı olmazdı. Anladığım kadarıyla olay böyle gerçekleşmişti. Gemma bunu ima etmişti ve benim konuyu derinleştirmeye, işin gerçeğini öğrenmeye cesaretim yoktu, çünkü gerçeği bilmek istemiyor; kendi kıskançlığımla yüzleşmekten korkuyordum. Yine de merak ediyordum: acaba gerçekten kısa süreli bir sevişme için tüm kariyeri ve ilişkisini tehlikeye atar mıydı?

Keskin bir virajın başında Fadıl'a fotoğraf çekmek için durup duramayacağımızı sordum. Diğer araca haber vermek için korna çaldı ve kenara çektik. Elimde fotoğraf makinesi arabadan çıktım; yanımda Theo, çevremde Yemen vardı. Her şey yavaş ve sakin etrafımda duruyordu. Tepelerde tek tük kuleler, dağlar, hatta Theo. Bir zamanlar beni korkutup kaçırان bu kent, şimdi sanki beni bırakmamak için sekiz koluyla sarılıyordu. Karman çorman olsam da, bir yandan da

dingin ve kuvvetliydim. Cazibesinden emin bir kedi gibi, sadece uzandığımda rahat edebileceğim bir yer. Bu ülkenin, Sana'nın yüksek pencerelerinden, Jabal Nukum'un tepelerinden ve bu tepelerdeki evlerden bana küstah bir bakışı vardı. Hiçbir ülke Yemen gibi bakamaz.

'Bir yerin insanla ilişkisi nasıldır?' diye sordum Theo'ya. 'Neden belli insanlar, belli yerlere karşı derin bir bağlılık hissi duyarlar? Sanki iki aşık arasındaki kimya gibi bu.'

'Belki önceki hayat yüzündendir.'

'Ya, belki de ben Sana melikesiyimdir.'

'Ben ciddiyim.'

'İrlanda için böyle şeyler hisseden Belçikalı bir arkadaşım var. Ülkenin, ruhunu sardığını söyler hep ve nereye giderse gitsin her seferinde İrlanda'ya geri döner.'

'Hadi' diye seslendi Gemma arabadan. Dışarı bile çıkmamıştı. Tamamen farklı iki yolculuk yapıyorduk. Farklı yolculukları aynı abada yapmamayı diliyordum.

Theo ona baktı. 'Tüm bu olanların üstünden kaç yıl geçmişti?'

'Yedi sene.'

'Sence Gemma'yı tekrar görmeyi nasıl karşılayacak?'

'Gemma'ya kalırsa, mest olacak.'

Kırgınlık içimi kemiriyordu. Theo bana bu geziden bahsettiğinde, Christian'ı tekrar görme hayalinin gerçek olmasıyla heyecanlanmama izin vermiştim. Kazıda ona sürpriz yapmak üzerine hayaller kurmuştum – birden ortaya çıkıp boynuna sarılacaktım – kısacası benden beklemediği bir şey yapacaktım. Alacağı zevki düşünmek kolay ve sevimliydi;

özellikle de böylesi bir macerada, gönül ilişkimizi birkaç gün daha uzatmanın kimseye zararı dokunmayacaktı. Sonraki ayrılığımız ilkinden daha zor olsa da, yine de buna değerdı.

Bunların hepsi uçup gitmişti: hissetmeyi beklediğim güzel duygular, film gibi bir birleşme sahnesi, sevimli arkadaşlar eşliğinde yapılan sıra dışı bir yolculuk ve tümünün sonuçları. Tüm bunları kaybedince, onu aslında ne kadar çok arzuladığımı fark etmiştim.

Nakil El Farda'yı geçtikten sonra çölün kıyısına yaklaşmıştık – çölü önce uzaktan gördük ama öyle bir manzaraydı ki kafamı sağa sola çevirdikçe kendimi araba tutmuş gibi hissediyordum. Yol yokuş aşağıydı ve iniş boyunca kayalık arazi, yer yer yükselen volkanik kaya piramitleri görölüyordu. Koca arazi sarı kumlar ve kara kayalardan oluşuyordu.

'Ben asla bir gezi yazarı olamam' dedim Nuriye'ye. 'Bunun için yeterli botanik bilgim yok. Şunların ne ağacı olduğu hakkında hiç fikrim yok.'

'Sanırım akasya.'

'Ama şunlar' dedim, yerel faunayı işaret ederek, 'Keçi! Güldü.

Elini sıktım. 'Geldiğine çok sevindim, aynı zamanda sık sık tatil yapmadığını bildiğim için gururlandım da.'

'Şey...Marib'e hiç gitmemiştim, hatta Şibam'ı da görmedim. Sen İrlanda'dan kalkıp gelmişsen, ben de çaba gösterebilirim diye düşündüm.'

Öğle vaktinde Marib'e vardık. Yeni kent üzerine söylenecek çok şey yoktu, bu yüzden doğruca içinden geçtik ve

diğer ucuna geldiğimizde ufukta eski Marib göründü. Hava çok daha sıcaktı ama Fadıl'ın Land Cruiser'ındaki klima, işini iyi yaptı. Benimle Gemma'nın arasında duran Nuriye, birbirine sırtını dönmüş iki kişinin arasındaki duvar görevini gördüğünü biliyordu. Theo, Sana'daymış gibi yaparak Christian'ı aradı, nasıl ve nerede olduğunu sordu. Christian, Avvam tapınağının yakınındaki kazı alanındaydı.

Eteklerim tutuştu. Christian beni gördüğüne herhalde sevinirdi ama içinden çıkılmaz bir durumla da karşılaşacaktı aynı zamanda. Gemma heyecandan hastalanmış gibi görünüyordu ve artık benim mutsuz görüntümü sorgulamaktan vazgeçmişti çünkü kendi kafasının içinden geçenlerle boğuşmakla meşguldü. İlk defa, öğretmen-öğrenci olarak ya da birinin evli oluşu gibi etkenler olmadan eşit koşullarda iki kişi olarak karşılaşacaklardı.

Eski Marib'in manzarası göz alıcıydı. Avam tapmağına giderken yanından geçtiğimiz, mavi göğe uzanan beş buçuk sütunuyla Arş Belkis da muhteşemdi. Karşımızda, devasa oval alanın berisinde yerden yükselen sekiz sütun duruyordu. Tapınak kalıntılarının yüz metre kadar güneybatısında mezarlık vardı. Park etmiş Land Cruiser'ların yanında durduk ve arabadan sıcağa çıktık. Çocuklar, askerler, yerliler ve hareket vardı ama ses yoktu.

Gemma elleriyle gözünü gölgeledi. 'Nerede?'

Sıcak bir rüzgar esti. 'Orada bir yerde.' Theo ufak bir grubu işaret etti ve onlara yöneldi. Birden yerden bir karanlık yükseldi – Christian – ve hızla bize doğru gelmeye başladı. Christian hızla bana doğru gelirken Theo onu yavaşlatmak ister gibi el salladı ama Christian geniş gülüm-

seyişiyle bana doğru gelmeye devam etti. 'Ne...? Siz de nereden çıktınız böyle?'

Sıkıca beni kavradı, kollarından kurtulurken bu sanki sıradan bir kucaklaşmamış gibi yaptım ve Gemma'ya el sallayarak asıl sürpriz oymuş gibi davrandım, ama Christian diğerleri arabanın önüne gelince onlara döndü. 'Nuriye, seni görmek ne güzel. Fadıl!'

Gemma'nın koşarak ona sarılmasını bekledim ama o benim arkama gizlendi.

Christian diğerleriyle el sıkışıp kucaklaşıp, şakalaştıktan sonra Gemma'ya dönerek kibarca başını salladı, sonra bana döndü. 'Bu planı ne zaman yaptın bakalım?'

Gemma'yı tanımamıştı.

'Ah, Theo'yu suçla. Seni çok özlemiş.'

'Onu ikna etmişsin Theo! Bravo.'

'Gemma da Dublin'den yeni geldi' dedim. Gemma öne bir adım attı.

'Merhaba.' Arkadaşça bir ilgisizlikle kızın elini sıktı ve Theo'ya 'İzin alırken zorlandınız mı?' diye sordu. Gemma'ya doğru düzgün bakmamıştı bile. Gemma şapka ve güneş gözlüğü takmıştı ve yirmili yaşlardaki uzun düz saçları da yoktu, ama yine de ismi...

'Gemma'yı hatırladın, değil mi?' dedim. 'Gemma Colbert, Durham'dan.'

Oradan oraya zıplaması kesiliverdi. Gemma'ya tekrar baktı. Hisleri teker teker yüzünden geçiyordu: şaşkınlık, kafa karışıklığı ve bir şey daha.

Onun için biraz üzüldüm. Beni gördüğüne sevinerek koşturmuş ama bir zamanlar bir arabaya dayanarak becerdiği eski öğrencisiyle karşılaşmıştı.

‘İşler nasıl gidiyor?’ diye sordu Theo.

Christian donup kalmıştı. ‘Ne? Ah, iyi, evet.’ Sanki bir serapmış gibi tekrar Gemma’ya baktı.

Theo sert bir aksanla ‘Seni götürmeye geldik’ dedi.

‘Öyle mi?’

‘Seni Şibam’a götüreceğiz. Yarın erkenden yola çıkıyoruz. Birkaç güne geri dönmüş olursun.’

‘Kaçabilir misin?’ diye sordum.

‘Hmm... evet, sanırım.’

Theo sırtına vurdu. ‘İyi! Şimdi burada neler yaptığını göster bakalım.’ Orayı burayı gösterip aptal sorular sorarak, Christian’ı çekiştirerek uzaklaştı.

‘Mideme yumruk yemiş gibiyim’ dedi Gemma sessizce.

‘Ne bekliyordun? Hoş geldin partisi mi?’

‘Bir şey’ dedi. ‘Bir şey bekliyordum.’

Jipe yaslanıp eliyle kendini yelleyen Nuriye bunu duymuştu. Fadıl yerde bağdaş kurmuş birkaç adamla konuşuyordu.

‘Haklıydın’ dedi Gemma. ‘Bunu yapmak çok aptalcaydı.’

Yakıcı güneşin altında durduk. Christian dönerek bize bakıp duruyordu ama bana mı yoksa ona mı baktığını anlayamıyordum. Döndüklerinde Theo buzdolabından iki içecek aldı.

Christian hâlâ şaşkındı, kumların arasında geçmişî gözlerinin önünden geçiyordu. Gemma'ya baktı. 'Seni Yemen'e ne getirdi?'

'Vivien. Onun yanına geldim.'

Kaşlarını çattı. 'Siz tanışıyor musunuz?'

'Evet'dedi Gemma. 'Okuldan beri aynı evde yaşıyoruz. Şey, onun evinde kalıyorum.'

Christian anlamayarak bana baktı.

'Al.' Theo herkese minik içecek kutuları verdi ama Gemma onu kenara çekerek sessizce 'Tuvalete gitmeliyim' dedi.

'Seni otele götüreyim.' Geri kalanımıza döndü. 'Yiyecek bir şeyler alalım mı?'

Nuriye ve Fadıl neşeyle jipe atladılar. Gemma karnını tutarak öne otururken, benim geride kaldığımı zar zor fark etti.

Onlar gittikten sonra sevgi dolu kucaklaşma falan kalmadı. Christian arkalarından bakarken, tekerlek izlerinin arasında durduk. Yüzünün yanından bir ter damlası indi. Benden gitmişti. O kaldırıma gitmişti büyük ihtimalle. O şişenin kırıldığı ana dönmüştü. Ya da belki de arabanın yanına ve mini elbiseye.

O görüntü gözümün önünde canlandı. Eli Gemma'nın bacağında, bedenini onun bedenine bastırırken. Gemma bana o kadar ayrıntılı anlatmıştı ki, görüntüyü tüm canlılığıyla gözümde canlandırabiliyordum. Gemma'nın bir zamanlar isteyip elde edemediği şey olduğu için onunla birlikte olmaktan utanıyordum. Elde edememiş miydi? Düşündüm ki... Suçluluk boşa harcanan bir duyguydu.

Christian, yerde açılmış bir geçitte çalışan Edda'yla konuşmaya gitti, sonra genç bir adama seslendi, o da gelip Land Cruiser'da arkama oturdu. Adı Ahmet'ti ve anladığım kadarıyla Christian'ın gölgesi gibiydi. Yüz metre ilerde Christian frene asıldı. Direksiyona bakarak başparmağının tırnağını kemirmeye başladı. 'Bu kadın da nereden çıktı?' diye homurdandı. 'Bu kahrolası kadın nereden çıktı?'

Koluna dokundum. Hızla bana döndü. 'Ve sen. Bu işe ne zaman bulaştın?'

'En başta.'

'Benim öğrencim olduğunu biliyor muydun?'

Başımı salladım.

Güneş gözlüğünü çıkardı. 'Ve neler olduğunu biliyor musun?'

'Eğer saldırıyı kastediyorsan, evet.'

'Ama bana ne olduğunu sormuştun.'

'Ve sen de yalan söylemiştin.'

'Bu benim hakkımdı!'

Arkada oturan Ahmet, hafifçe iç geçirdi.

Christian uzun süre bana baktı. 'Neden öğrencilerimden birini tanıdığını bana söylemedin? Özellikle de bu öğrenciyi.'

'Bunu hatırlamak istemeyeceğini düşünmüştüm.'

'Evet' dedi elini el freninden çekerek. 'Şimdi hatırladım işte.'

Belkıs Oteli yabancı petrol işçilerinin barınması için inşa edilmişti ve şüphesiz, günün birinde turistlerin de gelip kalıntılarını gezmesi umut ediliyordu. Gerçi bu, 98'de dört turistin hayatını kaybettiği kaçırma olayı ve elbette çok daha

yakında gerçekleşen on bir Eylülden önceydi. Otel artık bomboştu. Serin ve havadardı; odalarımıza yerleştikten sonra, koltukların daire şeklinde sıralandığı lobideki oturma alanına gittik ve çalışanların tüm ihtiyaçlarımızı karşılamak üzere hazır beklediğini gördük.

‘Nasıl?’ diye sordu Theo Christian’a. ‘Çok çalışıyor musun?’

‘Her zamanki gibi’ dedi Christian. ‘Altıda başlıyoruz, ikiye kadar kumda oynuyoruz, birkaç saat dinlenip asıl işime dönüyorum: eşrafla lak lak etmek.’

‘Gat çiğnemek demek mi istediniz?’ dedi Nuriye.

‘O da.’

Theo ‘Sen buna çalışmak mı diyorsun?’ diye söylendi.

‘Senin cep telefonundaki düğmelere basman nasıl işse, bu da o kadar iş.’

‘Cep telefonu değil bu. Global Konumlandırma Sistemi.’

Terasta havuzun yanında öğle yemeği yedik, ama Gemma yemeğin çoğunu kaçırdı. Bağırsaklarının bozulması tamamen sinirseldi ve o gidip gidip gelirken ben de Christian’ın bununla nasıl baş ettiğini izledim. Omuzları düşmüştü. Artık dizimi sıkmasından ya da Gemma’nın durumu fark etmesini sağlayacak şekilde davranmasından çekinmeme gerek kalmamıştı. Gemma’yla olan ilişkim ve bunu açıklama konusundaki başarısızlığım, aday listesinden silinmeme neden olmuştu.

Yalan sizden bağımsız ilerler. Sizi hiç istemediğiniz yerlere götürebilir.

O öğleden sonra turistlere dönüştüğümüzde Ahmet ve Christian bize katıldılar. Antik Saba krallığının başken-

tinin üzerinde kurulmuş tarihi kent, eski Marib'le başladık geziye. Yıkık binalar uzaktan kırık dişlere benziyordu; bir tepeye değil tümseğe kurulmuştu. Burası bir zamanlar renkli bir medeniyetin merkezi, buhur yolunun kalbindeki ticaret merkeziydi.

'Burası güney Arabistan'daki en büyük antik kent ve 1960'lara kadar yerleşime açılmış'dedi Fadıl. 'Ama iç savaş sırasında üs olarak kullanılmış ve bombalanmış. Şimdi birkaç aile ve onların hayvanları dışında ıssız bir yer.'

Karmaşa içindeki bir hayalet kasabayı geziyor gibiydik. Burası gerçekten de bombalanmıştı. Çamurdan harabe evler, güneşte kısmen erimiş çikolatadan heykellere benziyorlardı. Ayakta kalan duvarlar enkaz halindeydi. Pencereleer yaşlı yüzlerdeki eski gözleri andırıyordu, yuvarlak kapılar düşmüş birer çene gibiydi. Tek başına kalan duvarlar hafifçe eğilmiş, en ufak darbeye yıkılacakmış gibi görünüyordu. Keçiler meledi ve çocuklar kıkırdadı. Kafasında ufak bir teneke kutu taşıyan, mavi uzun elbiseli ve mor eşarplı bir genç kız kayalık vadiden aşağı doğru sallana sallana iniyordu. Kutu ancak ufak bir kola kutusu kadardı ama kız çok dikkatlice yürüyordu; elleri havada, kutuyu tutmaya hazır bekliyordu. Ben izlerken kız dengesini kaybetti ve neredeyse düşüyordu ama tam zamanında toparlandı, sonra kimsenin kendisini görüp görmediğine bakmak için başını kaldırdı. Gözlerimiz buluştu. Kız başını eğdi.

Sanki biz İrlandalı kadınlar dengesini bozacakmışız gibi, Christian, Nuriye ve Theo'ya yakın yürüyordu. Daha sağlam görünen evlerin birinde, harap merdivenle üst kata çıktık; İssız Boşluk sınırında olduğumuz günü hatırladım manza-

raya bakınca. Gemma sağolsun, hatırlamak zorundaydım. Diğer benliğimi arayarak batıya baktım. Ufukta yoldan geçen bir karavan; ben olabilecek, benim Freya Stark hayatımı yaşayan bir gölge görünmüyordu. Theo'ya sessizce 'Bana unutturma' dedim 'Ne olursa olsun, bana neden burada olduğumu unutturma.'

İlerledik. Birkaç gezi alanı için kendimize sadece bir öğleden sonra ayırmıştık. Üstelik bütün bu gezi alanları dikkatli incelemeler gerektiriyordu ama kendimizi tekrar yollara atmadan, aralarda serin klimanın altına gidebilmek son derece rahatlatıcıydı. Sonraki durağımız Saba Melikesinin tahtı, Arş Belkıs'tı, ama bu bölgenin onunla ilgisi henüz kanıtlanmamıştı. Bu beş buçuk sütun ulusal bir simge olmuştu ve kazı alanı tamamen açıldığı için burası flaş sesleri ve hayran insanların seslerinin çınlamalarıyla dolu olmalıydı; ama şeyhle olan anlaşmazlık ve yerel gerilimler bu muhteşem alanın görülmesini engelliyor, bölgenin kurtuluşuna sadece kumlar şahitlik ediyordu. 'Bundan hoşlanıyorum' dedi Nuriye. 'Batılıların el atamadığı bir yer olması hoşuma gidiyor.'

'Ama bu Yemen için iyi değil.'

'Hayır, ama buranın Fuji Film'e değil çöle ait olması bana tuhaf bir zevk veriyor.'

Tapınağın önünde durduk. Rehberlik görevini üstlenen ve bir grup öğrenciymişiz gibi bize liderlik eden Theo, 'Aslında burada bulunmuş dört tapınak var' dedi. 'Diğer üçünün kalıntıları en son inşa edilenin altında gömülü.'

'Ne kadar eski?' diye sordum.

‘Büyük ihtimalle milattan önce onuncu yüzyılda inşa edilmiş. Belki de daha önce.’

Sütunların bulunduğu podyumun etrafında dolaştık.

‘Burası Sabalıların tapındığı tanrı Almakah’a adanmış muhteşem bir yapıymış’ dedi Christian. ‘Yüksekliği on beş metreden fazlaymış.’

Bir zamanlar atölyelerin, bir kuyunun ve dükkanların bulunduğu yerleri gösterdi ama sütunlar o kadar güzel, o kadar sağlam ve muhteşem görünüyordlardı ki, onlara sırtımızı dönmek saygısızlık gibi geliyordu.

‘Bunlar birer mühendislik harikası’ diye devam etti Christian. ‘Sekiz nokta iki metrelik boylarıyla dünyanın en uzun yekpare sütunları ve öyle bir incelikle yapılmışlar ki depremlere dayanarak bugüne kadar kalmışlar.’

‘Ama bunlar çirkin’ dedi Theo, her bir sütunun dibindeki çelik destekleri göstererek.

‘Depremde yıkılmamaları için’ dedi Fadıl.

Christian, ‘Pratik’ dedi ‘Ama estetik değil.’

‘Bunu Nil vadisine yaptıklarını düşünsenize’ dedi Theo. ‘Karnak’ta bir sütunlu avlu tuhaf görünürdü.’

Diğerleri dolaşmaya başladı ama Nuriye başını kaldırarak podyuma baktı. ‘Onu görebiliyorum’ dedi ‘Buraya doğru geliyor. Çevresinde rahipleri ve halkı var.’

‘Saba melikesini mi?’

‘Belkıs, evet.’

Bunu hayal etmeye çalıştım ama başaramadım. ‘Ben kalıntılar konusunda iyi değilim. Kendimi geçmişte hayal

edip, o zamanı gözümde canlandıramıyorum. Tek gördüğüm, bugün ne hale dönüştüğü.'

'Sende de hiç hayal gücü yokmuş' diye kestirip attı.

Diğerleri dağılırken, ben heybetli merdivenlere yöneldim ve sütunlardan birine çıktım. Ayağımı hantal desteğe koyarak geriye yaslandım ve gözlerimi kapattım. Sırtımı yasladığım taş sıcaktı. Sıcak, sessizliği de beraberinde getiriyor; sözcükleri ve düşünceleri yok ediyor. Beynin tek tarafa odaklanmasını sağlıyor, böylece tüm enerji güneşin amacını düşünmeye odaklanıyor. Şapka takarsınız. Çıkaramazsınız. Nereye giderseniz gidin, o da istenmeyen bir kumaş parçası gibi sizi takip eder. Size sahip olur ve gün ilerledikçe darlaşır.

Gözlerimi açtığımda Christian bir eliyle bir başka sütuna yaslanmış, beni seyrediyordu. Ahmet, kucığında küçük bir oğlan çocuğuyla önümüzdeki basamağa oturmuştu.

'Evet' dedi Christian 'Sürprizlerle doluymuşsun.'

'Buraya geleceğinden haberim yoktu.'

'Öyle mi?'

'Birden ortaya çıktı.'

'Eminim öyledir.'

'Christian...'

'Ev arkadaşı mı demişti, oda arkadaşı mı?'

Yakıcı alaycılık hedefini bulmuştu. Kendimi savunacak sözüm yoktu. Ona en azından bu kadarını borçluydum: başka türlü ilişkisiz olacak hayatlarımızdaki tuhaf düğümü çözsündü.

Oda arkadaşı, şarap ve çikolata eşliğinde tüm sırlarını paylaşan canciğer arkadaşlar olduğumuzu sanıyordu, ama artık öyle değildik. Gemma'yı hâlâ seviyordum, kardeşine karşı hep bir şeyler hissedecektim ve bazen eskisi gibi gülüşecekti belki; ama eskisi gibi arkadaş olamayacaktık. Durham – ve evli danışmanına olan tavrı – bu ilişkiyi tüketmişti.

Kazı alanının diğer ucundaydı. 'Onu yeniden görmek çok tuhaf olmalı' dedim.

'Zor. Çok zor.'

'Saldırı mı?'

Metal desteği tekmeledi 'Ve diğer şey.'

'Diğer şey mi?'

'Neler oluyor Vivien? İkiniz de buraya geldiniz... Neden?' Gemma'ya baktı 'O ne istiyor? Sen de neşeli Hollandalınlı dağları aşmış geldin. Peki sen ne istiyorsun?'

'Çok iyi bildiğin gibi Şibam'ı görmek istiyorum ve Gemma da seninle barış yapmak istiyor, kendini suçluyor.'

Kızgınlıkla söylendi 'Boşuna değil.'

Bakakaldım. 'Onu sorumlu tutmuyorsun herhalde.'

'Başkasının hatası mıydı?'

'Bir grup serserinin yaptıkları için onu suçlayamazsın!'

'Neden?'

'Sen... ne kadar da...'

'Bak, sadakatini takdir ediyorum' dedi 'Ama dürüst olmak gerekirse, onu daha o zamanlar frenlemeyi başarsaydın ona – ve bana – çok daha büyük iyilik etmiş olurdun.'

‘Bunu nasıl yapabilirdim ki? Ben orada bile değildim’ dedim sinirle. Sesimi kontrol etmeye çalışıyordum ama beni can evimden vurmuştu. Gemma’yı dizginlemek için gerçekten de daha çok uğraşmalıydım. Bunu yapsaydım, şimdiye kadar çoktan antropolog olurken, Christian da iki böbrekli bir antropolog olurdu. ‘Onu asıl dizginlemesi gereken sendin.’

Gözünü kaçırdı.

‘Evet, aptalca bir şey yapmış’ dedim ‘Ama bunun için kendini suçlamayı hiç bırakmadı. Bu yüzden sen de ona bir fırsat ver. Dürtüleriyle hareket etmiş...’

‘Beni tehlikeye attı, kariyerimi tehlikeye attı!’

‘Duyduğum kadarıyla, sen de kendini tehlikeye atacak şeyler yapmışsın.’

Omuzları gerildi. Gemma bizi izliyordu. Merdivenleri indim ve ona doğru yürüdüm.

Arabalara doğru giderken Theo, ‘Kızı gördüğüne pek de sevinmiş gibi görünmüyor’ diye mırıldandı.

‘Ona çok kızgın. Gerçekten çok sinirli. Bunca yıldan sonra. Sence bu de demek?’

‘Bilmiyorum, ne demek?’

‘Vicdanı hiç rahat değil; hem de hiç. Yani Gemma’nın ima ettiği şey doğru olmalı.’

‘Bunu Christian’a sormalısın.’

‘Soracağım.’

Bir zamanlar Arabistan’ın en görkemli tapınağı olan Avvam Tapınağı’na döndük. Arş Belkıs’tan daha gösterişsiz olsa da, buradaki sekiz sütun, bir şekilde daha güzeldi. Kum onları değişik gösteriyordu. Sütunlar tam olarak çı-

karılmamıştı ve yerden, sığ sulardaki bir gemi batığı gibi yükseliyorlardı.

‘İlk olarak 1951 yılında Wendell Philips tarafından ortaya çıkarıldı’ dedi Christian. ‘Amerikalı bir arkeolog. Kimi onun gerçek Indiana Jones olduğunu söyler; ama kabileler sinirlendi, bu yüzden de kaçmak zorunda kaldı. Arkasında ekipmanının çoğunu bırakarak.’

‘Ve sonra kum geri geldi’ dedi Theo.

‘Evet, mekan yeniden kumlara gömüldü. Wendell asla geri dönmedi ama kız kardeşi kısa süre önce burada kazıdaydı. Kendini Saba’nın varlığını ispatlamaya adanmış.’

‘Tanrım’ diye mırıldandı Gemma bana doğru. ‘Gerçekten de öğretmen modunda. Sırıttım. İşte yeniden lise yıllarına dönmüştük ve sınıfın en arkasında kıkırdaşıyorduk. Christian devam ederken ellerimizi siper ederek fısıldaşıyor, birbirimize şakalar yapıyorduk. Bu arsızlık rahatlatıcı, serinleticiydi. Sırtımdaki gerilim azaldı, ama bu Gemma etkisiydi işte. Öfkeyle sevgi arasında gidip gelmeme neden olurdu ama beni güldürmeyi hep başarırdı. Anneme göre kahkahanın kişiselliği, her arkadaşlığın zırhıydı.

Devasa oval alan kumla kaplanmış bir futbol sahası gibiydi. Alan boyunca yürüdük. Christian ayağıyla kumu karıştırdı. ‘Jeofizikçiler bunun altında yarım düzine insan yapısı oluşum keşfettiler ama ne olduğunu bulabilmek için önce milyonlarca ton kumu buradan çıkarmalıyız.’

‘Gömülü bir hazine!’ dedi Theo.

‘Ortadaki yapının bir kuyu olduğuna inanıyorlar.’

Tek başıma girişe kadar yürüdüm. Sütunların arkasında sekiz uzun gölge bir tepeciğe düşüyordu. Bu dar gölgeler-

den birinin altına girdim. Buranın önce arkeologlar, jeofizikçiler ve fizik arkeologlarınca işgal edilmesi kaçınılmazdı ve onlar burayı iyice cıladadıktan sonra turist akını başlayacaktı. Yerliler sakinleşecek, güvenlik bir sorun olmaktan çıkacak ve insanlar Saba öyküsünü dört farklı dilde dinleyerek burada dolaşacaklardı ama benim yapabildiğim gibi, sessizliği içlerine çekemeyeceklerdi.

Kum tepecikleri bu filizlerin dibini kucaklıyor ve Tanrıyı düşünmeme neden oluyordu. Çölü taşlardan arındırıp bir kum denizi yaparken, Marib'i devasa kayalıklar ve taş döküntüleriyle dolduran O'ydu.

Christian'ın coşkusu, ekibinin çalıştığı nekropolde yeniden alevlendi. Açığa çıkarılmış geçitlere atlayarak bize mezarların kenarındaki kayalarda bulunan kabartmaları gösterdi; ölülerin resimleri. 'Saba toplumunun her tabakası burada yer alıyor; sıradan halk için toplu mezarlar, üst sınıflar için kişisel mezarlar ve hakim sınıf için anıt mezarlar var.'

'Bunun *Abasiyye*yle ilgisi ne?' diye sordum.

'*Asabiyye*. Şey, öncelikle toplu mezarlar, toplum karşısında kişinin öneminin az olduğunu gösteriyor.' Yere çömeldi ve bize kabartmaları göstermek için alçak bir duvarı eliyle temizledi. Gemma, antropolojiye olan merakı, artık bir koyunla aynı seviyede olsa da ilgiyle ona doğru eğildi. 'Bu yazma harika' dedi. 'Bir zamanlar hem sağdan sola, hem de soldan sağa yazılıyormuş ama sonradan sağdan sola yazmakta karar kılmışlar, tıpkı Arapça gibi. Ve bizim bir harfimiz için onlar iki harf kullanmış. Bu çatal H harfini temsil ediyor.'

Merdiveni geri çıktığımızda, minik bir hortum çevremizde dolaştı. Eşarbımı yüzüme doladım, gözlerimi kapadım ve nefesimi tuttum. Fırtına hızlandı. Kumlar kırbaç gibi çarpıyordu, sonra ortalık sakinleşti. Kabuklarından çıkan salyangozlar gibi şaşkın, yüzümüzü gözümüzü ovuşturarak etrafa bakındık.

‘Bundan nefret ediyorum’ dedi Theo gözlüğünü çıkarırken.

Fadıl, Gemma’ya ‘Biz bunlara cin diyoruz’ dedi.

‘Saba melikesi cin olarak doğmuş’ dedi Nuriye.

‘Sanki şişesinden çıkıp tekrar geri dönen Alaaddin’in cini gibi’ dedim.

Christian ellerini sildi. ‘Alaaddin’in cini gibi’ diye tekrarladı.

Güneşin yakıcılığı bizi takatten düşürmüştü. Güneşte kalan insanların yaptığı gibi sağa sola kaçıştık, sanki birbirimize yakın durmak güneşin kızgınlığını artıracakmış gibi. Christian çömelmiş, Fadıl’a bir başka yazıtı gösteriyordu. Theo Nuriye’nin yanında, Gemma yalnızdı. Onu izlerken, bu zorlu yerde dikilirken, şeytanlarıyla karşılaşmak için ne zor bir yol, diye düşündüm.

Heyecanlı tur rehberi rolünü benimsemiş olan Theo, hızla önden giderek bizi araçlara çağırdı ve eski Marib barajına doğru yola koyulduk. Barajdan artakalanlar, Dhana Vadisi’ndeki kuru dere yatağı boyunca görülebiliyordu.

‘Bu baraj yüzyıllar boyunca toprakları ve elli bine yakın insanı beslemiş’ dedi Fadıl. ‘Kuran’da bu bölgeden çifte cennet olarak bahsedilmiş çünkü barajın iki yanı da çok bereketliymiş.’

'Colorado'daki Hoover Barajı'nın iki katı kadarmış' dedi Christian.

'Sonra ne olmuş?' diye sordu Gemma.

'Çöküşü İslamiyet'ten önce olmuş' dedi 'Bölge kurumuş, çöle dönmüş ve insanlar buradan gitmiş.'

'Fareler yıkmış' dedi Theo.

Fadıl gülümseyerek bana döndü 'Sıçanlar!' dedi.

'Gerçekten mi?'

'Şöyle ki' dedi 'Barajın dev bir sıçan tarafından yıkılacağını anlatan efsaneler varmış. Bu yüzden Sabalılar her girişe kediler koymuş. Ama demir dişleri ve pençeleri olan bir sıçan kedileri öldürmüştü ve yıkılana kadar barajın temellerini kemirmiş.'

Christian biz vardığımızdan beri ilk kez gülümsedi.

'Yani fare mi, sıçan mı, yoksa zaman mı?' diye sordum.

'Aslında birçok şeyin karışımı' dedi Christian. 'Kum tabakası, politik çekişmeler, ekonomi; bir başka şüpheli de küresel ısınma.'

'Küresel ısınma mı?'

'Evet. Milattan sonra altıncı yüzyılda Java'da bir volkan patladı ve tüm maddelerini atmosfere gönderdi, bu da iklimi değiştirdi. Uzun süreli kuraklığın ardından gelen bir sel, barajı yıkacak kadar baskı oluşturmuş olabilir. Sebep ne olursa olsun, sonuç bütün bölgeyi sonsuza dek değiştirmiş.'

Gemma pürüzsüz tuğla duvarda elini gezdirdi. 'Bir düşünsene' dedi bana. 'Binlerce yıl önce aynı duvara başkaları dokunuyordu. Kim olduklarını, aşık olup olmadıklarını, akşam yemeklerinde ne yediklerini merak ediyorum.'

Sessizce 'Antropolog tarafın gün yüzüne mi çıkmaya çalışıyor?' diye sordum.

'Pek değil. Üniversite bana artık çok uzak. Sağolsun.' El-lerini beline koyarak Christian'a baktı. 'Bu çok tuhaf. Sıcak, kazı alanı, işini yapan Christian...Sanki yeniden Ürdün'de-yiz. Ve en kötüsü de hâlâ ona dokunmak, giysilerinin altın-dan vücudunu hissetmek istiyorum.'

Sen mi, ben mi?

Otelde yüzdükten sonra lobide toplandık. Gemma ken-dini toparlamıştı ve tanıdığım o zeki, şakacı, tehlikeli ve elette omuzlarına dökülen parlak düz saçları, ışıltılı göz-leri ve soluk teniyle güzel kadın geri dönmüştü. Tümü be-nim için çok tanıdıktı: dengesi, duruşu, sözcükleri seçer-ken boğazını temizleme şekli, dudaklarını kullanışı – yarı açık, hafifçe kapalı, sımsıkı kapalı, yalanmış, ya da yarı gü-lümseyişle kapanmış o dudakları. Bu mimiklerle çoğu za-man direnci nasıl kırdığını ve istediği erkeği elde ettiğini görmüştüm. Ama bakışım artık değişmişti. Artık direnen ben olmuştum. Ama Gemma'nın farkında olduğu tek engel Christian'dı ve Gemma'nın onu çözebilecek cazibesi vardı.

Christian bizi kaldığı eve götürdü. Tesislerde olmayan aile sıcaklığı burada mevcuttu. Örtülere sarılmış güçlü bir kadın olan ev sahibi Fatima, Christian'a sanki tek oğluymuş gibi içten davranıyordu. Bizi, kızlarının çay servisi yaptığı *mafraja* götürdü. Halılar eskimiş, minderler tozluydu. 'Eski moda hanlara benziyor' dedi Christian. Gemma'nın yanına bağdaş kurup oturmuştu.

Kapı ağzında birkaç genç adam dikiliyordu. Almanca, İngilizce, hatta birkaçı da Fransızca konuşuyordu. Sohbeti-

miz gelişigüzel ama sıra dışıydı. Bu gençler Marib'den neredeyse hiç çıkmamışlardı ama yine de burada, kendi ülkelerinde, bizimle farklı dillerde konuşuyorlardı.

Gemma fazlaca kıkırdıyordu. Bir yandan onun takıntılı ve üzgün değil, neşeli ve konuşkan olmasını istiyordum ama bir yandan da, bu kadar neşeli olma, diye geçiriyordum aklımdan. Ama o hayran bir çocuk gibi Christian'ın her söylediğine gülüyordu. Bense sohbetin tehlikeli hale dönüştüğünü hissettiğim her anda konuyu değiştirmeye çalışıyor, dikenlere konan bir serçe gibi konudan konuya atlıyordum. Birinin Christian ve benim hakkımda bir şey söylemesi fikri beni dehşete düşürüyordu.

'Yemen'e burada çalışmak için mi geldin?' diye sordu Nuriye Gemma'ya.

'Efendim?'

'Sen bir antropologsun, değil mi?'

'Ah, hayır. Mezun olamadım.'

'Eğitim yüzünden olmalı' dedi Theo.

'Ah, hayır. Eğitim çok iyiydi' dedi Gemma. 'Kötü olan bendim.'

'Mezun olmalıydın' dedi Christian duygusuzca.

'Onsuz da idare ediyorum. Şimdi eğlence sektöründeyim. Çok daha iyi uyum sağladım oraya. Çeşit çeşit insanla tanışıyorum.'

'Çok dilli çocuklardan da mı ilginçler?' diye sordu. Bu soru Gemma'nın yüzünü kızartmıştı. Christian'ın tavrında hâlâ tuhaf olan bir şey vardı. Kızın üzerine, anlaşılmaz derecede fazla gidiyordu. 'Aralarındaki bitmiş işin' ne oldu-

ğunu merak ettim. Aralarında benim bildiğimden daha fazla şey mi geçmişti? Mesela Ürdün'de? O kahrolası kal-dırımından daha ötesi de mi vardı?

'Geri dönmeliyiz' dedi Theo. 'Yarın işe erken başlama-lıyım.'

Ayrılırken Fatima ellerimizi birçok kez öptü. Nuriye iyi bir taktikle Gemma'nın koluna girerek onu sokağa çıkardı, ama Christian iyi geceler dileyerek kapıyı neredeyse yü-züme kapattı.

Ertesi gün saat dörtte otelin boş yemek salonuna girdi-ğimde, o çoktan oturmuş, bardağından çay yudumlarken düşük omuzları daha da daralmıştı.

İkimiz yemek yemeğe çalıştık ama çok gergindi. Diğer-leri bize katıldığında, Gemma akşamki neşesinden bir şey kaybetmemiş gibiydi. Önündeki fırsatları fark etmişti; be-nim gerçek rakibim oydu. Daha iki, hatta belki de üç günü vardı ve bu süre içinde Christian'ı etkileme şansı vardı. Bunu yapma işine de dört elle girişmiş gibiydi. Yıllar boyunca Christian'ın, Gemma'nın aşkına karşılık vermediğini dü-şünmüştüm ama şimdi, özellikle de ne kadar rahatsız oldu-ğunu gördüğümde bundan artık pek emin değildim. Belki de Gemma onu evlilik dışı bir ilişkiye sürüklemiş, o da so-nunda pişmanlık duymuştu; belki de bu onun için hâlâ acı vericiydi. Her iki durumda da geri adım atmalıydım. Bunu yapmak bana acı veriyordu. Babül Yemen'de kulağıma fı-sıldadığı aşk, kendini kuma gömen bir yengeç gibi ortadan yitmeli ve görünmez olmalıydı.

Belimde bir baskı hissettim. Theo'nun sıkıntı vermeyen, neredeyse kayıtsız eliydi. Dayanışma. Çok ilginç bir yolcu-

luk olacaktı. Yeni arkadaşlarımla Issız Boşluğu, Rubülhalî'yi geçebilir, ardımızda rüzgâr gibi hafif ve geçici bir iz bırakabilirdik. Onun yerine bir başkasının geçmişine saplanmıştım ve yanımda birçok başka ayak iziyle, ağır yükümle sürüklenecektim.

'Evet?' diyerek baktı Nuriye. 'Büyük maceran için hazır mısın?'

Gülümsedim. Her şeyi boş ver, ben hazırım. Ayağımdaki bu iki dikenin canı cehenneme. Ben çölü geçecektim. Freya Stark başaramamıştı ama ben Şebva'yı görecektim ve onun aksine ben hedefime ulaşacaktım.

Hevesim bir kez kırılmıştı ama bir kez daha kırılmayacaktı.

12

Karanlıkta Marib'i terk edip Şebva yönüne doğru yola çıktığımızda müzik seçimim Rahmaninov'un ikinci piyano konçertosu oldu. Bir zamanlar Hadramut krallığının antik başkenti olmuş, hâlâ keşfedilmemiş olan Şebva, 1934'te Yemen'e gelen Stark'ın hedefiydi; ama Stark oraya hiç varamadı. Onun da yakalandığı kızamık salgını ve Şibam'da devam eden hastalığı onu alıkoymuştu. Onun yerine, Alman Hans Helfritz, oraya giden ilk Avrupalı oldu; ancak o da bedeviler tarafından kovalanmıştı. Artık sıra bendeydi.

Yeni Toyota'larıyla bedevi rehberlerimiz, kentin dışında lastikleri şişirmek için mola verdiler. Şişik lastik kumda

daha iyi tutuş sağlayacaktı. Gemma, Christian, Ahmet ve Faruk'la birlikte yolculuk ediyordu. Faruk, kazı alanından bir şofördü ve bizimle gelerek, Christian'la dönüşümlü olarak arabayı kullanmaya gönüllü olmuştu. Ben diğerleriyle seyahat ediyordum. Marib'in ışıklarını, telefon direklerini ve sonra da kontrol noktalarını ardımızda bırakarak uzun yolculuğumuza başladık. Şafak sökerken etrafımız aydınlanıyor, çevremizdeki alçak tepeler pembe bir hal alıyordu. Ufukta sarı ve mavi birbirine karışıyordu. Önümüzdeki aracın stop lambaları bize rehberlik ediyordu. İçimi heyecan kaplıyordu. Sabahın tazeliğinde, önümüzdeki günün kokusunu alabiliyordum. Çölün sıcaklığına ve sessizliğine doğru yol alıyorduk. Nuriye sıkıntılı, elleri bacaklarına düşmüş vaziyette yanımda oturuyor, başını cama çevirmiş dışarıyı seyrediyordu. İleride yol olmamasına rağmen Theo, ön koltukta bir haritayı okumaya uğraşıyor ve GPS cihazıyla oynuyordu.

'Bir günlüğüne kartograf olmayı bırakamaz mısın?' diye sordu Fadıl.

'Nereye gittiğimi bilmek isterim.'

'Ama ben bile nereye gittiğimizi bilmiyorum ve arabayı kullanan benim!'

Güneş yükselmeye ve saatler birbirini takip etmeye başladı. Bir petrol tesisinin yanından geçtik: parlak ışıklar güneş ışınlarını bastırıyor ve yerde bırakılmış tehlikeli oyuncaklar gibi kumdan devasa şekiller yükseliyordu. 'Çirkin' dedim.

'Lüzumlu' dedi Fadıl.

'Yeniden kahvaltı etmek isterdim' dedim.

Güneş iyice yükselmişti. Lastik izleriyle dolu geniş bir düzlüğü geçtik. Düzlük gittikçe engebeli hale geldi ve en sonunda her tarafta kum tepeleri görünmeye başladı. Kimi yassı, kimi sivri, kimi de yuvarlaktı. Meşgul bir kalabalığa, bir rock konserindeki seyircilere benziyorlardı ve uzakta-kiler de sanki parmak uçlarında yükselmiş, önündekinin omzundan bakar gibiydi. Ay gökyüzünde görünür kalmaya çabalıyordu ama o kadar silikti ki, fotoğraf makinemin lensindeki bir parmak izinden daha belirgin değildi. Gökyüzü açıktı, ay ne kadar bu temizliği kirletmeye çalışsa da, tüm gök kubbe masmaviydi.

Kum tepeleri arasında aşağı yukarı koşturabilmek için arabaları durdurdum. Sessizlik, sıcak kadar yoğundu. Sessizliği bozmak istedim. Diğerlerinin yanından uzaklaşarak bağırdım: 'Evet.'

Christian yanıma geldi. 'Ee?'

'Bayıldım' dedim. 'Bayıldım.'

'Onu demek istemedim...'

'Burada yaşamalısın. Bak... hiç bitki yok!'

'Şurada var.' Üzerinde yeşil dallar bitmiş, volkan şeklinde minik bir tepeyi işaret etti. 'Sanırım koparıp suratıma sallarsın onları da.'

Gülümsedim. 'Bunu yapmazdım.' Elimi çenesinde gezdirmek istiyordum ama Gemma arabaların yanında, hâlâ görüş alanındaıydı.

Sessizliği bir ıslık bozdu. Theo.

Yolda daha büyükleri bizi bekliyordu: Ramlatül Sabatayn'da ciddi tepeler vardı. Tepelere saplanıp kalmamak için

4x4'lerimizle onlara yaklaşıırken hızlandık ve zirvelerine gelmek, bir dalganın tepesine ulaşmak gibiydi. Sonrasında hızla aşağı indik. Tepeleri aşarken Nuriye ve ben koltuklarımızı sıkı sıkı tutunuyor, hız trenine binmiş çocuklar gibi kahkahalar atıyorduk.

'Bu güvenli mi?' dedim çığlık atarken.

'Sanki umurunda mı?' diye yanıtladı Theo.

'Hayır!'

Bir tepeyi aşarak bir diğerine ilerledik. Tepenin zirvesinde arabadan çıkmak zorunda kaldık. Kum çizgisi bir dalganın tepesinden bile daha keskindi. Bu çizgiyi bozmak için parmağımı kullandım, ama bu yeterli değildi; annesinin sözünü dinlemeyen yaramaz bir çocuk gibi tepeden sağa sola tekmeler atarak indim, ardımda virgüller bıraktım. Rüzgar bir süre sonra işini yapacak ve çizgileri eski düzenine geri döndürecekti – gelişigüzelliğin yarattığı mükemmellik – ama şimdi iz bırakma sırası bendeydi. Tepeden aşağı kum tanecikleri iniyor, pürüzleri dolduruyordu. Kendimi birden harika hissettim. Christian ve Gemma Kahire'den beri tüm düşüncelerime hakim oluyordu ve şimdi, burada, benim yerimde tuhaf bir ikili olarak – seven ve sevilen – yanımdaydılar ve sırtımda ağır bir yük gibiydiler. O tepenin zirvesinde hepsini geride bıraktım ve oturarak daha güzel şeyler düşünmeye çalıştım.

Thesiger, Issız Boşluğu ilk kez geçtiğinde, Urul El Şeybe adı verilen dağ gibi kumullarla uğraşmak zorunda kalmıştı: 'Güneş yakıcıydı ve kendimi boş, hasta ve sersem hissediyordum. Dizlerime kadar battığım kumda tepeye tırmanmaya çalıştıkça kalbimin atışı hızlanıyor ve susuzluğum

artıyordu. Yutkunmak zorlaşıyordu, kulaklarım bile tıkanmış gibiydi ve ancak uzun saatler sonra bir şeyler içebileceğimi biliyordum...'

Bu sözlerle beni imrendirmişti. Kitabı kıskançlıktan çatlayarak okumuştum. Uruk El Şeybe'nin yüzlerce kilometre güneyinde, tekrar düşündüm. Hüzünlü kıskançlık artık bedenimi sarmıyordu. Soğuk içecekler, cipsler, serin hava ve zahmetsiz ulaşımdan uzakta en kuvvetli duygum kendi 'çöl gemilerimizin' – homurdanmayan veya şikayet etmeyen o ruhsuz makinelerin – bozulabileceği düşüncesi idi. Tepelerden inip çıkmak bir zorluk değil yolculuktu, ama güneş yakıcı ve sessizlik korkutucuydu; çölün sonsuz görünen tepeleri de son derece göz korkutucuydu. Kalmak istediğim kadar, bir an önce çekip gitmek de istiyordum.

'Buradan inmeliyiz' diye seslendim ama ben tepeden inip ayaklarımı kuma sokup, sonra da yere yuvarlandığımda beni sadece Theo izledi. Kum tanecikleri beni takip edip muhteşem şekiller yaratarak aşağı kaymaya başladı; bir tezgahdaki ipek kumaş gibi dalgalanıyorlardı. Ayaklarımız takılınca kendimizi dipte bulduk ve her tarafımız toz oldu. Gülüyorduk, rehberler de sabırla bizi izliyorlardı.

'Deli olduğumuzu düşünüyor olmalılar.'

Theo ayağa kalkarak üstünü silkeledi. 'Bunu niye yaptım ki? Her tarafım kum olacak.'

'Tanrım, çok sıcak.'

'Kalk. Çabuk. Ayakta olmaktan iki kat daha sıcaktasın.'

'Şey, hepimizin boyu üç metre değil.'

'Ciddiyim. Kalk. Yer seviyesindeki sıcaklık çok yoğun.'

Ayağa kalktım.

‘Kime anlatıyorum? Tanrım, sen burada ölürsün. Kesin ölürsün.’

Jipler tepeden aşağı indi ve durarak ekmek, muz, hatta Theo’nun getirdiği çikolatalı bisküvilerden atıştırdık. Theo bu bisküvileri o kadar çok seviyordu ki, elinde eriseler bile onları yiyebilirdi. Rehberler çay demledi, süzgeç olsa ben de en az on bardak çay içebilirdim. Sonra, uzanan çakılların üzerinde tekrar yola koyulduk. ‘Daha çok tepe var mı?’ diye sordum Fadıl’a.

‘Oldukça çok.’

Gerçekten de öyleydi, kısa süre sonra bir tepeden öbürüne geçiyor, inişlerle çıkışlarla kumulları hızla geçiyorduk. Nuriye’nin midesi bulanmıştı, özellikle de inişlerde yüzü daha da buruşuyordu. Fadıl da hakimiyeti kaybetmiş gibiydi. Gözümü hız treni ufkundan ayıramasam da bu tuhaflığın daha ne kadar süreceğini merak ediyordum.

Arada sırada rehber araç, bir tepenin arkasında kalıp gözden kayboluyordu ve diğer tepeye çıkıp yeniden görünür olana kadar içimi endişe kaplıyordu. Bir noktada bizden geride kaldılar ve onları beklemek için durduk. Onlar ortaya çıkmayınca Fadıl yardıma gitti ve arabalarının diğer yamaçta saplandığını haber verdi; Theo, Christian ve Faruk’a yardıma giderken Ahmet bizimle kaldı. Gemma, arkamızdaki tepenin sırtlarında geziniyordu. Nuriye’yle ben cipin yanına oturup bir yandan bir şeyler içip bir yandan düşünmeye başladık.

‘Birazcık da onunla yolculuk etmelisin’ dedi Nuriye.

‘Beni yanında istemiyor.’

'Ya Allah! Benim gördüğümü sen niye göremiyorsun?'

'Gemma'ya zaten ilgisi vardı. Ben onların arasına girdim.'

Nuriye çarşafının ucuyla gözlüğünü temizledi. 'Bence araya giren kişi Gemma' dedi.

Gelen ses dikkatimizi dağıttı. Kumulun tepesine oturmuş olan Gemma, en sevdiği şarkılardan birini söylüyordu; Enya'dan, ilahi gibi bir şarkıydı bu. Ahmet döndü. Günün bu vaktinde bu ıssız yerde, kum tepelerinin de sağladığı akustikle ses, gezgin bir hayaletten çıkıyormuş gibi geliyordu insana.

Nuriye sordu. 'Bu nedir?'

'Bu beklenmeyendir. Gemma'nın bunu hep yapacağına emin olabilirsiniz.'

'Evet, ama... anlayamıyorum.'

'İrlanda dilinde söylüyor.'

'Ah, ama bu çok hoş! Ne anlama geliyor?'

"*Deora ar mo Chroi*" – 'Kalbimin Gözyaşları' ya da ona benzer bir şey.'

Dertli ve hüzünlüydü; kimse anlamasa da bu şarkı son derece iyi seçilmişti.

Jipler tepede görüldü ve ileri sıçradılar ama Gemma onlara kayıtsız görünüyordu. Erkekler motorları kapatıp arabalardan indi. Christian, bir eli arabanın kapısında dinliyordu; yüzündeki ifade her zamankinden yumuşaktı. Gemma'nın bir zamanlar söylediği gibi, ses onundu, istediğini yapardı. Sesini şu an bir merhem gibi kullanıyor oluşunun, oldukça etkili olduğu bir gerçektir.

Diğer tepeye tırmanarak arabalardan ve performanstan uzaklaştım. Kumdaki dalgalar beni büyülemişti; yerde uzanan birbirine paralel çizgiler, dünyanın yaşlanan derisiydi. Thesiger, Lawrence ve Charles Montagu Doughty'i selamladım. Diğer kendimi selamladım – on iki yıl önce çantasında bin bir engel olmaksızın buraya gelebilecek olan kendimle.

Bir süre sonra Şebva, manzarada bir gölge şeklinde görünmeye başladı. Harabe bile değil, daha çok eski püskü bir ay manzarası gibiydi. Burası da buhur yolu üzerindeydi ve birkaç kilometre uzunluğundaki, sahilden mürrüsafi ve tütüsü taşıyan kervanlar, buradan geçmek için muazzam vergiler vermek zorundaydı. Aslında o kadar sık vergi almıyordu ki baharatlar Levant'a vardıklarında artık birer lüks tüketim ürünü oluyordu. Marib gibi Şebva da bir vahaydı ama ondan geriye çok az şey kalmıştı. Çölün ortasında kimse-siz kalan bu harabede, sadece yerel tuz madenlerinden geçen birkaç aile kalmıştı.

Çalıların gölgesinde yemeğimizi yedik. Ağzı sıkı Christian, rehberlerle yemeyi tercih etmişti. İyi görünüyordu; onlar gibi yere bağdaş kurmuş, kumlu çöl rengi kıyafetiyle rehberlerin sohbetlerine katılıyordu. Topluluktan kahkahalar yükseliyordu. Onları anlamayı diledim. Theo GPS cihazıyla uğraşıyordu; Fadıl ve Nuriye bir başka çalılığın altında şekerleme yapıyorlardı. Gemma, üzerinde benim giysilerimle kumun üstünde oyuncak ayı gibi oturuyordu. Yanında getirdiği hiçbir şey buraya uygun değildi. Ya çok açık ya da çok kalındı; bu yüzden ona birkaç şalvar ve uzun kollu penye vermiştim.

Kendini Theo'nun şapkasıyla yelledi. 'Havayı yumuşattım' dedi bana.

'Öyle mi?'

'Olanlar için özür diledim.'

'Dilememeliydin'dedim. 'Senin hatan değildi.'

'O da öyle dedi; böylesine rastgele bir saldırıdan herhangi bir şekilde sorumlu olamayacağımı söyledi.'

Ne merhamet, diye düşündüm; Christian, Gemma'nın varlığından ilk zamanlarda olduğu gibi rahatsızlık duymuyorsa benziyordu. Gemma onun sessiz kininden etkilenmemiş gibiydi; bu kin elbette herhangi bir uzlaşma olasılığını düşürüyordu ama bu benim için pek de rahatlatıcı değildi çünkü Christian bana karşı da aynı soğuklukta davranıyordu.

Gemma gözlerini kapattı ve dinlenmeye başladı.

Freya Stark'm hiç göremediği harabelere yürüdüm. Şibam'da 'Çaresizim' diye yazmıştı. 'Yolculuğum kâğıttan evler gibi darmadağın oluyor ve ben, benden önce birilerinin benim kentime varmasına üzüldüğüm için utanç duyuyorum. İlk olmak aslında o kadar da güzel bir tutku olmamalı halbuki.'

Bir zamanların başkentinde yıkık duvarlar etrafa saçılmıştı. Üzerlerinden atlayarak kapılardan birinin yakınındaki sarayın kalıntılarına ulaştım. Saray tümsekte kurulmuştu ama kalıntılar havayı ısıtıyor, güneş ışığını yansıtarak ısıyı iki katma çıkarıyordu. Eskiden saray olan harabede dolanırken ayağım acıdı ve bacaklarımdaki damarlarda kalp atışımı hissettim. Buna dayanamayarak, geniş siperlikli şapkamın gölgesinde oturdum, zihnim meşgul, ayaklarıma baktım. Zavallı Freya diye düşündüm; kapıya kadar gelmiş, eşiği

geçmeden geri dönmek zorunda kalmıştı. O bana yaklaştıkça çakıl taşlarının gıcırdadığını duydum. Görüş alanıma iki çöl botu girdi.

‘Aklımı bu kadar meşgul etmesini hiç beklemiyordum’ dedim bakmadan.

‘Kimin?’

‘Freya’nın. Burada bulunup, buraya kadar gelememesi ne acı.’

‘Asla ulaşamayarak o da kendi izini bir şekilde bıraktı bence.’

‘Aden’de bir sevgilisi vardı. Bunu biliyor muydun? Bir Fransız. Ve sonra bir eşcinselle evlendi.’

Christian önümde bağdaş kurdu ‘Sanırım beni Dublin’de görmek istememenin sebebi Gemma, değil mi?’

‘Sana karşı derin hisleri var. Onu incitmek istemedim.’

‘Keşke bana onu tanıdığını söyleseydin.’

‘Söyleseydim benimle görüşmeye devam eder miydin?’

‘Hayır.’ Kısa ve net.

‘O zaman haklısın. Sana söylemeliydim.’ Güneş gözlüğümü çıkardım ve burnumun kemerindeki teri sildim. ‘O gece ne oldu Christian?’

‘O gece, o gece!’ Ayağa kalktı. ‘O gece nasıl oldu da buraya kadar geldi? Ta Şebva’ya kadar!’

‘Buraya kadar geldi çünkü Gemma da buraya kadar geldi. Ve bunun benimle hiç ilgisi yok. O, sen burada olduğun için burada.’

Şapkasını çıkardı ve eliyle saçını geriye yatırdı.

‘Sadece bana anlattıklarını biliyorum’ diye devam ettim
‘Ve bana anlattıkları pek de senin lehine değil.’

Christian alaycı şekilde gülümsedi. ‘Eminim değildir.’

‘Sen de hikayeyi senin tarafından anlat.’

Başını iki yana sallayarak şapkasıyla kendini yelledi.
‘Ben... Onlar... Bak, hepsi çok bulanık ve elimden gelseydi bunların hiçbirinin olmasını istemezdim, ama... şey, partiyi oldukça net hatırlıyorum; kalabalık odalar, parfüm ve ot kokusu ve Gemma’nın her fırsatta bana dokunmaya çalıştığını hatırlıyorum... Rezalet çıkmasın diye erken çıktım ve arabama gittim...’

‘Onu evine bırakmayı teklif ettin.’

‘Tabii ki teklif etmedim – akli başında hiçbir öğretmen bu koşullar altında öğrencisini evine bırakmayı teklif etmez – ama o beni takip etti ve... ve... üstüme atladı.’ İtiraz etmemi bekler gibi duraksadı ama ben başımı salladım. Devam etti. Tüm düşünebildiğim, kahretsin işte oldu: bir öğrenci. Ve sonra...’ Christian yutkundü ve yanan havadan derin nefesler aldı. O an, orada söylediklerini kaldıramayacağımı hissettim. Arzularla dolu yaraları açmanın yeri orası değildi ve Christian çok heyecanlanmış görünüyordu. Tam ‘Sorun değil’ demek üzereydim ki, devam etti. ‘...Bir süre direndim ve şey... sonra kendimi kaybettim.’ Sesi, ıssız kalıntıların arasında çok yüksek geliyordu. ‘Hatırladığım tek şey bir hayvana dönüştüğümdü.’

Ellerimi belime doladım.

‘Yani kendimi mahvettim derken kastettiğin buysa kesinlikle haklısın, çünkü bana dayanak noktası bırakmadın, ama olaya genel olarak bakarsak...’

Harabe daha fazla oturulamayacak kadar sıcaktı. Ayağa kalktım ve fikirlerimi toplamak için parmak uçlarımı birbirine sürttüm. ‘Tam olarak nereye kadar gitti?’

Bana baktı. Parlak ışık altında yapılan bu sohbet, ter ve yön hissi eksikliğinde çok can yakıcıydı. Kavurucu sıcakta söylenen sözcükler ciddiyetle durgun havada asılı kalıyordu. Christian ellerini gömleğine sildi. ‘Nereye kadar gitti?’ diye tekrarladı. ‘Ne istiyorsun Vivien? Biyolojiyi mi? Sevişip sevişmediğimizi mi merak ediyorsun? Çünkü bilmek istediğin buysa, sana dudaklarının patlamasının ve kasıklarına art arda tekmeler yemenin ne demek olduğunu da anlatacağım. Benim için önemli olan biyoloji bu ve asıl önemli detay hayatıma devam edebilmemken senin hâlâ başka detaylar araman beni kızdırıyor.’

Kalkarak Ahmet’e doğru gitti. Hiçbir şey öğrenememiştim; hem de hiçbir şey.

Geniş bir düzlüğe geldiğimizde Fadıl ayağını gazdan çekti. ‘Burada yüz yirmi kilometre hız yapabilirsin, sorun olmaz.’

‘O zaman hız kamerası yok, değil mi?’

‘Hollanda’da’ dedi Theo ‘Hız kameralarını tahrip eden bir grup var. Kameraları yakıyorlar.’

‘Ben de sürebilir miyim?’

Fadıl durdu ve yer değiştirdik. 4x4’e alışmam biraz zaman aldı – aracın kendi zihni var gibiydi – ama alıştığında gazı kökledim ve sanki sudaki bir hız teknesi gibi ova boyunca ilerledim. Müzik çalıyor, klima çalışıyor, Christian ve Nuriye arka koltukta sivrisinek saldırısını konuşuyorlardı. Sağımda Christian belirdi, o da direksiyona geçmişti

Yarıştık. Geride kaldık ve öne geçtik. Birbirimize kur yapıyorduk ve hiç kimse bunu bilmiyordu.

Yemekten sonra çok çay içtiğimiz için kısa süre sonra durmak zorunda kaldık ama abradan çıktığımızda sıcak, ete üşüşen sinekler gibi etrafımızı sardı ve koca ovada saklanacak çok az yer vardı. Birkaç yüz metre ilerde ufak bir çakıl öbeği güneşte pırıldıyordu.

‘Şurası kadınlar tuvaleti olmalı’ dedim Nuriye’ye.

Çakıl tepesine ilerlerken aklıma Doreen Ingrams geldi. Ingrams hep erkeklerle yolculuk etmişti ve bu uçsuz bucaksız düzlüklerde çişten daha büyük sorunları olmuştu: ‘Kayalık platolarda kadın bağlarını atmak hep bir sorun olmuştu ve elimden gelen en iyi şey bir çukur kazıp bunları taşların altına sıkıştırmaktı. Bu anmalık taş yığınları Hadramut çöllerinin her yerinde bulunabilir.’

Yetersiz kayalığın arkasına çömeldiğimde, asla bir Ingrams ya da Stark, veya Dervla Murphy, hatta bisikletleriyle dünyayı gezen İrlandalı gezginler kadar bile olamayacağımı anladım. Gemma uzun süre önce benim maceracı falan olamayacağımı söylemişti. Kişisel gizliliğe fazlasıyla düşkündüm.

Önümüzde hâlâ uzun bir yol vardı. Uyuyakaldım ama arabanın sesiyle uyandım. Bir anı bile kaçıramazdım ve iyi ki gözlerimi açmuştum çünkü çadırları, keçileri ve develeriyle kafamdaki en romantik çöl manzaralarından birini oluşturan bedevilerin önünden geçiyorduk. İlerlemek zorlaşmaya başlamıştı. Beyaz lastik izleri bize yolu gösteriyordu ama kaçınılması gereken yumuşak, kaygan kumlar vardı ve daha

büyük araçların bıraktığı izler tercih edilmeliydi. Güneyde dağlar ışıltıyor ve önümüzde ilerliyor gibi görünüyordu.

Akşamüstüne doğru, yemek yemek için bir çeşit barakabüfenin olduğu bir kamp alanında durduk. Yolculuktan bitkin, bir tentenin altına oturduk.

‘Bu nedir?’ diye sordum ete bakarak.

‘Deve’ dedi Christian.

‘Şaka yapıyorsun.’

Theo’yla birbirlerine bakarak sırttılar. Eski şaka: benim gezgin olmam hakkındaki.

‘Keçi’ dedim. ‘Bence bu keçi.’

‘Deve yemezsin ama keçi yersin, öyle mi?’

‘İkisini de yememeyi tercih ederim.’ Bir parça et kopardım. Kesinlikle deveydi. Etinden belliydi; uzun yollar ve çöl, aç kalınan uzun süreler, sırtta taşınan çantalar, otlamak, sonsuz yolculuklar. ‘Hiç bu kadar büyük bir hayvan yememiştim.’

Yemeğin ardından rehberlerimiz abartılı şekilde veda ettiler ve Toyota’larına binip yola düştüler. Dağlar gittikçe yakınlaşıyordu – bir çocuk oyununda olduğu gibi biz bakmıyorken koca adımlarla bize doğru geliyor gibiydiler – ,asfalta çıktık ve Hadramut Vadisi’ne yöneldik. Burası iki plato arasına sıkışmış muhteşem bir vadiydi; Fadıl’a göre Arabistan yarımadasının en güzel vadisiydi. Hadramut bambaşka bir diyar ama Yemen zaten bambaşka diyarlarla dolu. ‘Hadramut’ diye yazmıştı Doreen Ingrams “Ölümün varlığı” anlamına geliyor. Biz ilerledikçe çevremiz yaşama

dönüyor; yeşillik başımızı döndürüyor, insanları, evleri ve ağaçları görüyorduk.'

Fadıl 'Bu vadide bir milyon palmiye ağacı var' dedi.

Çevrede kadınlar, bu yöreye özgü yukarı doğru genişleyen bir şapka olan *mathallalar* takmış geziniyorlardı. Ama hava kararıyordu ve Hadramut'un azameti az sonra görünmez olacaktı.

'Neredeyse geldik' dedi Theo.

Söyleyecek sözüm yoktu. Gözlerim kamaşmıştı. Uzun zamandır hayran olduğum biriyle en sonunda tanışmak gibiydi bu. Hatta biraz da tuhaftı. Belki de, diye düşündüm, Şibam'la hiç tanıştırılmamalıydık. Belki de uzaktan mükemmelliğini düşünmek, yakından kusurlarını görmekten daha iyiydi. Acaba gerçekler benim beklentilerimi karşılayabilecek miydi?

Şibam sağımızda belirdiğinde hava kararmıştı. Kente girmek için kontrol noktasını geçtik. Kentin içinden geçip giderken tüm görebildiğim dizi dizi ışıklardı, aslında tüm ihtiyacım da buydu.

Otele çevrilmiş El Havta Sarayı'na gittik. O kadar yorgunduk ki resepsiyonda bile zar zor ayakta durabiliyorduk. İlk odayı Christian aldı ve ana süite yerleşti. Açık kapısının yanından geçerken durup içeri baktım. Odanın tam ortasına yerleştirilmiş sayvanlı yatağın yanında dikiliyordu; bana baktı, kaşlarını kaldırdı, kollarını gerdi. İşler planlandığı gibi gitseydi plili kumaşlar ve işlemeli duvarların arasında birlikte olabilirdik. Hayal kırıklığıyla Gemma'yla paylaştığım odama gittim.

Yorgunluktan ağzımızı bile açmadan yediğimiz hafif bir akşam yemeğinin ardından, Christian bombasmı patlattı. 'Yarın dönmeye karar verdim.'

'Ne?' dedi Gemma.

'Peki ya Şibam?' diye sordu Theo.

'Başka zaman görürüm. Hem, ben gezineceğim diye Ahmet ve Faruk'u ardından sürüklemem hiç de adil değil; ayrıca gerçekten işe dönmeliyim.'

'Ama dönüşte on beş saatlik yolculuğu tekrarlamak zorunda kalacaksın' dedi Gemma.

'Çöl yolundan çok daha hızlı bir asfalt yol daha var.'

'Çok daha hızlıymış' dedi Theo kuru kuru. 'Dokuz saat. Niye zahmet edip geldin ki?'

'Viven'in bu kez geldiğinden emin olmak istedim' dedi. Bunu söylerken benim tarafıma pek de bakmamıştı.

Christian'ı vazgeçirme çabaları oldu ama ben araya girmedim. Sana gibi Şibam'ın da Theo'yla daha çok işi vardı. Theo beni getirmeyi kendine iş edinmişti. Christian ve Gemma sadece birer engel olmuşlardı. Ne kadar görmezden gelmeye çalışsam da Durham, uyuz bir köpek gibi tüm gün boyunca peşimi bırakmamıştı. Aralarında ne geçmişse, Gemma'nın söylediği gibi karşılıklı değildi. Christian'ın asabiyyetinden bu kadarını anlıyordum ve neden gittiğini bilmesem de, beni göremediği kadar Gemma'yı da göremeyeceği için tuhaf bir rahatlık hissediyordum.

Christian şafakta yola çıkacağı için Fadıl ve Theo yatmadan önce onun elini sıkarak iyi yolculuklar dilediler ve dikkatli gitmesini tembihlediler.

Gemma gerilmişti, ne söyleyeceğini bilmiyordu ama Christian'a yaşattıkları yüzünden yeterince şey söylemediği açıktı. Sonra ikimiz de kendimizi yataklarımıza girerken bulduk. Christian ayağımızın altındaki halıyı çekmiş gibiydi. Uyuyamıyorduk. Aslında ben uyumaya çalışmıyordum zaten. Gemma artık Christian'ı görmeyecekti. Hislerini tam olarak açıklayamaması dışında bir şey olmamıştı. Yanımdaki yatakta tek başına yatıp, birkaç gündür yaşadıklarının muhasebesini yapmak zor olmalıydı. Belki de yaptığı aptallığı fark etmeye başladırı.

Yorucu uzun gün, onun endişesinden güçlü ama benim hayal kırıklığımdan zayıftı. Uyuyakaldı. Kalktım. Aptallık etme sırası bendeydi. Üstümde tişörtümle koridora çıktım ve Christian'ın odasına gittim. Muazzam kapı kolunu indirdim... Kapı kilitli değildi. Beni, ya da bir başkasını bekliyordu. Sıcaklık arayan bir kedi gibi gece karanlıkta onu buldum. Çarşafın içine girdiğimde bileğimi sıkıca kavradı. Parmaklarını gevşetene kadar ikimiz de kıpırdamadan durduk. Tişörtümü çıkardım ve ona sokuldum.

Başı omzumda uyuyakaldı. En sonunda odama döndüm ve şafağa kadar uyudum. Gemma'nın odada gezinmesine uyanmıştım. Omzumun üstünden ona baktım. Toplanıyordu. 'Ne oluyor...?'

'Onunla gidiyorum.'

'Şaka yapıyor olmalısın' diye tısladım.

'Hayır.'

'Gemma!'

‘Ufak partini bozmaya hakkım yok. Bu senin maceran, senin...’ elini etrafında salladı...‘Mekanın. Benim için hiçbir anlamı yok ve Şibam’ı es geçsem de üzülmem.

‘Yarama tuz basma.’

‘Ben buraya turist olmak için gelmedim. Ben onu görmeye geldim.’

‘Onunla bir kez daha şansını denemeyeceksin herhalde? Geçen sefer olanlardan sonra hem de?’

Makyaj çantasını kapattı.

‘Gemma, kızma. Ben...’

‘Ona dayanamıyorsun, değil mi? Sen onun hakkındaki kararını çoktan verdin, daha onunla tanışmadan önce. Hiç şansı olmadı. Ona ne kadar kaba davrandın. Senin adına utandım.’

‘Tanrı aşkına, ne düşünecek ki? Beni görmeye geldiğini söylemiştin ve şimdi de Marib’e dönmek istediğini mi söyleyeceksin?’

‘Ben söylemedim, o teklif etti.’

Odadan çıktı. Dilim damağıma yapışmıştı. *Ne yaptı?* Altıma bir etek giydim ve karanlık, serin koridordan geçerek lobiye indim. Gemma dışarı çıktı. Christian ve Ahmet 4x4’ün tepesine su ve benzin yerleştirmeye çalışıyorlardı. Christian bana baktı, yüz ifadesi son birkaç güne göre oldukça rahatlamış görünüyordu. *Tanrım*, diye düşündüm, *nasıl bir oyun oynuyorsun sen?* O. Ben. O. Ben.

Gemma eşyasını arabaya yerleştirirken Christian yanıma geldi. ‘Diğerlerine benim için hoşça kal de.’ Beni yanağımdan öptü ve arabanın diğer tarafına geçti. Gemma hiçbir

şeyin farkında olmadan bakarken, bu son hareketle işte tatil aşkımız sona ermişti.

Gemma bana sarıldı. 'Tatilini işgal ettiğim için özür dilerim' dedi. 'Ama dikkatli ol, Viv. Eğer Şibam'ı görmek yapmadığın işler listende ilk sırada yer alıyorsa, hayal kırıklığına uğrayabilirsin.'

Onunla bir ilişkim oldu.

Gemma koltuğuna oturdu.

Söylemedim. Söylemek istedim – bu yüzden arkasından koşmuştum – ama bunu yapamadım.

Saat sekizde Fadıl ve Theo'nun odasına gittim. Fadıl kahvaltıya inmişti. Theo tıraş oluyordu. Banyo duvarına yaslandım. 'Gemma gitti. Buna inanabiliyor musun? Onlarla gitti.'

Theo aynadan bana baktı. Sırtı ne kadar da uzundu. Omur kabarıklıkları sonsuza dek gidiyor gibiydi. 'İyi' dedi.

Nuriye, Gemma'nın ani gidişi hakkında yorum yapmadı, ama bunun daha iyi olduğu yönünde sessiz bir karara varılmış gibiydi. Bizi bir gün önce takip eden Land Cruiser'ı, istenmeyen bir talip gibi kaybetmiştik ve bu, hiçbirimizin umurunda değildi. Christian kaba, Gemma müstehcendi. Artık biz dört kafadar kampçı, gördüğümüz her şeye hayretle, uzun uzun bakabilirdik.

Kendimi hafif, mutlu hissediyordum. Vicdanım haftalardan beri ilk defa rahattı. İçimdeki kaynaşma bitmişti. Bu, Christian'a mal olmuştu, ama zaten o hiçbir zaman benim olmamıştı.

Bu arada biz Hadramut'un içinden geçiyorduk. Korkutucu ve büyüleyiciydi ve Şibam'a dönerken tekrar gerginleştim. Beni hayal kırıklığına uğratabilir miydi? Benim için kutsal olan bir şeyi mahvetmek üzere miydim?

Theo'nun bir battaniyenin altından konuşuyormuş gibi boğuk gelen sesini duydum. 'İşte karşımızda' dedi. 'Gün ışığında.'

İşte orada, kirli pencereimin ötesindeydi.

Nuriye elimi sıktı. Fadıl alçak, beyaz bir duvarın yanında durdu.

Camımı indirdim. Çamurdan kent önümdeydi; kuleleri göğe uzanıyordu. Beklediğim gibiydi. Kendimi en sonunda *Paris Match* ya da *Life*'in sayfalarında görebiliyordum ve buraya gelmem çok uzun sürmüş gibi görünse de, pek az insanın geldiği bu kente ulaşmam aslında o kadar da uzun sürmemişti.

Şibam hayal kırıklığına uğratmamıştı. Hayal kırıklığına uğrayamazdım.

13

Yaşadığım sıcaklık ve tatmin hissiyle, Yemen'deki son günümünden büyük zevk aldım. Başarılarım beni canlandırmıştı. Şibam'a gitmiştim. Kapılarından geçmiş ve hula hop çeviren çocukların oynadığı gölgeli sokaklarında gezmiştim. Kent beni çevrelemiş, kulelerinin arasında gizlemişti ve hemen kapıların yanındaki çayhanede otururken, ken-

dimi zamanda yolculuk ederek, bu kapılardan şimdiye dek gelip geçmiş tüm yolcuları hayal ederken buldum. Thesiger silahlarını buradan almıştı, Stark kentin dışında hastalanmıştı, Ingrams mektuplarını almıştı, Mackintosh-Smith elden bir mektup almıştı... Hepsi gelmişti, *ben gelmiştim* ve duyduğum tatmin tarif edilemezdi.

Ve iki gün sonra kendimi Nuriye'yle Sana sokaklarında gezinirken bulduğumda bile Şibam mükemmel bir macera gibi geliyordu. Öte yandan Sana, hafiflemeyen bir gönül macerası gibiydi. Gizemli ve insanı bırakmayan bir yerdi burası. Yoksulluk ve gürültüye rağmen iflah olmaz biçimde, derinden etkilenmiştim. Bu ülke uzlaşmacı değildi, boyun eğmezdi. Kendine has özellikleri öyle belirgin, öyle keskindi ki, beni asla bırakmayacağını düşünüyordum ve katır kuttur kavun yenen bir sokak köşesinde durduğumuzda, hayatımı tekrar tekrar gözden geçirmem gereken anın geldiğini anlamıştım.

Konu sadece Sana değildi. O son akşam, Nuriye ve Theo, gün batımında kentin panoramik fotoğrafını çekebilmem için beni bir otelin çatısına çıkardıklarında, kadrada kendi gölgemi gördüm ve her iki yanımda duran iki gölge daha olduğunu fark ettim.

Gemma hâlâ Marib'deydi. Christian, Theo'ya kızı geri getireceğini söyleyip durmuş, ama bunu bir türlü yapmamıştı. Kızgın ve şaşkındım; üstelik El Havta'da odasına gittiğim için derin bir pişmanlık duyuyordum. Amacımı artık anlayamıyordum. Onun amacını da anlamıyordum. İki gün boyunca birbirimize hırladıktan sonra, aslanlar gibi bir araya gelmiştik. Kendimi Christian'ın tabakta bıraktığı ar-

tıkları yalamaktan alıkoyamıyordum: o hareket – o odada yatağın yanında dururken kalkmış kolları ve kaşları. Bu bir sitem mi, yoksa bir davet miydi? Söylemesi zordu ama ben her ikisi de olduğunu düşünmüştüm ve buna pişman-dım. Ama El Havta ya da Marib’de ne yaşanmış olursa ol-sun, Sana’daki son saatlerimi mutlu geçirmeme kimse en-gel olamazdı.

O gece pazara doğru son bir kez gittik, akşam satıcıları-nın arasında yavaşça dolaştık. Tam bana göre birçok eşarp ve başka malzemeler vardı; tütsü, safran ve mutfagım için min-yatür Sana evlerinden aldım. Theo sıkılmış, yanımda dola-nıyordu. Tam alışverişimin ortasında aceleyle yanıma geldi.

‘Vivien! O burada!’

‘Kim?’

‘Şu yazar. Kucağında bir tomar *gat*, şurada çay içiyor.’

Satıcıya para uzattım ve Theo’nun arkasından aceleyle yürüdüm. ‘O olduğuna emin misin?’

‘Hayır, ama ona sorabilirsin.’

‘Ona, o olup olmadığını mı sorayım?’ Kalabalığın içine daldık. ‘Ne kadar tipik! Son gecem!’

‘Kitap yanında mı?’

‘Kitap hep yanımda.’

Dükkan vardı. Yanında *gat* olan ya da olmayan hiç İngiliz yoktu.

‘Kahretsin.’

Nuriye dükkan sahibine, yabancının nereye gittiğini bi-lip bilmediğini sordu. Evet, gitmişti. Acaba adam bir yazar mıydı? Evet, evet, yazardı. Mackintosh-Smith’ti.

Daha sonra Nuriye, ellerime ve ayaklarıma *nakış* yapması için beni bir kadına götürdü. Oraya gittiğimizde vakit geçti ama Ayşe ve çocukları uyanıktı. *Mafrajı* sekiz numaranıkinden daha uzundu: kirli turuncu duvarlar, çıplak çimento zemin, birkaç döşek ve bir televizyon vardı. Tepede yanan zayıf lambanın loş ışığında işe başlamadan önce, bize kek, salatalık ve *kışr* ikram etti.

Nuriye bana yedirirken, Ayşe on dört çocuk doğurduğunu, sekizinin yaşadığını anlattı. Bir yandan da el ve ayaklarımı bileklerimden parmak uçlarıma kadar halkalar ve çizgilerle süsledi. İş bittiğinde el ve ayaklarıma vazelin sürdü, sonra gece ayazı rahatsızlık vermesin diye pamuk sargılarla sardı. Genç kızı önümde çömeldi ve ellerimi kullanamadığım için başörtümü takmama yardım etti. Sokağa örtüsüz çıkmak istemediğimi varsayan hali son derece etkileyiciydi. Yüzü benden birkaç santim uzakta, eşarbımı çenemin altından sıkıca bağladı ve saçımı örtünün içine soktu. Onun konsantrasyonu ve benin hareketsizliğimle sanki bir tabloyu canlandırıyor gibiydik.

Kumaşlara sarılı halimle, *Oz Büyücüsü*'ndeki saman adam gibi yollarda yürüdüm. Her tökezleyişimde Nuriye kıkırdadı. Eve döndüğümde ıslak kalmaları için ellerim ve ayaklarıma, tavsiye edildiği üzere naylon poşetler geçirdik. Bu nakış koruyacaktı, ama aynı zamanda bavullarımı hazırlayamamam anlamına geliyordu; bu yüzden bu işi benim için Nuriye yaptı. Onu izlemek ve onunla birlikte gülmek şimdiden zor gelmeye başlamıştı.

Daha sonra mutfakta saçıma güzel kokular sürdü. Bir ocakta kömür yaktı, üzerine yapışkan tütsü çubuklarını

kırdı ve kömür köz haline geldiğinde ocağı enseme yaklaştı-
tırarak parmaklarını darmadağın saçımda gezdirdi. 'Saba
melikesi gibi kokuyor olmalıyım' dedim.

'Süleyman'ın Marib'de olması ne acı.'

'Eminim Süleyman'ın eli doludur.'

Uyumadık ama Nuriye kahvaltı hazırlarken dinlen-
meye razı oldum ve ellerim poşetli ve saçım buram buram
tütsü kokarken, içimdeki karmaşayla uzandım. Gemma ve
Christian hakkındaki düşünceler, Sana ve Nuriye'yi bırakıp
gitme düşüncelerine yenilmişti. Ve bir de Theo'yu elbette.

Şafaktan önce Nuriye'nin mutfağında kahvaltı ettik. Nu-
riye beni dürtükleyip, şakalar yaparak moralimi yüksek tut-
maya çalışıyordu ama çok az zamanımız kalmıştı ve neşele-
nemiyordum. Diğer eve geri döndük. Theo gitmeye hazır-
dı. Çatıya çıktım ve dağlara bakarak biraz sessiz zaman geçir-
dim. Kente mor bir renk hakimdi. Kuşlar eski bir daktilo
gibi sabah ışığında cıvıldaşıyorlardı. Aldığım nefesi, içim-
den yükselen hüznü duyabiliyordum. Engellerin üstesin-
den gelmiş, şüphecililiğimi yenmiş, ön yargılarımla yüzleş-
miştim, ama yine de kaybetmiştim.

Nuriye dışarı çıktı ve ellerini belime doladı, çenesini om-
zuma koydu. Gözlerim doldu.

'İstediğin zaman' dedi. 'İstediğin zaman buraya dönebi-
lirsin ve ben de sana neler yapabileceğini gösteririm.'

Elimi onun bileğine koydum. Beni sıktı ve çatılara ba-
karak güneşin karşısında dikildik.

Ona döndüm. Nuriye omuz silkti. Yapacak bir şey yoktu.

Theo jipte bekliyordu. Nuriye havaalanına gelemeyecekti. Bütün gün orada sıkışıp kalabilirdi, bu yüzden birlikte çok zaman geçirdiğimiz bu evin önünde vedalaşmak en iyisiydi. Yapabileceğimiz tek şey ikimizin de hislerini yeterince anlatamayacak bir kucaklamaydı. Yola çıktığımızda, ılık güneşin altında gidişimi izlemesini görmek için ona baktım.

Havaalanında çılgın bir kalabalık vardı. Rötar yoktu ama güvenlik noktasına ulaşmak için savaş vermek zorunda kaldım. Bembeyaz sakallı bir adam yanındaki bavul yığınıyla yolu kapatmış, neredeyse insanlar geçemesin diye bir barikat oluşturmuştu. Theo bilet gişelerine kadar gitmeyi başardı.

'En azından geldiğimde olduğu gibi tüm gün boyunca beni beklemek zorunda kalmayacaksın.'

'Buna değerdı.'

'Theo...'

'Başka bir şey söyleme Vivien.'

Haklıydı. Teşekkür etmeye ya da minnettarlık göstermeye gerek yoktu. Yeri ve zamanında saf ve çıkarsız bir arkadaşlık yakalama şansımız olmuştu. Bu şansı doğru kullanmıştık. Onu herhalde bir daha asla görmeyecektim. İşi onu dünyanın herhangi bir yerine götürebilirdi, bu yüzden arkadaşlığımız geçirdiğimiz üç haftadan ibaretti, ama bu arkadaşlık sonsuza dek hatırlanacaktı. Theo, her zaman Yemen hatıralarımın bir parçası olacaktı ve onu orada bırakmak üzücü, çok üzücüydü.

BÖLÜM 2

14

Dairem mahvolmuştu. Yemen onu mahvetmişti. Evimin eşiğinden içeri attığım adım bana mutluluk vermemiştir. Beni genelde yapraklarının hafif hışırtısıyla karşılayan koridor-daki bitkinin yeri, şimdi bana yanlış gelmişti. Işığı açıp temiz, geniş mutfağa baktım. Steril. Steril, boş bir evim vardı. O e-maili göndererek, Christian'ın ileri gitmesine izin vererek bu soğuk ocağı ben yaratmıştım.

Buzdolabında bir fincan sıcak çikolata yapmak için süt yoktu, koltukta kıvrılıp gazetesini okuyan Gemma yoktu. Onun yerine ben burada yalnız, o Neşeli Arabistan'da Christian'laydı.

Ertesi günkü eve dönüş ayınım – jambon, tost ve Barry çayından oluşan kahvaltı eşliğinde Irish Times gazetesi – beni rahatlatmamıştı. Litrelerce taze süt de olsa, beni yanlış yerde olduğum hissinden kurtaramazdı. Her şey yanlış geliyordu bana. Theo'nun evi ufak da değildi, çok geniş de değildi. Mutfak, yatak odaları, hatta *mafraj* bile minik sevimli odalardı. Aksine benim dairem bir sürü boş alanla doluydu ve aşırı biçimde düzenliydi; duvardaki raflara tıkıştırılmış öteberi yerine, burada her bir malzemenin yeri

belliydi. Etrafta hijyen kokusu vardı. Orada olmak, sanki körebe oynamak gibiydi; ne zaman uzansam havayı yakalıyordum. Duvarda tutulabilecek bir şey yoktu. Böylece, orası da hijyen ve temizlik koksa da, işe gitmeye karar verdim.

Ofisim, galerinin arka tarafında avuç içi kadar bir odaydı ve her zaman darmadağındı çünkü gidecek başka yeri olmayan her şey sonunda benim odama dönerdi, buna Şükriye de dahil. Odanın ortasında ufak bir masadan başka bir şeyin bulunmadığı, geniş galeriyi kesinlikle daha çok tercih ederdim. Diğer tüm eşyalar duvarlardaydı. Buraya bayılıyordum. Sergilenen tablolardan hoşlanmadığım zamanlarda bile burayı seviyordum. Duvarlarda cehennemin ya da yamyamlığın ya da katliamların fotoğrafları olduğu zaman bile, başka insanların düşünceleriyle çevrelenmiş olmak hoşuma giderdi. Tüm gün, diğer insanların fikirlerinin yansımalarıyla ısınırdım. Çarpışan fikirlerin yoğunluğu yüzünden, galerinin benim ofisim kadar dağınık olduğu söylenebilir ama çoğunlukla boş olmasına rağmen burası hiç yalmz kalmazdı. İrili ufaklı gruplarla insanlar sürekli gelip gider, bir çalışmadan öbürüne geçerken birbirlerine fı-sıldarlardı, sanki yüksek sesle konuşmak duvarlardaki figürleri rahatsız edip onları canlandıracakmış gibi, buradaki kütüphane sessizliği hiç bozulmazdı.

Eğer insanlar galeriye girdiğinde Şükriye masasında oturuyor olursa, kadının ruh haline göre bu ziyaretler çok değişik haller alabilirdi. Uzun boyu, dalgalı siyah saçlarıyla, heybetli ve keyfine düşkün bir kadımdı. Ziyaretçilerin yanında, ufak bir butikte çalışan züppe bir satıcı gibi bitip onlara coşkuyla etrafı gösterebilirdi; bir başka gün ise sesli

sesli iç geçirip elindeki kalemle sabırsızca oynayarak gelenlerin bir an önce gitmesini ister gibi dururdu.

Yıllar geçtikçe galeriyi geliştirmiştim. Eskiden depo olarak kullanılan bir odayı müzik odasına çevirmiştik; insanlar burada siyah duvarlarla çevrili siyah halıda oturup ses kayıtlarını dinliyorlardı. Şimdiki enstalasyon küvetten taşan su sesiydi. Bu banyonun hiç boşalmaması eğlenceli ve sakinleştiriciydi. Ayrıca üst katta sanat dersleri yapılıyor ve drama grupları çalışıyordu, bu da beni özellikle yaz aylarında meşgul ediyordu. Döndüğümde yapacak çok işim vardı, ama hiçbiri asla evim olamayacak bir yere duyduğum ev özlemini hafifletmiyordu.

Yemeklerimizi hep benim ofisimde yedik – Şükriye'nin ofisi yoktu – Şükriye masama oturup egzotik bir çeşit dürüm yerken ben de ayaklarımı açılmış ilk çekmeceye uzattım. Buraya geldiğim ilk günden beri böyle otururduk. Şükriye'ye Theo'yu, Nuriye'yi ve yaptığımız her şeyi anlattım.

'Gezip gördüklerini anlattığın için teşekkürler' dedi 'Ama orada gerçekten ne oldu?'

'Anlattım ya.'

'Geri dönmek mi istiyorsun, sorun bu mu?'

'Geri dönmekle ilgili bir şey söyledim mi?'

'Sende bir şey var.'

Sandviçimi masaya koyarak ayaklarımı aşağı indirdim ve konuşmak için ağzımı açtım.

'Ne kadar sevdiğin umurumda değil, buradan istifa etmene izin vermeyeceğim.'

‘İstifa etmeyeceğim. Eğer illaki bilmen gerekiyorsa, hastalıklı bir aşk macerasını unutmaya çalışıyorum.’

Christian’ı anlattığımda Şükriye’nin kaşları çatıldı. Güzel kadınların bunu yapmasından nefret ederim; biz her kaş çatışımızdan kalıcı izler taşırken, doğal güzelliğe sahip olanlar buna zaman harcayıp kırıksız yüzlere sahip olabilirler.

Dublin’den Sana’ya kadar her şeyi anlattım, o da yemeğini bir topak *gat* gibi yanağında biriktirmiş, çiğniyordu. ‘Beklediğim bu değildi’ dedi. ‘Şu Theo denen çocukla birlikte olacağını düşünmüştüm.’

‘Theo çok sevimli, ama bu Linklater. Gemma’nın Linklater’ı.’

Şükriye hikayeyi biliyordu. Taşmaya çalışan bir parça lahanayı dürümüne geri tıktırdı. ‘Tutkulu bir ilişki miydi?’

‘Son derece. Bazen odaya girdiğinde kıpırdayamadığımı hissediyordum.’

‘Aşk mı?’

‘İçimde kapanmayan bir yara gibi duruyor.’

‘Öyleyse neden bitirdin?’

‘Çünkü Gemma’nın burnunun dibinde bu ilişkiyi yürütemezdim. Christian’ın altında boxer şortlarla mutfakta gezinip mısır gevreği yediğini hayal edebiliyor musun? Gemma için felaket olurdu.’

‘Püf. Adam kızın tapulu malı değil ya!’

‘Hayır, ama öyle olduğunu hissediyorum. Arkadaşlarının sevgilileriyle, eski sevgilileriyle ve kaçırdıkları fırsatlarla birlikte olamayacağını söyleyen yazılı olmayan bir kural var.’

‘Kaçmış fırsat. Kesinlikle. O kaçırdı, senin oldu.’

'Ama artık bundan o kadar emin değilim. O gerçekten kaçırdı mı?'

Şükriye ayağa kalktı. 'Sunday Tribune bu öğleden sonra bir fotoğrafçı gönderecek. Ağacı çektiğinden emin ol.'

O öğleden sonra galeriyi gezdim. İçinde sevdiğim her şey olan, güzel bir grup sergisiydi bu: geniş tablolar, çoklu canlandırmalar, saçılan renkler. Özellikle bir parçayı çok beğendim: Kan portakalı zemin üzerinde damlayan bir palmiye ağacı. Tablolar yıllardır benim hayatım olmuştu. Ben onlara karşı iyi davranmıştım, onlar da bana. Özellikle bu çalışmanın karşısında dururken, arkadaşlığımızın bittiğini hissediyordum. Damarlarımda Ramlat-ül Sabatayn geziyordu. Kumlar sıcak ve zorlu ama büyüleyiciydi. Ve ben orayı sadece yüzeysel olarak görebilmiştim. Sanki yakalamam gereken bir tren varmış gibi aceleyle gezmiş, Hadramut'ta hızla, şöyle bir turlamıştım. Tarim: evet, evet, vahanın ortasında yükselen minaresiyle Tarim. Seyun: imamın sarayı, düğün pastası gibi katmanları ve acı rüzgarı. Tepelere yakın kurulmuş, sanki her an bulundukları yerden kopup vadiye, üstümüze düşecekmiş gibi duran köyler. Davan Vadisi'nin balı... O zaman, o kadar gezmek tatmin edici gibi görünmüştü. Şibam'da muazzam ahşap kapıları ve üzerlerindeki inanılmaz oymaları incelemiştim ama bu kapıların hiçbirisi açılmamıştı. Gün batımında kentin bir sürü fotoğrafını çekmişim ve manzaranın mükemmelliği karşısında sessizce dikilmiştim. Gizemli ve tatmin ediciydi ama Dublin'de bu tabloya bakarken, yeterli olmadığını anlamıştım.

Gemma'nın benim gelişimden dört gün sonra, Cumartesi günü gelmesi gerekiyordu. Dairede aylak aylak dolaşa-

rak, zaten dağınık olmayan odaları topladım ve sanki birlikte oturup yemeğin tadına varabilecekmişiz gibi özel bir yemek pişirdim. Nisan ayındaydık. Akşamlar uzundu. Sessizlik içinde bekledim. Müzik fazla olurdu. Kafamda zaten yeterince ses vardı. Theo'yu aradım, onu uyandırmıştım. Bana Gemma'yı havaalanına götürdüğünü ve uçağın zamanında kalktığını söylemişti. Sonra bana gününün nasıl geçtiğini anlatmaya başladı ama onu susturup Yemen'in arkadaki sessizliğini dinledim.

Gemma'nın dönüşünden korkuyordum. Eğer Christian ona ilişkimizi anlatmışsa, eve son derece kızgın ve ihanete uğramış biri olarak dönecekti, ama daha da kötüsü onu benim elimden geri alması olurdu.

Eve geldiğinde ne sinirli, ne de asık suratlıydı; ama konuşmaktan kaçınıyor gibiydi. Anahtarın sesi geldiğinde saat on bir olmamıştı. Koridordan geçerek oturma odasına gelirken pantolonunun hışırtısını duyabiliyordum. 'Merhaba' dedim.

'Selam.' Çantasını yere attı ve koltuğuna çöktü. 'Evim!' Kedim Didds, kucığına atladı.

'Uçuş iyi miydi?'

'Uzundu.'

'Yiyecek bir şey ister misin?'

'Belki tost, ama ben alırım.'

'Nasıl gitti? Herkes nasıl?'

'Evet, evet, sana tüm kalbiyle sevgilerini yolladı.'

'Ne?'

'Theo. Sorduğun kişi o değil miydi?'

'Ah, hayır, herkes demek istedim.'

'Nuriye'yi pek görmedim.'

'Christian?' Ağzımda kuru bir sözcük.

Gülümsedi. 'O iyi. Çok iyi.'

'Harika. Yani... aradığın şeyi buldun mu?'

'Tanrım, evet.'

Bir sessizlik oldu. Nakış derimden siliniyor, ellerimi kirlenmiş gibi gösteriyordu. Yemen artık dün, hatta geçen haftada kalmamıştı. Yemen ardımdaydı ama hâlâ önümdeydi. Kendimi bilinçli ya da bilinçsiz, sık sık orada buluyor, Nuriye'nin mutfağında ya da Christian'ın yatağında oluyordum. Christian'la olan rüyalarım genelde erotikti ve asla sona varmıyordu ve diğer her şey içimi şüpheyle dolduruyordu. Bir fırsat kaçmıştı, buna emindim ama kaçan fırsat Yemen miydi, yoksa Christian mı? Fotoğraf albümümü sık sık karıştırıyor, yeşil teraslara, kahverengi evlere ve objektiften kaçışan kadınlara bakıyordum. Ingram ve Stark yakama yapışmışlardı. Her akşam galeri kapandıktan sonra Nuriye ve Christian'a bilgisayardan mesaj gönderiyor, sonra eve, Mackintosh-Smith'e gidiyor ve azizler, iş arkadaşları, mezarlar ve iç savaşları okuyordum: 'Savaş süresince sık sık Marib'in az ötesinde, çölde yer alan eski sınır karakolunu hatırladım... Tütsü kervanları zamanından beri tüccarlar, gezginler, göçebeler, hacılar ve soyguncular bu çorak kestirmeden geçmişlerdi...'

Gemma ve ben bir süre aynı alanda yalnız yaşayan iki insan gibi hayatımızı sürdürdük. Onun Yemen'e gelişi bana anlaşılmaz, hatta şaşırtıcı gelmeye devam etti. Gemma'nın birazcık deli olduğunu bilsem de (o buna anı yaşamak di-yordu) bu, beklediğim her şeyin ötesindeydi. Birbirimize o

zaman duyduğumuz güvene rağmen, artık Christian'la aralarında bildiğimden daha fazlasının olduğu şüphe götürmezdi. Yani, Gemma'da da bildiğimden daha fazlası vardı. Lensin odaklanamadığı bir hedef gibiydi ve Christian'la çözdükleri şeyin ne olduğunu çok merak ediyordum. Christian'ın Gemma'yı arzulamasından korkuyordum, onun benim mutfağında, boxer şortuyla dikilip, Gemma'nın yatağına gitmesinden korkuyordum.

Ama ya El Havta? Hâlâ gizemini koruyordu benim için.

Bir hafta sonu, dairemnden ve Gemma'dan uzaklaşabilmek için eve gittim. Yıllar içinde aileme farklı bir açıdan bakmayı öğrenmiştim. Ben daha gençken, özellikle de şen şakrak, hatta kimi zaman tehlikeli Colbertlere kıyasla, gözüme çok donuk görünürlerdi. Benim evimin sakinliği ise batmaz bir duba gibiydi. Artık bu dubayı ve ailemin koşulsuz bağlılığının ılıkliğini çok seviyorum.

Annem gerçek renklerini ben Bill'e aşık olduğumda göstermişti ilk kez. Burnunu kırıştırıp tüm benliğiyle buna karşı koymak yerine, beni anladığını söyledi. Hayatımızda en az bir kere bunu yaşamamızı söylemişti, öğrenmenin tek yolu buydu. Ona karşı çıkmadım. O zaman bile Bill'i aşmam gerektiğini hissediyordum, çamura batmadan her şeyi ölçüp biçmem gerekiyordu ve işler kötüleştiğinde, geceleri sokaklarda kafam karışık gezinirken, annem bekledi. Tanıyı koymuş ama tedavi etmeye teşebbüs etmemişti. Kendi aşkının evlendiğini söylemişti. Asla tamamına erdirememişlerdi. Soğuk bir Kasım gecesi Tramor'da geçirdikleri gecenin ardından, ilişkilerine başlamayı planladıkları bir yatağın ucunda yaptıkları kahvaltayı anlatırken, pişman görünüyordu. Bir

gün kendisinin de evden uzaktaki bir adamın karısı durumunda olabileceğini düşünüp kendini geri çekmişti. Yıllar sonra adamın karısıyla bir briç partisinde tanışıp arkadaş olduktan sonra, onu hiç aldatmadığı için yıldızlarına teşekkür etmişti.

Şimdi, kıvrılmış beyaz saçları, boğazına kadar düğmelediği gömleği ve pahalı hırkasıyla iyi görünüyordu. Aydınlık oturma odasında benim Arabistan hikâyelerimi dinledi ve fotoğraflara baktı.

'Kadın yok mu?'

'Genel olarak fotoğraflarının çekilmesinden hoşlanmıyorlar.'

Sayfayı çevirdi. 'Ne güzel yüzler. İyi bir insanı yüzünden tanırırsın.'

'Hepsi iyi insanlar.'

'Peki, şu tutulduğun adam hangisi bakalım?'

Christian'ın fotoğrafını gösterdim.

'Ah.' Daha yakından baktı. 'Bekâr mı?'

'Evet, bu konuda rahat olabilirsiniz. Boşanmış. Üçüzleri var.'

'Ah, canım, hiç bilemiyorum. Bu uzun olan bekâr mı?'

'Konumuz o uzun olan değil.'

'Ama çok sevimli görünüyor.'

'Eminim kız arkadaşı da seninle aynı fikirdedir.'

'Kız arkadaşlar bırakılabilir. Üçüzler bırakılmaz ama.'

'Onlardan kurtulmasına gerek yok. Bu sadece bir tatil macerasıydı ve onun üç çocuğuyla tanışmak gibi bir niyetim de yok.'

'Neden?'

'Çünkü Christian İngiltere'de yaşıyor... Ah, bir de şu var ki, aynı zamanda Gemma'nın aşık olduğu ve kaldırım kenarında bağırsakları deşilen bir adam.'

Annem dikleşti. Bu, boyunu benden uzun gösteren, ki öyle değildi, sert bir ifadeydi.

'Ah, Vivien.'

'Gemma o yüzden Yemen'e gitti.'

'Adamı senin kapıp kapmadığımı anlamak için mi?'

'Henüz bunu bilmiyor. Ona söyleyeceğim ama işler henüz yoluna girmedi ve ayrıca o da bana bir şey anlatmıyor. Dürüst olmak gerekirse anne, evde durum korkunç. Bitmiş bir evlilik gibi – odalardaki sessizlik, ayrı alışveriş torbaları, 'Diş macununu kullanmamda sakınca var mı?' soruları... Yemen'e gitmesini onaylamadığımı düşünüyor, onaylamadığım kesinlikle doğru, ama asıl gerçek bile olmayan bir şey yüzünden ondan vazgeçmek zorunda olduğum için sinirliyim.'

Annem bir süre sessiz kaldı, sonra 'Senin bildiğin kadarıyla gerçek değil' dedi.

'Anne!'

'Şey, bu insanların neyin peşinde oldukları hakkında ne biliyoruz?'

'Hangi insanlar?'

'Öncelikle Colbertler, ayrıca adamın Gemma'yı istediği şeye inandırmadığına nasıl emin olabiliyorsun?'

Kaşlarımlı çattım. Asıl sorun buydu; hiçbir şeyden emin olamıyordum.

‘Bunlara hiç bulaşmamalıydın’ diye devam etti annem. ‘Yani, eğer Gemma onu görmek için ta Yemen’e kadar gittiyse, adama kafayı takmış demektir. Asıl soru şu: Adam bu konuda ne düşünüyor?’

‘Keşke bilseydim. Aralarında tuhaf bir şey vardı anne. Emin değilim ama, acı bir ayrılık yaşadktan sonra bir araya gelmiş sevgililer gibiydiler. Christian’ın birkaç kez, sanki bu işin neden yürümediğini düşünür gibi Gemma’ya baktığını gördüm.’

‘Yani Durham’da bir şeyler olduğunu düşünüyorsun, öyle mi? İtiraf etmeliyim ki aynı şüpheyi ben de hissetmiştim. Masumane sevdalar üç yıl sürmez.’

‘Ne düşüneceğimi bilmiyorum ve Gemma da hiçbir şey söylemiyor. Sana’ya geldiğinde bir şeylerin fitilini ateşlediğimden, bana hiç ipucu vermiyor. Şey dışında...’ Omuzlarımı silkeledim ‘...Tuhaf imalar dışında.’

‘Evliliğinin bitmediğine şüphe yok’ dedi annem, kendine has kibirli ifadesiyle. ‘Eğer böyle davranıyorsa... Bir öğrenciyle hem de.’

Christian’ı savunmak için ağzımı açtım ama tekrar kapadım. Durham’da bir iş arkadaşına aşık olduğunu söylemişti; acaba bu gönül ilişkisi bir öğrenciyle olabilir miydi? Saygınlığını korumak için, bu kadarını itiraf etmesi mümkün olmazdı. Gerçekten o sınırları aşmış mıydı? Bana anlattığının ne kadarına gerçekten inanabilirdim?

Annem fotoğraflara geri döndü. ‘Açıkçası Vivien, Gemma’nın gönül ilişkisi yüzünden bu olaya bu kadar bulaşmış olman çok tatsız olmuş, ama bunu ona söylememelisin. Sadakatsizlik hakkında ne söylerler bilirsin. Asla itiraf etmemelisin.’

Muallakta yaşadım. İsteyken kaldırımda yürüyen insanlara bakıp, sonraki gösteri için yeterince ilgi toplamaya çalıştım. Evde ise çalan her telefona atladım, çünkü Christian'ın Gemma'yı, daha kötüsü beni aramasından korkuyordum: her iki durumda da zorluklar bizi bekliyordu. Londra'ya dönüşünün üstünden bir ay geçtikten sonra bile telefon falan gelmeyince, ne beni ne de Gemma'yı aramayacağını anladım; rahatlama ve üzüntü arasında gidip geliyordum. Yerleşik, bekâr hayatıma devam etmek için güç toplamaya çalıştım ve kitap kulübüme geri döndüm.

Sonra, Haziran ayında bir gün, aldığım sutyenin parasını ödemek için Marks & Spencer'da sıra beklerken, kafamda bir şimşek çaktı ve kararımı verdim: Yemen'e geri dönmek istiyordum.

Sadece bu da değil. Sutyeni kasiyere uzattım. Yemen'e gidecektim.

15

Şükriye maytap gibiydi. Amerika birdenbire terörizmle savaşından sıkılmış ve onun yerine Irak'a saldırmaya karar vermişti. Terörizme karşı savaştan, Irak'a karşı savaşa dönüş neredeyse aralıksız olmuştu, ama anlaması zordu. Osama Bin Ladin avı dama atılmıştı; Dünya Ticaret Merkezi saldırısıyla uzaktan yakından alakası olmayan Saddam Hüseyin tekrar bir numaralı hedef haline gelmişti.

Şükriye'nin ailesi, anne babası ve kardeşleri artık Irak'ta değillerdi ama daha uzak akrabalar için endişeleniyorlardı. Galerideki sakinlik, Şükriye arkadaşları veya dünyanın dört bir yanına dağılmış akrabalarıyla konuşurken sık sık bozuluyordu. Kısa kızgın adımlarla yürüyor, tüm hareketlerinden öfke taşıyordu. Bazı Iraklı göçmenler, rejimin değişeceğini söyleyerek saldırıyı savunuyordu ama bu savaşın halk üzerindeki etkisi ve sonuçlarından korkuyorlardı. Genel kanı, Amerika Irak'a saldırırsa, Ortadoğu'nun karışacağı yönündeydi.

'Amerikan yapımı İntihar Bombacıları!' diye bağırdı Şükriye.

Bu arada intihar bombacıları İsrailli siviller arasında patlamaya devam ediyor ve masum Filistinliler kendi topraklarında kısıtılmış, adaletsizlik hissiyle kaynaşıyorlardı. Her iki taraftaki yaşlı radikaller gençleri yazılmamış kaderlerine gönderirken, ılımlı kesimler giderek uçlara kayıyordu.

Bir gece Şükriye ve ben moralimiz bozuk, Şükriye'nin oturma odasında haberleri izliyorduk; bu her zaman yaptığımız bir şey değildi ama o bahar televizyonun karşısına çakılıp kalmıştık. BM müfettişleri kitle imha silahlarını araştırmak için Irak'ın altını üstüne getiriyordu; savaş ilanının temel gerekçesi buydu.

'Yemen'e bile tek taraflı bir saldırı yapılacağı söyleniyor' dedi Şükriye. 'Duymuş muydun?'

'Evet duydum. Kaçak El Kaide militanlarını 'temizlemek' için.'

Afganistan'daki İngiliz birliklerini vuran gizemli bir mide bakterisiyle ilgili haber dikkatimizi dağıttı. Şükriye bir jet-

ten fırlayan bir pilot gibi koltuğundan fırlayarak. 'Bir mide böceği mi?' diye bağırdı televizyona doğru. 'Bu mu haber?'

'Şey, görünüşe göre ciddi bir şey' dedim. 'Ölümcül olabilirmiş.'

'Peki ya halk?' Bana döndü. 'On bir Eylül'ün bedelini ödeyen ve hâlâ acı çekip ölenler; onların haberleri nerede? Hiçbir yerde!'

'Yerine otur. Düşmanım ben değilim.'

'Onlar unutuldular. Tamamen unutulup gittiler! Ve şimdi aynı şeyleri benim ülkeme de yapacaklar. Benim Ülkeme!'

Gözleri doldu ve ben ona söyleyecek söz bulamadım.

Bu savaş naralarının hiçbiri benim planlarıma yardımcı olmuyordu. Pazar sabahı üstümde tişörtüm ve işlemeli Çin işi sabahlığım, oturma odasmda şarkı söylerken de kafamda planlar yapıyordum. Kapı çalıyormuş gibi geldi ama umursamadım. Dünyayı görmek hakkındaki bir Dido şarkısına eşlik etmekle meşguldüm; benim de tüm hedefim buydu ne de olsa: dünyayı görmek. Theo ve Nuriye, Yemen'in muhteşem tepeleri ve Kahire havaalanında geçen on yedi saat gezme arzumu diriltmişti. Hayallerim gömüldükleri yerden çıkmış, başarısızlıklarımından oluşan mezarın üstünde dans etmeme izin veriyorlardı. Bu son derece keyif vericiydi, ben de Dido'nun şarkısına eşlik ederek odayı turlayıp durdum.

Ama kesinlikle kapı zili çalıyordu. Hole çıktım.

'Bu kesinlikle Brendan'dır' diye seslendi Gemma banyodan. 'Gürültüden şikayet edecek.'

Kızarmış ve nefessiz kalmış halde kapıyı açıp 'Kendi hayatın yok mu?' dedim. Karşımdaki Christian'dı. 'Tanrım.'

Elleri ceketinin ceplerinde, yakası çenesine gömülmüş, duvara yaslanmıştı. Oldukça bronzlaşmıştı.

İçgüdüsel olarak vücudumu kapının arkasına sakladım.

'Ah' dedi yavaşça 'Talihsiz bir anda geldim sanırım.'

Ben yanıt veremeden, yine sabahlığı içinde olan Gemma kapıyı arkamdan çekerek tamamen açtı. 'Christian!' Onun da Christian'ı beklemediği açıktı.

'Gemma.'

'Tanrım' dedi. 'İçeri gel, içeri gel.'

Christian bana baktı. Elimle gelmesini işaret ettim. İçeri girerken eğreliotunun yaprakları sırtına değince 'Bitkiye dikkat et' dedim. Çiçeğim sanki azgın bir köpekmiş gibi, geriye zıpladı.

'Gidip giyineyim' dedi Gemma. Kızarmıştı. 'Çaydanlığı ateşe koy Viv.'

Mutfağa girdik. Christian ağzını açtı, birden bana çok yaklaşımıştı.

Kaçma bahanem, 'Gidip müziği kapatayım' oldu.

Geri döndüğümde, müdür odasının kapısında bekleyen bir okul çocuğu gibi gergin, kapının iç tarafında duruyordu. Kendimi kurtarıcım su ısıtıcısına adayarak, en yavaş yolla doldurdum; çaydanlığı kullanarak.

Christian duvarın yanındaki tabureye oturdu. 'Nasıl-sın?' diye sordu.

'Harika, iyi. Evet, muhteşem. Sen?'

Başını salladı.

‘Seni Dublin’e ne getirdi? Yoksa bu çok aptalca bir soru mu oldu?’

‘Oldukça.’

‘Theo nasıl? Herkes nasıl?’

‘Ben bıraktığımda hepsi iyiydi, ama bu haftalar önceydi.’

Gemma ışıklar saçarak geldi ve fincanlara uzandı. ‘Ne hoş bir sürpriz.’ Islak saçı ensesine yapışmıştı. Tişörtünde ıslak noktalar oluşmuştu. ‘İşler nasıl?’

‘İyi, teşekkürler.’

‘Ya Marib’deki tüm arkadaşlarım? Fatma ve onun küçük melekleri?’

Christian duraksadı. ‘Bahsettiğin melekler dört gün boyunca durmadan küfrettiklerin mi?’

Gemma kıkırdadı ve cilveyle ona baktı.

‘Ben giyineyim’ dedim.

Odamda yatağımın ucuna oturdum. Tırnaklarım avuçlarıma batıyordu. Dışarı çıkıp onları yalnız bırakmayı düşündüm ama El Havta’daki gece beni engelledi. Onun yerine kot pantolonumu giydim. Saçlarımın bir kısmı inatla dikeliyordu; kısa saçın laneti bu: gece uykusundan sonra taş heykeller gibi dikilip, inmek bilmiyordu. Saçımı tarayarak düzeltemedim ve mutfığa döndüm.

‘Nerede kalıyorsun?’ diye sordu Gemma Christian’a.

‘Royal Marine’de.’

Bana bir fincan kahve uzattı ve her birimiz kendi azabını yaşarken, üçümüz, yüksek taburelerde oturduk. Henüz labirentin yarısına bile gelmedik, diye düşündüm ve dışarıya çıkmamız için daha önümüzde çok yol vardı.

En çok konuşan Gemma'ydı. Haftalardır ondan bu kadar çok şey duymamıştım. Marib, Ahmet'in ailesi, kazı alanındaki insanlar, Christian'ın kumla olan sevgi-nefret ilişkisi... Son derece cilveli ve rahatsız ediciydi. Christian çenesini indirerek ona kaşlarının altından bakıyordu. Gemma'nın bana birlikte geçen zamanlarını anlatması, Christian için rahatsız edici olmalıydı. Ya da belki umursadığını düşünerek kendimi kandırıyordum. Bir kere, Christian'ın özür dilemesi için sebep yoktu. Onu terk eden bendim.

Gemma biraz daha kahve almak için gittiğinde Christian, 'Acaba sizi bu akşam yemeğe çıkarabilir miyim diye merak ediyorum' dedi.

Gemma elinde kahve kavanozu, hızla dönerek 'Bu harika olur' dedi. 'Teşekkürler.'

'Vivien?' diye sordu.

'Üzgünüm. Dışarı çıkacağım. Ama siz gidin.'

'Nereye gidiyorsun?' dedi Gemma.

'Filme. Şükriye'yle.'

'Boş verin' dedi Christian. 'Başka zamana.'

Hepten vazgeçtiğini gören Gemma atıldı 'Daha iyi bir fikrim var. Neden hepimiz burada yemiyoruz? Ben pişiririm. Çok hoşuma gider.' Parmağını Christian'a doğru saldı. 'Hem zaten Yemen'de yediğimiz onca yemekten sonra, sana borçluyum; Viv, sen de Şükriye'yle daha erken bir gösterime gidersin, sonra buraya yemeğe gelirsiniz. Eminim Şükriye de Christian'la tanışmak ister.'

Eminim ister, diye düşündüm, ama bir başka bahane uydurmaya fırsat bulamadan Gemma Christian'a döndü 'Sekiz diyelim mi?'

'Harika' dedi Christian ve bana baktı. Bir akşam Sana'da, Theo onu, benim gelmesini istemediğimi bildiği Dahr Vadisi'ne davet ettiğinde, aynı şekilde bakmıştı bana. Ayağa kalktı. 'Kahve için teşekkürler.'

'Tanrım, bu ne acele? Bir kahve daha iç.'

Christian ona baktığında gözü seğirdi ve bir anlığına tezgahın üstündeki tüm kupaları elinin tersiyle itip yerde paramparça edecekmiş gibi geldi bana. Onun yerine sakince nefes aldı. Nefesini duyabiliyordum. Kendini tutuyordu. Yüzündeki gerginliğin izlerini yok etmeye çalıştığı belliydi. Onu serbest bırakıp neler olacağını görmek istiyordum... Belki de sadece yanlış anlıyordum. Kibarca 'Teşekkürler ama öğle yemeği için arkadaşlarımla Maynooth'ta buluşacağız.'

Gittikten sonra Gemma'ya döndüm 'Bu da neydi? Sana alan bırakıyordum. Yalnız olmak istediğini sanıyordum.'

'Yanlış sanmışsın' dedi öfkeyle koridora doğru ilerlerken.

'Marib'de neler oldu, Gemma?'

'Yeterince şey.'

'Marib'de hiçbir şey olmadı' dedi Şükriye o öğleden sonra buluştuğumuzda. Akşam için başka planları vardı ama planlarını iptal edip, benimle şehirdeki kafede buluşmasını istemiştin.

'Senin için geldi.'

'Tanrım, umarım öyle değildir.'

‘Ama bu adamı istediğini sanıyordum.’

‘İstiyorum, ama böyle değil. Gemma şu anda evin altını üstüne getiriyor; doğum gününe hazırlanan yedi yaşında bir çocuk gibi heyecanla temizlik yapıyor, tarifler araştırıyor. Marib’de istediğini elde edememiş olabilir ama çok yakında bu gerçekleşecekmiş gibi davranıyor. Ve büyük ihtimalle de haklı. Birbirleriyle bakıştıklarını gördüm. Hisler var.’ Ürperttim. ‘Korkunçtu. Benim yanımda çok tuhaf hissettiği belli. Bana, bir noktada patlayacakmış gibi geldi.’

‘Ama elbette öyle! Bu kadar yolu gelip, görmeye geldiği kadının ne kadar soğuk ve hoşnutsuz olduğunu görmek ne kadar üzücü olmalı.’

‘Hoşnutsuz falan değildi. Bir Fransız tostunun üzerindeki bal gibiydi.’

‘Seni kastediyorum.’

‘Yapma Şükriye. Yeniden başlamayalım. Onu o kutuya geri sokmak zaten yeterince zordu’. Arkamı gösterdim ‘Ve orada kalması gerek.’

‘Neden?’

‘Çünkü, eğer benim için gelmiş olsa bile, zamanlama yanlış ve geçmişimiz yanlış ve ayrıca benim başka planlarım var.’

‘Ama yine de onu istiyordun, değil mi?’

Avucumu alnıma bastırarak homurdandım.

‘O zaman ona ve kendine karşı dürüst ol’ dedi. ‘Bu, onun için zor bir durum; seni anlayabilmek için, şansı olup olmadığını görmek için zorlu yollarda ilerliyor. Bir şansı oldu-

ğunu bilmesine izin vermek zorundasın. Yoksa herkes kaybeder. Bir kişi yüzünden üç kişi yaralanır.'

'Tam bir felaket tellalısın.'

'Bunun Gemma'yla ilgisi olmadığına inandığım için söylüyorum. Eğer o üniversitedeyken aralarında bir şey olduysa bile, bu yıllar önceydi. Asıl gönül ilişkisini seninle yaşıyor. Eminim peşinde olduğu şey budur.' Öne eğildi. 'Gemma işi zaten zarar gördü. İkiniz arasındaki ilişki ne olursa olsun, siz ikiniz zaten bir daha asla eskisi gibi olamayacaksınız. Üzgünüm ama ben böyle görüyorum. Yani, ikisini birden kaybetme. En azından şu Linklater denen adam hâlâ buralarda.'

'Sonra.'

Aynı anda hem kaşlarını çattı hem de gülümsedi; sevgi ve hayal kırıklığı bir arada. 'Bu kadar... gergin olma. Gelmesi çok heyecan verici. Artık tutkulu ilişkini devam ettirebilirsin!'

'Çok heyecanlı olduğunu düşünüyorsan, sen neden bir ilişki yaşamıyorsun?'

Şükriye iç geçirdi. 'Yapamam. Mutlu bir evliliğim var. Çok sıkıcı. Senin heyecanından geçineceğim.'

'Şey, umarım hayatım, gerçekte olduğundan daha heyecan verici görünüyordur...'

Yarım saat gecikmeyle daireye döndüğümüzde, Christian'ı oturma odasında, elinde bir bardak viskiyle bulduk. Şükriye'yi selamlamak için ayağa kalktı. Şükriye onun elini sıktı, yakınında durarak bir televizyon karakteriyle tanışmanın gurur verici olduğunu söyledi.

'Ah Tanrım, programlarımı izlemişsin.'

'Hayır, ama çok iyi olduklarına eminim.'

'Gelmeyeceğini sanıyordum' dedi Gemma.

'Film beklediğimden uzun sürdü'

Geç kaldığımız için sıkıldığı her halinden belli olan Christian, 'Hangi filme gittiniz?' diye sordu.

Şükriye ve ben ortak bir hikaye uydurmayı unutmuş-tuk. Bu yüzden oturup, diğerinin konuşması için bekledik. Sonuçta ikimiz de ağızımızı açmamıştık.

'Sessiz bir filme gittiniz herhalde' dedi Christian.

'Pardon, hayır' dedim. 'Filistin'deki görücü usulü bir evlilikle ilgili yapılmış bir belgeseldi.' İzlediğim en son film buydu.

'Evet!' dedi Şükriye.

'Belgesel mi?' dedi Christian. 'Sinemada mı?'

'Hayır' diye mırıldandım 'Bir film kulübünün gösterimi-ydi. Avustralyalı bir kadının gizli kamera tekniğiyle çektiği bir film. Tam da senin Yemen'de çekmek istediğin gibiydi; sadece o, kamera ve aile.'

'Yemen'de film çekmek mi istiyorsun?' diye sordu Şükriye.

'Çok istiyorum' dedi Christian 'Ama şimdi...'

'Asıl şimdi tam zamanı!'

'Onu yüreklendirme Şükriye.'

Christian Şükriye'ye 'Maalesef bunun farkındayım' dedi.

Gemma harika bir yemek hazırlamış ve yorgun düş-müştü ama Tayvan usulü tavuk bana yulaf lapasından farksız geldi. Açlığım sadece Christian'aydı. Şükriye bize

kaşlarıyla ipuçları vererek, bir trafik polisi gibi sohbeti yönlendiriyordu. Gemma üste çıkmak için çaba sarf etmiyordu ve sakinliğinde sevimli bir şeyler vardı. Birden ona karşı büyük bir sevgi duydum. Kendi içinde mutlu mu, kızgın mı olduğunu söylemek mümkün değildi ama Christian'la aralarında bir çekim yok gibiydi; gerçi bu ben ve Christian için de geçerli olabilirdi.

'Vivien bana klanlar üzerine çalıştığını söyledi' dedi Şükriye.

'Şey, kulağa biraz ters geliyor. Grup fikriyle, dayanışma ve onun etkileriyle ilgileniyorum.'

'Buna *Abasiyye* deniyor' dedim Şükriye'ye.

Christian iç geçirdi. '*Asabiyye*. Topluluk hissi.'

'Ama bu da son derece ters ve içe dönük olabilir.'

'Evet ama bunun sadece karşıdan işleyen zıt bir kuvvet olduğunda ortaya çıktığını söyleyen bir görüş var. Yemen'de kuzey toplulukları hükümete karşı olduklarını hissediyorlar ve bu toplulukları ne İslam ne de ulusalcılık bağlıyor, yani orada doğal bir gerilim var.'

'Peki araştırmam bitirdin mi?'

'Büyük oranda. Artık tek yapmam gereken yazmak.'

'Yemen, çalışmak için ilginç bir yer olmalı, özellikle de orada burada patlayan bombalarla...' Kendilerini el Kaide sempatizanı olarak adlandıran bir grubun Sana civarında düzenlediği birkaç cılız patlamadan bahsediyordu.

'Şükriye, yine başlama. Öyle olmadığını biliyorsun.'

'Sen de idealize etme Vivien' dedi Christian.

Şükriye derin bir iç çekişle 'Artık tüm dünya öyle gergin ki' dedi. 'Çok endişe verici. Biliyorsunuz kocam Dubai'de. At alıyor ya da satıyor, hiçbir zaman tam öğrenemedim.'

'At satıyor' dedim Christian'a.

'Evet.' Şükriye burnunu çekti. 'Bir at tüccarı. İşte benim Liam'ım.'

Gemma tatlı getirmeye gittiğinde, Şükriye tabakları topladı ve onu takip etti. Oda, Christian'la bir arada bulunmak için çok sıcaktı. Fransız tarzı pencereleri açtım ve terasa çıktım. İki yandaki mor petunyalar ve pembe sardunyaların arasından dikkatle geçerek yanıma geldi.

'Yarın buluşabilir miyiz?' diye sordu sessizce. 'Sana'dan ayrılmadan önceki üç günden beri düzgün bir konuşma yapamadık ve...'

'Bence hâlâ yapmamız gerekmiyor.'

'Gerekıyor. Sana açıklamalıyım.'

'Neyi açıklayacaksın? Sen ve Gemma'yı mı?'

'Evet.'

'Gerçekten beni ilgilendirmiyor.'

'Belki de, ama...'

'Pudingler geldi' diye seslendi Gemma.

'Sabah otelime gel. Lütfen.'

Şükriye ellerini çırparak bizi çağırdı ve görevimizi yerine getirir gibi masaya döndük. Christian sanki etkilemesi gereken çok önemli bir alıcıymış gibi Gemma hevesle onu eğlendirmeye çalışıyordu. Elbette etkilenmişti ve şaraplar içildikçe, birbirlerine kur yapmaya başladılar. Hırs, sinir ve son zamanlardaki yoldaşım hayal kırıklığıyla dolmuştum.

Bu kadını *burkaya* dolamalı, diye düşündüm. Ama hayır, bu onu daha da cazibeli yapardı: o parlak saçları donuklaşsa, müthiş aksanı peltekleşse ne güzel olurdu... Ama bunlar hırsın getirdiği düşüncelerdi.

Christian'ın kahvesinin son yudumuyla birlikte ayrılma kararı beni düşüncelerimden ayılttı. Bir bekleyiş, Gemma'yla yalnız kalmak için fırsat kollama yoktu. Kapıya geldiğinde bana döndü 'Theo'yla konuşursan selamlarımı söyle' dedi.

'Evet.' Gözlerine baktım ve tekrarladım 'Evet.'

Başını salladı. 'Güzel.'

Uzun zamandır hissettiğim arzular yüzünden sabah ilk iş otele gittim ve resepsiyondan Christian'ın odasını aradım.

'Yukarı gel' dedi.

'Şaka yapıyor olmalısın.'

Lobide hızlı adımlarla yürümeye başladım. Merdivenleri inip çıktım, salonda gezindim. Christian görüldüğünde bir süre tuhaf bir sessizlikle karşılıklı dikildik. Beni kollarına almak istiyordu. Beni kollarına almasını istiyordum. Tuhaf bir şekilde dikildik.

Kahvaltı etmemişti, bu yüzden restorana gittik. Tayvan usulü tavuğun midemi tekmelediğini hâlâ hissedebiliyordum ama Christian her zamanki gibi iştahla yedi. Aramızdaki meseleye de benzer bir tutumla daldı. Lafı dolandırmadı, çatal bıçağıyla oynamadı, beni teselli de etmedi.

'Yemen'de yaptığın şu konuşmalar' diye başladı 'Hepsi Gemma'yla mı ilgiliydi yoksa başka bir şey; başka biri de var mıydı?'

'Onun için zor olabilirdi.'

'Herkes için zor olabilir ama yaşamını başkalarının etkilemesine izin veremezsin. Bu hatayı daha önce yaptın.'

Tatlı kaşığı elimde çevirdim. 'Biliyorsun, Bill onun kardeşi.'

Marmelatlı esmer ekmeğini ısırdı. 'Şey' dedi çiğnerken 'Aynı şey.'

'Ne?'

'Sence de burada dengesiz davranış belirtileri yok mu?'

'Hayır.'

İç geçirdi. 'Senden daha güçsüz insanların seni kullanmasına izin vermesen keşke.'

'Keşke sen de beni, kendimden daha iyi tanıyor gibi davranmasan.'

'Ah, özür dilerim.' Dikkatini yeniden kahvaltısına verdi.

Bilmeyerek konuşmasını kesmiştim. Salonda çatal bıçakların tabaklara dokunurken çıkardığı çınlamalar ve diğer masalardan gelen ufak mırıltılar duyuluyordu. Parmaklarım masaya vurmaya başladım.

Christian lafı yapıştırdı. 'Şimdiden sıkıldın mı?'

'Sadece sabırsızım.'

'Sen gerçekten de çekilmezsin.' Eliyle işaret ederek hesap istedi. 'Gidip eşyalarımı toplasam iyi olacak.'

İçimde bir şeyler kırıldı. 'Hemen gidiyor musun?'

'Bu gece. Uçağım yedi kırk beşte kalkıyor ama otelden on ikide ayrılmalıyım.'

'Eğer istersen rıhtımda yürüyebiliriz. Söylenecek hiçbir şey kalmadığında Dublinli insanlar genelde bunu yapar.'

'Vivien' dedi 'Daha başlamadım bile.'

Otelden çıkış yaptıktan sonra, Pazar sabahı yürüyüşçülerinin arasından Batı rıhtımına gittik. Çocuklar koşuşturuyor, köpekler pisliyordu.

Christian telefonunu çıkardı. 'Mesaj göndersem sorun olur mu?'

'Rica ederim.'

'Kızlara nereye gittiğimi söylemeyi unuttum, onlara haber versem iyi olur.' Yürürken telefonundan mesaj göndermeye başladı; kızlarından birine mesaj gönderdi, sonra diğerine, sonra diğerine.

'Hepsine aynı mesajı göndermiyor musun?' diye sordum.

Telefonunu cebine soktu. 'Neden bunu yapayım ki? Onlar üçüz, klon değiller.'

Rıhtımın ucundaki duvarın önünde oturduk ve denizin kayalara sakince vuruşunu izledik. 'Düşünmek için buraya gelirim' dedim. 'Son zamanlarda sıkça geliyorum.'

'Ne düşünmek için?'

'Seni. Beni. Yemen'i.'

Kapalı bir gündü ama kıyı boyunca uzanan gezinti tekneleri ve dalgalarda nazlı nazlı sallanan yatlar vardı; bakışlarımızı sabitleyebileceğimiz mükemmel nesneler.

'Marib'de ne olduğunu bilmeliyim' dedim.

'Hayır' dedi Christian. 'Durham'da ne olduğunu bilmelisin.'

'Evet, onu da.'

Bir çakıl taşı aldı ve bacaklarının arasında duran kayaları çizmeye başladı. 'Marib'de seni gördüğümde' diye söze

başladı 'Fikrini değiştirdiğini ve benimle düzgün bir başlangıç yapmaya geldiğini sanmıştım. Ama sonra Gemma öne çıktı; her şeyi mahvetmek için birdenbire ortaya çıkan şeytani bir cin gibi. Onu tanıdığına inanamadım. Yani, en sonunda hayatımdaki büyük kara boşluğu dolduracak bir kadına rastlamıştım ki', sertçe yeri kazıyordu, 'O da hayatımı mahveden kadının en iyi arkadaşı çıktı.' Bana baktı. 'Ne olduğunu bildiğini söylediğinde, gerçekten her şeyi bildiğini düşünmüştüm. Onun arkadaşı olduğun için bilmen mantıklıydı, ama düşününce aslında her şeyi bilmediğini fark ettim. Sadece öyle sanıyorsun.'

'Yeterince şey biliyorum.'

'Umarım öyle değildir, çünkü...'

Uzun süre konuşmadı, bu arada tekrar kayaları çiziyor ve aklımdan bin bir düşünce geçmesine neden oluyordu. Gri deniz ayaklarımızdan birkaç metre öteye kadar yükseldi, sonra geri çekildi. 'Böyle geveze biri için Bay Linklater, çok da şey söylemiyorsunuz.'

'Belki de Gemma'yı seçmeliydim. Onun için gelmek daha kolaydı.'

'Buralara kadar temiz hava almak için gelmedim Christian. Anlat bakalım.'

Çakıl taşını denize attı. 'Bana öyle geliyor ki, umarım haklıyım da, Gemma'yı aslında pek de tanımıyorsun.'

'Elbette tanıyorum.'

Benim ısrarımdan bezmiş, sabırsızlıkla iç geçirdi. 'Tamam, öyle diyorsan öyle olsun. O zaman okulu bıraktığında zaten atılma noktasında olduğunu da biliyorsundur herhalde.'

'Atılmak mı? Neden?'

'Çünkü son uyarısını almıştı.'

'Ne hakkında?'

'Taciz.' Bu tek sözcük her şeyi açıklayacakmış gibi, söylerken yüzüme bakmıştı. Açıklamıştı, ama açıklamamıştı da. 'Tacizden suçlu bulunmuştu Vivien. Beni taciz ediyordu.'

Başımı iki yana salladım ama ona itiraz etmek için değil.

'O kadın üç yıl boyunca benim hayatımı kararttı' diye devam etti; sesi her zamankinden daha alçaktı. 'Gittiğim her yerdeydi: döndüğüm her köşede, verdiğim her derste o vardı. Ve her dersin sonunda bekleyip cevaplaması yıllar alan karmaşık sorular sorardı. Akıllıydı, başlarda çalışıyordu da, ama sonra kendini tamamen kaybetti. Konuya ilgi duymuyor, bir yere varmaya çalışmıyordu ama yine de bizim bölümden ayrılmaz olmuştu. Koridorda dolanarak benim ofise gelmemi beklerdi, gittiğimde de ondan kurtulmak mümkün olmazdı. İlk başta idare edebiliyordum. Yani, böyle şeyler olabiliyor. Öğrenciler öğretmenlere tutulabiliyor, öğretmenler öğrencilere tutulabiliyor; ama bu kısa sürede rahatsız edici bir durumdan, tacize dönüştü. Ders-ten çıkınca peşime takılıyor, nereye gidersem benimle geliyordu. Bir keresinde otoparka, bir başka seferinde benimle sohbet ede ede öğretmenler odasına geldi ve iş arkadaşlarımla oturdu.'

'Bu kadarını yapmaya cüret edememiştir.'

'Öyle mi?'

Dudağımı ısırdım. Gemma çok cüretliydi.

'Benim için vakit kayıydı – ondan kurtulmak için saatler harcıyordum – sonra tüm bölüm alarına geçti. Sekreterler ondan bıkmıştı ama biz ondan kurtulmak için numaralar buldukça, o daha da kontrolcü olmaya başladı.' Tekrar bana döndü. 'Söylememe izin ver, bunun hiç de iyi niyetli bir tarafı yoktu. Arkadaşının tüyler ürpertici bir kendine güveni var. Hoştu – hatta çekici de diyebiliriz – ve öyle bir sırtışı vardı ki sanki 'Benden kaçış yok' diyordu. Kaçamadım da; hep yakınımıdaydı, aynı mağazada, aynı merdivende karşıma çıkıp duruyordu. Peşimden gelmek için yüzlerce kilometre yürümüş olmalı. Bazen orada olduğumu anlayamam diye ofisimin ışıklarını kapatırdım; kulağa tuhaf geldiğini biliyorum, ama biri tarafından izlenmek çok tuhaf bir deneyim.'

'İzlenmek mi?'

'Buna başka ne diyebilirsin ki? Yani, eve geldiğimde onu hiç Diane'le koltukta oturmuş sohbet ederken bulmadım. Ölümcül bir çekim değildi; tencerede pişmiş tavşanlar yoktu; ama ondan daha iyi bir durum değildi. Orada olmadığı halde, yakınımdaydı olduğu hissine kapılmaya başlamıştım.'

Bunlar korkunç gerçeklerdi. Bu benim göremediğim, gerçek öykünün tamamıydı. 'Onu cesaretlendirmişsin' dedim sarsakça.

Gözlerini kıstı. 'Bir kere bile yapmadım.'

'Kapıya çarptığında, onun üstüne titremişsin.'

'Kapıya mı... Ah, o mu? Üstüne falan titremedim, oradan kaçtım. Şangırtıyı duydum, o olduğunu gördüm ve oradan hızla uzaklaştım.'

Kızgınlık değil acıma hissiyle, çakılla kayaları çiziktirme sırası bendeydi. 'Ama bu kadar sorunluysa o işi nasıl aldı?'

'Hangi işi?'

'Bölümdeki yaz işini.'

Christian, gözleri ufukta görünmüş Holyhead'den gelen deniz otobüsünde, kaşlarını çatı. 'Sana böyle mi söyledi? İş falan yoktu, ama araştırma yapıyorum diye, bir yaz üniversitede kalmıştı.'

'Neden onunla konuşmadın? Neden onu uyarmadın?'

'Prosedüre göre davrandım. Bu tür sorunlarla baş etmek için bir sistemimiz var. İkinci yılında sorunlar zirveye çıktığında, bir danışman ona ulaştı ve o da danışmanla konuşmaya razı oldu. Ve bunu altı hafta boyunca yaptı da. En sonunda her şeyin normale döndüğünü düşündük. Ama sonra Ürdün'e yapılan geziye bir şekilde adını yazdırmış. Onu durduramadık; aldığı derslerden birine paraleldi; ama köyde kafamı kaldırıp her baktığımda onu görüyordum, yolun karşısında, otobüste, odada; yüzünde hep o arsız gülüş oluyordu. Sanki biz sevgiliymişiz de aramızda bir sır varmış gibi.'

Konuşamadım. Ürdün'den gelen tüm o mektuplar... Onunla yapamadığı sohbetler, asla paylaşmadıkları özel şakalar, asla paylaşamadıkları çalışma... Mektuplar, onun asla yaşamadığı, sadece hayal gücünün eseri olan sahnelerdi.

'Bu, benim tanıdığım insan değil' dedim en sonunda.

'Anlıyorum ama onun birden çok kişiliği var. Yemen'de bunu gördüm. Beni taciz etmesinin nedeni her neyse bunu gizlemeyi son derece iyi şekilde başardı.'

Bunu sindirebilmek için yutkundum. 'Peki ya Diane? O biliyor muydu?'

Başını salladı. ‘Ve kesinlikle çok korkmuştu. Takip yoluyla taciz edenler eninde sonunda alanlarını genişletirler, ama Gemma’ya hakkını vermeliyim ki, bildiğimiz kadarıyla evimize hiç yaklaşmadı. Eğer bunu yapsaydı, kendini büyük bir belanın içinde bulurdu.’

‘Bunu neden yapmadın? Bir uzaklaştırma emri ya da onun gibi bir şeyi neden çıkartmadın?’

‘Uzaklaştırma emri okulunu etkilerdi; dersleri hâlâ fena değildi – ne de olsa benimle tek bağlantısı derslerdi – ben de onun okuldan atılmasını istemiyordum. Hiç kimse istemiyordu. Önünde uzun bir kariyeri olan genç bir kadındı; bir çeşit kişilik bozukluğu da vardı ve son uyarısını almasına rağmen, yine de üstüne çok gitmedim.’

‘Tanrı aşkına, eğer bir kişilik bozukluğu olsaydı bunu fark ederdim!’

‘Öyle olması gerekmiyor. Onun tutku öznesi sen değilsin. Bilirsin bu tanımlanmış bir sendromdur. Biri, bir kişi ya da gruba odaklanmaya başlar ve çok dikkatli olman gerekir çünkü her şeyden gizli mesajlar çıkarmaya başlarlar. Eğer bir oda dolusu öğrenciye gülersem, Gemma bunu sadece kendisi için yaptığımı düşünüyordu. Yemen’e gelmesinin nedeni herhalde onu gördüğüme memnun olacağımı düşünmesiydi.’

Tüylerim diken diken oldu.

‘Ve bir de telefonlar vardı’ diye devam etti. ‘Belli dönemlerde yoğun olarak geliyorlardı. Telefonu açınca karşıdan yanıt alamıyordum, kapattığımda telefon hemen yenden çalmaya başlıyordu. Ve böylece çalar, çalar, çalardı. Ama dersim ya da toplantım olduğu zaman değil, hep yal-

nızken oluyordu bu; kadın programımı benden daha iyi biliyordu. Psikolojik savaşa dönmüştü. Ben onun aradığını biliyordum o da benim açmayacağımı biliyordu ama yine de o benden bir adım önde gibiydi. Bazen birkaç saat içinde yedi kere arar ve bu birkaç gün boyunca, günde üç, dört kere tekrarlanırdı. Sonra haftalar ya da aylar boyunca dururdu. Genelde kızıp ofisimden çıkıp giderdim ama en sonunda oturup saymaya başlardım. Kaç kere çaldırdığını ve kaybettiğim çalışma saatlerini sayardım. Numaramı değiştirdim, elbette değiştirdim ve ofisimi de değiştirdim ama bu sadece yenilgiyi kabul etmektir.

‘Ama elbette...’

‘Evet, evet, elbette o, elbette bu, ama bununla uğraşmak hiç de görüldüğü gibi kolay değil. Bu insanlar imaları anlamazlar, reddedilmeyi kabul edemezler; büyük ihtimalle ailelerinden yeterince sevgi görmedikleri için, bilmiyorum’ dedi sevimsiz bir homurtuyla ‘Ama bunu görmeyi reddederek kendilerini korurlar. En zor olanları da kurallara karşı gelmeden bunu yapanlar; yanlış işler yapan, ama yeterince yanlış yapmayanlar. Dışarıdan normal görünen, diğerleri tarafından tuhaflıkları sezilmeyenler, uğraşılması en zor olanlar.’

‘Onun danışmanı mıydın?’

‘Korkarım değildim.’

Yalanlar birikiyordu. Biraz daha yalan duyarsam onları görmezden gelmek iyice zorlaşacaktı. ‘Olanları o kadar canlı tarif ediyordu ki’ dedim ‘Ofisinde oturduğunu, üst çekmecedan çikolata alıp yediğini... herkesten daha uzun süren sohbetler...’

‘Şey, üst çekmecemde gerçekten çikolata dururdu ama onun tezini benim yerime başkası üstlendi, zavalılık. Çok da mutlu olmamıştı.’

‘Yanına kâr kalmasına izin vermemeliydin.’

Kaşlarını çattı. ‘Geriye dönüp bakmak, elbette önemli bir şeydir. Ayrıca onu okuldan atmanın her şeyi çözeceği ne malum? Doğrudan Dublin’e mi dönerdi? Yoksa benim evime mi giderdi?’

Düşünmek istemiyordum.

Christian devam etti. ‘Böylece... parti gecesine geliyoruz... Dışarı çıkıp onu kaldırımda otururken görünce – kişisel peygamberdevem – şey, çok gerildim. Aslında dürüst olmak gerekirse, korkmuştum. O zamana kadar çok şey yaşamıştım ve o içiyordu ve peşimden gelen yüksek topuklarının tık tıklarını duydukça, arabaya gitmek için daha da hızlandım. Arabaya vardığımda tık tıklar durmadı, ben de dönüp ona çekip gitmesini söyledim. İşte o zaman hamlesini yaptı.’

İkimiz de bir süre kalabalık ufka baktık. Sesi alçak ve biraz da çatlaktı. ‘Beni bir çeşit kurt kapanına aldı, bir kolu kanca gibi ensemdeydi, diğer kolunu belime doladı ve dişlerini dudaklarıma gömdü. Yallah deyip hamlesini yapmıştı. Beni şaşırtmıştı, boyu da biraz uzundu o yüzden benden bir adım önde olduğunu söyleyebiliriz.’

Kayaların soğuğu omurgam boyunca ilerliyordu.

‘Onu ittiğimde bile yine bana doğru hamle yaptı ve o manik tavırla beni öpmeye başladı ve ben...’Ellerini sıkıca birleştirmişti.

‘Kendini kaybettin.’

Bir süre bekledikten sonra başını salladı. 'Bu...affedilemezdi.'

'Ve aptalca.'

'Sersemleyip kaputa yapıştı.'

'Bir dakika...'

'Yemin ederim daha önce bir kadına vurmamıştım Vivien ve bir daha asla vurmayacağım. Bunun özrü yok ama...'

'Ona vurdun mu?' Aklımdan geçen kesinlikle bu değildi.

Christian dudaklarını ısırды. 'Onun gibi bir şey. Ve sokaktan geçen o saygıdeğer beyefendiler bir kadına vurmanı hiç de hoş karşılamadılar, bu yüzden bana günümü gösterdiler. Beni iki kolumdan sürükleyerek duvara yapıştırdılar.'

Midem kalkmıştı. Elimi ağzıma götürdüm. Sanki oradaydım, olan her şeyi görebiliyor, duyabiliyordum. 'Bana düştüğünü söylemişti.'

'Sana bir sürü saçmalık anlatmış. Beni korumak için herhalde.'

'Hayır, bana bunun çoğunu anlattı.'

'Ama hepsini değil. Önemli olan kısımları söylememiş. Ve bu, orada bitmedi. Ameliyattan sonra kendime geldiğimde, yaşadığım için rahatlamış, böbreğimi kaybettiğim için üzgündüm ama polis hemen gelip ifademi almak için beni zorladığından ikisini de düşünecek vaktim olmadı. Gemma'nın onlara ne söylediği hakkında hiçbir fikrim yoktu. Beni kendine saldırmakla suçlayabilirdi; hatta tecavüze teşebbüsle.'

'Ama o kahrolası adamlar sana saldırmadan önce sana saldıran Gemma'ydı!'

'Ben bir öğretmenim, Vivien' dedi 'Ve öğretmenler çok ince bir çizgide yürür. Çok ince bir çizgi. Benim sözüme karşı onun sözü olacaktı. Finallerden hemen önce, gecenin birinde öğrencimle sokakta ne yaptığımı nasıl açıklayacaktım? Haber gazetelere düşmüştü bile – 'Öğretim görevlisi böbreğini kaybetti. Travmaya giren öğrenci sınavlara giremedi...' Eğer gerisi ortaya çıksaydı – öpüşmemiz ve tokat – sonu nereye varırdı bilinmez. Benim konumumdaki insanlar gri bir bölgeye girdiklerinde, bir daha oradan çıkmaları çok zordur. İki ucu boklu değnek yani. Ve endişelenmekte haklıydım çünkü Gemma polise, onu bırakmayı teklif ettiğimi söylemişti. Bunu yapmadığım konusunda ısrar ettim ama ifademi alan polis bana zorluk çıkardı. Herhalde saygınlığımı korumak için gerçekleri sakladığımı düşünüyordu, ama oldukça hastaydım, o yüzden peşimi bıraktı, her neyse, ifadelerimiz bunun dışında birbirini tutuyordu. Aramızda geçen kavgadan bahsetmemiştim ve Gemma'nın da bahsetmediğini anladım. Yanağındaki morluğu serserilerden birinin yaptığını söylemiş.'

'Eve geldiğinde de aynı şeyi söyledi.'

'Evet, onu yapan bendim. Adamlar ona dokunmadılar. Bu kadarını hatırlıyorum, çünkü onun da peşinden gitmelerinden korkmuştum ve kaçmasını söyleyip duruyordum, o da öyle yaptı. İroniye bak işte: Arkadaşına minnettardım. O benim kariyerimi mahvedebilirdi. Yapmamayı tercih etti.'

'Ama herkes onun seni rahatsız ettiğini biliyordu.'

'Bu bana ona vurma hakkını verir mi?'

'Evet' dedim. 'Belki.'

'Hayır. Konumumu kötüye kullandım. Kontrolümü kaybettim.'

'Seni kışkırtmıştı.'

'Bu o kadar basit değil' dedi sabırsızca. 'Nereden bakarsan bak, ona vuran bendim.'

'Ah, Tanrı aşkına! Kız senin üstüne çıkmıştı. Başka ne yapabilirdin?'

'Onu bir şekilde kendimden uzaklaştırabilirdim. Ona vurmam gerekmezdi.'

Ayağa kalktım. 'Tanrım, şu an Gemma'yı boğabilirim.'

'Ben de aynı şeyi hissetmiştim. Özellikle de en iyi arkadaşımın gibi davranıp, kendi kariyerinin ne kadar iyi gittiğinden bahsetmesi; halbuki benim kariyerim...'

'Senin kariyerinde bir sorun yok ki.'

'En sonunda işleri yoluna koymayı başardım ama bu kolay olmadı. Sonraki yıl öğretmenlik yapmadım.'

'Neden?'

'Kendime güvenemiyordum. Öğrenciler beni geriyordu ve ortaya bir başka Gemma çıkacağını sanıyordum. Bu yüzden uzun bir izin aldım ve sisteme geri dönmeden önce uzun süre psikologa gittim. Bu arada da belgeseller çektim.'

'İkisini de aynı anda yaptığını sanıyordum.'

"Boş' yıllarımda değil. İlk sezon Hızır gibi yetişmişti. Yurt dışına çıktım, okuldan uzaklaştım ve elimde seçenekler olduğunu gördüm. Programlar beğenilince, ikinci sezonu yapmamı teklif ettiler. Bunu yapmalıydım. Paraya ve tekrar okula dönememem durumunda alternatif bir kariyere ihtiyacım vardı, bu yüzden Londra'ya taşınıp Durham'dan

tamamen uzaklaşmak istedim. En sonunda yarı zamanlı bir öğretmenlik işi buldum ama bunun devamlılığı garanti değildi, bu yüzden televizyon işine devam ettim. Ama her yeni sezona başladığımda Gemma'nın ortaya çıkıp polise gitmeye karar vermesinden endişeleniyordum. Bu daha önce olmuş bir şey, biliyorsun. Öğrenciler okulu bitirdikten yıllar sonra öğretmenleri hakkında cinsel taciz suçlamasında bulunabiliyorlar. Ve ben artık halk tarafından tanınan bir yüzdüm. Dayanamayıp bunu yapabilirdi. Bu işten para bile kazanabilirdi.'

'Böyle bir şey yapmazdı. Sana aşıkı.''

'Bir dakika bekle. En azından terminolojiyi doğru koyalım.'

'Erotomani gibi bir hastalığı olduğunu söylemeyeceksin herhalde.'

'Tanrım, umarım yoktur. Obsesif-kompulsif bozukluk gibi bir şey olması daha olası. Bence o aşka takıntılı; belki sadece hafif bir takıntı ama eğer zevk aldığı buysa oldukça yıkıcı olabilir.'

'Ama Gemma kinci değildir ki' dedim. 'O programlar televizyonda yayınlandığında sadece sana bakıp iç geçirirdi.'

Ağzını kapadı, başını iki yana salladı. 'Bundan daha fazlasını yaptı. Onu Durham'dan beri ilk gördüğüm yer Yemen değildi. Birkaç yıl önce üniversiteye de geldi. İki kere.'

'Tanrım.'

'O zaman gerçekten işimin bittiğini düşünmüştüm; ailemin de peşine düşecekti. Onun yerine bir gün görünüp, ertesi gün ortadan kayboldu. Hayal gördüğümü düşünmeye başlamıştım ki, birkaç ay sonra bir daha oldu; bir kafenin

diğer ucunda bana gülümseyen Gemma'yı gördüm, daha sonra yine ortadan kayboldu. Polise bildirilecek kadar ileri gitmedi. Hiçbir zaman gitmemişti.' Ayağa kalktı, ellerini ceplerine soktu ve suyun kenarına doğru yürüdü. 'Akıllı bir kadın o. Asla ileri gitmiyor ama istediğini elde ediyor ve şimdi oynadığı küçük oyun da beni... hasta ediyor.'

Suyun kenarında dikildik. Uzakta bir sandal, sanki yelkenleri yatıp dinlenmek istiyormuş gibi, yavaşça eğilerek yan yattı.

'Bana bunları Şebva'da da anlatabilirdin' dedim.

'Her şeyi bildiğine inandırmıştın beni. Ve hemen onu savunmaya geçmiştin. Hâlâ da savunuyorsun.'

'Elbette savunuyorum. Gemma'yı yirmi yıldır tanıyorum.'

'Bunların hepsi belgelendi. Durham'da. Bana inanmıyorsan Diane'i arayıp soruşturabilirsin.' Telefonunu çıkardı. 'Beni işe geri döndürmeye çalışmanın nasıl olduğunu sana anlatsın.'

'Koy şunu yerine.' Bulutlu gökyüzü ve serin esinti yerine, Marib'in sıcaklığı ve durgunluğu çevrelemişti beni. Jipin yanında duruyordum, arkamda Gemma vardı, yanımda da acele eden Christian...

'Yemen'de onu gördüğünde' dedim 'Sen çok...'

'Aptallaştım. Ve sonra sen. Ona yakın olma ihtimalin... Tüm paranoya geri dönmüştü. Tuzağa düşürüldüğümü sandım - sen beni avlamak için öne atılmış bir yem olabilirdin. Akılcı olmak kolay değildi.'

'Ama neden Hadramut'a geldin? Geride kalabilirdin.'

'Hayır' dedi bana bakarak 'Yapamazdım. Ama korkarım o ve sen arasında sıkışmış olarak geçirdiğim bir gün bile bana fazla gelmişti. Benim jipime bile binmemiştin. On beş saat boyunca onun güler yüzlülüğüyle baş başa kaldım...'

'Tanrım, ne korkunç bir gündü o.'

Başını salladı. 'O gece sen yanıma gelene kadar öyleydi.'

Tekrar kayaların üstüne oturdum. 'Sanırım Marib'e de kendi kendini davet ettirdi, değil mi?'

'Hayır, ben davet ettim.'

'Ah, ama bu biraz tutarsızca değil mi?'

'Belki, ama onun senden uzak durmasını istedim. Eski numaralarını yapacaktı, hepimizi birer piyon gibi parmağında oynatacaktı, ayrıca sana bulaşmasını da istemiyordum. Onu o sabah lobide Şibam hakkında mızımızlanırken görünce, kahretsin, diye düşündüm. Beni elde etmek için senin gezini mahvetmişti. Gergin ve sinirliydin, ben de en iyisinin ikimizin birden sahneden çekilmesi olduğunu düşündüm. Şafağın pusunda bu bana iyi bir plan gibi görünmüştü. Ne yazık ki sabahları kafam pek de iyi çalışmaz, daha yola çıkalı uzun zaman olmamıştı ama eşeklik ettiğimi anlamıştım. Bunun onun için uzun ve zor bir yolculuk olduğunu biliyordum ama o benim için fazla düzenbazdı. Marib'de onu Sana'ya geri göndermeye her niyet edişimde ortadan kayboldu, ki bu bile başlı başına çok tehlikeli bir şeydi. O oradayken neredeyse hiç uyumadım. Etrafım korumalarla çevriliydi ve Tanrı biliyor ki beni en çok korkutan şey o kadındı. Birkaç AK47 atışından bu kadar memnun olacağımı hiç sanmazdım.'

'Bunu benim için mi yaptın?'

'Yardı mı dokundu mu?'

'Ah, evet.'

'Güzel, çünkü seni El Havta'da bıraktığım gün hayatımın en uzun günüydü ve o günden sonra bütün günler bana inanılmaz derecede kısa geliyor.'

İşte o an. Şebva yıkıntıları arasında beklediğim açıklama, Dun Laoghaire rıhtımının sonunda yapılmıştı.

'Bunu uzun uzun düşündüm Vivien.' Önümde bağdaş kurdu. 'Yemen'deyken onunla bir ilişkin olduğunu bilseydim, ardıma bile bakmadan kaçırdım. O kadının yakınında olmak benim için engerek yuvasına girmekten farksız ve onun arkadaşlarından biriyle bir ilgim olması da delilikti.'

'O halde neden buradasın?'

'Çünkü uzak duramadım. Ve inan bana denememiş değilim.'

Cep telefonum çaldı. Gemma. Ekrandaki isme baktık. Telefonu açtım. 'Alo?'

'Neredesin?'

'Rıhtımda yürüyorum.'

'Ah, bak, evde değilim ve geç vakte kadar dönmem, ama sütü bitirdim; süt istiyorsan gelirken al, olur mu? Bir de kedi bisküvisi. Didds beni delirtti. Yaş mamaya dokunmadı bile.'

'Tamamdır. Görüşürüz.'

'Şey...sence dün gece nasıldı?'

'Yemek çok güzeldi.'

'Sence hoşuna gitti mi?'

'Neden ona sormuyorsun?' dedim.

'Ah, soracağım, soracağım. Daha sonra. Süt almayı unutma' dedi ve kapattı.

Telefonu çantama koydum. 'Bu gece eve geldiğinde onunla nasıl yüzleşeceğim?'

'Bu gece mi?'

'Pazar günlerini ailesiyle geçirir.'

'Ah, tamam' dedi Christian kaşlarını çatarak. Sonra başını salladı 'Ve bu arada?'

Bu arada, sakın daireme gittik, ona bira, kendime de nane çayı hazırladım. Koridora çıktığımda oturma odasının kapısında dikiliyordu. Bardağı elimden alarak holdeki masanın üstüne koydu, fincanı da alıp aynı şeyi yaptı. Onun tarzı buydu, üstüme atlamadı; bana çok yakın durup beni seyretti, sonra hâlâ izleyerek, öpmek için eğildi. Gömleğinden tutarak onu kendime çektim. Sırtımı duvara yasladı. Onu Arş Belkıs'ta arzuladığım gibi, Mahrem Belkıs'ta arzuladığım gibi ve Ramlatül Sabatayn'da arzuladığım gibi kavradım. Yatak odama doğru giderken, onun gitmesine izin vermeyi nasıl düşünmüş olduğuma hayret ediyordum.

Sonra, rahatlamış ve sakinleşmiş, uzandık.

'Bunu hayal ettim' dedi Christian. 'Marib ve Sana arasındaki her metrede ve Sana'yla burası arasındaki her kilometrede bunu düşledim.'

'Ben de DART* hattının her durağında hayal ettim.'

'Yani sen de bunu istiyorsun?'

'İstemek işin kolay kısmı.'

* Dublin bölgesindeki transit tren yolu ağı (çn)

‘Şimdi de ‘Bu sadece bir Pazar öğleden sonrası gönül eğlencesiydi’ demeyeceksin, değil mi?’

‘Hayır, ama Gemma’yı ne yapacağım? Ya da daha doğrusu, Gemma bize ne yapacak?’

‘Christian dirseğinin üstünde doğruldu. ‘Dinle Vivien, seninle olmak, onunla olmak anlamına geliyorsa, olurum demeyi çok isterdim. Ama...’, parmağını çenemde gezdirdi, ‘...Bunu söyleyemem çünkü bunu yapmayacağım. Bir daha onunla karşılaşmayacağım. Akşam yemekleri ya da Dublin’e gelmeler olmayacak. Burada da kalmayacağım yani. Bu bir ültimatoma benziyor biliyorum ve arkadaşların arasına girmek istemem ama...’

‘Bizim aramıza uzun zaman önce girdin. Durham’dayken. Gemma üniversiteye gittiğinden beri onunla yakın değiliz. Onunla arkadaşlığında başarısız oldum... ve seninle de.’

Gülümsedi. ‘Yapma.’

‘Onu vazgeçirmeye çalıştığım için beni hiç affetmedi. Bir müttefik, sana yaptıklarında ona hak verecek birini arıyordu, ama ben bunu yapamadım ve bazen Yemen’e de bu yüzden geldiğini düşünüyorum. Seni elde etme konusundaki kararlılığını başıma kakmak için bunu yapmış gibi sanki.’

‘Kesinlikle. Bana da aynen böyle davranıyordu işte.’

‘Ama neden? Biri neden istenmediği bir yere gelmeye devam etsin ki?’

‘İlgisizlikten kaçmak için. Seni hayatlarına sokmak, bunu istemiyor olsan bile seni kendi deneyimlerinin bir parçası haline getirmek için.’

‘Ben ne yapacağım?’

'Ona bizi anlat' dedi. 'Bu onu iyice sarsıp kendine getirir.'

'Kırıcı olma.'

'Elimde değil.'

'Eminim onun da elinde değildir.'

Tekrar uzandı.

'Ona söylemeyeceğim' dedim. 'Şimdi değil. Bunu iyice düşünmem gerekiyor.'

'Ama...'

'Hayır. Sırf sen geri dönüp kendini ifade ettin diye, Gemma'yı bir kâğıt parçası gibi hayatımdan söküp atmamı bekleyemezsin.'

'Ne kadar zamana ihtiyacın var?'

'Bilmiyorum. Belki birkaç hafta.'

'Ben bu arada ne yapmalıyım?'

'Bekle. Beni arama. Benimle iletişime geçme. Sadece bekle.'

'Kahretsin Vivien. Tanıştığımız günden beri seni bekliyorum!'

'Benim suçum değil.'

İç geçirdi ve elinin üstüyle omzumu okşadı. 'Tamam, ama oyalanma. Gemma'yı hayatımızdan ne kadar çabuk çıkarırsak...'

'Hayatımıza giren bir şey daha var Christian.'

'Tanrım, senin doğrudan söylediğin bir şey yok mu şu hayatta?'

'Yemen'e geri gütmeyi düşünüyorum' dedim. 'Yaşamak için.'

'Tanrım.' Oturdu. 'Şansıma bak! İlk rakibim ölü bir adamdı, zavallı Eric ve şimdi de kahrolası bir ülkeyle rekabet etmem gerekiyor!'

'Sadece bir ülke değil. Kaçan fırsatlar, halledilmemiş işler, Freya'nın söylediği gibi.' Elimi sırtına koydum. 'O kadınlar aklımdan çıkmıyor; başarmaya çalıştıkları şeyler, yaptıkları işler, fedakarlıkları ve ben onca yıl çocuksuz, özgür, başıboş çalışmama rağmen, dünya için hiçbir şey yapmadım.'

'Siz sanatçıları destekliyorsunuz, dünya için hep bir şeyler yapıyorsunuz.'

'Onları Şükriye destekliyor. Ben sadece tabloları düzenliyorum. Bir başka bakış açısı istiyorum, hep bunu istedim.'

'Bu başka bakış açısı biz olabiliriz. Hem, şu arzuladığın alternatif yaşam tarzı tüm bağlarını koparmanı gerektirmiyor.'

'Bunun senden gelmesi pek de samimi olmadı.'

'Ayrıca Ortadoğu'ya taşınmak için iyi bir zaman değil. El Kaide daha temizlenmedi.'

'Eğer El Kaide yeniden saldırırsa tehlike burada, orada değil' dedim.

'Her yere saldırabilirler. Ve Amerikalıları unutma. Gözlerini Yemen'e diktiler, bu yüzden lütfen vazgeç. Eğer heyecan istiyorsan, benimle saha gezilerine gelebilirsin.'

'Yani senin maceralarına ek mi olayım? Aklımdan geçen bu değildi.'

'Aklımdan tam olarak ne geçiyor?'

'Nuriye'nin merkezinde çalışmak istiyorum ama bana maaş veremez, yani para bir sorun. Daireyi kiralamak sorunlarımı çözmeyecek. İpoteği zar zor karşılar.'

'Yani geri dönmeye paran yetmiyor, öyle mi? Harika' dedi kendini beğenmişçe yatağa girerken. 'Onun yerine benimle kal. Bu ilişkiye hak ettiği şansı ver.'

'Ama geçmişimi tekrar ediyor olurum. Bunu göremiyor musun?'

'Hayır. İkisinin ilgisi yok. İlk gidişinde kültür şokuna uğramıştın ve istenmediğini anlayan deli erkek arkadaşın oyuncaklarını elinden atmıştı.'

'Kültür şoku mu? Kültür şokuna uğradığımı sana hiç söylemedim ki.'

'Şey, hayır söylemedin, ama sen gittikten sonra Theo söyledi. Ağzından kaçtı diyelim.'

'Gıcık şey' dedim. 'Bu onunla benim aramdaydı... ve Nuriye'nin... ve *tafrıta*daki kadınların.'

'Neden ben değil?'

'Yaptığım her şey yüzünden, benim bir korkak olduğumu düşünüyorsundur herhalde.'

'Kültür şoku, korkaklarla daha az korkakları ayırmak için kullanılabilecek bir ölçü değildir.'

Başım onun göğsünde, bir süre konuşmadan yattık. 'Kötü hatıralar neden acı vermeye devam eder, biliyor musun?' dedim 'Olayın üstünden yıllar geçse bile acı verir.'

'Neden?'

'Çünkü insanın hayatta kalma içgüdüğü...'

'İşte şimdi antropolog gibi konuştun.'

'Kapa çeneni. Hayatta kalma içgüdümüz, bu hataları tekrar yapmayalım diye, hatıraları beynimize kazır.'

'Ama bu bir hata değil.'

Yemen işi buhurdanlıktan tütsü dumanı yükselen ban-yonun iki ucunda oturduk. Christian sabunlu süngeri ayak parmaklarıma doğru sıktı. "Yapmak istediğim korkunç bir itiraf var.'

'Nedir?'

'Gerçekten benim hatam değildi. Sana'da oturmuş kendi işime bakıyordum, sonra Edda'yla birlikte geldiler, ben daha hiçbir şey yapamadan... tanıştırıldık.'

'Neden bahsediyorsun sen?'

'Mackintosh-Smith.'

Zemindeki suyu dalgalandırarak dikildim. 'Onunla tanıştın mı?'

Başını salladı. 'İyi adam.'

'Seni eşek.'

'Ben masum bir üçüncü kişiydim sadece!'

'Ne oldu?'

'Çok şey olmadı. Sohbet ettik. Aslında biraz utanç vericiydi çünkü hâlâ onun İbni Batuta kitabını okumadım.'

'Bu korkunç.'

'Afedersin ama çok meşguldüm. Boş bir zamanımda okuyacağım.'

'Hayır, onunla tanışmış olman korkunç. Ve haksızlık.'

'Biliyorum. Ona söyledim. Dedim ki 'Bir arkadaşım, sadece birkaç hafta önce her çöp tenekesinin altında sizi ararken, şimdi sizinle tanışmak çok ilginç oldu.'

'Eğer ona böyle söylediyse, bu ilişki burada biter.'

'Söylemeyi düşündüm ama onun için sürprizi mahvetmek istemedim. Yani, günün birinde Sana sokaklarında İbni Batuta ve arkadaşlarını düşünerek yürürken, sen bir elinde

onun kitabı, bir elinde kalem, o kule evlerin birinden fırlayıp karşısına çıkacaksın ya.'

'Ve eğer birazcık duygu taşıyorsa, çok sevinecektir.'

O akşam havaalanından eve dönerken, içim artık kaynamıyordu. Gemma ve Christian arasında içim içimi yemi-yordu ve bu çatışmanın yokluğu beni son derece rahatlatmıştı. Dairemizi geçerek bir sonraki sokağa girdim. İşin en korkunç yanı, her şeyin şimdi daha mantıklı gelmesiydi. Gemma çoğunlukla beni idare eder, ben de buna izin verirdim, bazen onu, bazen de erkek kardeşini sevdiğim için. Birçokları gibi bizim ilişkimiz de dengesizliğe dayanıyordu. O kuvvetliydi, ben değildim. Genelde o dizginleri ele alır, ben de onun beni götürdüğü yere giderdim ama şimdi, ben farkında bile olmadan, beni yolun çok dışına çıkarmıştı. Christian'ın kariyerini tehlikeye attığını, kendi sınırlarını bile zorladığını görmem gerekirdi, ama benim hatam bunların hiçbirinden şüphe etmemiş olmamdı. Yalanları gizlemek için gerçekleri kullanarak beni kandırmış olduğunu ve benim de bunlara kandığımı hiç anlamamıştım. Beni geride bırakmak yerine niye buralara kadar sürüklemişti? Neden her şey hakkında yalan söylememişti? Sana'da penceresiz bir evde gizli merdiven ve kör geçitlerin arasında kalmış gibiydim. Mektupları ve gece geç vakitlerde yaptığımız telefon görüşmeleriyle beni sapkın hayallerinin gönülsüz bir röntgenci izleyicisi yapmıştı. 'Ah, sadece bir sarhoş öpücüğünden fazlasıydı' demişti ve ben de boşlukları kendim doldurarak onun çizdiği tabloyu görmüştüm. Kaldırımında durdum ve gözlerimi kapadım. Başka birinin çaresiz özlemleriyle yüzleşmek yıkıcıydı. Fanteziler paylaşı-

mak için fazla açtı ve ben büyük ihtimalle bunları onun için daha gerçek yaptığım için Gemma'nın kuklası olmuştum.

Christian'la ilişkim varken Gemma'ya karşı nasıl adil olacaktım?

Ön kapımıza geldim. Işıklar yanıyordu. Evdeydi. Hava-
alanına gitmeden önce çok dikkatli davranmış, banyoyu yı-
kamus, pencereleri açmış, ihtiras dolu öğleden sonramızın
tüm izlerini temizlemiştim ve yine de kapının önünde du-
rurken yakalanmış olmaktan ödüm kopuyordu. Korkunç,
boğucu bir histi. Tekrar olamazdı. Gizli randevular, saklan-
malar veya iki yüzlülük bir daha yaşanmamalıydı.

Yine de eve girip Gemma nerede olduğumu sorduğunda,
elbette yalan söyledim.

16

Tablonun birinin önünde bir öğrenci bağdaş kuruş, es-
kiz çalışıyordu. Onun sırtına bakarak masaya oturdum. Dı-
şarıda insanlar koşuşturuyordu. Öğle yemeği vakti. Onların
farkındaydım, camın ötesindeki hareketli dalgalanmanın
farkındaydım. Belli sesler, görüş alanına girip çıkan ateşbö-
cekleri gibi kulağıma çalınıyordu. Teorik olarak bu insanla-
rın ya da en azından bir kısmının içeri girmesini bekliyor-
dum. Çekmeyi umduğumuz ufacık topluluktan kimileri,
içeri girebilir, bana başıyla selam verip tabloları bakmaya
koyulabilirdi. Ne tuhaf bir iş, diye düşündüm. Halkla ça-
lışmak, halka dayanarak çalışmak yine de onlarla kurulan
iletişimin, en fazla bir gülücük, uzatılan bir broşür ya da

alınan bir çekten ibaret olması... Ne garip, sessiz bir ilişki. Bazen bir müşteri bana soru sormak için yaklaştığında sesimin çıkmasını sağlamak için çabalamam gerekiyordu. Sesimi gırtlığımda yoklayıp, yönetici tonunda, profesyonelce çıkmasını sağlamalıydım ve iş bitip alıcı ayrıldığında sesim tekrar göğüs kafesime çekilebilirdi.

Christian gideli bir hafta olmuştu. Hiçbir şey değişmemişti. Hiçbir şey yapılmamıştı. Ben de sesim gibi kendi kabuğuma çekilmiştim ve oradan çıkmak için herhangi bir çaba göstermiyordum.

Ayağa kalktım ve galeriyi boydan boya yürüdüm. Zeminimize bayılıyordum. Kanada akça ağacı. Adımlarım sertti, topuklarım yere kararlılıkla vuruyordu. Tempolu yürüyüş, sadece adım atmaktan daha tatmin ediciydi. Bir duruşu var gibiydi. Ama benim tempom ve düşüncelerim, beni bir yere götürmüyordu.

Döndüm, odayı boydan boya bir kez daha arşınladım. Öğrenci defterinden bir sayfayı kopardı ve buruşturarak attı; tıpkı benim bir kenara attığım fırsatlar gibi. Konuya farklı açılardan yaklaşmak, haberi en az kırıncı yoldan vermek için bunun gibi saatlerimi harcamıştım. Korkum tek taraflı değildi: kırılmasına sebep olmam bir yana, alacağım sert tepki de kolay olmayacaktı.

Şimdiki serginin adı *Siyah ve Beyaz*'dı ve Şükriye'nin Donegal'de bulduğu bir sanatçıya aitti. Basında adını çokça duyurmayı başarmıştı da. İlk bakışta tüm parçalar aynı görünüyordu; beyaz tuval üzerine merkeze yakın çizilmiş iki ince silindir, yan yana duruyordu ve biri ötekinden ufaktı. Her bir tablo, birbirinden çok az farklıydı; silindir-

ler daha uzun ya da ince veya daha sağ ya da soldaydılar. Asıl olay isimleriydi: *Aşk, Nefret, Kıskançlık, Korku* ve sekiz başka duygu (ama hiçbirisi *Yüreksiz* değildi). Odanın ortasından, aynı tabloda on iki tanesini sergiliyormuşuz gibi görünüyordu. Şükriye'ye, tek başlarına anlam ifade etmedikleri için asla satılamayacaklarını söyledim, ama genelde olduğu gibi o haklı, ben haksızdım. Bir banka, merkez ofisi için tümünü satın aldı.

'Bu kadar volta yeter' dedim yüksek sesle. Öğrenci döndü. Volta yeterdi, çünkü atmam gereken sadece bir adım vardı ve bunu yapmadan Christian'ı göremezdim.

O öğleden sonra, elde kullanılabilen bir göstericide slaytlara baktığı sırada Şükriye'ye 'Gidip doğrudan söyleyeceğim' dedim. 'Tüm gerçekliğiyle her şeyi açıkça söyleyeceğim. Bu kadın Suriyeli mi?'

'Evet. Frankfurt'ta yaşıyor. Şimdiye kadar başkalarıyla birlikte bir sürü sergiye çıktı.'

'Ve sen onu yalnız başına mı sergileyeceksin?'

'Ne düşünüyorsun?'

'Boş yer bulmam gelecek yılı bulur.'

Şükriye başını salladı. 'Gemma'ya karşı çok zalim olma. Onu destekle. Onu yönlendir. Eğer konuya kendi gelirse, her şey daha kolay olur.'

'Ama bu haftalar alabilir.'

İkimiz de kafamızı kaldırdık. Yukarıdan topuk sesleri geliyordu. Şükriye pencerenin yanında durmuş bir kalemi kemiriyordu. Yukarıyı işaret ettim. 'Görevi sana devrettiğimde böyle oluyor işte. Üç haftalığına gidiyorum ve dön-

düğümde tavanın çökmek üzere olduğunu görüyorum, çünkü sen üst katı aerobik dersi için kiralamışsın. Kırk altı bedenler için aerobik!’

Tavan tekrar sallandı. ‘O bir çatlak mı?’ diye sordu Şükriye.

‘Titreşim eserlere zarar verebilir. Onları dışarı atmalısın.’

Somurttu. ‘Bu senin işin.’

‘Hayatta olmaz. Onları sen aldın, sen at. Dersten sonra yukarı çıkıp ‘Bayanlar baylar üzgünüm ama toplam ağırlığınız tavanı çökertecek’ dersin.’

Christian kuralları çiğniyordu. Bana her sabah telefon mesajları gönderiyordu. Bunu ilk kez yaptığında, telefonum mutfakta tezgahın üstünde duruyordu. Gemma telefondaki İngiltere numarasını görebilir diye koşturmak zorunda kalmıştım. Daha sonra, DART’ta güvencede olduğuma emin olana kadar telefonumu açmamaya başladım. Her sabah bana birkaç sözcük gönderiyordu, ben de her sabah mutlu oluyor ama cevap göndermiyordum. Beni işyerinden aramaya başladı. Onu durdurmak mümkün değildi. ‘Sen beni böyle sürekli ararsan ben nasıl düzgün düşünebilirim?’ diye soruyordum bezgince.

‘Tam olarak da bu yüzden arıyorum. Düzgün düşünmeni istemiyorum. Harekete geçmeni istiyorum.’

‘Bu daha önce hoşuna gitmiş miydi? Durham’da?’

Tedirgindim. Evde kapı çaldığında ya da Didds bir sandalyeye çıktığında, sırıyordum. Christian’ın öyküsü sinirlerimi germiştir. Sanki onun deneyimini ben yaşamış gibiydim. Bir yabancı, bilinmeyen biriyle birlikte yaşıyordum ve zihnim, çoktan unutulmuş anılarla dolup taşıyordu: bir çocukluktan, bir arkadaşlıktan, bir aşk ilişkisinden sahneler.

Gemma yıllar önce, hangi filmi izleyeceğimiz konusunda anlaşılamadığımız için kendini dolaba kilitlemiş ve üç saat oradan çıkmamıştı. Bill, aylaklığına söylendiğim için çekip gitmiş, on gün boyunca ortarlardan kaybolmuştu. Ama hepsinden önemlisi, aileleri aklıma geldi: oğullarının adını bile hatırlamakta zorlanabilen ilgisiz anneleri ve eve geldiği nadir anlarda, çocukları okulda üstün başarı elde edemediği için sinir krizleri geçiren babaları. Tatminsizlik ve aldırmazlık – aslında ilgisizlik – evde azami seviyede olsa da, ben onların özgürlüğünü kıskanmıştım... Sonuç, çocuklardan birinde alınganlık, diğerinde takıntı olarak ortaya çıkmıştı, ama en büyük bedeli ödeyen kişi Christian Linklater olmuştu.

Gemma artık beni korkutuyordu. Diğer insanların haklarına, özel hayatlarına ve arzularına olan saygısızlığı beni ürkütüyordu. Orada değilken bile beni izlediğini düşünüyorum, yalnızken bile yanımda olduğu hissine kapılıyordum ve bir gün isteyken başımı kaldırdığımda, cama dayanmış alnını gördüm. Nefesimi tuttum.

Galeriye daldı.

‘Tanrım, sensin!’ dedim.

‘Sen kimi bekliyordun?’ diye sordu.

‘Hiç kimse. Kimse olduğunu sanmadım.’

‘Yemek yer misin? Seninle konuşmak istiyorum.’

‘Tamam.’ Yeniden o ter. Yakalandığımı her düşündüğümde sırtımdan soğuk terler boşanıyordu. Galeriyeye yıllardır adımını atmamıştı. Buranın, içinde kimse olmayan bütün bu boşluğun onu korkuttuğunu söylerdi. Şimdi çıkıp gelmesi de beni korkutuyordu. Bir şey mi duymuştu?

Bir şey mi görmüştü? Christian ve benim bir çekmeceye tıktırdığım fotoğrafımızı mı bulmuştu?

Hiçbir şey fayda etmiyordu. Ton balığı salatası servisi yapan yakınlardaki bir bardaki alçak masaya oturduğumuzda Gemma, 'Hafta sonunu Londra'da geçirmeye ne dersin?' dedi.

'Ne?'

'Bilirsin işte, kız kıza hafta sonu tatili.'

'Bunu yıllardır yapmamıştık.Tatil ikimize de iyi gelir, özellikle de son zamanlarda yaşadıklarımızdan sonra; hem buradan uzakta geçen bir hafta sonu sana ihtiyacın olan başlangıcı yapma fırsatı da verir.'

'Ne için başlangıç?'

Bezginlikle iç geçirdi. 'Tamam, bak, bunu kimse söylemiyor, o yüzden ben yapacağım: eğer artık burada olmak istemiyorsan, olma. Eğer Theo, Nuriye ve diğer tüm arkadaşlarınla olmak istiyorsan, iyi. Yap bunu. Git. Yani, Nisan'dan beri surat asman bana gına getirdi ve seni neyin durdurduğunu anlayamıyorum. Bu yerde yedi yıldır çalışıyorsun. Çürüyorsun burada. Eğer istediğin buysa, gözünü karart ve yurt dışına çık ve başarabilecek misin gör.'

Ah, geçen sefer karşılık veremediğimi hatırlatan minik sıyrık. 'Şey, ilgin için...teşekkürler, ama aklımdan geçen tek şey bu değil.'

Sinirli sinirli 'Biliyorum' dedi. 'Tekrar Christian'ın peşine düştüğüm için kızgın olduğunu çok iyi biliyorum, ama keşke ahlak anlayışını biraz aşabilsen, çünkü Christian'la yaptıklarım benden başkasını ilgilendirmez.'

‘Ahlak anlayışım çok da tutucu değil.’

‘İyi. Harika. Bunu duyduğuma sevindim.’ Salatasından bir çatal aldı. ‘Hadi hepsini geride bırakıp eğlenmeye gidelim. Hadi Viv. Bugünlerde her şey tatsız geliyor. Hareketlenmemiz gerek!’

O an, o tatlı gülüşe sahip olmak, o zevki tatmak için Christian’ı bile terk edebilirdim. ‘Tamam’ dedim gülümseyerek. ‘Ama onun yerine Paris’e gidelim.’

‘Tanrım, hayır.’

‘Neden?’

‘Ben, şey, Londra’ya gitmek istiyorum.’

Aptal ben. Aptal, saf, bağımlı küçük ben. ‘Anladım. Ve sanırım hazır gitmişken, Linklater’ı da bir arayıverirsin?’

Omuz silkti. ‘Aklımdan geçti. Ne de olsa, o bize uğradı.’

‘Nasıl bir bağlanma saati olurdu, değil mi?’ dedim. ‘Sen, ben, o. Tıpkı eski zamanlardaki gibi.’

‘Ama eski zamanlar gibi değil’ dedi hevesle. ‘Olay bu zaten. Her şey değişti. Bizi gördüğü için çok mutlu olur.’

‘Olmaz. Bundan hiç hoşlanmaz ve sen de bunu pekala biliyorsun.’

Çatalını salataya batırırken kaşları hafifçe inip kalkıyordu.

‘Marib’de hiçbir şey olmadı, değil mi?’ dedim.

‘Tam olarak değil, ama...’

‘Hiçbir zaman, hiçbir şey olmayacak.’

Aniden bana baktı, gözleri acı dolu ve içtendi. ‘Ama o zaman iki hafta önce neden geldi? Neden birdenbire ortaya çıktı?’

'Maynooth'ta arkadaşları varmış.'

'Gerçekten bu yüzden geldiğine inanmıyorsun, değil mi?'

Tabağımı öne doğru ittim. 'Hayır, inanmıyorum.'

'Tamam, yani...'

'Beni görmeye geldi.' Çantamı aldım ve sıra boyunca kaydım. 'Üzgünüm Gem.'

Hızla işe döndüm. Aptal, aptal, aptal. Nazik olabilirdim, açıklama yapabilirdim ama olayları her zamanki gibi kendince yorumlaması karşısında, bombayı patlatmış ve kaçmıştım. Telefonumu çıkardım ve ellerim titreyerek Christian'a mesaj gönderdim. 'Yardım et' yazdım.

'Vivien!' Gemma arkamdan geliyordu.

Galerinin kapısını iterek açtım. Hızla arkamdan geliyordu ama ikimiz de konuşmaya başlayamadan, Şükriye ofisten çıktı. 'Ah.'

'Ne?'

'Seni arıyorlar Vivien. Çabuk.'

Telefona koştum.

'Buradan olmaz' dedi Şükriye. 'İçerden konuş.'

Tanrım, diye düşündüm. Christian. Ne zamanlama ama. Ofise yöneldim.

'Gemma' dedi Şükriye seslice 'Önceki haftaki yemek için teşekkürler! Ne hoş bir akşamdı...'

Gerçekten de Christian'dı: Elleri ceplerinde, bacaklarını üst üste atmış, masama yaslanıyordu.

Ellerimi kaldırdım ve havada salladım.

Gülümsedi.

'Gemma dışarıda!' diye fısıldadım.

'Ah, kahretsin.'

'Kesinlikle.' Kulağımı kapıya dayadım. Şükriye'nin sesi biraz fazla yüksekti. Gemma'yı çıkışa götürdüğünü tahmin ediyordum. Christian koluma dokundu. Kulağım kapıda, onu iterek uzaklaştırdım. Ensemi öptü. Onu tekrar dürttüm ama inatçıydı, dudakları yakamdan içeri doğru ilerliyordu.

'Gitti.' Şükriye kapıdan kafasını uzattı. 'Girebilir miyim?'

'Ondan nasıl bu kadar çabuk kurtuldun?'

Burnunu kırıştırdı. 'Seninle konuşmaya kararlıydı, ama hayır dedim, seni biraz yalnız bırakmamız gerektiğini, çünkü Londralı o hoş antropolog beyin aradığını söyledim.'

Christian başını sallayarak 'Bu işe yarayabilir' dedi.

Dikleştim. Annemin tüm katılığıyla, mimiklerini taklit ederek 'İşe yarayabilir mi?' dedim. 'Bu bir tür haşere öldürme sorununa mı benziyor? Hiçbir şeyin işe yarası gerekmiyor. Ben bu işin çaresine baktım ve araya girdiğiniz için ikinize de yazıklar olsun. İkinizin de Gemma'nın hisleriyle oynamaya hakkı yok.'

'Ben ne yaptım ki?' diye sordu Christian.

'Geri geldin!'

Şükriye çenesini kaldırdı. 'Onu buradan uzak tutmalıydım, değil mi? Senin poponu kurtardım!' diyerek dışarı çıktı.

Christian kıkırdadı. 'Senin poponu kurtardım!' diye taklit etti. 'Bu kadından uzaklaşmamamı anlıyorum. O harika biri.'

O konuşurken Şükriye telaşla odaya döndü, yanı başında Gemma vardı.

Gemma Christian'ı gördüğünde donakaldı. Omuzları düştü ve şaşkın bakışlarla bana döndü.

'Ben de onun burada olduğunu bilmiyordum' dedim.

Bir saniyenin onda birinde, Gemma o çok bilindik tavrıyla olayı kendi istediği tarafa çekiverdi. Christian'a doğru gidip ellerini onun koluna dolarken 'Duydum!' dedi. 'Bu çok hoş. Çok hoş. İkinizin ne çok ortak noktası var; ben!' Kıkırdadı. Christian'ın yanağına bir öpücük kondururken kulağına fısıldadı 'Aramızda geçenleri ona anlatma, sevgilim!' Ve sonra gitti.

Kapı açıldı. Şükriye, Christian ve ben orada öylece kalakalmıştık.

'Hayal mi gördüm?' dedim.

'Hayır.' Şükriye galerinin içine baktı.

'Nerede?'

'Gitmiş' dedi Şükriye. 'Geldi ve gitti. Sorunlarınız sona erdi.'

Christian en yakındaki sandalyeye oturarak 'Biri bana içki getirsin' dedi. Sarsılmış görünüyordu.

Geceyi kent merkezindeki bir otelde geçirdik. Sessiz bir akşam oldu. Christian durgun ve düşünceliydi. Camdan dışarı bakıyor, arada sırada kendi kendine mırıldanıyordu. Bir noktada 'Hata' dedi. 'Çok fazla hata.'

'Neyi farklı yapabilirdin ki?'

'Ona karşı yasal yollara başvurabilirdim, ama Şefkatli Hoca olmakla o kadar meşguldüm ki, kendimi kandırdım, onu zapt edebileceğimi düşündüm. Diane haklıydı. Yasayı ona karşı kullanmalıydım.'

‘Sen ve Diane bu konuda farklı fikirde miydiniz?’

‘Çoğunlukla. Ama merak etme; dersimi aldım ve hastane yatağında yatarken haklı çıktığını söyleyerek ona hakkını verdim. Eğer o zaman gerekeni yapsaydım şimdi bununla uğraşmıyor olmazdım.’ Tekrar dışarı baktı. ‘Gemma’nın nasıl oluyor da bir adım önde olduğunu anlayamıyorum.’

‘Bir adım önde falan değil. Sadece üste çıkıyor... Ve perde arkası son derece kasvetli olmalı.’

‘Ne yaparsam yapayım, yine karşıma çıkıp duruyor. Ve şimdi yanımda sen varsın, ama o bir şekilde...’ Bana döndü ‘Bunu da mahvedecek.’

‘Christian gel buraya.’ İsteksizce yatağa geldi ve oturdu. ‘Bu sabah kalktığında, herhalde buraya gelmeye can atıyordun. Şimdi hiç gelmemiş olmayı diliyorsun.’

‘Evet öyle.’

‘Teşekkürler.’

‘Bir kerecik işyerine gelmeye kalktım ve o onunla karşılaştım. Yani, bunun olma olasılığı nedir ki?’

Yüzüne dokundum. ‘Dur. Devam etme. Bilgin olsun diye söylüyorum, artık bitti.’

‘Öyle mi?’

‘Evet, özellikle de artık bizi bilirken.’

‘Bu bir alışkanlık, Vivien. Ve alışkanlıklardan kurtulmak zordur.’

‘Ama ben onun kurtulmasını sağlayacağım. Sen sadece izle.’ Onu kendime çektim ve Gemma Colbert hakkında her şeyi unutmasını sağladım.

Ertesi gün uyandığında daha neşeliydi ve gitmeden önce kahve içti. 'Bir hafta sonu Londra'ya gel' dedi. 'Sana sürprizler hazırlarım.'

'Mesela, üç çocuk mu? Linklater üçüzlerine hazır olduğumu hiç sanmıyorum.'

'Onları dolaba kilitlerim.'

Gülümsedim. 'Aslında... British Müzesi'ndeki Saba Melikesi sergisini görmeye can atıyorum, eğer bunu bir aile toplantısına çevirmeyeceğine söz verersen, bunu düşüneceğim.'

'Tamamdır.'

Dublin o akşam tatsızdı. İşten eve giderken etrafıma bakmadım bile ve DART'tan inince içimi tuhaf bir his kapladı. Biri beni takip ediyor mu diye defalarca arkama baktım.

Evimizin ön kapısına geldim. Daire de sokakların havasına sahipti, birileri gazı açık bırakmış gibi ağır bir hava çökmüştü. Gemma salonda, yemek masasına oturmuş bir dergi karıştırıyordu. Eğer söylediklerim yüzünden yıkılmasını, üzülmesini umuyorsam, çok beklerdim. Yüksek topukları ve dar yeşil elbisesiyle pazarlama havasındaydı; bu kıyafeti yeni müşterileri için giyerdi.

Ne dediği ya da ne kadar kızdığı umurumda değildi. Sadece onunla konuşmaktan kaçınmak istiyordum.

'Onunla yatıyorsun' dedi dergiden başını bile kaldırmadan.

Bu bir soru değil bir ifadeydi ama yine de 'Evet' dedim.

Ayağa kalktı, kollarını kavuşturdu ve Fransız penceresinin önüne gitti. Sonra güldü. 'Yemen'de ortaya çıktığımda kızmış olmana şaşırmamalı.'

Anahtarlarımı masaya koydum.

Gemma döndü. 'Bana bunu yaptığina inanamıyorum. Yaşadığım her şeyden sonra... harcadığım yıllardan sonra...'

'Sahibi sen değilsin.'

'Telif hakkı bende ama.'

Onunla tartışmak zordu.

Bana, sanki halıda sürünen iğrenç bir yaratıkmişim gibi baktı. 'Bana neden söylemedin? Tüm yapman gereken bana bir mesaj gönderip 'Linklater burada ve bana asılıyor' demekti. Çok daha kolay olurdu.'

'Senin için değil. İşleri doğru yapmaya çalışıyordum, bu konuda hakkımı teslim et.'

'Hakkını teslim mi edeyim? Uygun olduğunu düşünmememe sebep oldun.'

'Öyleydi. Sen ortaya çıktığında öyleydi. Ondan ayrılmıştım.'

'Benim için değil herhalde?'

'Elbette senin için. Neden olmasın?'

'Şey, düşünceliliğin için teşekkürler, ama artık biraz geç olmuştu, sence de öyle değil mi?'

Masaya oturdum.

'Beni yanlış anlama' dedi. 'Linklater'ı tanıyorum. Cazibesini, sıcak güneş altında nasıl görüldüğünü biliyorum, yani neyle karşı karşıya olduğunun farkındayım. Bu ko-

nuda mutlu olduğumu söyleyemem, ama sana karşı adil davranabilirdim.'

'Senin ona adil davrandığın gibi mi?'

'Christian'ın, Theo'nun ve tüm o insanların önünde aptal gibi görünmeme neden oldun... Beni sattın. Koştura koştura Marib'e gidip geri dönme utancını yaşamamı da engellemedin. Beni neden durdurmadın?'

'Seni durdurmak mümkün değildi. Seni durdurmak hiçbir zaman mümkün olmamıştır zaten, değil mi Gemma?'

Gözlerini yere indirdi, ama ileri geri yürümeye devam etti. 'Sana anlatmış.'

'Keşke anlatmasaydı.'

Topukları halıda son derece sessizdi. Bu yürüyüş, parke üzerinde son derece rahatsız edici olabilirdi.

'Yani, Tanrım, Gemma ne düşünüyordun? Sana dava açabilirdi. Ciddi suçlamalarda bulunabilirdi. Yemen'den sonra bunu hâlâ yapabilir.'

'Saçmalama.'

'Tanıklar var, resmi belgeler var.'

'Ah, gerçekten mi? Şey, iş oralara kadar varırsa benim de söyleyecek bir çift sözüm olur.'

'Ağzından çıkanı kulakların duyuyor mu?' dedim sessizce. 'Lütfen söylediklerini bir dinle.'

İlk defa bir parça ezik, hatta dayak yemiş gibi görünüyordu.

'Anlayamıyorum' dedim. 'Durham'da olan her şeye rağmen, sen Londra'dan Sana'ya, hatta Marib'e kadar devam

ettin. Neden? Yani, bana bunu açıklar mısın, çünkü gerçekten anlayamıyorum.'

Yürümeyi bıraktı. Uzun bir sessizliğin ardından 'Onun yanında olmalıyım, hepsi bu' dedi.

'Bedeli ne olursa olsun mu?'

'Bana söylemeliydin' dedi. 'Yemen'e geldiğimde bana anlatmalıydın. Bana en azından bu kadarını borçluydun.'

'Biliyorum ve üzgünüm, ama şimdi söylüyorum işte.'

Gemma seslice iç geçirdi, başını salladı ve sanki meşgul günündeki bir engelmışim gibi volta atmaya devam etti. En kötüsünü beklemiştim – bana saldırabilir, ya da çılgık çılgınlığa bana küfürler savurabilirdi – ama tüm yaptığı memnuniyetsizliğini gösteren vücut diliydi.

'Onunla kalmak gibi bir niyetim var' dedim 'Ve eğer Christian bir daha omzunun üstünden baktığında seni görürse, boş vermeyecek, çünkü buna izin vermeyeceğim.'

'Bu bir tehdit mi?'

'Bir uyarı. Yeter, yeter demektir, Gem.'

Kedi içeri geldi. İkimiz de ona baktık. O da karşılığında yüksek sesle mırlamaya başladı ve kesik mırıltıları kulağıma kadar ulaştı.

'Bu kahrolası iş seni yıllardır yıpratıyor' dedim sakince. 'Danışmanlık gibi bir yardım almalısın.' Kedi sandalyemin ayağına sürtündü ve miyavladı, ama mırlaması Gemma üzerinde rahatlatıcı bir etki yapmadı.

'Bana patronluk taslama' dedi sertçe. 'Sen de benim gibi ondan hoşlandın. Fark nedir?'

'Fark, senin ona saldırmış olman!'

'Ah, Tanrı aşkına, seviştik biz.'

Midemin kasıldığını hissettim. Tıpkı onun istediği gibi, içime şüphelerle dolu bir Truva atı girmişti. Bunu ne kadar rahatlıkla söylemişti.

'İyi bir nedenim olmasa, gerçekten oraya gider miydim sanıyorsun?' diye sordu. Ve cidden bunu itiraf etmesini mi bekliyorsun? Bunlar pek de yatakta sohbet edilebilecek konular değil, değil mi? Ve onun iyi görünmesini de engeller.'

Halat çekme oyunundaki ip gibi gerilmişken, birden aklıma geldi. İpin iki ucundaki taraf da düşüverdi. 'Bliyor musun Gemma? Beni ilgilendiren tek şey, o gecedan ikinizin de sağ olarak çıkmış olması..' Ayağa kalktım. 'Yani eğer gerçekten seviştiyerseniz, umarım ikiniz de bundan zevk almışsınızdır, çünkü bu bir daha olmayacak.' Kapıya yöneldim.

'Taşınıyorum. Ve bir ay önceden de haber vermiyorum.'

Döndüm. 'Herhalde en iyisi bu. Christian çevrendeyken çok rahat edeceğini sanmıyorum ve ben de bu kadar kolay yalan söyleyen biriyle aynı evde yaşamak da istemiyorum.'

'Sana nasıl bu kadar kolay görünmediğini anlamıyorum' dedi.

O gece, eve döndüğümde beri en rahat uykuymdu. Kendimi inkar etmek beni çok yormuştu.

Gemma ertesi sabah erkenden çıktı. Kapıyı arkasından yavaşça kapadı ama bu tık sesini daha önce duymuştum. Christian o ilk gece, o ufacık odada bana doğru ilerlerken, Gemma'nın arkasından gelen tık sesini bir kez daha duymuştum.

17

Boş bir daire, boş bir hayat. Christian Londra'daydı, Gemma da gitmişti. Bazen, sabahları banyodan gelen sesini ya da odasından gelen müziği özlüyordum... Eve geldiğimde bir şeylerin eksildiğini görüyordum. Koltuğu, kitaplığı gitti, sonra daha ufak şeyler gitmeye başladı; aldığı sebze soyucu, Cork'tan aldığı komik başlıklı lamba. Bir saksağan gibi, ben yokken eve geliyordu ve bir şeye ihtiyacım olup da uzandığımda, gittiğini görüyordum. Sonra, bir gün eve geldiğimde anahtarlarını paspasın üzerinde gördüm.

Bu, birçok şeyin sonuydu: hâlâ bekâr ve sabırsız olan Bill'le, ailesiyle ve onlar arasında geçirdiğim çılgın gençlik yıllarıyla bağlantımın ve uzun, ama adil olmayan bir arkadaşlığın. Acı verici olmalıydı ama sanki fırtınalı Colbert'lerin arkasından kapıyı kapattıktan sonra sessiz bir koridora girmiş gibi hissediyordum kendimi. Üzüntü az, rahatlama barizdi.

Yolum açılmıştı. Önümde yeni bir rota açılmıştı. Vicdanım rahat, Christian'la olaya devam edebilirdim, yine de kendimi tuhaf şekilde baskı altında hissediyordum.

Bana babamın verdiği, 1950 basımı solgun *Kısa Oxford İngilizce Sözlük*'te 'commute' sözcüğü, tren ve uçaklarla seyahat anlamında kullanılmaya yeni yeni başlamıştı. Birkaç saniye durarak sözcüğün o günden bugüne ne kadar fazla anlam yüklendiğini düşündüm. Sözcüğün 1950'lerdeki anlamı takas etmek, değiş tokuş yapmaktır, ben de sözcüğün gerçek anlamıyla bir takasçı olmuştum: Bir kişiyle öbürünü takas etmişim, şimdi bir şehirle diğerini takas edecektim.

Christian ve ben, aynı zamanda sözcüğün yeni anlamını da yerine getiriyorduk. Gemma'nın gidişinden sonraki bir ay her hafta sonu İrlanda'ya geldi ve Gemma'ya ya da ortak tanıdıklarımıza rastlama ihtimali olmayan kırları dolaştık. Londra'ya ilk gezimi, kızlarıyla karşılaşma olasılığının dehşetini yenerek, Saba Melikesi ve adına düzenlenen sergiyi görmek için yaptım.

Christian'm eşiğinden içeri girmek, bir ağıla girmek gibiydi. Başkasının ağılına girmek gibiydi. Boş, çiçeksiz bir bahçeye bakan geniş mutfağına davet etti beni. Elbette, çiçek korkusu.

'Buraya neden biraz fundalık ekmiyorsun?' diye sordum.

'Mesleğimde bol bol kazı yapıyorum zaten.'

'Ama otları biçebilirsin... boş bir zamanlarında.'

Burası samimi bir yerdi; salon ve mutfak bir tarafta, oturma takımı ve şömine öbür taraftaydı. Raflarda bir karmaşa hakimdi; her tarafta kızların eşyaları, kitaplar ve dergiler vardı. Christian bana bir bardak şarap verdi ve yemek masasına geçti. Fransız pencereler boyunca uzanan, uzun bir meşe masaydı bu. Dışarıda, eve gelen patikadaki taşların arasında otlar bitmişti.

'Kızlarının ortaya çıkıp bu romantik hafta sonunu bir aile buluşmasına çevirmeyeceğine emin misin?'

'Özellikle bu hafta sonunu seçtim çünkü burada değil-ler. Diane kızları District Gölü'ne gezmeye götürdü, yani bir fincan şeker istemek için uğrayacak kimse yok.'

'Bunun için Tanrıya şükürler olsun. Bu düzenle nasıl baş ediyorsun, bilmem.'

Gülümsedi. 'Benim de kafam karışabiliyor. Bazen sabah uyanınca evde biri var mı anlayamıyorum. Çok kereler elimde çay fincanlarıyla yukarı çıkıp, boş yataklarla karşılaştım. Ve birkaç keresinde de evde kimse olmadığını düşünüp bir kadın arkadaşımınla geldiğimde, gecenin bir yarısı kızlardan biriyle karşılaştığım oldu.'

'Ne manzara ama.'

'Sakin korkma. Seni asla onların üstüne denk getirmem.'

Beni onların üstüne denk getirmek mi?

Ertesi sabah kahvaltıda seviştik ve kruvasan yedik, sonra da British Müzesi'ne doğru yola koyulduk. Saba Melikesi bizi tüm ihtişamıyla karşıladı. Çevrede yavaşça gezinirken, fonda 'Saba Melikesi'nin Dönüşü' çalıyordu.

'Cam muhafazada Yemen' dedim.

'Antik Yemen. Uzun zaman önce kaybolmuş Yemen.'

Yarım daire şeklindeki salonda gezindik. Derin kırmızı ve yeşillerle süslü çöl rengindeki duvarlar, hazinelerin gizlendiği bir mağarada olduğumuz hissi uyandırıyor. Galerinin yöneticisi kimliğime rağmen, müzelerde çoğunlukla acele ederim. Bir rehberin, her bir parçayı uzun uzun anlattığı bir grubun içinde sıkışmaktan beteri yoktur, hele de bu rehberin sesi, diğer rehberlerin bağırtiları ve ayak sesleri arasında kayboluyorsa. Ama bu sergi beni yavaşlatmıştı. Kendimi Sabalılarının özel konuğu gibi hissediyordum, sanki onların topraklarında yürüyor gibi hissediyordum. Üç bin yıl boyunca yaşadıkları yerlerdeki tapmakları dolaşmış, bıraktıkları yazıtları görmüştüm, ama sıcak ve çekilmez yoğunlukla dolup taşmış çölde her şey, parlıyordu. Orada yazıtlar, yok olmuş bir medeniyetin döküntüleri gibi, kumun

içindeki karalamalar gibi görünüyordu, ama müzenin sakin ve düzenli atmosferinde, spot ışıkları altında, Saba kültürü tek vücut olmuş ve beni geçmişe götürmüştü. İlk alfabelerden biriyle yazılmış bir yazıt, düzenli ve geometrikti; çizgi ve kıvrımları Sana evlerindeki süslemeleri andırıyordu. Sikkelerin sergilendiği camekanın önüne gelince, pazar yerinin sesleri kulaklarıma doldu, ufak siyah paraların el değiştirdiğini duyuyor, çevremdeki baharatları kokluyordum.

‘Avvam tapınağından çıkarılan şu heykellere bak’ dedi Christian. ‘Erkeklerin giydiği entariler, bugün *gat* çiğnerken giydikleri *futahı* andırıyor ve bellerinde de kamalar taşıyorlar. Moda bazen değişmiyor.’

Hasarsız görünen bu bronz heykellerden biri, aslan derisine bürünmüş, gömleğinde, göğsünden eteklerine kadar bir yazıt uzanan bir erkekti.

‘Bu kim?’

‘Ma’dikarib’ dedi Christian. ‘Harika isimleri varmış: Lahayathat, Hammi’athat. Bak şurada da kaymaktaşıdan bir dikilitaş var.’ Şeritli elbisesiyle bir taburede oturan bir kadının figürünü gösterdi. ‘Abibahath, Tubba’nın karısı. Ve en büyük Saba mukarribi ya da kralı. Adı Karib’il Vatar’dı!’ Yine coşmaya başlamıştı. ‘Pek Jack ve Jill’e benzemiyorlar.’

Yeşil çatılı evlerle dolu koca bir fotoğraf, duvarı kaplıyordu. ‘Seni buraya getirmemeliydim’ dedi Christian. ‘İyice burnunda tütecek.’

Fotoğrafa baktım. ‘Benimle işi henüz bitmedi.’

‘Evet bitti.’ Gözlerimi elleriyle örttü. ‘Senin gittiğinin farkında bile değil.’

Elini çektim ve köprücük kemiğime dayadım. 'Ama ben farkındayım.' Dönerek ona baktım. 'Daha görmediğim bir sürü yer var – Tihama, Mukalla, Sokotra. Ve bir kitap hazırlamayı planlıyorum. Yemen sanatını anlatan bir gezi kitabı. Birkaç sanatçı alıp, onların etkilendiği özellikleri araştırabilirim.' Christian, sanki tartışıyormuşuz gibi, karşı saldırıya hazırlandı. 'Angelak'ın uzun şapkalı kadın figürlerine bak mesela – Hadramut Vadisi'ne gidip çalışmasında yansıttığı şekilleri bulabilirim. Ve sana anlattığım şu patlayan rahimler vardı ya – o da hakları olmayan bir kadın hakkında, onları bulabilirim. Ve pazarın ve çölün sade natürmortları... Bir yol izleyerek, sanat yoluyla bir ülkeyi keşfedebilirim.'

Christian dudaklarını ısırdı. 'Vivien, sana Yemen'de söylemiş olmam gereken bir şey var.'

'Ah Tanrım, tahmin edeyim, evlisin ve üç çocuğun var.'

'Evet ama söyleyeceğim o değil.'

'Bulaşıcı, korkunç bir hastalığın mı var?'

'Bildiğim kadarıyla hayır.'

'O zaman, ne?'

'Ben sana aşık oldum.'

Arkasında, tüm duvarı kaplayan bir başka panoramik fotoğraf vardı: Uçsuz bucaksız çölde, arkasında izler bırakarak ilerleyen bir Toyota. Bizim gittiğimiz yol. 'Ne zamandan beri?'

'Babül Yemen'de durduğumuz, anılarının çevreni sarmasına izin verdiği o an diyebilirim.'

'Neden bir şey söylemedin?'

‘Söyleyecektim. Hislerimizin aynı olduğunu sanıyordum ama sonra direksiyona sen geçtin ve araba kullanmayı yeni öğreniyormuş gibi, bizi sağa sola savurmaya başladın. O zamandan beri, eve geldiğimizden beri... bağlanmaya karşı o kadar ön yargılısın ki, bunu duymak istediğinden emin değildim. Ve herhalde bunu da duymak istemiyorsundur: Londra’ya gel. Benimle burada yaşa.’

Camekanın ardındaki üç kadın, yanıtları bekliyordu.

Yatak odasındaki mavi boya gitmeliydi; halı da öyle. Büyük ihtimalle altında güzel bir parke vardı, ama herhalde onun da cilalanması gerekiyordu. Evin potansiyeli vardı – yalnızca dekoruna kişisel bir tat gerekliydi, modunu biraz değiştirmek gerekiyordu – ve arkasındaki vahşi ormanın da temizlenmesi gerekiyordu.

Londra’nın da potansiyeli vardı. *Guardian* gazetesinde çalışabileceğim işler vardı ve elbette Christian’la birlikte olmanın çekiciliği de ayrıydı. O Pazar gecesi makarna, salata ve bir şişe şarapla televizyonun önüne kıvrıldığımızda, mideme fena bir ağrı girdi. Eve dönmek istemiyordum. Dublin bir başkasının kenti gibi görünmeye başlamıştı gözüme. Gemma’yla karşılaşmaktan korktuğum barlar, restoranlar, hatta sinemalar vardı ve dairemde de ondan kalan bir boşluk vardı. Galeri bile, her girişimde bana, ‘Yine mi sen? Hâlâ burada mısın?’ diyordu.

Christian, şafak sökerken Paris’e gitmek üzere yola çıkmadan önce yüzüme bir öpücük kondurdu. Benim Dublin uçağım daha geç bir vakitteydi, bu yüzden sekizden önce uyanmadım. Uyanınca da mutfak masasına giderek, her gün ev olarak buraya geldiğimi hayal ettim. Kolayca alışıp alı-

şamayacağımı anlamak için derin nefesler aldım. Kolaydı. Bahçenin ıslaha ihtiyacı vardı. Christian'ın ıslaha ihtiyacı vardı. Benim de vardı.

Taksi geldiğinde çantamı aldım ve ön kapıya koşarak kapıyı açmak için kendime çektim. Kapı açılmıyordu. Zorladım. Hiçbir şey olmadı. Taksi yeniden korna çaldı. Tokmağı çevirerek daha kuvvetli çektim ama kapı kilitlenmişti; kapı dışarıdan kilitlenmişti. Christian beni eve kilitlemişti.

Taksi sürücüsü dışarıda beklerken, ön kapıda, arka kapıda, pencerelerde yaptığım çılgın koşu sonucu değiştirmedi. Orly'ye henüz varmış olan Christian'ı aramam da fayda etmedi; yedek anahtarların yerini bilmiyordu. Tıpkı taksi sürücüsü gibi, o da içinde bulunduğum duruma gülüyordu.

'Bir bakalım... Mutfağı dene' dedi. 'Kavanozların falan içine bakabilirsin.'

'Kavanozlar falan mı? Benim işe dönmeme böyle mi katkıda bulunuyorsun?'

'Çalışma odama bak. Merdivenlerin altına. Dışarıdaki barakanın orada.'

'Bu biraz zor olmaz mı? Ve neden bütün pencereler kapalı? Yangın tehlikesini arttırır bu!'

'Kilitli olduklarından haberim yoktu, ama aklıma bir fikir geldi; neden seni dışarı çıkarması için itfaiyeden yardım istemiyorsun?'

'Şansını zorluyorsun Linklater.'

'Saat sabahın beşiydi! Alışkanlık işte.'

'Alışkanlığın, kadınları eve kilitlemek mi?'

‘Hayır, ama yarın eve gelip karşımda kendi Rapunzel’imi bulmak çok hoş olacak.’

‘Ah, hadi oradan!’

Yapılacak bir şey yoktu. Taksinin gidişini seyrettim. Volta attım, döndüm, küfrettim. Sonra Şükriye’yi arayıp işe neden birkaç gün boyunca gelemeyeceğimi açıkladım.

Bakış açım anında değişmişti. Christian’ın evi asla bizim evimiz olamazdı; ona ve üç kızına aitti burası; onlar gibi kokuyor, onları yansıtıyordu. Burada aile yaşamı vardı. Ben burada ancak üvey olurdum. Üvey insan, üvey eş, üvey anne.

Süt yoktu ve sütsüz içilen tek çay Yemen çayıydı. Diğer Linklater’ların yokluğu artık sadece bir talihsizlikti. Beni buradan çıkarabilirlerdi. Üşümüş ve sıkılmışım. Ev işi yapmayı düşündüm ama sadece anneler başkasının ev işini karşılıksız yapardı. Onun yerine Christian’ın odasına gidip internette zaman geçirdim, sonra uzun bir sohbet için Theo’yu aradım. Bu ufak talihsizlik Christian’ın telefon faturasına yansıyacaktı. ‘Buraya taşınmamı istiyor’ dedim Theo’ya. ‘Burası dünya üzerinde yaşamayı planladığım en son yer, ama şu anda Londra bana oldukça çekici görünüyor.’

‘Ya Christian?’

‘Christian da son derece çekici görünüyor.’ Güldüm.

‘Ama Nuriye seni beklediğini söylüyor. Yemen ne olacak?’

‘Ah, Tanrım, bilmiyorum. Gerçekten ne yapacağımı bilmiyorum. Yine bir karar vermem gerekiyor ama ikisini de istiyorum. Bana ne yapacağımı söyle, Theo.’

‘Asla.’

‘Peki, teşekkürler. Roos nasıl?’

‘Şu anda burada ama burayı pek sevmedi. Kadınlara böyle davranılan bir ülkede yaşayamayacağını söylüyor.’

‘Nuriye’yle tanıştı mı?’

‘Evet, ama biliyorsun – delifişek.’

‘Gerçekten mi?’ Gizlice sevindim.

‘Roos, Nuriye’nin belli konuları tartışabileceği entelektüel bir kadın olduğunu düşünüyordu, bu yüzden ona, bu kadar cinsiyet ayrımı yapan çarşafı neden giydiğini sordu. Nuriye de ona neden sütyen giydiğini sordu.’

Güldüm. ‘Şey, Roos’a Batılı kadınların da kısa süre önce-sine kadar baş örtüsü taktığını hatırlatmalısın, oy hakkına kavuşalı ancak yüz yıl oldu. Ayrıca altmışlarda İrlanda’da çalışan kadınlar, evlendiklerinde işi bırakmak zorunda kalıyorlardı. Ona Arap dünyasının neden bizim cinsiyet politikalarımızı günü gününe izlemesi gerektiğini sormalısın.’

‘Neden onu senin yanına yollamıyorum ki?’

‘İçeriye giremez ne yazık ki.’

Dondurucuda bulduğum tek kişilik donmuş *Tikka* tavuğu fena değildi. Film izledim ve Christian’la özel bir konuşma yaptım; o Paris’teki yatağında ben de Londra’da onun yatağındaydım. Ertesi gün televizyonda pembe dizi izledim. Christian eve yedi gibi gelecekti, ben de banyoya girdim ve saat altı buçuk gibi banyodan çıkarken geldiğini duydum. Bir havluya sarınarak, koştura koştura onu karşılamaya indim. Merdivenleri indiğimde bana bakan üç çift gözle karşılaştım.

Yutkundum. Onlar da kurulmuş makineler gibi bir adım geri çekildiler. Onları orada görmek kötü değilmiş gibi, bir de üçü de aynıydılar. Cin, Can, Cem, diye düşündüm; belki de bunu yüksek sesle söylemişimdir, çünkü içlerinden biri şöyle dedi: 'Altın bukle.'

18

Eylül'de, aydınlık akşamlar kışa dönmeden, Christian'ın en sevdiğim yerlerden birine götürdüm; Caounty Mayo'daki Atlantik manzaralı, iki dönümlük arazilerinde organik bir yaşam sürdüren arkadaşlarımla evine.

Batıya yaptığımız uzun yolculukta Christian, 'Tess bir başka en iyi arkadaş mı?' diye sordu.

'Senin en iyi kızın var mı?'

'Elbette hayır.'

'Şey, arkadaşlar da aynı. Aynı derecede önemli, farklı ilişkiler. Ama Tess benim için özeldir. Dış görünüşe hiç önem vermez. Saçımın ne renk olduğunu sorsan, tereddüt eder ama sana ruhumun kusursuz bir haritasını çıkarabilir.'

'O zaman, onunla kesinlikle tanışmalıyım.'

Dışarıda fırtına patlarken biz içeride Tess ve Declan'ın yaktığı ateşin çevresine oturduk. Domuz dolması ve limon sufle yarken, her buluşmamızda olduğu gibi, Irak savaşı üzerine konuşmaya başladık.

'Şükriye bu konuda ne düşünüyor?' diye sordu Tess.

‘Kesinlikle karşı. Saddam’dan kurtulmak istiyor, ama bu şekilde değil.’

‘Yapılamaz’ dedi Declan. ‘Dünyada büyük bir muhalefet var.’

‘Ne tuhaf, değil mi?’ dedi Tess. ‘Kuvvetle karşı çıktığımız bir şeyi bile durduramadığımız tuhaf bir demokraside yaşıyoruz.’

‘Ah, bu doğru değil’ dedim. ‘Eylem yapmalıyız. Ve slogan atmalıyız. John Lennon şarkıları söylediğimiz sloganlı yürüyüşler düzenlemeliyiz. Senin demokrasin o kadar.’

‘Eğer savaş çıkarsa’ dedi Christian ‘Ne Bush ne de Blair gelecek seçimden çıkabilir. Demokrasi budur.’

‘Evet’ dedim sertçe ‘Eminim bu, bu arada ölen Iraklı sivillerin ve Amerikalı askerlerin yüreğine su serpecektir...’

‘Hadi’ dedi Tess ‘Konuyu değiştirelim.’

Ben de Londra’ya yaptığım ihtişamlı geziyi anlatmaya başladım. ‘Bana ‘altın bukle’ dediler!’

‘Bana doğru göründü’ dedi Tess.

Christian, ‘Ben eve vardığımda’ dedi ‘Dördünü de, ortasında bir çaydanlık olan masanın etrafında oturmuş buldum ve işte dedim, olabilecek en kötü şey.’

Tess, ‘Zavallı çocuklar’ dedi.

‘Zavallı ben!’ diye itiraz ettim. ‘Onların eş değil de çocuk olduğunu kendime defalarca hatırlatmak zorunda kaldım.’

‘Ve artık Vivien’i oraya geri götüremiyorum’ dedi Christian.

‘Gerçekten iyi olduğumda ve giyinikken onlarla bir kez daha tanışacağım.’

Tees ve Declan, keçileri besleyip ağıllardan gübreyi çıkararak güne başlarken, biz de Christian'la sahilde yürüdük. Hava güneşli ama hâlâ biraz rüzgarlıydı; dalgaların üstünde beyaz köpükler görünüyordu. Çulluklar denizin üstünde çocuklar gibi bir oraya bir buraya koşturuyor, sonra havalanıyorlardı. Uzun ince bacakları üstünde merakla sulara batıp çıkıyor, sonra sanki bir emir verilmiş gibi hep birlikte bulut halinde havalanıyor, sonra yeniden denize inerek araştırmalarına devam ediyorlardı. Onları izlerken fal bakıyordum. 'Gideceğiz, Gitmeyeceğiz, Gideceğiz, Gitmeyeceğiz.'

'Biraz sana benziyor' dedi Christian.

Sarımtırak bir köpük, yeniden dalgalara karışmak ister gibi denize doğru ilerliyordu ama dalgalar buna izin vermedi ve onu sahile atarak, sanki çöpmüş gibi orada bırakıp çekip gittiler.

Christian bu köpüklerin üzerinden geçerken, 'Bir galon Guinness birasının üstünde yürümek gibi' dedi. Elini koluna dolayarak sordu 'Vivien, hiç çocuk yapmayı düşündün mü?'

'Tanrım, bu da nereden çıktı?'

'Sadece... bir başka aile kurmaktan çekineceğimi düşünmeni istemiyorum.'

Dalgalar bileğimi yalıyordu; durdum. 'Biyolojik saatim şu an bile sıkıntısız çalışıyor. Ama kusura bakmazsan, sen babalık kurumu için oldukça kötü bir adaysın.'

'Öyle miyim?'

'Genlerinde taşıdığın, sen ve Diane'in kurtulamadığınız çoklu doğum sendromunu nasıl göz ardı edebilirim?'

‘Bu son derece muhteşem bir hizmet, ayrıca çok da ekonomik! Bir hamilelik fiyatına üç gebelik, hem de uyuların sadece bir dönem kesiliyor.’

‘Bunu gerçekten tekrar yapmak ister misin?’

‘Ah, evet.’

Sahilin sonunda, koltuk şekilli bir kayanın üstüne oturdum. Christian gözleriyle sahili tarayarak derin derin nefes aldı. ‘Eğer kızlar olmasa, yarın buraya taşınırdım, bunu biliyorsun, değil mi?’

‘Biliyorum.’

‘O halde, ne zaman poponu kaldırıp Londra’ya gelineceksin? Yolculuk pahalı. Ben de arada geçen boş haftalardan çok sıkıldım. Senin yanında olmamaktan nefret ediyorum.’

‘Ben sadece... bilirsin, dalgaların hafiflemesini bekliyorum.2

‘Yemen dalgalarının mı?’

‘Hı hı. Hem daha halledecek başka birçok şey var.’

‘Ama daha başlamadın bile. Sana gönderdiğim hiçbir iş ilanına başvurmadığına inanamıyorum.’

‘Belki başvurmadım, ama sen de çok kolaymış gibi söylüyorsun. Senin için çok kolay biliyorum; benimle olmak istiyorsun ve hepsi bu kadar. Şey, ben de seninle olmak istiyorum...’

‘Bunu duyduğuma sevindim.’

‘Ama başka şeylere duyduğum bu çekim ne olacak? Eğer görmezden gelirsem, bunlar yolumuza daha sonra çıkmaz mı?’

'Hayır. Sadece geçen sefer olanlar yüzünden korkuyorsun. Ama ben Bill değilim ve sen de artık yirmi bir yaşında değilsin.'

'Bunu biliyorum.'

Beni kendine doğru çekti. 'Ne olacak Vivien?'

'Bilmiyorum. Belki popoma bir tekme iyi gelebilir.'

Christian gülümsedi. Çizgileri çok düzgündü. Gözünün yanından sanki parmaklar gibi uzanıyorlardı. Yüzünde tüm noktalama işaretlerini taşıyordu. Gülümsediğinde noktalı virgül ve parantezler; gülmediğinde yatık tireler. 'Popoma bir tekme mi? Bunu ayarlayabilirim.'

Downpatrick Burnu'nu tüm heybetiyle görebiliyorduk; hatta yamaçlarına vuran sessiz dalgaları bile görebiliyorduk. 'Yarın seni oraya götüreceğim' dedim. 'Tanışmanı istediğim bir hava deliği var.'

Belli günler, belirsiz gelmeye başlamıştı. Ertesi sabah boş bir yatakta uyandım ve alt kata indim. Christian keçi beslemek için Declan'la dışarıdaydı; Tess de bana büyük bir kahvaltı hazırlıyordu. Ayaklarımı kocaman, soğuk Wellington botlarının içine soktum ve dışarı çıktım. Ben kapıyı açmak için iterken Christian bana el salladı. Çamurların içinden geçerek onun yanına ulaştım. Bir inek möledi.

Yüzünde geniş bir gülümsemeyle 'Her şeyi bırakıp buraya yerleşelim' dedi. 'Böyle yaşayabiliriz. Sen bir ofiste iş bulursun, ben de İrlanda'nın ortaya çıkmamış antik alanlarını araştırırım.' Taze sabah havasını ciğerlerine doldurdu. 'Tanrım, buna bayılıyorum.'

'Seni seviyorum.'

Gözleri komik şekilde açıldı. 'Tanrım. Bu sözcükler senin diline kolay gelmiyor.'

'Hey' diye bağırdı Tess kapıdan 'Kahvaltı hazır!'

'İçeri geç bakalım küçük hanım' dedi Christian 'Çiftlik ahalisi seni bu transparan gecelikte görmeden yürü içeri.' Ama memnuniyetini gizleyemiyordu.

Geceliğimi dizlerimin üstünde tutarak çamurdan geçtim. Mutfak masasında kocaman bir tava duruyordu. 'Bu da nedir?'

'Biraz şımartılmaya ihtiyacın varmış gibi geldi bana' dedi Tess.

'Öyle mi?'

'Gemma vicdanını hâlâ rahatsız ediyor.'

'Etmiyor. Pek değil.' Oturdum. 'Ama herhalde etmeli, değil mi? Bir kere ona karşı dürüst değildim; ona ufak tefek bilgiler verip asıl gerçeği gizledim.'

'Onu korumaya çalışıyordun.'

'Abartma. Ben sadece istediğimi elde ettim. Bunun takdir edilecek bir yanı yok.'

Tess camdan dışarı bakarken 'Her halükarda' dedi 'O buna değer.'

'Ondan hoşlandın mı?'

'Çok.' Elinde bir fincan çay, karşıma oturdu. 'Bu o mu peki? Aşık mı oldun?'

'Öyle olsa iyi olur çünkü, ona bunu söyledim.'

'Emin değil misin?'

Sodalı ekmeğe tereyağı sürüyordum. 'Sanırım eminim. Yani, aşkı nasıl tanıyabiliriz ki? Ortaya çıkıp kendini mi tanıtır?'

'Bir bakıma öyle.'

'Senin Declan'la evlenmeni sağlayan neydi peki?'

'İçgüdü.'

'Ne?'

'İçgüdüydü, aşk değildi.'

'Evlendiğinde ona aşık değil miydin?'

'Aşıktım, ama ben birçok erkeğe aşık olmuştum' dedi Tess. 'Onunla evlenme kararım içgüdüselidi.'

'İçgüdülerimin benimle konuştuğu tek an, bana bu ilişkiye kesinlikle girmememi söyledikleri andı.'

'Ama bu Gemma yüzündendi.'

'Öyle mi dersin?'

'Şey... onun hakkında şimdi ne hissediyorsun?'

Jambonumu kemirmeyi bıraktım ve tavana baktım. 'Hiç. Hiçbir şey.'

Tess koyu renk uzun örgüsünü omzundan savurdu. 'Nasıl şüphelen olabiliyor ki?'

'Çünkü şüphe etmek kolay. Kesinlik, bir çulluğun izlediği yola benziyor.'

'Yani?'

'Çulluk uçarken zikzak çizer. Son derece dengesizdir ve vurulması zordur. Kesinliği yakalamak da bence aynı derecede zor.'

'Neden senin şüphelerin ve benim kesinliğimi bir gezintiye çıkarmıyoruz?'

Beni bir bataklıkta halka halinde dikilmiş modern taşların arasına götürdü. Halkanın hemen dışında ağzı açık eski bir deri çanta vardı. 'Bu ne kadar muhteşem bir enstalasyon' dedim. Herkesin yapacağı gibi ben de halkanın içine girdim ve kayalardan birine yaslanarak bulutlu gökyüzüne baktım. Arş Belkıs'm mavi, açık göğünden ne kadar farklıydı. 'Çok korkunçtu' dedim Tess'e. 'O harika yerdeydik ve benim bir gözüm Christian'da diğer gözüm Gemma'daydı... Durham'ın hayaletleriyle Saba Melikesi bile baş edemedi.'

'Sence yardım alır mı?'

'Melike mi?'

'Gemma.'

'Bilmiyorum. Sadece, hepsini kafamdan atmak istiyorum, ama başaramıyorum. Hepsi çok utanç verici. Çok fazla şey biliyorum.'

Belmullet sahiline doğru ilerledik ve körleri iyileştirdiği söylenen, kumların arasına gizlenmiş Marian sunağına bozuk para attık. 'Sıkışıp kaldım' dedim. 'Christian'ın vaat ettiği son derece cazip; gerçekten yürüyen bir ilişki, arkadaşlık, yoldaşlık. Sen ve Declan'ın sahip olduğunuz her şey. Hepsi orada beni bekliyor. Tek yapmam gereken evet demek, ama yine de bunu yapamıyorum. Sanki trafiğin içinde kalmak gibi. Yolu tıkayanın ne olduğunu göremiyorum ve gerçekten gittiğim yere varmak istiyorum ama hiçbir tarafa kıpırdamıyorum ve Christian bunu anlamıyor.'

Tess yürürken koluma girdi. 'Hepsi netleşecek' dedi. 'Ve bu büyük ihtimalle bir anda olacak.'

Ayaklarım geri gide gide, yarımadanın ucuna geldik; radyoda David Gray'den 'Forgive Me' çalıyordu. Emniyet kemerlerimiz gerilerek hoplaya zıplaya ilerledik, sonra bir yamaca geldiğimizde önümüzde muhteşem deniz manzarasını gördük. Tess kenara çekti. Koyun öbür yanında Achill Adası'nın dağları, güneş ışığıyla parılıyordu. Dans etmeyi bırakamıyorduk, bu yüzden radyonun sesini sonuna kadar açıp arabadan çıktık. Etrafımız mezarlarla sarılmıştı; sağımızda modern bir mezarlık, solumuzdaki tepede de eski bir mezarlık vardı. Etrafımız ölülerde çevriliydi; dans ettik.

Kalçalarımızı salladık ve ellerimizi göğe uzattık. Birbirimize seslenip, batıp çıkan karabatakları saydık. Sokaklarda, Lughnasa'da yaya geçitlerinde dans ediyorduk. Ceketlerimizi çıkardık. Sonra şarkı yavaşladı, ortalık sessizleşti. Avucumu ılık kaputa koydum, nefes nefeseydim. Tess ellerini dizlerine koymuştu. 'Sevişmekten daha iyi, değil mi?' dedi.

Muazzam ve pırıltılı Achill Adası'na ve altımızdaki sahile baktım. Sonra ritimli bir şarkı başladı ve ellerimizi çırpıp, kalçalarımızı sallayarak yeniden dans etmeye başladık.

Bir korna sesi duyduk. Arkamıza döndük. Arkamızda bir cenaze aracı, onun arkasında da, tepeye doğru yol alan, içi yaşlı insanlarla dolu bir sürü araba vardı; hepsi mezarlığın kapısında kalmıştı. Tess arabayı çekerek geçmeleri için yol verdi. Kortej yanımızdan sessizce geçti. İlk limuzinin arka koltuğundaki genç kadın bana baktı ve hafifçe gülümsedi.

Downpatrick Burnu'nda o akşam rüzgâr Christian ve beni dövüyordu. Bir başka rüzgârlı akşamdı ve denizdeki dalgalar hava deliğinden bir fıskiye gibi fışkırıyordu. Su o kadar yükseklerle ulaşıyordu ki burnun ucuna giderken, üs-

tümümüzü başımızı ıslatmasın diye oldukça uzağından geçmek zorunda kaldık. Karşımızdaki koca yığında, martılar yuva yapmış bağrışıyorlardı. Yığının tepesini ot bürümüştü. Aynen şuna benziyordu, tepesinde yeşil bir halı olan kocaman bir kaya parçası. Eğer Yemen'de olsaydı, bunun üstüne hemen bir saray inşa ederlerdi.

Karnımızın üstüne yattık ve uçurumun ucuna gelene kadar sürünerek ilerledik. Aşağıda dalgalar kayalara çarpıyor ve milyonlarca beyaz su taneciğine dönüşüyorlardı. İrlanda'yı işgal etmek için saldırıyor, kayalar tarafından geri püskürtülüyor ama saldırmaya hiç durmadan devam ediyorlardı. İrlanda'ya girmeleri en az bin yıl alırdı.

'Aynı İssiz Boşluk gibi' dedim Atlantik'e bakarak. 'Uçsuz bucaksız ve neredeyse bomboş. Ama daha büyük.'

'Ve biraz daha ıslak.'

Ve burayı geçen insanların sayısı, İssiz Boşluğu geçenlerden daha fazla. Şunu bilmek istiyorum sayın bay antropolog: insanlar neden denize çölden daha yakın oluyorlar?'

'Çölün zorlukları denizden daha fazla.'

'Ama deniz hareket eder ve kabarır.'

'Çöl de öyle.'

'Bu kadar haşin değil.'

Christian çenesini bileğine koydu. 'Belki de denizi çok daha konforlu geçmenin yollarını bulduğumuz içindir.'

'Klimalı 4x4'lerde seni deniz tutmaz ya da güverteden düşme tehliken olmaz.'

'Şey... Kendimizi soğuktan koruyabiliriz, ama sıcaktan koruyamayız, bu nasıl?'

'İslanmak ne olacak?'

Christian homurdandı. 'Tanrıya şükür hiç sana öğretmenlik yapmak zorunda kalmamışım. Bak belki de fark şudur; deniz çoğunlukla iyi huyludur, çöl asla değildir.'

'Bu yüzden olmalı.'

'Of.' Christian olduğu yerde dönerek sırtüstü yattı, dirsekleri üstünde yükselerek hava deliğinden yükselen dalgalara baktı.

'Ne düşünüyorsun?' diye sordum. 'İngilizler böyle yerlerde ne düşünürler?'

'İrlandalılar ne düşünür?'

Ben şöyle düşünüyorum: 'Benim, hepsi benim!'

'Bencil.'

'Ama benim bencil olduğumu biliyorduk zaten.'

'Aborijinler seninle aynı fikirde olmazdı. Bizim ilişkimizi dünyayla şöyle ilişkilendiriyorlar...'

'Antropoloji dersi istemez, lütfen. Sadece bana ne düşündüğünü söyle.'

'Diane.'

'Onu sık sık düşünür müsün?'

'Alışkanlık.'

'Ona hâlâ aşıksın.'

'Sana tüm kalbimle aşığım, ama keşke o da Eric'le böyle bir şey yaşama şansı bulabilseydi, diye düşünüyorum. Romantik hafta sonları. Terk edilmek.' Bana döndü. 'Önündeki uzun yıllar.'

Ayağa kalktım. 'Hadi, hava deliğinde duş alalım.' Yokuştan aşağı indik. 'Tess bana burası hakkında korkunç bir hikaye anlattı. Şey, birçok öykü var ama en korkuncu, kendini üç çocuğuyla birlikte buradan atan kadın olmalı. Etrafı çevrilmeden önce olmuş elbette.'

Christian arkamda durdu. 'Nasıl? Bunu nasıl yapmış?'
'Bilmiyorum.'

'Yani, iki çocuğu olsa her birini bir kolunun altına alır ama üç çocuk... Acaba önce birini atıp...'

'Christian!'

'Ama fiziğe aykırı. Nasıl yapılır? Bu korkunç. Korkunç.'

'Bu doğal güzelliğin tadını kaçırmasına izin verme. Sadece dinle.'

Deliğin etrafındaki yüksek dikenli tellere ulaştık. Aşağıdan, denizden korkunç bir uğultu geliyordu; sanki uçak geçiyor gibiydi.

'Hades'i andırıyor' dedi Christian. 'Acı çeken bir sürü ruh dolmuş gibi.'

Devasa bir su kütlesi kalkıp, tepemize iniverdi. Ben çığlık attım ama Christian, kafasında hâlâ o zavallı kadın ve üç çocuğu, diğer tarafa ilerledi. Mutlu ve ıslak, bir sonraki duşu bekliyordum; aynı bir kedinin pençe atmasını beklemek gibiydi; geleceğini bilmek, ama tam zamanını asla bilememek. Deniz, yer altı trenleri gibi, aşağıda homurdanıyordu.

'Vivien?' Christian diğer taraftan seslendi. Uzaktaydı, puslu havada kaybolmuştu, sadece çitteki elleri görünüyordu. Aramızdaki kayalık uçurum nefes kesiciydi.

'Efendim?'

'Hadi evlenelim.'

'Ne?'

Gülümsedi. Gülümsedim. Evet diyeceğimi biliyordu.

Beyaz köpük göklere yükseldi ve orada durarak milyonlarca beyaz damlacığa dönüştü.

BÖLÜM 3

19

Kapı. Kapı. Kapı.

Yavaşça kendime geldim. Cumartesi'ydi. Yana döndüm ve kahvaltıyı düşündüm. Kahvaltı hâlâ benim arkadaşımdı. Kapı vurulmaya devam etti. Zilim bozulmuştu. Tuvaletin oturağı da kırılmıştı. Biri kapıyı yumrukluyordu. Herhalde annemdi. Gözlerimi açtım. Cumartesi değildi, Cuma'ydı. Cuma sabahı saat dokuzdu. Yine uyuyakalmıştım.

Üstüme sabahlığımı geçirip koridora çıktım. Kapı ısrarla değil çekingenlikle çalınıyordu. O zaman annem değildi. Kapıyı açtım. Gemma'ydı.

'Özür dilerim' dedi. 'Gelmem gerektiğini düşündüm.'

'Gemma! Gelsene.' Onu görmeyeli aylar olmuştu.

Mutfığa kadar arkamdan geldi. Elim ayağım titriyordu. Su ısıtıcıya uzandım.

'İyi misin?' diye sordu. 'Uyumamış gibisin.'

'Hayır, uyudum. İlaç almıştım.'

'Zor olmalı.'

Ensemdeki tüyler diken diken oldu. 'Ama buraya bunu merak ettiğin için gelmedin herhalde? Çünkü, eğer böbürleneceksen...'

Rengi çok soluktu. 'Böbürlenmek mi? Hayır, sadece... bilmiyorum. Radyoda duydum ve kendimi kapıdan çıkarırken buldum. Eski alışkanlıklar kolay bırakılmıyor sanırım.'

'Radyoda ne duydun?'

Yüz ifadesi korkunç şekilde değişti.

'Gem?'

Bir adım geriledi ve gözleri sanki kafamın içindekileri okuyor gibiydi. 'Christian.'

'Ne olmuş ona?'

'Duymadın mı?'

'Neyi?'

'Ah, Tanrım, Viv. Kaybolmuş. Yemen'de.'

20

Çay tiryakisine ne yazık. Dünya çapındaki havaalanı işletmecilerinin tamamı aralarında anlaşmış gibi, insana en kalitesiz çayı verirler. Latte, moka, ekspreso ve sıcak çikolata çeşitleri her yerde mevcuttur ama 'çay' her zaman, kare şeklinde kadın pedi kumaşına sarılı bir kaşık çirkin toz olarak karşınıza çıkar. Dublin Havaalanında, besleyici bir şey istediğimde, bunu renkli su ve UHT sütle yapmak zorundaydım. Çay poşetleri, işletmeciler ve havaalanları arasında

gezindim. Norveç'te yapılan bir araştırmaya göre çiftlerin yüzde on altısı havaalanında tanışmış. İnsanın aklına Batılı çiftler herhalde, düşüncesi geliyor. Ben de bu yüzdenin içindeyim. Ya da içindeydim. Barda bir iskemlen ucuna oturmuş, kendimi bu yüzdenin dışına attığım için küfrediyordum.

Gemma bana hikayenin ana hatlarını anlatmıştı. O sabah erken saatlerde Radyo 4'te bir TV antropologunun Yemen'de kaybolduğunu, büyük ihtimalle kaçırıldığını duymuştu. Theo ya da Nuriye'ye ulaşmayı denemiş ama başarılı olamamıştım, ama uçağa binmek konusunda daha kararlı olmuştum. Gemma beni havaalanına bırakmakta ısrar etmişti; reddedemeyecek kadar zavallı haldeydim. Hatta ben havaalanını arayıp ayarlamaları yaparken, o toplanmama yardım bile etmişti. Air Lingus'a kaçırılan adamın nişanlısı olduğumu söylediğimde, ilk boş koltukla beni Londra'ya göndereceklerine söz vermişlerdi. Alçak masanın üstündeki fincanlarımızla öylece bekliyorduk şimdi.

'Orada ne işi vardı?' diye homurdandım.

'Geri döndüğünden haberin yok muydu?'

Başımı iki yana salladım.

'Nasıl olur?'

'Herhalde, beş hafta önce ayrıldığımız için olsa gerek.'

'Ama havaalanı şirketine nişanlısı olduğunu söyledin.'

'Eski nişanlısıyım.' Beni duymamıştı. Yaşamlarımızı ne kadar iyi çözdüğümüzün bir göstergesi olan dedikodu gazetesi işe yaramamıştı. Homurdanmaya devam ettim. 'Yine ne aptalca bir işin peşindeydi? Ve zamanlaması. Ne kadar kötü bir zamanlama!'

'Neden?' dedi Gemma.

'Fark etmedin mi, savaş geliyor.'

'Yani, neden ayrıldınız?'

Tabağımdaki çay lekesine baktım. 'Sorgula beni.'

Dünyada işler karışık. Karışık, kötü zamanlardı. Yeni bin yılda gidecek güvenli bir yer yoktu. Kısa süre önce Bali'de bir gece kulübünde iki yüz kişi havaya uçmuştu. Tatileciler, çocuklar. Genç bir Avustralyalı gelin tüm nedimelerini kaybetmişti, dört genç kadın da patlamada ölmüştü. Sonra da Moskova'da bir sinema asilerce işgal edilmiş, yetkililer içeriği gaz bombardımanına tutmuştu. Yüzden fazla kişi ölmüştü. Tunus'ta Almanlar, Kuveyt'te Amerikalılar ölmüştü. Amerika'nın İngiltere dışındaki tüm müttefiklerinde, terörist gruplar bombalar patlatıyordu, İngiltere de alarmdaydı. Söylenene göre Irak'taki patlamalara da, ABD'nin karnı doymuştu.

Geri kalanlarımız bekledik. Iraklılar bekledi. Şükriye'nin okulundaki kadınlar, çocuklarına baktılar ve beklediler.

Yemen de kaçınılmaz olarak göz önüne çıkmıştı. Amerikalılar, teröristleri temizleyeceklerini söylerken samimiydiler. Sadece birkaç gün önce, Marib yakınlarında bir jip avcı misillerle havaya uçurulmuş, bir kişi dışında, arabadakilerin tümü hayatını kaybetmişti. ABD'nin, kullandığı için İsrail'i sık sık eleştirdiği misillerdi bunlar.

Tüm bunların ortasında, Christian Linklater, televizyon ünlüsü bir İngiliz, ortadan kaybolmuştu.

Gemma biraz daha 'çay' koydu. 'Benim odamda şimdi kim yaşıyor?'

'Hı? Ah, yerine kimseyi almadım. Aslında denediğim de pek söylenemez.'

'Neden?'

'Gidiyorum.'

'Gidiyor musun? Nasıl?'

'Daireyi alacak birini bulup yeterince para biriktirdiğimde Yemen'e yaşamak için gideceğim... ya da en azından planım buydu.'

'Yoluna hep bir şeyler çıkıyor, değil mi?'

Gözlerimi devirdim. Döndü, kaşlarını kaldırdı. Mesaj alınmıştı.

Geri dönerek 'Daireni özledim' diye cıvıladı. 'Yeni bir yer bulmak çok zor.'

'Tanrım, teşekkürler.'

'Bak, Vivien, sonuç olarak ben senin yaptığını yapmazdım. Senin hoşlandığın bir erkeğe asla yaklaşılmazdım.'

'Ah, bu övgüye değer işte; özellikle de kendini evli ve üç çocuklu bir adamın önüne atan biri söyleyince.'

Farklı yönlere baktık. Şükriye haklıydı. Geri dönüş yoktu.

O anda Şükriye, barın kapısında görüldü ve deri eldivenlerini çıkararak yanımıza geldi. Sahte kürkünü çıkararak yanımdaki tabureye bıraktı. 'Şu kahrolası adam seni ofisten uzaklaştırıp duruyor.'

'Üzgünüm.'

Oturdu ve geçen bir garsona sipariş vermek için yana döndü. 'Şişe su lütfen.' Sonra bana döndü. 'Bu, avcı pusu-suyla ilgili. İntikam alıyorlar.'

'Şükriye lütfen. Sakinleşmeye ihtiyacım var...'

'Ne pususu?' diye sordu Gemma. Telaşlanmıştı.

Christian için telaşlanmıştı herhalde. 'Önceki gün' dedim sertçe 'El Kaide olduğu iddia edilen bir grup, Hellfire misilleriyle patlatıldı.'

'Ah, o mu?'

'Evet, o.'

'Ama onların on bir Eylül ile ilgisi var, değil mi?'

'Eğer öyleyse bile, bu durumu daha adil mi yapar?' diye sordu Şükriye.

'İkiz Kulelerdeki işlerine gidip bir daha geri dönemeyen insanlar için ne kadar adilse o kadar adil yapar.'

'İkiniz şunu keser misiniz?' dedim.

'Özür dilerim' dedi Şükriye. 'Sana biraz daha çay getireyim.' Bara gitti ve elinde bir başka demlikle döndü. 'Bu arada, kovuldun.'

'Ne? Beni kovamazsın. Haber vermeden işten çıkardığın için seni dava edebilirim.'

'Evet. Güzel. Ben de sana korkunç bir tazminat ödemek zorunda kalırım. Sana büyük miktarda para öderim.'

'Teşekkür ederim, ama işlere bakarsak, bir hafta içinde evde olurum.'

'Öyle olsa bile seni işe geri alamam. Artık yeter. Hayatına devam et. O adama ya da o ülkeye, nereye gidersen git. Ama ben seni kovmuşken, benim için orada bir şeyler yapmam istiyorum. O kadınları ve tablolarını toparlayıp, bana gönder. Masrafları karşılayıp, bir sergide sergileyeceğim.'

'Bu duyduğum en tuhaf işten çıkarma' dedi Gemma.

‘Oraya gittiğimde çalışmak gibi bir niyetim yok; eğer oraya varabilirsem tabi.’

‘Her nereye gittiyse... o dönene kadar bekleyemem ben.’

Yanımıza yaşlı bir kadın geldi ve dehşetle onun annem olduğunu gördüm. Büyük gri paltosunun içinde küçücük kalmış, yüzü bir kâğıt mendil gibi buruşmuştu. ‘Gitmeyeceksin’ dedi bana. ‘Gitmek için hiç iyi bir zaman değil.’

‘Evde oturma zamanı da değil ama.’

‘Yasaklıyorum.’

‘Biraz çay iç, anne.’

‘Vivien, lütfen.’

‘Her halükarda Sana’ya döneceğimi biliyordun zaten.’

‘Oradan hiç ayrılamadın ki’ diye homurdandı Şükriye.

‘Ama savaş bitene kadar gitmeyeceğine söz vermiştin!’

‘Evet, ama işler değişti, sence de öyle değil mi? Şimdi önemli olan tek şey Christian’ı bulmak.’

Gemma bir elini yanağına koydu.

‘Önemli olan, orada bir savaşın başlayacak olması!’ Annemin gri kaşları beyaza dönmüştü. Ellerini dizlerinin üstüne koymuştu, incelmış şeffaf derisinin altında damarları görünüyordu.

Ellerimi onun ellerine koydum. ‘İyi olacağım. Hem zaten birkaç güne kadar geri dönmüş olurum.’

‘İnşallah’ dedi Şükriye. ‘Bu iş kısa zaman içinde halledilir, ayrıca savaş da daha aylarca başlamaz.’

Anneme 'Büyük ihtimalle savaş hiç başlamayacak zaten' dedim. 'BM müfettişleri o aptal silahlara dair bir iz falan bulamadılar, yani...'

'Öfff!' Şükriye gözlerini devirdi. 'Sahip olduğumuz tek kitle imha silahı Saddam'ın kendisi.'

'Bence savaş çıkacak' dedi Gemma. 'Geçen gün radyoda bir adam, Amerikalı bir yorumcu, 'Bu noktada Güvenlik Konseyinin yoldan çekilmesi gerek' diyordu.'

'Kesinlikle' dedi annem. 'Biz istesek de istemesek de orada bir savaş patlak verecek ve sen de oradaki her şeyin ortasında sıkışıp kalabilirsin.'

'Irak'ın yakınında olmayacağım ki!'

'Peki ya Bin Ladin?' Annem son derece ciddiydi. 'Gazetelerde Yemen'de olabileceği yazıyor.'

Bezgince 'Biliyorum' dedim. 'Tora Bora dağlarındaki bombardımandan kaçmış, Pakistan'ı geçmiş, Umman'dan bir yelkenliye binmiş, çölde eski ticaret yollarını izlemiş ve Issız Boşluğun içinde bir yerlerde saklanıyor, değil mi? Ayrıca onu bu arada hiç kimse görmemiş.' Şükriye'ye baktım. 'Tütsü yolunda yeni bir gezi: Amerika'yı tütsülemek.'

'Eğer oradaysa...'

'Eğer oradaysa, anne, benim onunla karşılaşma ihtimalim gerçekten çok az olur.'

'Ukalalık etme.'

'Üzgünüm ama Christian'dan endişe ettiğini belirten tek bir söz söylemedin ama söylemen gerekir çünkü gidip Sana'da yaşamaya başlamamı engelleyebilecek tek kişi o!'

İrkildi. Hepsi irkildi.

‘Sadece senin için endişe ediyorum’ dedi annem sessizce.

Şükriye kaşlarını çatı. ‘Vize konusunda ne yapacaksın?’

‘Yemen konsolosluğu bana vize vermeye söz verdi, ama bunu çabuk yoldan yapmayacaklar, bu yüzden normal yollardan gitmek günler alabilir. Ama yarın akşam Yemen’e giden bir uçak var ve benim niyetim o uçakta olmak. Ailesine, bana acil vize ayarlayıp ayarlayamayacaklarını soracağım. Onlar konsolosluğu sıkıştırabilir. Ben yapamam.’

Annem dehşete düşmüştü. ‘Onun karısına mı gideceksin?’

‘Eski karısı. Başka ne yapabilirim ki? Eğer beş gün beklemek zorunda kalırsam burada çatlarım. Kendimi onun insafına bırakacağım.’

Bana bir uçak bulana kadar üç saat daha geçti. Annem çıkış kapısına gelmedi ama büyük paltosuyla büyük yolcu salonu boyunca benimle yürüdü. Son zamanlarda ne kadar da ufalmıştı. Christian’ı umursamıyordu ama Christian’la ayrıldıktan sonra içine düştüğüm durum onu üzüyordu. Şimdi ondan biraz daha uzaklaşmıştım.

Şükriye üzgün, ağlıyordu. ‘Senin için korkmuyorum’ dedi bana sarılarak ‘Ama sanırım seni yakın zamanda göremeyeceğim.’

Gemma kolumu sıktı. ‘Onu sağ salım buraya getir.’

‘Ah, Tanrı aşkına, Gemma. Aş artık şunları!’

Dört saat sonra, yalvarmaya hazır, Diane Linklater’ın kapısında dikiliyordum.

Üçüzlerden biri kapıyı açtı, ama hangisi olduğunu anlayamadım. Beni içeri almadan önce bir süre bana baktı.

Ellerimi ona uzattım; ikimizin de halini özetleyen, yetersiz bir hareketti.

Mutfaktan bir kadın başını uzattı. 'Kim gelmiş, Tan?'

'Vivien.' Annesine döndü. 'Babamın...' Beni tanımlayacak sözcük yoktu.

Diane yanıma geldi. Birbirimize baktık. Koyu renk saçında sarı şeritler vardı ve saçlarını atkuyruğu yapmıştı. Kot pantolonun üstüne eşofman giymiş, üstüne de bir sabahlık geçirmişti. Göz altı torbaları yeni değildi. 'Burada ne yapıyorsun?'

'Sizinle konuşmalıyım.'

'Evet, ama...'Kaşlarını çattı, sonra da beni oturma odasına davet etti. Pencereden Christian'ın evi görünüyordu. Gergin şekilde koltuğun köşesine oturdum. Diane üzgün gri gözleri yerde, şöminenin yanında dikildi.

'Yemen'e gidecek misin?' diye sordum.

'Elbette. Kızlar son derece kararlı.'

Ellerimi birleştirdim. Aşılması gereken büyük bir engel daha vardı; mantıksız olsa da, faydasız olsa da aynı hisleri taşıyorduk. Onlar da benim gibi hareket halinde olmak, uçağa binip Christian'a doğru gitmek istiyorlardı. Telefonun karşısında oturup el ele tutuşarak beklemek çok daha mantıklı olabilirdi ama bunu yapmak imkansızdı. Ona ulaşmalı, ya da en azından bunu yapmaya çalışmalıydık. 'Sizinle gelmeliyim' dedim.

'Senin zaten orada olduğunu sanıyordum.'

'Hayır, ben... Şey, ben ve... Bakın, haberleri dinleme şansım çok olmadı. Tam olarak ne olmuş?'

Diane başını iki yana salladı. 'Hiçbir şey olmadı. İki haftadır ortalarda yokmuş. Herkes saha çalışmasına gittiğini düşünmüş, ama hiçbir yerde ondan bir iz yokmuş ve işler bu haldeyken, diplomatlar çok gergin. Tüm bildiğimiz bu. Ve şimdi de basın işe el attı...'

Omzunun üstünde, şöminenin rafında Diane'in bir Noel ağacının yanında, mutlu ve gülümseyen bir fotoğrafı vardı; omzuna bir başka adamın kolları dolanmıştı. Christian buna nasıl katlanmıştı?

'Acaba' dedim 'Bana vize almamda yardım eder misiniz?'

Ağzı açık kaldı. 'Vize mi? Kızların durumundan endişe ettiğin için geldiğini sanmıştım, ama sen kıyak istiyormuşsun!'

'Yardım istiyorum.'

'Yapabileceğim bir şey yok. FCO...'

'Ne?'

'Yabancı Ülkeler ve İngiliz Uluslar Topluluğu Ofisi, bizi durdurmaya çalışıyor. Scotland Yard'daki aile irtibat bürosu da öyle. Yani biz de mücadele ediyoruz ve sen de ne ailedensin, ne de İngiliz, yani...'

'Ama beni kendi ekibinize katarsanız...'

Hâlâ bana bakarak kollarını kavuşturdu. 'Eğer Christian senin için bu kadar önemliyse, ona bunu kaçırılmadan önce göstermeye çabalamalıydın.'

'Kaçırıldığı düşünülüyor, kesin değil. Lütfen Bayan Linklater. Oraya vardıktan sonra beni bir daha görmeyeceksiniz, ama lütfen gitmeme yardım edin.'

'Yapamam. Elçilik sadece beş kişilik vize ayarladı.'

'Beş mi?'

'Erkek kardeşim de geliyor.'

Zorlukla yutkundum ve konuşmaya başladım. 'Onun yerine ben geleyim. Lütfen.'

Deli bakışlarını bana çevirdi. 'Ne arsız şeysin sen!'

'Özür dilerim, ama sizi ikna etmek için ne yapabilirim? Christian için daha önemli olan kim? Ben mi, kardeşiniz mi?'

Bu onu sarsmıştı ama 'Christian yanımızda birinin bulunmasını isterdi' dedi. 'Eğer işler yolunda gitmezse yanımızda biri olmalı. Kızları düşünmek zorundayım. Eğer işler kötüleşirse, olabilecek tüm desteğe ihtiyacım olacak.'

'İşler kötüleşmeyecek. Eğer kaçırılmışsa, birkaç gün içinde serbest bırakılır. Yemen'deki çoğu adam kaçırma kısa sürer.'

Oturdu. 'Bu farklı. Yetkililer henüz El Kaide'yi listeden çıkarmadı.'

Bu olasılığı görmezden gelmem mümkün değildi ama bunu duymak beni sarstı. Diane başını salladı. Yere bakarak bir süre oturduk.

'Telefonunuzu kullanabilir miyim? Duyduğumdan beri Sana'dan hiç kimseyle konuşamadım ve...'

'Oradan insanlar mı tanıyorsun?'

'Evet, Christian'ın arkadaşları. Onlar bir şeyler duymuş olmalılar.'

Hızla koridora çıktı ve elime bir telefon tutuşturdu. Theo'nun telefonu sadece bir kez çaldı.

'Vivien? En sonunda! Bütün gün seni aradım.'

'Tanrım, Theo, neler oluyor?'

‘Duyduğun gibi.’

Diane mutfağa döndü.

‘Onu kim kaçırmış? Bir şey talep ettiler mi?’

Theo ‘Bir talepte bulunmadılar’ dedi.

‘Ama bu, bunun geleneksel bir kaçırılma olayı olmadığı anlamına gelmiyor mu?’ dedim sessizce. ‘Onu öldürüp bir köşeye atacak bir terörist grup da olabilir.’

‘Bu insanlar Avcı saldırısının ardından burunlarını kapıdan çıkarmaya korkuyorlar. Çölde uçuşan misiller varken bunu denemezler.’

‘Nerede o zaman?’

İç geçirdi. ‘Bilmiyorum.’

‘Ne bildiğini anlat bana.’

‘Birkaç hafta önce saha çalışması için Ahmet’le ayrıldılar. Ben de Amsterdam’a gittim. Döndüğümde kimse ondan haber almamıştı ama Hollanda konsolosluğundaki adamlardan biri İngilizlerin endişelendiğini söyleyene kadar endişe etmemiştim. Marib’de araştırmalar yaptılar ama ondan iz yoktu.’

‘Tanrım.’

‘Ja, ama meraklanma. İyidir eminim. Bir şey duyarsam seni ararım.’

‘Gerek yok. Yoldayım. Liklater’larla Londra’dayım. Eğer bugün vize alabilirsem, yarın geceki uçağa binebilmek için elimden geleni yapacağım, ama eğer olmazsa, bir sonraki uçuşa yetişeceğim.’

‘Yakında burada mı olacaksın?’

‘Umarım.’

‘Harika.’

‘Theo, bana neden onun geri geldiğini söylemedin?’

‘Söylemememi istedi.’

Ben telefonu kapatırken Diane mutfaktan çıktı. Theo’nun anlattıklarını ona söyledim. Şaşkın, merdivene oturdu.

‘Bayan Linklater, eğer ben onun eşi olsaydım, ki olabilir-
dim de, sizin haklarınıza sahip olurdum. Sizin kızlarınızla
yolculuk etme hakkım olurdu, ama eğer siz benim kapıma
gelip kızlarla yolculuk etmek isteseydiniz, sizi geri çevire-
bilir miydim?’

‘Sen o hakları kaybettin.’

‘Siz de.’ Yanma oturdum. ‘Bakın, biz düşman değiliz.
Sadece aynı adamı sevdik.’

‘Eğer onu o kadar çok seviyorsan, geçen ay boyunca ne-
redeydin?’

İçimdeki bağırma isteğini bastırırken ellerimi saçımda
gezdirdim. ‘Christian ve ben...fikir çatışmasına girdiği-
mizde, bana hâlâ aşıkta ve birkaç haftada bunun değişmiş
olacağını sanmam.’

‘Ben de bunun gayet farkındayım.’

‘Ama, elbette onunla gitmeliydim, ya da en azından de-
nemeliydim. Anlaşmazlığımızı da düşünürsek, onunla gö-
rüşmek daha da önemli hale geliyor. Sizin kadar ben de
tüm kalbimle oraya gitmek istiyorum.’

‘Çocuklarının annesi sen değilsin. Sen ne kadar korku-
yorsan ben onun dört katı korkuyorum.’

Tüvit giymiş profesör kılıklı yorgun, ince bir adam mut-
faktan çıktı. ‘Gordon...’dedi Diane.

Christian'ın babası. Hiç tanışmamıştık.

'...bu Vivien.' Bana döndü. 'Kayınpederim, Gordon' dedi eski sözcüğünü atlayarak. Adil görünüyordu. Neredeyse yirmi yıl boyunca aile olmuşlardı.

Gordon içtenlikle elimi sıkarak 'Merhaba' dedi. 'Senin hakkında çok şey duydum.'

'Vivien, Ben'in vizesini istiyor' dedi Diane.

Gordon 'Ah' dedi.

Desteği için dizlerimin üstüne çöküp yalvarmaya hazır olsam da, adama bakamıyordum. Ama desteği almıştım bile. Kibarca 'Christian da herhalde bunu isterdi' dedi.

'Ben de öyle düşünüyordum' dedi Diane sessizce. Neredeyse gözyaşlarına boğuluyordum.

Mutfakları, birbirine benzeyen insanlarla doluydu. Kızlar, Christian'ın ikiz ablaları Bess ve Emily'nin gençlik halleri gibiydi. Diane'in kardeşi de yanındakilerle oradaydı: gri takım elbiseli çekici bir kadın, kızıl sakallı ve fırça gibi saçlı bir adam ve uzun siyah sigara içen ama kimseyle konuşmayan Gordon. Diane beni içeri alıp, demliği göstererek bir fincan uzattığında, ilgi benim etrafımda toplanmıştı.

Katıldığım herhangi bir cenaze toplantısına benziyordu; yakınıni yitirmiş insanlar arasındaki sessizliğin oluşturduğu destek duvarı hissediliyordu. Hiç durmadan çay demleniyor, birbiri ardına telefonlar geliyor, farklı melodilerde cep telefonu sesleri susmak bilmiyor ve alçak mırıltıları sık sık bölüyordu. Ben, bana bir sandalye getirdi.

'Ben, planda bir değişiklik oldu' dedi Diane. 'Elçilikle konuşmalıyım.'

‘Ah?’ Başlar havaya kalktı.

‘Eğer o da istiyorsa, Vivien’in de bizimle gelmesi Christian’ı mutlu ederdi.’

Kızları önce birbirlerine, sonra bana baktılar.

‘Diane...’ dedi ikiz ablalardan biri.

‘Sorun yok. İdare ederiz. Vivien ülkeyi tanıyor.’

‘Tanınacak nesi var?’ diye sordu Ben. ‘Oyuncak gibi dağıtılan elli bin silah olması ve Obama Bin Ladin’in memleketi olması dışında!’

‘Ve çaresizce fakir on altı milyon insan’ diye itiraz ettim. ‘Yemen hakkında bilmeniz gereken, haberlerde asla duyamayacağınız bir sürü şey var.’

Ben yanıt vermek üzereydi ki, Diane onu durdurdu. ‘Kızlar var, lütfen. Olay şu ki Ben, orada daha önce bulunmuş biri işimize yarayabilir.’

Christian’ın ablaları hiç de etkilenmiş görünmüyordu. Biri ‘Diane’ dedi ‘Aileden birinin gitmesi gerektiğini düşünüyorum. Eğer Ben olmazsa, mesela Gordon gidebilir.’

‘Yüce Tanrım, hayır’ dedi Gordon. ‘Ben gidemem. Ben size yük olurum.’

‘O zaman ikimizden biri’ dedi diğer abla. ‘Ben giderim.’

‘Teşekkürler Bess, ama...Vivien’in gelmesini istiyorum. İnsanları tanıyor ve onu yüz üstü bırakırsam Christian beni hayatta affetmez.’

Böylece bir köşede oturup, yabancılar arasında bu kabusun bitmesini diledim. Biri, bir tabakta çikolatalı bisküvi getirdi. Partideki bir çocuk gibi, bisküvilerin tamamını, sonradan Theo’ya vermek üzere ceplerime zulaladım. Gün içinde

yaşadıklarım gözümün önünden geçiyordu; Gemma'nın kapımda belirmesi, annemin telaşlı elleri, Şükriye'nin beni 'kovması'.

Akşam çöktü ve küçükken sık sık gördüğüm, havada süzüldüğüm bir rüyayı hatırladım. Ellerimi kürek gibi kullanarak hareket etmeye çalışırdım ama tüm çabama ve bir yere varmak için yaptığım tüm çaresiz denemelere rağmen asla hareket edemezdim. Christian'ın babası, elleri hafifçe titreyerek sigara içmeye devam etti ve televizyon hiç kapanmadı, hatta Diane baş ağrısından şikâyet ettiğinde bile. Haber kanalları, Yemen'in yeşil çatılarını gösteren arşiv görüntüleri eşliğinde İngiliz belgesel yapımcısının kaybolduğu haberini tekrarlayıp duruyorlardı. Yemen'de yabancı çekim ekipleri bulunmadığından, yeni görüntü de yoktu. Onun yerine Christian'ın eski programlarını göstererek, onun zorlu koşullardan kurtulabilecek ekipmana sahip olduğu vurgusu yaptılar. El Kaide hakkındaki haberler yayılsa da, Christian tanınan bir yüz olduğu için haberini hazırlamak kolaydı.

Beni endişelendiren koşullar değil, sonuçlardı; ama bu tip düşünceleri saklamayı çabuk öğrendim. Kendi kendime zaten işkence ediyordum ve bunu açığa vurmak psikolojik çöküntü yaşamama neden olabilirdi, bu yüzden en iyisi bunu gizlemektir. Acele ederek, karşılaşabileceğim dehşetle yüzleşmek yerine, uyuşuklukla bir saatten diğerine geçmek daha iyiydi. Bu belirsizlikte, çok düşünmemek daha iyiydi.

Yabancı Ülkeler ve İngiliz Uluslar Topluluğu Ofisi'nden bir yetkili geldi ve mutfığa davet edildi. Benim de gruba eklendiğim haberini alınca kızdı ve kendi hükümetimin

gerek olmadıkça Yemen'e gidilmemesi yönündeki tavsiyesini hatırlattı.

'Bir yolculuk nasıl bundan daha gerekli olabilir?' diye sordum.

Ters ters 'Siz bilirsiniz' dedi. Gençler için daha çok endişeleniyordu. Durumun karışık olduğu ve bu saldırıdan sonra her yabancıнын hedef olduğu konusunda bizi uyardı. Christian'ın kızları cesur değildi; biri tırnaklarını yiyor, diğeri saçını kulağının arkasına atıp duruyordu; ama korkak da değillerdi. Yemen elçiliğinin oraya vardıkları andan itibaren kendilerine koruma sağlayacağını söylediler. Babalarına mümkün olduğunca yaklaşmalarını hiç kimse engelleyemezdi.

'İşimizi iyice zorlaştıracaksınız' dedi yetkili.

Diane 'Burada beklemek bizim için daha mı kolay olacak sanıyorsunuz?' diye sordu.

'Ama' dedi adam 'Yemen'e vardığınızda tam olarak ne yapmayı planlıyorsunuz?'

Diane duraksadı, ben de; ama kızlardan biri 'Orada olacağız, hepsi bu' dedi.

Yemenli diplomatlar daha sakindi. Beni rahat bıraktılar, vize verdiler ve pasaportlarımız aynı gece biletlerimizle birlikte elimize geçti. Hepimiz bir sonraki gece kalkan Yemen uçağına biniyorduk. Tam beklediğim gibi. Mutfak masasında, benim hiçbir katkım olmayan, iş toplantısına benzer bir buluşma oldu. Rotayı belirlemek içindi, gidecek bavulları belirlemek için değil.

İçinde olduğumuz oda güzeldi, ama bulunduğumuz yer değil. Gazetelerden telefonlar yağıyor, arkadaşlar arıyordu.

Bir komşu da devasa bir tencere tavuklu brokoli yemeği getirmişti. Tanrım, diye düşündüm, o daha ölmedi. Ama kafamın arkasından bir ses bunu susturdu: 'Sen öyle san.'

Yemek son derece kasvetliydi. Christian'ın kızları takdire değerdi; karar verme mekanizmaları mükemmel işliyordu. Benim üvey kızlarım olabilecek, on yedi yaşındaki bu kızlardan etkilenmişim, ama onlar bana karşı bir şey hissetmiyorlardı. Babalarının salonunda birkaç ay önce havlular içinde gördüklerinde, babalarının sevgilisine son derece cana yakın davranmışlardı ama şimdi yargılamak için başları çok meşguldü. Ben mazur görebilecekleri bir ektim, çünkü babalarının beni görmeyi isteyebileceğine inanıyorlardı. Keşke ben de o kadar emin olabilseydim.

Telefon sesleri bir ara kesilince, saat on birden sonra Theo'yu yeniden aradım. 'Uyandırdığım için özür dilerim.'

'Uyandırmadın.'

'Vize aldım ve yarınki uçağa bilet de buldum.'

'Harika.'

'Bana biraz daha Christian'dan bahset. Onu ne zaman gördüğünü, nasıl olduğunu...'

Theo orada ışığı yakarken telefonda hışırtılar geldi. 'Burada olduğundan haberim yoktu' dedi. 'Haber olan çok kişi yoktu, bu yüzden de... ortalarda olmadığı hemen anlaşılmadı. Ayrılmadan hemen önce ona Taj'da rastladım ve biraz... gergin görünüyordu. Senin Sana'da olabileceğini düşünüyordu ve senden sakınmak için benden sakınıyordu. Ama o ve Ahmet ayrılmadan önceki gece yemek yedik. Marib'de buluşacağı birileri olduğunu söyledi.'

'Vazgeçirmek için onunla konuştum nu?'

‘Hayır. Ben hâlâ geziniyorum. Onu neden durdurayım? Ve birkaç hafta önce işler bu kadar gergin değildi.’

‘Sence...’

‘Ne?’

‘Şey, o çılgın belgesel fikrini hayata geçirmemiştir, değil mi? Eğer şu anda olanları belgeliyorsa, bunlar çok kuvvetli şeyler olur. O ve Ahmet bunu yapabilirler. Ahmet Christian’ı her yere götürebilir.’

‘Ja’ dedi Theo. ‘Benim aklıma da aynısı geldi, ama...’

‘Ne?’

‘Uzun zaman uzakta olmayı beklemiyordu. Ben Hollanda’dan dönene kadar Yemen’den ayrılmış olacağını söylüyordu.’

‘Birazcık uyumalısın’ dedi Emily Diane’e. En azından onun Emily olduğunu sanıyordum. İkizler farklı görünmek için çok az şey yapıyorlardı, en azından kıyafetleri için bu söylenebilirdi. Kırkına merdiven dayamış kadınlar için bu tuhaftı ve ikisini ayırmayı iyice zorlaştırıyordu. Neyse ki yeğenleri bu konuda halalarının izinden gitmiyorlardı. Birbirlerine benziyorlardı ama karıştırılmamak için ellerinden geleni yapmaya kararlıydılar. Bütün akşamı hangisinin kim olduğunu ezberleyerek geçirdim. Hepsinin saç uzun ve ortadan ayrılmıştı ama Tania pembe bir kazak giyiyordu ve göğüsleri diğer kızlara göre daha büyüktü. Melanie’nin bir kulağında beş küpe vardı ve Rebecca da saçını atkuyruğu yapmıştı. Onları zamanla birbirinden ayırmamı kolaylaştıracak tikler, tavırları öğrenecektim, ama şimdi onları birbirinden ayırabilmek için görünüşlerindeki farklılıkları – küpe, atkuyruğu ve göğüs – kullanıyordum.

Moralleri bozuk, bavullarını hazırlamaya çıktılar; ara sıra aşağı inip ne giyebileceklerini, yanlarına ne almaları gerektiğini soruyorlardı. Saatler ilerledikçe daha yararlı oluyor ve daha çok hoşgörü görüyordum. Gece geldiğinde büyük bir felaketle üz yüze geldim. Kimin nerede uyuyacağı ayarlanırken Christian'ın ablaları onun evinde kalmaya karar verdiler ve benim de oraya gideceğimi düşündüler.

'Hayır, hayır. Ben bir otele giderim.'

Diane omuz silkti. 'Bu çok saçma. Christian'ın evi boş.'

İnsan yoktu belki ama, karşılıklı ithamlar vardı. Karanlık, soğuk ve sahibini bekleyen bir köpük gibiydi; geçirdiğim o mutlu hafta sonundan çok daha farklı bir evdi. Bess ısıtıcıyı açtı. Merdivenleri çıkarak Christian'ın odasının önündeki sahanlığa geldik.

'Sen burada uyu' dedi Emily.

'Yapabilir miyim, bilmem.'

Omuzlarını silkti. 'Sen bilirsin.'

Kızların odasına doğru çıktılar. Bir tanesi 'Acaba Christian şu anda ne yapıyordur?' diyordu.

'Bunu şimdi düşünmemek en iyisi.'

Christian'ın odasına girdim ve ışığı açtım. Arkasında kocaman bir dağınıklık bırakmıştı; çamaşır sepetinden sarkan gömlekler, yerde çoraplar vardı, çekmeceleri açıktı. Kendimi yatağa attım. Midem dalgaların arasındaki bir çakıl taşı gibiydi. Yemen'de saat gecenin dördüydü. Çamurdan bir zeminde yatıyor, hepimizden uzakta yeni bir güne uyamıyor olmalıydı, herhalde o da bunun ne zaman biteceğini düşü-

nüyordu. Ben de aynısını düşünüyordum. Bunun olmasına nasıl izin verdi diye tekrar tekrar düşünüyordum.

Çok zorlu bir geceydi. Uykuya daldığımda rüyalar peşimi bırakmadı; korkunçtu. Adımı çağırıp duran dağların arasında geziniyor, kendimi arıyordum ve kayaların üstünde kurulmuş evlerin tarafından bir yanıt geldi. Kendi sesimdi.

Ertesi sabah ikizlerden biri, saat sekiz buçukta elinde çayla geldi. Fazla sütlüydü ama önceki günün devamını yaşadığımı hatırlattı bana. Yastıklara dayanarak oturdum ve midemin bulantısına bir çare aramaya başladım.

Elimi, altımdaki çarşafa sokarken, tekrar bir araya gelip tekrar burada yatıp yatamayacağımızı merak atım. Adını fısıldayarak kıtalar ötesine aşkımı ilettim, ona geldiğimi ve üzgün olduğumu söyledim.

Bu tip durumlarda, zaman kavramı olmuyor. Saatlerden, günlerden habersiz içinden geçip gidilir. Zamanla uğraşmak, çetin sınavın sonunu düşünmek anlamına gelir, o yüzden ikisinin arasında gezinmek en iyisidir. Herhalde parmaklarımın çarşafta kıpırtısız durmasının nedeni buydu. Herhalde bu yüzden sakin ve sabırlıydım.

O akşam ciddi ekibimiz Diane'in merdivenlerinden inerek taksilere doluştu. Komşular gidişimizi izledi. Christian'ın kızları gergindi. Yemen'in her köşede tetikçiler olan vahşi bir yer olduğunu ve kutsal savaflara inanan kızgın insanlarla dolu olduğunu düşünüyorlardı. Geriye daha bilgili olarak dönmelerini diledim.

Heathrow Havaalanında bir salona alındık ve aperatif servisi yapıldı. Sabah olduğunda Theo'nun yanında olacağımı tekrarlayarak metin olmaya çalışıyordum. Cenaze tö-

renindeki açık tabutun önünde duruyormuş gibi fısıldaşıyorlardı diğerleri. Tanrım, diye düşündüm yeniden, onu şimdiden gömdüler bile.

Theo'ya çikolata ve Nuriye'ye güzel kalemler almaya gittim. Sonra, güneş gözlükleri, fotoğraf makineleri, parfümler ve başka bir sürü ıvır zıvırın arasında dikkatim o kadar dağıldı ki, Rebecca'yla çarpışana kadar kendime gelemedim. Birlikte tökezledik. Ayrılışımız hakkında ne söylendiğini merak ettim.

Uçuşumuz anons edildi. Bavullarımız ve ezilmiş yüreklerimizle, önümüzde Yemenli bir yetkili, bu gün kadar sonsuz koridorda ilerledik. Benim yerime Emily ya da Bess gitmeliydi, ama iki kere reddettiğim Christian'a varma yolundaki sahtekarca arzumu kimse engelleyemezdi. Aslında o uçakta olmaya hakkım falan yoktu ama içgüdülerimle hareket ediyordum. Bu herhalde Bess'in bahsettiği içgüdüydü, ne zaman ne yapacağımızı bir anda anlıyorduk.

Diane ve Tania, önlerinde Rebecca ve Melanie'yle koridor tarafına oturdular. Ben de pencere kenarına oturarak, sanki gittiğim yerden geri dönmeyecekmişim gibi, arkadaşlarıma telaşla mesajlar attım. Telefonumun titreşimi bir cankurtaran halatıydı. Karanlıkta bir bip sesi. Dublin arıyordu.

Uçuş boyunca Tania kardeşlerinin yanındaki boş cam kenarı koltuğunda oturdu. Diane'i yalnız başına bırakmak tuhaf göründü, o yüzden ona katılmayı önerdim. Yemeklerimizi didiklemeye başladık.

'Sence ona yemek veriyorlar mıdır?'

'Yiyeceklerini paylaşırlar. Rehinelere misafir gibi davranılır. Tabi eğer rehineyse.'

‘Aptal, aptal adam! Öyle çekip gitmek.’

‘Ama neden gitti? Araştırmasını bitirmişti.’

‘Senin arkandan gittiğini sanmıştım. En azından bu mantıklı geliyordu.’

‘Benim orada olduğumu sanıyordu gerçekten, ama Theo’nun söylediğine göre benden kaçınıyordu, bu yüzden benimle ilgisi olmamalı. Bir çeşit iş için olmalı.’

‘Ne korkunç zamanlama. Klasik erkek bencilliği işte!’

Omzuna dokundum.

‘Ülkeyi biliyorsun’ dedi. ‘Sence ne olacak?’

‘Ülkeyi o kadar iyi tanımıyorum ama neden talep olmadığını merak ediyorum. Bu iyiye de kötüye de işaret de olabilir.’

‘Onu neden terk ettin?’

Öyle, birden bire soruvermişti işte. Diane’a döndüm. ‘Sen neden terk ettin?’

Gözleri yorgunluktan donuklaşmıştı. Çatalı elinde titriyordu. ‘Başkasına aşık oldum. Senin yaptığının geçerli bir nedeni yok gibi görünüyor.’

Topu bana atmıştı ve ben de kalakalmıştım; su havada donmuş, damlalar asılı kalmıştı, gürüldeme azaldı ve Christian perdenin ardından çıkıp geldi...

Açıklayamıyordum. Evet, evet, diyecektim ama konuşamıyordum. Ağzımdan tek söz çıkmadı.

Christian’ın gözleri kırıştı. Çite yaslandı. ‘Vivien?’

Hâlâ konuşamıyordum.

Christian yavaşça başını salladı, sonra etrafımda dolaştı.
'Ve Londra'ya da taşınmayacaksın, değil mi?'

'Bilmiyorum.'

'Ben biliyorum' dedi ve hava deliğinden, benden uzaklaştı.

Arabada ikimiz de konuşmadık. Eve döndüğümüzde, üst kata çıktı ve toplanmaya başladı. Yatağın diğer ucunda dikildim.

'Ne yapıyorsun?'

'Eve gidiyorum.'

'Ama öylece çekip...'

'Burada daha fazla kalamam Vivien. Aylardır otobüs gibi oradan oraya gidip geliyorum ve hiçbir şeyin değişmeyeceği de gün gibi açık. Karar vermek zorunda olmadığın bu hiçbir yere varmama tavrında çok rahatsın.'

'Bir sürü karar verdim. Zor kararlar. Asıl her şeyin kolay olduğunu düşünen sensin.'

'Buna kolay mı diyorsun? Havaalanlarında oturmak?' Çantasına bir gömlek tıktırdı. 'Gelip gelmeyeceği belli olmayan kemiği bekleyen bir köpek gibi dolaşmak? Şey, hiç de kolay değil.'

'Evimi, işimi, ailemi ve arkadaşlarımı bırakmamı istiyorsun. Hayatım boyunca istediğim şeyi bırakmayı saymıyorum bile!'

'Sadece benimle birlikte olmanı istiyorum. O kadar da karmaşık değil.'

'Senin için değil. Tüm yapman gereken çarşafı değiştirmek ve benim giysilerim için yer açmak.'

Bavulunu hızla kapattı. 'Bak, burada bir ilişkiyi yaşamaya çalışıyorum; eğlenceli ve neşe verici olmalıydı ama diken üstünde oturuyor gibiyim. Sonraki hafta nerede olacağımı ya da başıma ne geleceğini bilmiyorum. Seninle işler bir adım ileri iki adım geri gidiyor.' Parmakları bavulun köşelerinde geziniyordu; kırılmış ve üzgün görünüyordu. 'Birlikteyken bile Vivien sadece bir parçan burada. Sanki omzumun üstünden başka bir şeye bakıyor gibisin. Ve işin gerçeği, bakıyorsun da.'

Dizlerimin bağı çözüldü. Yatağın ucuna oturdum.

'Belki benimle olmak istiyorsun' dedi 'Ve belki başlarda beni gerçekten sevdin, ama iş ciddiye bindiğinde çapa atmaya henüz hazır değilsin. En azından benim için hazır değilsin, ben de mesajı aldım.' Bavulunu yatağın üstünden aldı ve kapının yanında dikildi. 'Eğer senin için fark etmiyorsa, ben artık daha fazla uçuş mili kazanmak istemiyorum.'

'Böyle mi yani? Durup dururken mi?'

'Altı ay oldu. Bence oldukça sabırlı davrandım, sence de öyle değil mi?'

'Hayır, değil. Aynı anda iki uzlaşmaz şeyi istemek mümkün olabilir.'

'Evet, bu yüzden büyüyüp seçimler yapmak zorundayız. Sen tercihini yapmışsın.'

Alt kata indi. Ben odada kaldım ve ufak beyaz pencereden arabanın gözden kayboluşunu izledim. Ardından gözyaşı dökmek anlamsızdı ve daha fazla zaman dilenmek de faydasızdı. Haklıydı. O çite yaslanmışken bir karar vermiştim ve Christian bunun bir parçası değildi.

Ertesi gün trenle geri döndüm, işe yine geç kalmıştım. O zamandan beri görüşmemiştik.

Diane hâlâ yanıt bekliyordu, ama bunu açıklamanın kolay bir yolu yoktu. O gün beni bir şeyin engellediğini ve içimden gelen sesi dinlediğimi söyleyebilirdim. Kaderimiz olmayan yolda yolculuk etmemeliyiz.

‘Bunu zorlaştıran, iyi bir nedenin olmaması’ dedi Diane. ‘Onu sevdiğini düşünüyordu.’

‘Seviyordum. Seviyorum. Ama çekip giden oydu.’

‘Onu durdurmaya çalışmadın.’

‘Afedersin ama sen de ölü bir adam yüzünden onu evinden attın. Bunu açıkla bakalım.’

‘Tamam açıklayacağım.’ Çay için uçuş görevlisinden bardağını aldı. ‘Eric öldükten sonra Christian’la yaşamak acı verici hal almıştı. Sanki gece gündüz ihanet içinde yaşamak gibiydi. Onunla değil, bir başkasıyla birlikte olmak istiyordum. Başka birinin hasretini çekiyordum, bunu anlayabiliyor musun? Bunu Christian’a söyleyemezdim, matem dönemimde bana o kadar destek olurken, neredeyse bir aziz gibi davranırken, bunu Christian’a yapamazdım. Ama ben yas tutmuyordum, bir aşk ilişkisi yaşıyordum. Eric ölmüştü, ama ben aşıktım ve değil kocam, hiçbir erkeğin yakınımda olmasını istemiyordum. Gözlerindeki umudu görebiliyordum, benim tüm bunları aşp, yeniden Diane ve Christian olmamızı bekliyordu. Ama bir başkasına aşık olduğunda, o adam ölse bile eskiden sevdiğin adama yeniden aşık olamıyorsun. Yapamadım bunu. Christian’ı da elimde tutmak adil değildi; evet, ben de onu attım. Kızlarla beraber olmak

ve düzeni sürdürmek için her şeyi kabul ederdi. Bunu yapmamam için bana yalvardı. Gerçekten yalvardı.'

Benim hakkımda çok soru sormamasının nedeni bu olmalı, diye düşündüm. Bir daha asla özel sorular sormamaya yemin etmiş olmalı.

'Sen ortaya çıktığında memnun olmuştum' diye devam etti Diane. 'Benim kaçırdığıma Christian'ın sahip olmasını diliyordum, ama sonra çarklara sıkışmış bir bez parçası gibi İrlanda'dan döndü ve seninle hiç tanışmamış olmasını diledim. Kendini toplamasını sağlamalıydim.'

'O zaman eşitiz demektir. Ben de senin arkanda bıraktığın dağınıklığı toplamıştım.'

Bir an için gülümsedi, üzgün ifadesi bir anlığına silindi. Onu koca olarak istemiyor olabilirdi ve ben bundan tam olarak emin bile değildim ama bu yolculuğu sadece kızların hatırı için yapmıyordu. Christian sevinmeliydi. Çaresizce ona bağlı iki kadın, aym uçakta.

'Bizi hak etmek için ne yaptı zavallı?' diye sordum seslice.

Diane neredeyse kahkaha atıyordu.

Downpatrick Burnu'nda neden tereddüt ettiğimi düşünerek uçağın koridoru boyunca ilerledim. Aşk istediğim için olmadığı belliydi. Bu ani yolculuk, uçağın kâbus gibi havası, aşkımın kanıtıydı. Benim hatam onu geri itmeye çabalamak olmuştu, çünkü aşk kaçınılmaz olarak, yavaş bir dalga gibi üstüme geliyordu. Asla direnmemeliydim. Bir dalga her zaman kıyıya vurur.

Tepemizdeki monitörler Sana yolunu yarıladığımızı bildirdi. Gidilen yol, kalan yol mesafesinin yanında yerel saat yanıp sönüyordu. Kalbim çarpmaya, dizlerim titremeye baş-

ladı, feci son ufukta görünmeye başlamıştı. Kendimi kötü hissederek, koltuğuma döndüm.

Uzun yolculuğun en kötü tarafı telefon olmamasıdır. Telefonun çalmasını bile bekleyemezsiniz. Belirsizliğin ortasındaydık. Uçuş görevlileri battaniye dağıttı. Uyumaya çalıştık. Gözlerimi kapadım. Mısır civarında, bir yerden gelerek yanımda oturmak için 'Boş mu?' diye sordu. O ses. Çocuksu samimiyeti. Yanlış anlamlar yüklediğim kur yapan halleri.

Uçak alçalmaya başlayınca kalbim gümbürdemeye başladı. Yeniden Yemen yolundaydım.

Hiçbirimiz uyuyamadık, ama iki saat boyunca buna çabaladık, sonra hareket etmeye başladık, diğer yolcuları rahatsız etmemeye çalışarak, birbirimize bakışlar atıyorduk. Varış noktamıza yaklaştıkça, kızlar benim koltuğumun yanında toplandılar. Örtünmeli miydiler? Aranacaklar mıydı? Nasıl davranmalıydılar?

'Kollarınızı ve bacaklarınızı örtün ve kendiniz olun. Ve bir şey daha var; şimdi Ramazan ayı, bu kutsal bir ay. İnsanlar gündeğümü ve gün batımı arasında oruç tutarlar, buna saygı göstermelisiniz. Yeme içme işini gizlice yapın. Ortalarda su şişeleri sallayarak dolaşmayın.'

Ufukta solgun mavi bir renk belirdi. Şafak. Mezarlıkta eski sevgilimle buluşuyormuşum gibi ürperdim. Ellerimi yine boyatacağım diye düşündüm, dehşete kapılmamak için. Tatilde değildim! Alçalmaya başladık ve midemin ağrıdığını hissettim. Ona yaklaşıyordum. Ardımızda bıraktığımız her hava milinde, her neredeyse, ona daha da yaklaşıyorduk. Uçağımızın sesini duymuş muydu? Aşağıda bir yerlerde bizi dinliyor muydu? Beni düşünüyor muydu?

Yemen'in üstüne geldik. Sabahın erken ışığında parlayarak, beni aynı azametle bekliyordu. Yemen beni bekliyordu. Motorlar geri çekildi. Tekrar hava boşluğuna düştük ve ovalar gittikçe yaklaştı. Önümüzde tuhaf bir manzara uzanıyordu. Sonsuz, denizsiz bir sahil gibiydi. Çöl değil, sahil şeridi olmayan boş bir plaj gibiydi. Siyah ve kahverengi. Yerden yükselen kraterli tepeler, devasa köpek pisliklerini andırıyordu. Uzakta dağlar ve ovada, sayısı gittikçe artan çamurdan köyler vardı.

Karaya indiğimizde öylesine dolmuştum ki, göz pınarlarımda biriken yaşlar aşağı iniverdi. Uçak, pistin sonunda döndü. Böyle dönmeyi hiç istememiştim.

Ufak grubumuz ayağa kalktı. Çantalarımızı aldık, haber alma arzusuyla, çaresizce kapılara yöneldik. Yedi saatlik mahrumiyetimizde yeni haberler gelmiş olabilirdi. Bizi karşılamak için İngiliz bir diplomat gelmişti. Şakalaşmalar, formaliteler ve elimize tutuşturulan evraklar vardı ama yeni haber yoktu. Bekleyemeyecektim. 'İzin verir misiniz?' Herkesi ittim ve terminale doğru koşmaya başladım.

Resmi grup ardımdan geldi. Diplomat kendini Geoff olarak tanıttı ve pasaportumu aldı. 'Hepinizi göçmenlik kısmından geçireceğim, uzun sürmez.'

Midem buruldu. Linklater'lar gözleri büyümüş ayakta dikiliyor, başörtülerini takmaya çalışıyorlardı. Göçmenlik bürosundaki iş büyük ihtimalle kısa sürmüştü ama en sonunda bizi serbest bırakana kadar yıllar geçmiş gibi hissettim. Bir köpek yarışındaki elektronik tavşan gibi kapıdan fırladım. Bu sefer kafam karışmamıştı. Hollandalım kalaba-

lıktan bir karış uzun, bekliyor ve bana dünyada tanıdığım tek erkekmiş gibi bakıyordu.

21

Sokakta durarak evimize baktım. 'Aylar boyunca burada durduğumu hayal ettim, ama hiç böyle hissetmedim.'

Doğruca mutfağa gittik ama çaydanlıktaki su henüz kaynamamıştı ve merdiven boşluğundan bir çığlık geldi.

'Nuriye!' Koşarak merdivenleri indim. Odamın dışındaki sahanlıkta çarpıştık.

'Ayyy, Vivien!'

'Seni görmek ne güzel!'

'Sanmam. Böyle değil.' El ele mutfağa çıktık. 'N'aber?' diye sordu Theo'ya.

'Haber yok. Senden?'

'1 ih. Nerede olduğunu hiç kimse bilmiyor. *Ya Allah!* Kızları geldi mi?'

'Evet, Taj'dalar. Ve karısı da. Eski karısı.'

Theo'nun odasındaki telefon çaldı. Theo koştu.

'Sen aptal bir kadınsın' dedi Nuriye.

'Afedersin?'

'Neden onunla evlenmedin ki?'

'Yemin ediyorum eğer biri daha bana bu soruyu sorarsa, kendimi kaçıracağım ve hiçbir koşulda serbest bırakmayacağım.'

‘Evet?’

‘Evlenmek istemedim.’

‘Neden? Sen genç bir kadın değilsin.’

‘Ah, teşekkür ederim.’

‘Çocuk istiyorsun, değil mi?’

‘Evet, ama endişelenme, bunun için hâlâ zaman var. Ve sen de çok konuşuyorsun.’

Theo geri döndü. ‘İş’ dedi.

‘Sanırım onu gördün?’ dedim Nuriye’ye.

‘Sadece bir kere, burada. Yemen’i suçluyordu. Senin inatçılığının Yemen’in suçu olmadığını söyledim.’

Theo onun yanına oturarak bir ayağını masanın üstüne uzattı ve bir kez daha, nasıl bir çift olurlar, diye düşündüm.

‘Nasıl oldu da sen, her şeyi nasıl mahvettiğimi sordun?’ dedim Theo’ya.

‘Bazen yapamayacağımız şeyler olur’ dedi.

Nuriye yumuşak bir gülümsemeyle başını salladı. ‘Allah’ın dediği olur.’

‘Madem Allah’ın dediği olur, neden bana bağırıp duruyorsun o zaman?’ diye sordum.

‘Çünkü Allah’a bağıramam.’ Ayağa kalktı ve beni kucakladı. ‘İşe gitmeliyim.’

‘Güle güle, görüşürüz.’ Gerindim. ‘Burada olduğum için şimdi daha iyi hissediyorum. Gerçekten buradan uzakta mıydım?’

‘Uzun zamandır.’

Bekleyişimiz başlamıştı. Sana'da daha kolay olacağını düşünmüştüm ama gün çok yavaş ilerliyordu ve telefon her çaldığında kalbim yerinden fırlayacak gibi oluyordu. Normale dönmem için uzun süre beklemem gerekti. Theo, Hodeida Yolunda çalıştığı alana gittiğinde, yatağıma yatıp dinlenmeye çalıştım. Oda Christian'ın kokusunu, varlığını saklamış gibiydi. Onu bekledim. Yavaşça kapıyı çalmasını, kahvaltıyı getirirken tabakların şıkırdamasını umdum, ama o gelmedi ben de uyumadım. *Mafrajda* yastıklara yaslandım ve onu bekledim. Geldiğinde, renkli camlardan sızan ışık eşliğinde halının üstündeki sevişme sahnemizi tekrarlayabildik. Ama o gelmedi. Boş ev bana kükrüyordu. Nuriye'nin çalışmıyor olmasını diledim. O ve ben sık sık *mafrajda* yatıp, kıkırdardık. Benim gördüğümü sen neden göremiyorsun? Hatıraların uyanmadığı tek yer Theo'nun odasıydı, ben de onun yatağına yattım ve uyudum.

Uyandığımda Theo gelmiş, gömleğini değiştiriyordu. 'Saat kaç?' diye sordum.

'Dört buçuk.'

'Haber var mı?'

'Aslında İngiliz konsoloslugu, İngilizlerin ülkeden ayrılmasını önerdi.'

'Kahretsin. Christian yüzünden mi?'

'Amerika'nın müttefiklerine yönelen artan terörizm tehdidi nedeniyle. Bu... bilmiyorum, bu istihbarat. 'Hatlardaki artan çatırtılar' diyorlar. On bir Eylül öncesine göre bile daha fazla. Ben duş aldıktan sonra otele gidelim mi?'

Linklater'lar lobideki kahvecideydi. Yaklaştığımızda, onlarla havaalanında tanışmış olan Theo sordu 'Hangisi hangisi?'

'Küpeli olan...şey...şey...Tanrım hatırlamıyorum.'

Diplomat Geoff, gelişmeler hakkında Diane'i bilgilendiriyordu. Hükümet bunun geleneksel bir adam kaçırma olmadığına emindi; talep olmamıştı ve araba da bulunmamıştı, ama bu durum Christian'm daha acımasız gruplarca kaçırılmış olma ihtimalini arttırıyordu. Bilindiği kadarıyla Christian Sana'yı, misil saldırısından önceki gün terk etmişti. Çıkış izni almış ama Yemenli arkadaşları dışında yanına koruma almamıştı. Planladıklarını elçilikle paylaşmadığı için rahatsızlık hakimdi, ama o zaman ortalık bu kadar karışık değildi.

'Yetkililer tüm ülkede soruşturma yürütüyor' dedi Geoff 'Ve ordu da Marib'in doğusunu tarıyor. Tabii bir diğer olasılık da var; eğer çalışması yüzünden bilinen yolun dışına çıkmışsa, kaybolmuş da olabilir.'

Diane nefesini tuttu. 'Ama elbette kaybolmak, ölmekle aynı anlama geliyor, değil mi?'

'Anne' dedi kızlardan biri 'Neden işe hep kötü taraftan bakıyorsun?'

'Yanlış umutlar beslememeliyiz tatlım.'

'Ama umudumuzu korumalıyız' dedim. 'GPS'i var mıydı?' diye sordum Theo'ya.

'Olsa bile pilleri bitmiştir.'

Geoff kâğıtlarını topladı. 'Yarın tekrar gelirim.'

Günlerinin nasıl geçtiğini sordum. Rebecca omuzlarını silkti. 'Jane adlı bir kadın geldi. Bizi topladı ve yemek için evine götürdü, ama biz pek gitmek istemedik, özellikle de o adamlar buralardayken.'

Mavi üniformaları içinde üç polis memuru kapının yanında duruyordu.

'Resmi korumalarımız' dedi Diane. 'Mavi Kabadayılar.'

'Kabalar mı?' diye sordu Theo.

'Hayır, hayır. Üzgünüm, bu deyişi bir filmde aldım.'

'Ah' Theo sırtıttı. 'Şu Mavi Kabadayılar. Sarı Denizaltı.'

Gülümsedi. 'Evet.'

Ne konuştuklarını hiç anlamamıştım.

'Onlar olmadan hiçbir yere gidemiyorum.'

'Ama yine de çıkmalısınız' dedim. 'Otelde tıklıp kalmak iyi değil. Çıkın ve etrafı dolaşın. Christian burayı görmeyi istedi.'

'Buradan nefret ettim' dedi Melanie. Öğreniyordum, onları ayıran fiziksel özellikleri değil, kişilikleriydi.

'O etmiyor' dedim.

'Artık ediyordur.'

'Hayır. Etmez.'

Kızlar uydu televizyon seyretmek için odalarına gittiler. 'Tanrı'ya televizyon için şükredeğim aklıma gelmezdi' dedi Diane 'Ama kızların aklını dağıtıyor. Keşke ben de aynı şeyi yapabilsem. Artık burada olduğumuza göre, neden geldiğimize hiç emin değilim. Bir şeyler olmasını bekliyordum. Biz buraya gelince bir şeylerin değişebileceğini düşünmüştüm, ya da yolculuğumuzun veya kızların buraya gelmesi-

nin o adamları insafa getirebileceğini... Onun yerine durgunluk. Sakinlik. Tarif edilemez.'

Otelin merdivenlerinde, Diane'den ayrıldıktan sonra Theo elleri cebinde yukarı ve etrafa bakındı. 'Karanlık.'

'Evet, Theo, bu doğru. Güneş battığında böyle olur.'

'Güzel. Fadıl'la *gat* çiğnemeye davet edildik. Telefon başında oturmak yerine bunu yapalım.'

'Gece *gat* çiğnemek mi?'

'Evet, Ramazan yüzünden. Karanlık çöktükten sonra yapıyor. Gelecek misin?'

'İşin aslı biraz bitkinim.'

'*Gat* yardımcı olur.'

'Uyumama yardımcı olmaz.'

'Rahatlamana yardım eder. Hepimizin buna ihtiyacı var.'

'Doğru.' Ama onunla gitmek istememin asıl nedeni, sekiz numaranın boş duvarlarına bakarak telefon bekleme düşüncesiydi.

Gat çiğnenecek ev oldukça yüksekti, benim için merdiveni tırmanmak çok zordu, tükenmiştim; ayrıca biz oraya vardığımızda elektrikler kesikti, bir de o merdivenleri karanlıkta çıkmak zorunda kaldık. Tek sıra halinde Fadıl'la el tutuşarak ilerledik. Theo merdivenlerde önümüzden ilerliyordu; karanlık bir denizde ilerlemek gibiydi. Sonra Theo birden durdu. 'Kahretsin, duvara çarptım.' Yolunu bulmak için elimi bıraktı.

'Elimi bırakma! Seni bir daha bulamayacağım.'

'Ah, Anladım.' Az önce sağa kıvrılan merdiven, şimdi sola kıvrılıyordu.

Bir sahanlığa varana kadar çıkmaya devam ettik ve L şeklinde, mumlarla aydınlatılmış geniş bir odaya vardık. Devasa pencerelerden karanlıkta kalmış şehir görünüyordu. Erkeklerin hepsi, *gat* çiğnerken geleneksel olarak giyilen *futah* adlı entarilerinin içindeydi ve kendi aralarında sessizce konuşuyorlardı. Theo'yla Fadıl'ı selamladılar ve bize köşede yer açtılar.

'Üstümüzü değiştirmeliyiz Theo' dedi Fadıl.

'Ne giyeceksiniz?' diye sordum.

*Futah*ları kaldırdı. 'Etek.'

Oradaki tek kadın bendim ama kimse bana ilgi göstermedi. Theo ve Fadıl döndüklerinde, Theo *gat*ını haliya serdi.

'Telefonun nerede?' dedim. 'Açık mı?'

Eliyle cebine vurdu. 'Titreşimde.' Biraz *gat* aldı. 'Biraz al. İhtiyacın var.'

Aldım ve arkama uzandım. 'Bu meretin en iyi yanı' dedim 'Yatıp *gat* çiğnemek kadar güzel şeyin olmaması.'

Theo *gat* ve eski evler hakkında bildiklerini ortaya dökmeye başladı. 'Gatı sol yanaklarında tutup, sol tarafa eğiliyorlar.' Çiğneyen diğerleri gibi Theo'nun da çiğnedikçe yanağı şişti ve gözleri pırıldamaya başladı. Odanın ortasında üç nargile fokurduyordu.

Gat ağızımda çözünmeye başladı. Nasıl tutacağımı nasıl çiğneyeceğimi bir türlü öğrenememiştim, ama ya çevrem ya da yediğimin suyu yüzünden endişelerim azalmaya başlamıştı; sakın mırıltılar ve loş ışıklar, uzanmış bedenler ve gevşemiş zihinler. Dinlenmek için bundan iyi bir yer olamazdı.

Şehir, alışkanlığı olduğu üzere beni terasa çağırıyordu. Çevreye rağmen, kıpırdamamam mümkün olamazdı. Aileler birbirlerine sesleniyorlardı. Çocuklar ağlıyordu. Bu, herhangi bir yüzyıl, herhangi bir zamanda geçiyor olabilirdi.

Theo arkamdan geldi.

‘Hiçbir yer buraya benzemiyor’ dedim. ‘Çok yolculuk etmedim, ama dünyada böyle bir yer olmadığını biliyorum.’

‘Biliyorum.’ Bir an sonra ekledi ‘Christian geri döndüğünde ne yapacaksın? İngiltere’de yaşamaya mı gideceksin?’

‘Tanrım, keşke senin kadar emin olabilsem. ‘O döndüğünde’ mi?’

‘Dönecek.’

‘Ben de bunu umuyorum, çünkü bu...bu yavaş yavaş boğulmaya benziyor.’

Theo kolunu omzuma koydu.

‘Kiminle birlikteyse’ dedim ‘Her neredeyse, bir an önce oradan çıkıp gelmeli çünkü...çünkü...’

‘Tamam, sakın ol.’

‘Yaralanmış olabilir, hasta olabilir, tutsak olabilir. Jipi bir çukura saplanmış olabilir; ya da kabilelerle ilgili bir sorun yüzünden onu ıssız bir yerde terk etmiş olabilirler...’

‘Sanmam. Hadi, eve gidelim.’

Eve döndük ve mutfakta çay demleyerek karşılıklı oturduk. Saatlerce salya sümük ağlamış olmalıyım. ‘Buna ben neden oldum. Önlem almadan gitti, çünkü artık başına bir şey gelmesi umurunda değil.’

Theo çayını yudumladı.

‘Ah, Tanrı aşkına Theo, an azından itiraz edemez misin?’

Eliyle ensesini ovuşturdu. 'Eğer yalan söylememi istiyorsan bunu yapabilirim, ama söylediğin kısmen doğru. Pek... kendinde değildi. Sana ona ağır geldi.'

'Benim hakkımda bir şey söyledi mi?'

'Söylenecek çok şey yoktu. Onu terk etmiştin.'

'Onu terk etmedim. Sadece teklifini kabul etmedim.'

'Birine evlenme teklif etmenin kolay olduğunu mu düşünüyorsun?'

'Hayır, ama evlilik işin içine nasıl girdi, onu anlayamıyorum. Üzerine hiç konuşmamıştık. Öylesine ortaya çıkıverdi. Ve sonra da Christian çekip gitti!'

'Elbette. Kalması için neden kalmamıştı.'

'Daha fazla zamana ihtiyacım vardı.'

'Zamanın bir şey fark ettirebileceğini düşünmüyordu' dedi Theo.

'Açıkça öyle.'

'Emin olmayan biriyle kalmak zordur.'

'Emin olmamak da zor.'

Yorgun ve üzgün, odama döndüm. Aynı sarı çarşaf, vazoda kurumuş çiçekler. Ve şüphesiz, pireler. Başım yastığa değdiği anda uykusuzluk beni sardı. Bir saat sonra üst kata çıktım. Yatak odasının altından ışık sızıyordu. Kapıyı çaldım.

Theo beni içeri çağırdı. 'Uyuyamadın mı?'

'Hem de hiç. Linklater'ların da uyuduğunu sanmam. Hiçbiri uyuyamamıştır.'

Theo yastığını duvara yaslamış, kitap okuyordu. Ben de bir yastık kapıp yanına oturdum. Yeniden konuşmaya başladım.

‘Eğer teröristler intikam isteseydi, onu öldürüp bulabileceği bir yere atarlardı, öyle değil mi? Böyle geciktirmezlerdi.’

Theo başını salladı. ‘Nasıl düşündüklerini kim bilebilir?’

‘Yarın yola çıkacak mısın?’ Ayaklarıma bakıyordu. ‘Theo?’

‘Tanrım, senin ne güzel bacakların varmış.’

‘Theo?’

‘Daha önce hiç fark etmemiştim.’

Onu sarstım. ‘Şimdi de fark etmemelisin, en azından evlenmeden olmaz.’

‘Evet, yarın yoldayım, ama kentten fazla uzaklaşmıyacağım.’

‘O zaman uyusan iyi olur.’

Işığı kapatmak için eğildiğimde ‘Roos beni terk etti’ dedi.

‘Gerçekten mi?’

‘Ja. Bu hayata uygun değildi.’

‘Ama sen bu hayatı bırakabilirsin.’

Gözleri, gözlüksüz daha ufak görünüyordu. ‘Neden?’

‘Yalnız kalmamalısın. Güzel günlerini boşa harcama.’

‘Ya, sen kendi güzel günlerine bak önce.’

‘Ah!’ Bir yastık aldım ve Theo’ya vurdum.

O da bana kendi yastığıyla karşılık verdi. ‘Sevgililerine çöpmüş gibi davranıyordun.’

'Sen!' Masadaki kitapları düşürerek bir kez daha yastığımla hamle yaptım, o da karşılık verdi. Yorgunluktan bitkin düşene kadar tepişip gülüşmeye devam ettik, sonra Theo'nun yatağının iki köşesinde uykuya daldık.

Ezanla uyandım ve bilincimle birlikte korku da içime yeniden yerleşti. Oda aydınlık ama boğucu değildi. Gözlerimi açtım, hâlâ Theo'nun odasındaydım. Theo deri derin soluyordu. Pencereden serin bir esinti geliyordu. Tekrar uykuya döndüm.

Saat onda uyandığımda Theo gitmişti. Christian'ı ve o evde geçirdiğimiz anları düşünmeye başladım. Duş aldık-tan sonra yürüyerek otele gittim. Diane'e Sana'da yanlarında fazla kalamayacağımı söylemiştim ama şimdi onlarla birlikte olmaya can atıyordum. Benim gibi, normal hayatları sekteye uğramış insanlarla birlikte olmak istiyordum; hiçbir şeyin olmadığı yerde olmalıydım, çünkü bir şey olacaksa, orada olacaktı.

Caddeler Ramazan yüzünden sakindi, neredeyse kimse yoktu. İnsanlar şafak sökene kadar uyanık kalıyor ve gün boyunca uyuyorlardı. El Ka Meydanı'nda kirli kediler dola-nıyordu. Önümdeki manzara bir kez daha parçalara ayrılmıştı. Tasarruf ediyor ve dairem için olası kiracılar arıyordum (bana biraz daha fazla kira verecek birileri lazımdı) ve aileme söylediğimin aksine, para bulduktan sonra beni savaş bile buraya gelmekten alıkoyamazdı. Bir kere, bunu mümkün kılmak için büyük bir bedel ödemiştim. Ve evet, işte buradaydım ama burada olmam dışında hiçbir şeyden emin değildim. Orada yaşama kararım Christian'ın kaybol-

masıyla gölgelenmişti ve şimdi neredeyse yok olmuştu. İhtiyacım olan tekme buydu; evlenme teklifi değil, onu kaybetme korkusu. Ve şimdi Sana'nın bozuk kaldırımlarında geziniyordum. Bir zamanlar beni korkutan sokaklar, artık yoldaşımdı.

Üçüzler yüzüyordu. Hava sıcak değildi ama ılık ve güneşliydi. Isıtılmış havuz, Londra'nın asık yüzlü Kasım akşamlarının tam tersiydi.

'Zihinlerini meşgul tutuyor' dedi Diane bir güneşliğin gölgesinde otururken. Ne yorgun ir kadındı, herhalde bu olaydan önce de uzun zamandır yorgundu.

'Haber var mı?' diye sordum.

'Elçiliği kapatıyorlar.'

'Ah, Tanrım.'

'Bir sonraki emre kadar. Güvenliği gözden geçirirken halka kapalı olacakmış. Bizi etkilemiyor. Geoff bizi bilgilendirmeye devam ediyor ama açıkça bizi burada istemiyorlar ve onları suçladığımı söyleyemem. Kimseye yardımımız dokunmuyor ama kızlar bunu yapmak zorunda olduğumuzu düşünüyor. Son derece sadık ve olgun olduklarını düşünseler de Christian burada olduklarını öğrense deliye dönerdi herhalde. Onları durdurmadığım için bana da kızardı.'

'Öyleyse neden durdurmadın?'

'Onları bırak, kendimi bile durduramadım ki.'

Konuşmadan bir süre oturduk. Dil bize yetmeyecekti. Ağızlar kurduğunda ve tüm düşünceler bir yere odaklandığında mimikler, hatta bir göz kırpması bile daha çok şey ifade ederdi. Beklemekten nefret ettiğim bir gerçektir, ama

şimdi beklemekten sıkılan ben, korkunç ve ağza alınamayacak ihtimaller içinde, olabilecek en korkunç sonu bekliyordum. Korkular bizi tutsak almıştı; onu cezalandırıp cezalandırmadıkları, bundan kurtulup kurtulamayacağı korkusu ve diğer tarafta acımasız çöl ve öldürücü susuzluk düşüncesi. Bu düşünceler ve onları bastırma çabalarımız bizi bitkin düşürüyordu. Orada hiçbir şey yapmadan, zihinlerimizin oynadığı oyunları engelleyemeden saatlerce oturmaktan başka bir şey gelmiyordu elimizden. Endişe etmekten başka amacımız yok gibiydi. Durumumuzu değiştirecek olay olmuyordu. Göz ucuyla gördüğümüz hiçbir hareketin faydası yoktu. Umduğumuz gerçekleşmiyordu.

‘Diane?’

‘Hı hı?’

‘Dün gece Theo’yla yastık savaşı yaptık. Uykuya kahkahalar atarak daldım.’

Gülümsedi. ‘Şey, kahkaha,, histerinin bir türüdür... Ve belki Christian da bulunduğu yerden kahkahanın bir kısmını duymuştur.’

Kızlar havuzdan çıktığında, akşama *suk* gezisi yapmayı önerdim. ‘Nuriye, Ramazan’da harika olduğunu söylüyor. Oruç bitip karanlık çöktüğünde, her yer ıslıl ıslıl oluyormuş.’

Tania ‘*Suk* nedir?’ diye sordu.

‘Eski kentteki pazar.’

‘Alışverişe falan gitmeyeceğim’ dedi Melanie.

‘Hayır, yürüyüşe çıkacaksın.’

‘Tehlikeli olur’ dedi Rebecca.

‘Olmaz. Bakın, bunu kaçırmayın. Christian’ın başına gelenlerin sorumlusu bu ülke değil, bu yüzden tüm nüfusu onun kaçırılmasından sorumlu tutmayın.’

‘Ne talihsiz sözcük seçimleri’ diye mırıldandı Diane.

‘Üzgünüm. İşin aslı insanların çoğu size karşı iyi niyetli. Ülkenin güzel tarafını görmeniz onların da hoşuna gider.’

‘Ben gelirim. Biraz dikkatim dağılır’ dedi Diane. ‘Bu duvarların arasında çıldıracağım.’

Bu otelden daha tedirgin bir grup ayrılmamıştır, ama Londra ve Sana’da dört duvar arasında geçen dört günün ardından Linklater’lar çok bunalmıştı ve Theo, Fadıl ve ben onları Babül Yemen’e götürmeyi teklif ettiğimizde razı oldular. Mavi Kabadayılar ördekler gibi peşimizden geliyorlardı. Kızlar, sanki bu koruma birimi bizi gözaltına alacakmış gibi endişeliydi, ama polis arkadaş canlısı, neşeliydi ve biz, turistlerin en tedirginleri, yürürken, arada belli bir mesafe bırakmaya özen gösteriyorlardı. Pazar şimdiye kadar görmediğim kadar canlıydı; insanlar Ramazan yüzünden dükkandan dükkana koşturuyor, sabah yememelerinin acısını çıkarıyorlardı. Linklater’ların dikkati dağılmıştı, hatta biraz da büyülenmişlerdi. Kumaş pazarında Diane önüne yığılan kumaşlardan satın almayı bile düşünüyordu. Sessizce ‘Emily buna bayılır’ diyordu. Bir şal daha da çok dikkatini çekti. Tezgahın sahibi kadınların Fadıl’la pazarlık ettiğinden habersiz, kumaşa dokundu. ‘Christian geçen gelişinde bana bunlardan getirmişti’ diyebilirdi.

Yavaş yavaş yürüyorduk. Uzun binalara, giysiler asılmış balkonlara bakıyordum ve kendimi bir yandan dönüp bir

yandan düşünürken buldum. Neredesin Christian? Hangi labirentin içindesin?

Birden durdum. Theo kolumdan yakalamıştı. 'Dur. Dönmeyi bırak.'

'Geri dönmeliyiz' dedim Diane'a. 'Yeni haberler olabilir.'

Haber. Ne kısacık bir sözcük. Bu sözcüğün esiri olmuştuk.

Theo 'Önce yemek yiyelim' dedi. 'Geoff'ta numaram var.'

Onları Mart'ta ilk akşamımızda yemek yediğimiz yere götürdük, ama Ramazan yüzünden çok kalabalıktı. Yabancılar, karışık gruplar, Yemenliler vardı; hatta dört çocuklu İtalyan bir aile bile vardı.

'Anlamıyorum' dedi Melanie. 'Yabancıların Yemen'de olmaması gerektiğini sanıyordum.'

'Burada çalışan binlerce yabancı var' dedi Theo. 'Benim gibi. Birçoğu ayrılmayacak.'

'Ama hiç korkmuyor musunuz?'

'Her gün trenle işe gitmektense bu insanların arasında, bu ülkede olmayı tercih ederim. Görüldüğü kadar tehlikeli değil.'

'Ama her şey, sanki hiçbir şey yokmuş gibi devam ediyor' dedi Melanie. 'Herkes mutlu görünüyor.'

'Eğer sen de şafaktan beri bir şey yemeseydin, şimdi mutlu olurdun' dedi Fadıl.

Kalabalığın içinde Christian'ın sesini duyup duruyordum. Bu, endişe vericiydi.

Diane, 'Bu tuhaf' dedi 'Ama burada, otelde olduğumdan daha güvenli hissediyorum kendimi.'

Kızlar gevrek *raşuştan* parçalar koparıyor ama fırında piştiğini görseler de balığa pek yanaşmıyorlardı. Diane'la ben de büyük Ramazan ziyafetinin tadına varamıyorduk. Gündüz oruç tutmuş olan Yemenliler için yemek daha kolaydı; bizim iştahımız yoktu. Akşamları orucu açmak, işin zor kısmıydı.

Ayrılırken Theo hesabı ödedi, biz de kapıda dikilerek onu bekledik ve yine Christian'ın arkamdaki restoranda bir grupla oturup, Arapça konuştuğu hissine kapıldım. Sesi Arapça geliyordu, herhalde sesi ona benzeyen bir Yemenli konuşuyordu ama ben yine de Christian'ın orada olduğunu hayal ederek etrafıma bakındım. Kalabalık salonda Christian'ı ararken kendimi doğrudan ona bakarken buldum. Arkadaşlarıyla bir masada oturmuş, derdini Arapça anlatıyordu. Üzerinde bakışlarımı hissedip kafasını kaldıran kadar, ağzım açık ona bakmaya devam ettim.

Ağzımı kapadım ve göz göze geldik: 'Güneşin az önce batmış olması gereken yere bakarken buldum kendimi. Deniz seviyesinden bu kadar yüksekte gün batımını izlemek daha yalındı. Gün batımının ardından kalan ışık tozluydu, kentin etrafındaki gökyüzü bir deniz kabuğunun içine benziyordu. Ama ben kente değil, ötesine bakıyordum; pencere camında bir bozukluk var, aynı anda hem ilginç, hem de sinir bozucu.'

Mackintosh-Smith başını başka tarafa çevirdi. Diğerlerini takip ederek sokağa çıktım.

Ertesi gün baş ağrısıyla uyandım. Bu odadan nefret etmeye başlamıştım; Christian'ın yatağın köşesinde yattığı ve o son gece ellerim poşetlerin içindeyken Nuriye'nin kah-

kahalar attığı anılar etrafımı sarmıştı. Burası boğucu, yalnız bir odaydı.

O gün gelen haberler Diane'ı telaşlandırdı. Kuveyt'te bir terörist yakalanmış ve konuşmuştu. Yemen'de Amerikalı personelin kaldığı bir otele bomba yüklü bir arabayla saldıracaklarını söylemişti. Bu Linklater'ların oteli olsun ya da olmasın, Diane'ın mantık sınırlarının çok ötesindeydi. Bir an önce çıkıp gitmek istiyordu. Elçilik diplomatik evlerde kalmaları için yer göstermiş, ama onlar reddetmişti. 'Elçilikte çalışan herkes hedef. Nereye gideceğiz ki?'

'Bizimle gelebilirsiniz' dedim. 'Biraz kalabalık olur ama...'

'Ya güvenlik görevlileri?'

'Bilmiyorum. Elçilikle konuşmalısın – ve Theo ve patronuyla da.'

Bir anlaşmaya varılamadan kızlar, benimle ve güvenlik görevlileri olmadan eve geldiler. Hızlıca toplanmış çantalarıyla bu üzgün üçlü, artık televizyonlarından da yoksun, *mafrajda* çöküp kaldılar. Onlarla ne yapacağım hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Bu arada Theo polisin evin yakınına gelmesini açıkça reddetti, ama eğer güvenlik görevlilerini bırakırlarsa Linklater'ların gelebileceğini söyledi. Elçilik ve güvenlik servisi bunu yapmaması için Diane'ı uyardı, ama Geoff da halkın arasına karışmanın daha mantıklı olabileceğini söylüyordu. Diane de acılı bir tartışmanın ardından, bize taşınmaya karar verdi. *Maфраjda* uyumak niyetiyle odamı onlara bıraktım, ama yatak odaları iki kişiyi alamayacak kadar küçüktü. Bu yüzden Tania ve Rebecca da *maфраja* çıktı, Melanie ve Diane odaları aldı ve Theo kendi odasında yerde yatmak zorunda kaldı.

Uyuşuk Theo kalabalıktan hoşlanmamıştı ama ben Linklater'ların orada olmasından memnundum. Theo ve Nuriye benim için endişelenirken ben de Christian'ın kadınlarına endişelenmek, onlara bakmak istiyordum.

Yemekten önce bir şeyler içmek için onları çatıya çıkardık. Dördü de dağlardan büyülenmişti.

'Orada mıdır?' diye sordu Tania. 'Oralarda bir yerlerde midir?'

'Bence daha ötededir.'

Komşu evlerde insanlar oruç açmak için bir araya geliyorlardı. Çevremizi saran kahkahalar, bağırışlar ve yemek kokuları, sakinleştirici bir aromaterapi gibiydi.

'Bu daha iyi' dedi Diane. 'Otel çok ufak ve çok sinir bozucuydu.'

Nuriye o tehditvari davetlerinden biriyle bizi iftar yemeğine çağırdı. 'Eğer ezan başladığında gelmezseniz, sizsiz başlarım ona göre!'

Müezzinin sesi orucun bittiğini ilan ederken oraya vardık; oruç akşam ezanıyla bitiyor, sabah ezanıyla başlıyordu. Tuzlu lapa ve soğanın ardından, ekmek, yoğurt ve salata yedik, sonra *kişr* ve tatlı olarak muhallebi ve meyve aldık. Diane ve ben her bir lokmada birbirimize bakarak cesaret veriyorduk; her seferi ayrı bir başarıydı. Nuriye kızları esir almıştı ama o olmasa Yemen hakkında hiçbir şey öğrenemeyeceklerdi. Tek gördükleri, menüsünde Arapça bir sütun olan beş yıldızlı bir oteldi.

Çatı katında Theo'nun odasında uyumaktan hoşlanıyordum. O ana kadar gecenin karanlığını daha da artıran, sessizlik içinde saatlerce telefonun çalmasını beklediğim uzun

evin boş odalarının dolmasından memnundum. Theo'nun yerde yatmasına izin vermedim. Yatak genişti ve zaten daha önce de paylaşmıştık. Birlikte güzel uyumuştuk. Birimiz öbürünün üstüne yuvarlansa bile, birbirimizin alanını işgal etmiş gibi bir his uyanmıyordu: yanlışlıkla kedinin kuyruğuna basmış gibi sakince geri çekiliyorduk. Bir keresinde bir süre uyuduktan sonra konuşmaya başladık ve sabahın erken saatlerinde çatıya çıkarak lekeli gökyüzünü seyrettik. Christian'ın da görebileceği yıldızlara bakmak beni rahatlatıyordu. Ciğerlerimi doldurarak, gece havasında ürperdim ve Christian döndüğünde, onu Downpatrick Burnu'ndaki hava deliğine götürüp, her bir damla denize dönene kadar, havaya sıçrayan suları tekrar seyredeceğimize söz verdim.

Çevre evlerdeki mırıltılar yükselmeye başladı. Theo, Nuriye'nin evinin tentesine baktı. 'Aç mısın?' diye sordu.

'Saat sabahın dördü.'

'Nuriye kalkmış. Hadi gidip onunla yiyelim.'

Bizi bekliyor olabilirdi. Uyumamış ve biz ona gitmeden önce bir süre yemek pişirmişti. Mutfak masasının etrafında oturduk. Günlerden beri ilk kez acıkmıştım.

'Christian'ın da bütün gün boyunca bir şey içebileceğini sanmıyorum' dedim.

'Ahmet yanındaysa zaten yemeyecektir, bu yüzden fark etmez' dedi Theo.

Esnedim ve bileğimi omzuna koydum. 'Çok sempatiksin Theo.'

Müezzinler ezana başladı. 'Allah-ü Ekber' sesiyle Nuriye çatalını bıraktı.

Daha sonra, Diane'a içmesi için bir bardak su götürdüğümde onu, yatağıma oturmuş, ağlamaktan katılmış olarak buldum. 'Çoktan ölmüş olabilir. Tanrım...o ovada bir yerlerde yatıyor olabilir. Onu asla bulamayabiliriz. Bilmiyorum...buraya geldiğimizde, onun birden ortaya çıkacağını ve yeniden birlikte olacağımızı düşünmüştüm. Ama bu bekleyiş dayanılmaz.'

Onu teselli edemezdim ama sırtını sıvazladım ve ağlamasına izin verdim. Gözyaşları kuruduğunda, fısıldadı 'Bu daha kötü, biliyor musun?'

'Neden daha kötü?'

Hâlâ, ancak bir hayaletin duyabileceği kadar sessiz, fısıldayarak 'Eric'in ölümünden bile kötü' dedi.

Bu dört sözcükle, Christian'ı kaybettim.

22

Melanie, Tania ve Rebecca, ısıtılmış havuzda sessizce yüzüyorlardı. Rahatlıktan vazgeçememişlerdi ve Diane'a eğer dışarıda bombalı bir araba patlarsa, arkada, suyun içinde güvende olacaklarını söylemişlerdi. Doğru düşünmeye başlamışlardı. Otel, birkaç garson ve güneşin altında okuyan birkaç kişi dışında boştu. Eğer Amerikan gizli ajanları orada kalıyorlarsa, çok iyi kılık değiştirmişlerdi.

Bize söylendiği kadarıyla, henüz hiçbir şeyin olmaması ufak bir iyimserlik yaratmıştı. Christian'ı kaçıranların o zamana kadar ortaya çıkacağı yönünde bir inanç vardı ama di-

ğer olasılıkların yanında bu pek de rahatlatıcı değildi. Uzaklarda bir yerde kaza yapıp orada kalma olasılığı da vardı. Diane yaşlanmış gibiydi. Kızlar, bunun aksine daha rahat görünüyorlardı ve hatta Rebecca, benim de sekiz ay kadar önce farkına vardığım, tatil merkezinin müdürü Yusuf'a kur yapmaya bile başlamıştı.

'Seni kıskanıyorum' dedi bana Diane. 'Sadece kendin için endişelenmen gerekiyor. O kadar özgürsün ki. Bir kere çocukların oldu mu, aşk batağına sürükleniyorsun ve hayatını işlerini yoluna koymakla harcıyor, çocuklarının her acısında sen de kahroluyorsun. Bunu çektiklerini görmeye dayanamıyorum. İçten içe dehşete düşmüş de olsalar, cesurmuş gibi davranıyorlar... Tania o olmadan yaşayamaz. Onu gerçekten anlayan tek kişi babası. Nasıl yaşar bilmem, eğer...'

'Tania iyi olacak. Hepiniz iyi olacaksınız.'

"Yetkililer haklıydı. Buraya hiç gelmemeliydik. Burada olmamız kızlara iyi gelmiyor. Ya da Christian'a. Çocukları buraya sürüklerken aklımdan ne geçiyordu?"

'Unutma, onlar seni buraya sürükledi.'

'Onları eve götürüp, okullarına göndermeliyim. Bu insanlarda hiçbir gelişme yok. Nerede olduğunu bilmiyorlar.'

'Diane...'

'Onları eve götürmeliyim. Sence de Christian bunu istemez miydi?' Yanıtımı bekliyordu.

'Sanırım.'

'Ama sen kalacaksın, değil mi? Burada tek başına kalmasını istemiyorum.'

‘Elbette kalacağım, ama kızları bir taksiye atıp geri götüremezsin. Babalarını bulmadan buradan ayrılmak isteyeceklerini sanmam.’

‘O zaman onları ikna etmeme yardım et.’

Oturduğumuz yerden kızları izledik. Kızların birbirleriyle şakalaşmalarında bir sevimlilik vardı. Olduklarından daha küçük görünüyorlardı; belki de suyu incitmemek ister gibi sakın sakın attıkları kulaçlar onları gözümde kırıl-gan ve sevimli yapıyordu.

Diane kendi kendine konuşur gibiydi. ‘Bu gerçekten hiç adil değil. Ne çok şey yaşadık böyle biz...’

‘Biliyorum. Korkunç şeyler yaşadınız.’

‘Aynı adamın iki kez saldırıya uğraması hiç adil değil, değil mi? Ve tek böbrekle hastalık ve enfeksiyona karşı çok daha hassa... Eğer yeterli sıvı alamazsa...’ Tania suda kendi etrafında döndü ve sırtüstü yüzmeye başladı. ‘Başarmıştı’ diye devam etti Diane. ‘Kendini toplamayı iyi başarmıştı; o kadın peşini bırakmamıştı, şimdi de bu.’

Gemma konusunun açılıp açılmayacağını merak ediyordum ki, işte buradaydı. ‘Gemma için üzgünüm’ dedim. ‘Benim hatamdı; ama artık yok.’

Gözlerini kaldırarak bana baktı. ‘Arkadaşın olduğunu biliyorum, ama onun hakkında iyi şeyler söylemeyeceğim.’

‘Seni suçlamıyorum. Korkunç olmalı.’

Kaval kemiğini ovuşturdu, bacağını bir yere vurmuş da acısını azaltmaya çalışıyormuş gibi aşağı yukarı gidip geliyordu eli. ‘Onu her düşündüğümde, ki düşünmemeye çalışıyorum, Christian’ın hastanedeki halini görüyorum ve

ufak bir duvar gibi olanlardan habersiz, etrafını saran kızlar gözümün önüne geliyor. Onları gördüğüne sevinmişti ama gülümseyemiyordu bile, yani onları teselli etmek için harcadığı çaba boşunaydı. Kızların ziyareti ona kuvvet vermişti ama ben haftalarca kabus gördüm ve bu sadece başlangıçtı. Korkarım ki bunların tümünden arkadaşını sorumlu tutacağım.'

'Ben de.'

'Arkasında bir yıkıntı bıraktı' diye devam etti Diane. 'Fiziksel hasar bir yana, ama Christian dağılmıştı. Sinirleri bozulmuştu. Sürekli titriyordu. Durham'dan ayrılmayı bu yüzden istedim. O kadının her köşeden çıkabileceğini düşünerek daha fazla yaşayamazdım. Ben bile bana saldıracağını düşünüyordum, Tanrı bilir onun için nasıldı. Neyse ki annemden kalan bir miktar param vardı ve güneye taşınabildik ama Londra'da bile gerçekten eve dönmesi uzun zaman aldı.'

'Christian, Gemma'yla bir kez karşılaştığını söylemişti.'

'Evet. Christian'ın ofisinde. Pat diye içeri dalıvermişti.'

'Seni orada görmek onu sarsmış olmalı.'

'Hiç de değil' dedi Diane. 'Sanki tamamen alakasız biriymişim gibi baktı bana. Her şeyi istediği gibi görüyordu ve Christian'a...sanki sevgiliymişler gibi bakıyordu. Eğer Christian'ı iyi tanımasaydım, buna ben bile inanabilirdim.'

'Son derece ikna edici olabiliyor.' Ayağa kalktım ve parmaklarımla belime bastırdım. 'Bir noktada, beni de inandırdı.'

'Öyle mi? Ama hayal görüyordu.'

‘Biliyorum, ama ona benim kadar yakın olunca ne zaman doğruyu söyleyip, ne zaman hayal ettiğini anlamak kolay olmuyor.’

Diane bana baktı. ‘Tanrım, Vivien. Seni ne kadar süre etkisi altına aldı?’

‘Okula gittiği günden beri sanırım ve beni görünmez yaptı. Sanki üzerimdeki ekstra deri gibiydi. Ondan kurtulmak zordu.’

‘Şey, umarım artık kurtulmuşsundur, çünkü bize yaptığını Christian ve sana yapması beni çok üzer. Bizim yıllarımızı çaldı. Önce taciz, sonra saldırı, sonra iyileşme... Christian önce sağlığını kazanmak, sonra da kendini toplamak için mücadele etti – bu duruma nasıl düştüğünü soran bazı meslektaşları ve kendi kafasında – ve sonra geçinmenin başka bir yolunu buldu. Ve en kötüsü de...’

‘Ne?’

‘Ben ona yardım etmedim.’

‘Ettin. Ona destek oldun.’

‘Hayır. Sırtımı döndüm. Anlayış çizgisinden çok kısa sürede çıktım.’ Başını çevirdi. ‘İşlerin mümkün olandan daha kısa sürede eskisine dönmesini istiyordum ve o uzun seyahatlere çıktığı için Christian’a kızıyordum. Hepimiz Londra’ya alışmaya çalışırken o, beni ve kızları yalnız bırakıyordu... Bir rehabilitasyon merkezinde birkaç saatlik bir iş ayarlamayı başardım – yorucu tempo, yetişkin erkekler ve şişman kadınlarla uğraşmak, sonra eve dönüp ev işi ve kızlarla ilgilenmek – ama Christian bu arada egzotik yolculukların tadını çıkarıyordu. Daha önce hiç yapmadığı bir işe girişip bunda başarılı olmaya çalışmak nasıldır, bunu hiç merak

etmemiştim; kendine güveni hayatının en düşük seviyelerindeyken kamera önünde gülümsemek nasıldır umursamamıştım... Hayır, yaptığı hiçbir şey için onu takdir etmedim ve kendini toparlamaya başladığında, tam anlamıyla iyileştiğinde de ben kendi yoluma gittim.' Kendinden nefret edercesine başını salladı. Ona bir mendil uzattım ve oturdum. 'İşte bu yüzden buradayım. Bu adamı bir daha yüzüstü bırakmayacağım.'

Yusuf, Diane'ı selamlamak için yanaştı. Alçak, sakinleştirici bir ses tonu vardı ve onlar konuşurken Diane'ın ne kadar güzel, göz alıcı ve hoşsohbet olduğunu fark ettim. Gözüne hep sürme çekiyor ve saçlarını her zaman topluyordu ama şimdi tokası gevşekti ve saçları omuzlarına dökülüyordu. Nasıl bir sevgili olabileceğini gördüm. Christian'ın sevgilisi. Kıvrak ve sıkı, kendine güvenli ve güçlüydü. Yusuf ayrıldığında, Diane'ın düşünceleri doğrudan benim zihnime yöneldi.

Otele doğru bakarak 'Sanırım' dedi 'Christian'la sen burada sevgili oldunuz, değil mi?'

Nefesim boğazımı tıkadı.

Diane hemen koluma dokundu. 'Özür dilerim. Buna cevap verme.'

'Daha önce yapmıştım' dedim. 'Bu yüzden de...' Sözcükler ve gözyaşları dökülmeye başladı. 'Daha önce de burayı terk ettim ve on iki yıl boyunca pişmanlık yaşadım. En sonunda sıranın başına ulaşip dondurmasını alan bir çocuk nasıldır bilirsin... mutluluktan o kadar gözü dönmüştür ki en sonunda dondurmasını yere düşürür ve dondurmanın kaldırımında eriyişini izlemek zorunda kalır!'

Kendimi yeniden yarı yolda bırakmaktan korkuyordum. Yani, hayatta buna kaç kere izin verebilirsin ki? Benim hayatım artık Theo'ya ait – minik evi ve harabe kuyulardan dağ eteklerindeki köylere kadar keşfettiği her şeyle. Ben de hep bunu istemiştim. Artık istemiyormuşum gibi davranmaya uğraşıyordum, ama bunu o kadar çok istiyordum ki, sonra bir de Christian...'

'Araya girdi.'

Başımı salladım.

'Zamanlaması hep berbat olmuştur.' Diane bana bir mendil uzattı. 'Bu bizim özel lisanımız – birbirimize uzattığımız mendiller.'

Geoff kulağında cep telefonu restoran kapısından girerken, etrafa bakınıyordu. Diane kolunu kaldırdı. Telefonuyla konuşarak bize yaklaştı, o sırada Tania da havuzdan çıkıyordu. Haber mi vardı? Hellfire füzesi yüklü bir Avcı aracı gibi, haberler tam gaz üzerimize geliyordu.

Theo şafaktan beri yoldaydı. Belinde bir havlu yatakta kıvrılmış, duş aldıktan sonra uyuyakalmıştı. Onu uyandırmalı, ona söylemeliydim. Ama yanına oturup, soluklarını dinledim. Elimi onun beline koyup, soluklarıyla alçalıp yükselmesine izin verdim. Derince bir soluk alıp kaşlarını kaldırdı ama uyanmadı, ben de yanına kıvrılıverdim.

Gözlerini açtı.

'Ne oldu?'

'Christian.'

Theo dirseğinin üstünde doğruldu. 'Ne? Ne yapmışlar?'

'Onaylandı.'

'Ne onaylandı?'

Ağzımdan yavaşça çıkan sözcükler son derece yalındı. 'Kabilelerden birinden rapor gelmiş. Onu birkaç gün önce görmüşler. El Kaide ya da kaçırma falan yokmuş. Haklıydık: Wilfred Thesiger çalışmasını yapıyormuş işte. Bedevilerle dolaşıp Tanrı bilir ne yapıyormuş.'

'*Verdomme.*'

'Onu bulması için birini gönderdiler.'

'*De klootzak!*'

Gözlerim yaşlarla doldu. 'Neden birdenbire Felemenkçe konuşmaya başladın?'

Theo omzuma dokundu.

'Onu öldüreceğim' diye fısıldadım. 'Sana söylüyorum, bunun yüzünden onu öldüreceğim.'

O yirmi dört saat ne uzun ve bitmezdi. Ramazan'ın sessiz günleri, söylenmeyen düşünceler ve yaşanan utancın şiddetiyle daha da sessiz geçiyordu. Christian'ın tüm deneyimiyle, bu maceradaki zamanlaması nasıl bu kadar kötü olabilirdi? Acaba umurunda mıydı?

Linklater'lar ertesi gün elçilikte öğle yemeği yediler ama daha sonra, artan rahatsızlığımız nedeniyle daha bol yere sahip olan otelde toplandık. Kızlar yüzüp dinlenmek istiyorlardı. Onları turist gibi gezdirme isteğim yok olmuştu. Ahmet ve Christian'ın ne zaman geleceğini kimse bilmiyordu ama yine de eskiye oranla daha az gergindik. Bu, korkunç derecede yavaş bir gündü. Theo, Hudeyda yolundaki işinden geri döndüğünde Diane ve ben iskambil oynuyorduk.

'Neredeyse hazırız' dedim. 'Kızların kurulanmasını bekleyelim.'

'Aslında' dedi Theo 'Bence bu gece otelden ayrılmamalıyız.'

Herkes başını kaldırdı.

'Yerlerini belirlemişler' dedi. 'Onları almak için yola çıkmışlar.'

Diane bir çığlık kopardı, elleriyle yüzünü kapadı ve ağlamaya başladı. Üzerlerinden sular damlayan kızlar bağırarak yanımıza toplandılar.

Theo oturdu ve elimi avucunun içine aldı. 'Hepsi geçti, gerçekten.' Ama ben kontrolsüzce titriyordum.

'Ne kadar var?' dedi Tania. 'Ne zaman gelecek?'

'Biraz zaman alacak. Uzun yoldan gelecekler.'

'Tanrım.'

Geoff her zamanki gibi elinde bir kağıt tomanıyla döndü. 'Unutmayalım da ona bir dosya alalım' diye fısıldadım Diane'A.

'Evet, evet' diye onayladı 'Nerede olduklarını biliyorum; El Cevf civarında bir yerdeler. Ülkenin en zorlu kısımlarından biridir. Görünüşe göre yerli halkla birlikte dolaşıyormuş. Ordu onlarla irtibata geçince, bize bilgi verilecek.'

'Zavallı babam' dedi Rebecca. 'Çok utanacak.'

Yani, daha uzun saatler vardı, ama umurumuzda değildi. Artık yaptığımız beklemek sayılmazdı ya da ben beklemeye alışmıştım.

Günlerdir sessizce etrafımızda dolanan müdür ve garsonlar şimdi el sallıyor ve bize iyi dileklerini sunuyorlardı.

Otelin havası değişmiş, canlanmış gibiydi. Elçilikten insanlar gelip gidiyordu; gazeteciler ortalıklarda dolanıyordu. Nuriye ve Fadıl da aramıza katıldı. Karanlık çöktükten sonra lobide oturduk, çay ve kahve eşliğinde atıştırdırırken haberin verdiği rahatlıkla kah gülüp kah ağladık. Resepsiyondaki telefon her çaldığında en azından beş kişi ayağa kalkıyordu. Müdür bir dakika bile nöbetini bırakmadı.

‘Bu gerçekten oluyor’ dedi Tania.

‘Hemen sevinmeyelim’ dedi Diane. ‘Henüz ona ulaşamadılar.’

‘Anne, artık karamsar olmayı bırakır mısın?’

‘Ben gerçekçiyim. Yanlış giden bir şeyler olabilir.’

‘Bazen olsun istiyorsun diye düşünüyorum!’ dedi Tania sertçe. Bunu o kadar ani söylemişti ki Nuriye de ben de sıçradık.

Bir anda oluşan aile saadeti, yine bir anda yok oluvermişti ve hepimiz yeniden huzursuzluk içinde kıpırdanmaya başlamıştık. Havuzun etrafını otuz sekiz kez dolaştım. Nuriye de birkaç turda bana eşlik etti.

‘Dikkatimi çekmek için ne yol ama’ dedim.

‘Ve artık dikkatini çekmeyi başardı mı?’

‘Ah, evet. Ama keşke bu kadar pahalıya patlamasaydı, özellikle de bu aile için. Ve ödenecek bir bedel daha var.’

‘Burada kalma planların mı?’

‘Mahvoldu. Üzgünüm Nuriye. Bunu mümkün kılmak için yaptığın onca şeyden sonra.’

‘Mutlu olmanı istiyorum o kadar.’

'Beni Mart'ta *tafritaya* götürmek için alan kadınlar, bana bir Yemen deyişi öğretmişlerdi: '*Kama ş-şams ba'd al-matar.*'

'Çok iyi telaffuz!'

'Teşekkürler. Bunun için çok uğraştılar. Neyse, sen de benim için öylesin işte: yağmurun ardından gelen güneş gibi. Seni özleyeceğim.'

'Yemen'deki arkadaşların hep burada olacaklar.'

'Ama ben olmayacağım. Eğer beni geri kabul ederse tabii.'

'Elbette kabul edecek. Birkaç hafta önce tanıştığım adam, Belkis gibi keçi ayaklarına sahip olsan da seni kabul eder.'

İçeri girdik, kadınlar tuvaletinde Diane'la karşılaştım. Bir eli muslukta, aynadan bana baktı. 'Bizimkiler oraya gittiğinde, onlar ayrılmışsa ne olacak?'

'Senin en çok neyini sevdim, biliyor musun?' dedim. 'En az benim kadar karamsarsın. Bu hafta numara yapmam gerekmedi. Ortalıkta dolaşıp iyimsermişim gibi davranmama hiç gerek kalmadı.'

Yüzüne su çarptı. 'Aynen.' Suyu kapattı. 'Yolun aşağısında olman hoşuma gidecek sanırım.'

'Diane...Christian'ın ablalarından biri yerine benim gelmemeneden izin verdin?'

'Çünkü' dedi bana iyice yaklaşarak 'Bess ve Emily, şu hayatta karşılaşabileceğin en sinir bozucu kadınlardır!' Gülmüseddi. 'Sen onların yanında melek gibisin.'

O gece on biri on üç gece, beklenen telefon geldi. Hiçbirimiz fark etmedik. Resepsiyonda Geoff vardı. Geri kalanımız kahve salonunun çeşitli yerlerine dağılmış rahatsızca oturuyorduk. Ben bir koltuğa ilişmiştim. Theo kitap

okuyordu. Nuriye bir Yemenliyle ufak bir masada oturmuş, bir yandan akşam vaktini fırsat bilerek yemek yerken, bir yandan da canlı bir sohbet yürütüyordu. Akşamları lobi, herkesin oruç tuttuğu gündüz saatlerine oranla son derece hareketliydi. Diane dimdik oturmuş, boş gözlerle yere bakıyordu. Kızlar koltukta kıvrılmış, sanki ana rahmindeymiş gibi birbirlerine sokulmuşlardı.

Geoff 'Onları bulmuşlar!' diye seslendiğinde hepimiz ayaklanıp aceleyle resepsiyona yöneldik. Hâlâ telefonda, dinliyor ve başını sallıyordu.

'İyiler miymiş?'

'Evet, evet, herkes iyiymiş.'

'Onunla konuşayım' dedi Diane.

'Başka bir arabadaymış, ama buraya gelmek için yola çıkmışlar.'

Etrafımızdaki herkes neşeyle bağırıp alkışlıyordu. Kızların sadece rahatladıkları için değil, doğru zamanda doğru yerde oldukları için de sevindiklerini fark ettim; büyük zorluklar sonucu ulaşmışlardı buna. Burada büyümüş gibiydiler.

'Sabah burada olacaklar' dedi Geoff.

'Elhamdülillah!'

Yerlerimize geri döndük. Başım ellerimin arasında, onu en son gördüğüm yerin Mayo'daki yatak odası olmayacağını düşünerek son derece rahatlamıştım. O odada kızgın ve mutsuzdu, parmaklarını sinirle çantasına vuruyordu. Bunları telafi etme şansım şimdi vardı.

Baştaki neşe tekrar gergin bir bekleyişe dönmüştü. Bize oda verdiler ama hiçbirimiz gitmedik. Kızlar uyumayı ba-

şarmıştı ama Diane'la ben, son derece yorgun olsak da ısrarla uyanık kalmıştık. Bu rahatlama tüm enerjimizi alıp götürmüştü. Konuşmaya bile halimiz yoktu; öylece oturduk.

Gece, bir noktada cansızlığımdan sıyrıldım ve havuzun yanına gittim. Işıklar sönmüştü. Hafif Sana havasını ciğerlerime çektim. Yeniden ayrılma zamanı. Midem buruldu.

Theo beni aramak için dışarı gelmişti. 'İyi misin?'

'Bilmiyorum.' Ayaklarımız suda, havuzun kenarına oturduk. 'Artık nerede olduğumu bilmiyorum.'

'Sana'da bizimlesin, tıpkı olmak istediğin gibi' dedi neşeyle. Sonra ekledi 'Ama artık gideceksin.'

'Hemen değil.'

'Bugün ya da yarın.'

'Öyle mi dersin? O kadar çabuk mu?'

'Christian'ı sorguya çekecekler ve mümkün olduğunca hızlı onu buradan postalayacaklar.'

'Ah.' Ayaklarımızla suyu tekmeliyorduk. 'Buradan ayrılmak benim için alışkanlık halini aldı. Çok kötü bir alışkanlık. Belki birkaç gün daha kalırım.'

'Christian bundan hoşlanmayacak.'

'Ailesiyle zaman geçirmeye ihtiyacı olacak ve benim de buraya düzgün şekilde veda etmem gerekiyor.'

'Ne yazık' dedi Theo 'Buraya iki kez geri döndükten sonra, yine ayrılacaksın.'

İç çektim. 'Evet. Evet çok yazık, ama gerçek hayat beni çağırıyor. Yemen ve benim kaderimizde birleşmek yokmuş demek ki.'

'Bundan emin misin?'

‘Artık eminim. Sanki burada yaşamak kaderimde yokmuş gibi. En kötüsü de bu sefer buradan ayrıldığımda, bir daha asla buraya dönemeyeceğim.’

‘Bunu nereden biliyorsun?’

‘Çünkü araya bir yığın şey girecek; kariyer, para, Cuma alışverişleri...Kim bilir? Hatta bebekler. O yüzden ayrılma konusunda hiç acele etmemeye kararlıyım.’ Parmağımı ayak tabanına dayadım.

İkimiz de ayağımızı hafifçe suyun üstüne çıkardık. ‘Benim buradaki işim yakında bitmiş olacak.’

‘Ne?’

‘Şimdilik burada işim bitiyor. Gelecek yıl yeniden geleceğim ama, evet, yakında ben de ayrılıyorum.’

‘Tanrım. Burayı sensiz düşünemiyorum.’

‘Düşünmen gerekmez. Sen de burada olmayacaksın.’ Bana döndü ‘Değil mi?’

‘Hayır, Londra’da Christian’la olacağım...Gelip beni görürsün, değil mi?’

‘Evet, sen ve Christian. Londra’da.’

Nuriye ve Fadıl şafak sökmeden yemek yemeliydi, bu yüzden birkaçımız onları yalnız bırakmamak için yemek salonuna geçtik. Diane ve ben çay içmeye devam ettik.

‘Yani’ dedim Geoff’a ‘Büyükelçi Christian’ın canına mı okuyacak?’

‘Öyle olacağını rahatlıkla söyleyebilirim.’

‘Ama neler olduğundan onun haberi yoktu ki. Uluslararası uzay istasyonunda haber almak, Yemen’in çöllerinde haber almaktan kat kat kolaydır.’

‘Avcı saldırısından haberi olmalı. Kendi adıma, o olay olduğunda neden geri dönmediğini anlayamıyorum.’

‘Herkesin bu kadar çok endişelenebileceğini düşünmemiştir. O sadece işini yapıyor.’

‘Hiçbir akademik çalışma, onu bulmak için harcadığımız emeğe değmez.’

‘Ama o kaybolmamış ki!’

‘Bak, burada düşman ben değilim, Vivien. Eğer İngiliz ve Yemen hükümetlerinin işbirliğini sağlamasaydım, Christian büyük ihtimalle hâlâ bulunmamış ve büyük risk altında olacaktı, elbette sen de. Dr. Linklater oldukça karışık bir dönemde zorlu bir arazide yapmaya niyet ettiği şeyleri gizledi. Açıklaması gereken şeyler var. Ben gidip nerede olduklarına bakayım.’

Nuriye tabağını itti. ‘Bu aptalca. Bekle, bekle, bekle!’

‘İşte kalbimden geçeni okuyan bir kız’ dedim.

‘Gelmeleri uzun sürmez’ dedi Theo.

Diane iç geçirdi ‘Sanki bin yıl sürmüş gibi.’

Nuriye ‘Hadi dışarı çıkalım’ dedi.

‘Nereye?’

‘Onunla buluşmaya gidelim.’

Gözlerimiz birer birer parladı.

‘Buna asla izin vermezler’ dedi Theo.

‘Arkadan dolanırız’ dedi Diane. ‘Buranın bir arka kapısı vardır.’

‘Ne? Hepimiz mi?’

‘Hayır’ dedi Theo. ‘Burada kalıp beklemek en iyisi.’

'Ama ne zararı olur ki' dedim. 'Marib yolundan gelecekler. Oraya gidelim. Onlara bir hoş geldin partisi düzenleyelim.'

Theo çenesini kaşıdı. 'Jipe hepimiz sığmayız.'

Nuriye onun koluna vurdu. 'Senin neyin var böyle? Arkadaşın geliyor!' Nuriye şaka yollu elini yeniden kaldırıırken Theo da kendini korumak için onu bileğinden yakaladı ve elleri bir anlığına Theo'nun dizlerine düştü.

'Ben gelmeyeceğim' dedi Fadıl. 'Eve gitmeliyim.'

Üçüzler hep birlikte restorana girdiler. Melanie 'Ne oluyor?' diye sordu. Alçak sesle planımızı anlattık.

'Mükemmel!' dedi Tania.

Rebecca 'Hayır' dedi. 'Ben burada kalmak istiyorum.'

'Geoff'a soralım. Sorun yapmaz bence.'

'Ama, hayır da diyebilir' dedi Tania. 'İşimizi şansa bırakmayalım.'

'Peki ya kontrol noktaları?' diye sordum.

'Eğer geçemezsek orada bekleriz' dedi Nuriye.

Theo saatine baktı. Saat beşe geliyordu. 'Herhalde kasabadan fazla uzaklaşmadan onlarla karşılaşırız.'

'Ah, hadi yapalım' dedi Melanie.

Rebecca 'Yapmayalım' dedi.

'Babam çok sevinir' dedi Tania. Karar verdik, plan yaptık ve harekete geçtik. Theo, Nuriye ve ben lobiden geçerken Geoff'a el salladık ve birkaç saat içinde geleceğimizi söyledik. Bize tuhaf tuhaf baktı. 'Geldiklerinde burada olmak istemiyor musunuz?'

'Elbette, ama' omzumun üstünden baktım 'Ona ailesiyle biraz zaman tanımak istedik. Kahvaltıya yetişiriz.'

Dışarı çıktık. Mavi Kabadayılara ve otel güvenliğine selam verdik, sonra arabaya yöneldik. Kalbim yerinden çıkacaktı. 'Bizim arkamızdan gelmeleri gerek' dedi Theo. Motoru çalıştırdı.

'İşte diğerleri.'

Açık renk bir örtüye bürünmüş Tania, Diane ve diğer kızlarla otelden çıkıyordu. Diane merdivenlerden inerken 'Derin nefesler al' diyordu. Onların önünde durduk ve arabaya bindikleri anda Theo gazladı. Polis arkamızdan koştu ama onlar arabalarına binene kadar biz yola çıkmıştık bile. *Saylah* boyunca ilerledik ve şehirden çıktık.

Ufukta ince, mavi bir ışık şeridi belirmişti. Sigara içmek için okuldan kaçan yeniyetmeler gibi heyecanla bağırdıktan sonra sakinleşmiştik. Theo'nun yanında oturuyordum, konuşamayacak kadar heyecanlıydım. Christian için büyük şok olacaktı. Sevddiği kadınlar ufukta belirmek üzereydi.

'Geliyorlar!' dedi Tania ama önüne değil arkasına bakıyordu. Arkamızdan iki Toyota bizi takip ediyordu. Mavi Kabadayılar. Theo hızını artırdı. Okul kızları onu cesaretlendiriyordu. Telefonu çaldı. Geoff kükrüyordu 'Sorabilirdiniz!'

'Bizi kontrol noktasından geçir, olur mu Geoff?'

Geoff, bize kısa süre sonra yetişen hükümet yetkililerinin de yardımıyla bizi kontrol noktasından geçirdi, ama bu, uzun süredir aç susuz nöbet tutan askerlerle yapılan uzun pazarlıklar ve tartışmalar sonucunda gerçekleşebildi. Cam kenarında oturan Nuriye, dışarıda süren tartışmaya ateşli katkılarda bulunurken, geri kalanımız sessizce oturduk.

'Tamamdır' dedi Theo içeri girerken.

Askerler gülümseyerek bize el salladılar.

Bu sahnede bir müzik çalmalıydı. Radyoyu açtım. Sabahın aydınlığında bir Arap müziği yükseldi. Ziller, Türkü söyleyen bir ses. Nuriye elimi tuttu.

Tania camdan uzanarak arkadaki jipe el salladı ve önümüzdeki yola doğru bağırdı: 'Geliyoruz baba!'

Uzakta bir pırıltı görüldü. 'İşte!'

Sabahın erken ışığında bir pırıltı. Araçlar. Düz yolda birbirine doğru ilerleyen arabalar, çarpışma hattındaki iki ok gibiydi. Üçüzler güldü. Diane omzumu sıktı. Christian'ı, yolu, buluşmamızı, ne söyleyeceğimi, onun ne yanıt vereceğini düşünmeden Theo'ya baktım. Başım öyle dönüyordu ki, önümü göremiyordum.

Kovboy iyice belirginleşti. Tania ve Rebecca camlardan sarkarak eşarplarını sallıyor ve sesleniyorlardı 'Baba biziz. Biziz!' En öndeki araçtan biri el sallayarak karşılık verdi. Üç yüz metre ötemizdeki araçlar yavaşça yaklaşıırken Theo da onlara yaklaştı ve hepsi durdu. Yol kenarına sıra sıra dizildik. Geoff'un şoförü bize çarpmamak için yolun sağına doğru kırmak zorunda kaldı.

Diane, Tania, Rebecca ve Melanie araçtan çıktı ve atletler gibi yol boyunca koşmaya başladılar. Ben ise emniyet kemerimi açamıyordum. Zorlukla jipten çıkabildiğimde, Christian'ın da arabasından çıktığını gördüm. Koştu. O da koştu. Havayı 'Baba' çığlıkları doldurmuştu ve koşmayı bırakarak durdum.

Ailesi etrafımı sarmıştı ve sanki uzamış gibi görünen kollarıyla hepsini sarmalamıştı. Ben ve Theo biraz geride, yolun

ortasında dikildik. Linklater'lar arı kovarı gibi kaynaşmışlardı. O kadar sımsıkı sarılmışlardı ki hangisinin kim olduğunu anlayamıyordum. Beşi bir arada bu grup, ağlaşıyor ve kucaklaşıyordu. Christian'ın – şaşkınlık dolu – sesini işittim.

'Vivien' dedi Nuriye. 'Git. Seni görmedi.'

Başımı iki yana salladım.

'Ama Lut Gölü gibi ayrıldıkları yer burası Theo.' dedi Nuriye.

'Onun burada dikildiğini görmüştür.' dedi Theo.

Theo bunu söylediği anda, ailesinin sarılıp bırakmadığı Christian, gerçekten de başını kaldırdı ve beni gördü. Sakalı çıkmıştı ve ensesine atılmış bir bez parçası vardı. Ailesine geri döndü.

'Theo, beni buradan götür.'

Sessizlik içinde kahvaltı ettik. Konuşmuyor olmamız hiç de normal değildi aslında. Biraz ekmek yiyip, Theo'nun yatağına uzandım ve tavanı seyrettim. Kendimi hafiflemiş hissediyordum. Omuzlarımdan ağır bir yük kalkmış gibiydi. Endişe yok olmuştu; beklenti, dehşet hepsi gitmişti. Bekle-yiş sona ermişti ve geriye hiçbir şey kalmamıştı. Mart'tan beri bir gökdelen gibi hafif hafif ama belirgin şekilde sallanıyordum; bu yüzden kendimi sakın ve hafif bulmak tuhaftı; gidecek hiçbir yerim kalmamıştı.

Theo işe gitmemişti. Günün o bölümünü benim yanımda yatıp, tavandaki aynı çatlağa bakarak geçirdi. Linklater'lar büyük ihtimalle elçilikteydi. Ben bir saat uyuyabildim, Theo biraz daha çok uyudu. Uyanıp çatıda en sevdiğim tentenin altından çatılara baktığımda diğer aşığım, köşede başpar-

makları havada, ben hâlâ buradayım, diyen tozlu bir adam gibi beni bekliyordu.

Bunun nasıl olduğunu anlayamasam da saat beş olmuştu. Bütün günü kaçırmıştım. Günü kaçıran diğer arkadaşım yanıma geldi.

‘Çok saçma’ dedim etrafta zıplaşan keçileri izlerken ‘Ama bu büyük buluşmada onun kollarına atılıp özür dileyeceğimi, her şeyin hata olduğunu söyleyeceğimi ve ailesinin onaylayarak bizi seyredeceğini hayal etmiştim...Gıcık herif onun yerine karısına geri döndü.’

‘Yolda gördüğün bir araya gelen bir aileydi, yeniden birleşen sevgililer değildi.’

‘Beni görünce başını çevirdi.’

‘Bunun bir anlamı olması gerekmez.’

‘Köprüleri yaktığım anlamına geliyor. Bana geri dönmeyecek, ben de onu bunun için suçlayamam. Ona iyi davranmadım. Beni orada gördüğünde kararını verdi.’

‘Sana öyle geliyor.’

‘Benim gördüğümü sen de gördün.’

Theo bir süre bekledikten sonra başını salladı.

Güneş, yeryüzünü sarıya boyayarak, batmaya başladı. ‘İşte yeniden buradayım; ev arkadaşım yok, işim yok, sevgilim yok, hiçbir şeyim yok. Peki, bu sana kimi hatırlatıyor? Vivien Quish; *circa 1990* belki de?’

Theo gülümsedi. ‘Öyle söyleme.’

‘Bu ülkeye her gelişimde, her şey raydan çıkıyor. Burası benimle dalga geçiyor gibi.’

Cebinden telefonunu çıkarıp bana uzatırken 'Ama bu kez' dedi 'İşleri yoluna koyabilirsin.'

Telefona baktım. 'Haklısın' dedim telefonu alarak 'Yapabilirim ve yapacağım.'

Nuriye'yi aradım.

Sesi yorgun geliyordu. 'Daha gelmedi mi?'

'Kim?'

'Christian.'

'Hayır ve sen de çok iyi biliyorsun ki gelmeyecek.'

Theo gibi Nuriye'nin de buna karşı çıkmaması moral bozucuydu ama Christian eski karısının kollarındayken yüzünü bizden öte tarafa çevirmesinin başka açıklaması da yoktu.

'Nuriye pencereye git.'

Birkaç saniye sonra perdesini açtı ve bana seslendi 'Ne oldu?'

Balkondan uzandım 'Seni uyandırdım mı?'

'Beni her zaman uyandırırıyorsun zaten.'

'İş teklifin hâlâ geçerli mi?'

'Bu bir iş değil' dedi. 'Maaş falan yok.'

'Öyle olsa bile kabul ediyorum; eğer beni hâlâ istiyorsan.'

'Elbette istiyorum. İhtiyacım bitmez ki.'

'Muhteşem! Teşekkürler.'

'Biliyor musun dün biri bana üç kız kardeş için İngilizce dersi bulabilir miyim diye sordu. Aklıma sen geldin ama sonra Ya Allah, diye düşündüm, kadın İngiltere'ye geri dönecek!'

'Şey, hiçbir yere gitmiyorum, yarın başlayabilirim.'

'Tamam.'

Ben yeniden seslendiğimde camı kapatmak üzereydi.

'Tamam mı? Tüm söyleyeceğin bu mu?'

Nuriye omuz silkti. 'Sana Tanrının bizim için iyi olanı bildiğini söylememiş miydim?'

'Bana sorarsan, Tanrı benim durumumda biraz kararsız gibi görünüyor.' El salladı ve pencereyi kapattı. Theo'nun telefonunu cebine koydum. 'Mutlu oldun mu?'

'Çok' dedi büyük bir ciddiyetle. 'Bu iyi bir karar. Şampanyam olsaydı şimdi onu açmanın tam zamanıydı.'

'Ramazanda mı?'

'Ramazan olsa bile olurdu!'

Güldük. Theo'nun parmakları hafifçe koluma dokundu. 'Buraya geldiğinde ona aşık olman aptallıktı. Christian'ı sevdim' dedi 'Çok sevdim, ama senden çok şey istedi. Başarılı bir kariyerin vardı, bir evlenme teklifi aldın...'

'İki!'

'...Ve on iki yıl boyunca başka şeylerden ilham bekledin, ama bunlar hiç yetmedi. Ve aslında Christian da yetmeyecekti. Bunu unutmamalısın.'

O konuştukça bu sabah dehşetle duyduğum Christian'ı kaybetme korkusu aktı gitti. Yeni evime göz gezdirdim. 'Sen gittiğinde ben sensiz ne yapacağım Theo?'

Ellerini birleştirmiş balkondan aşağı bakıyordu. 'Ya ben ne yapacağım?' Sonra hızlıca ekledi 'Anlayışsız görünmek istemiyorum. Christian için üzgünüm.'

'Ben de Nuriye için üzgünüm.'

Parmakları gerildi.

‘Zor olmalı.’

‘Her gün daha da kötüye gidiyor’ dedi.

‘Yürümüyor mu?’

‘Hayır.’

‘Neden?’

‘İşi. Hırsı. Benim işim. Benim hırsım.’ Omuz silkti. ‘Her neyse, bu ülkenin ona ihtiyacı var. Politikaya girecek. Şimdiden tüm komite ve odak gruplarında yer alıyor. Diğer kadınların seçilmesine yardım etti. Sadece bir an meselesi.’

‘O halde kal ve ona yardım et.’

‘Ve sonra ne yapayım? Uzun vadede benim için burada iş yok.’

‘Başka bir şey yapabilirsin.’

Başını iki yana salladı. ‘Romantik sonlara zorlama insanı. Senin için olmuyor, benim için de olmayacak. Nuriye bunu açıkça belirtti.’

‘Tanrım, ne karmaşa ama’ dedim. ‘Baştan yanlış yapmışız biz. Baştan birbirimizi ayartsaydık kimsenin başı ağrımayacaktı.’

‘Ja. Aslında yürüyebilirdi de.’

Onu dürttüm. ‘Belki de çok geç değildir, ne dersin?’

Dehşetle bana baktı. ‘Ama ben o askere söz verdim! Allah’a verdiğim yemini bozamam!...En azından Ramazanda.’

‘Yazık’ diyerek iç geçirdim ‘Tüm dünyayı gezerdim ve de çok uzun çocuklarım olurdu.’

Hades’ten gelen bir yıldırım gibi, Christian’ın sesi merdiven boşluğunda çınladı. ‘Theo?’, ‘Vivien?’

Arkamızı döndüğümüzde kapıda göründü. Theo sarılmak için hamle yaptı ama Christian onu itti ve boynuma sarıldı.

Kaybettiğim çocuğummuş gibi ben de onu kendime çektim.

‘Seni yolda gördüğümde gözlerime inanamadım’ dedi enseme dokunurken. ‘Rüya gördüğümü zannettim.’

Birbirimizden uzaklaştık. O sabah gördüğüm gibi perişan değildi, duş almıştı, tıraş olmuştu ve üstünü değiştirmişti. Zayıflamıştı ama gözlerindeki ışıltı duruyordu. Kollarını sıktım. Serttiler.

‘İyi misin?’ diye sordu Theo.

‘İyiyim. İyiyim.’ Sonra bana döndü. ‘Burada olduğuna inanamıyorum.’

İçimi öfke kapladı. ‘Ben de senin bunu yaptığına inanamıyorum. Aklından ne geçiyordu?’

‘Biliyorum. Özür dilerim. Böylesine büyük bir korku yaşatmayı hiç istemezdim.’

‘Korku mu?’ Onu ittim ve parmaklarımı saçlarımın arasına soktum. ‘Tanrım, Christian.’

‘Çok özür dilerim.’

‘Yetmez. Hiç yeterli değil.’ Ellerim hâlâ kafamdaydı. ‘İyi çekim yapabildin mi bari?’

Aptalca gülümsüyordu. ‘Ülkeden ayrılanana kadar bir daha bu sözcüğü söyleme.’

‘Ah. Elinden alırlar, değil mi? Bomba gibi, değil mi?’

Theo’ya baktı. ‘Bu inanılmaz. Füze saldırısı ve Osama haberleri geldiğinde tüm seriyi çekmiştim... Şöyle olacak...’

Christian’a sertçe vurdum. ‘Seni adi!’

'Vivien.'

'Hayır. Cehenneme git. Hepimizi ne uğruna bu hale soktun? Bir TV programı mı? Etnografik film ödülünü kazanacak ufak bir parça için mi? Biz ne zaman izleyebiliriz?'

Theo kolunu ikimizin arasına soktu. 'Hadi ama.'

'Diane zaten kendimi yeterince suçlu hissetmemi sağladı' dedi Christian. 'Gösterebileceğim çürüklerim var...'

'Diane'a aferin o zaman!' dedim. 'Peki ya o, Christian? Ya tüm yetkililere karşı durup, buraya gelen kızların? Sen neredeydin?'

'Ben gidip çaydanlığı ateşe koyayım' dedi Theo. Gergin olduğunda şivesi daha da belirginleşiyordu.

'Ahmet ve amcalarıyla birlikteydim. Etrafta dolaştık. Marib'in kuzeydoğusu ve El Cevf'in dışlarında dolandık, konaklama yerlerine uğrayıp konuşulanları dinledik.'

'Eminim inanılmaz derecede muhteşemdi.'

Bu saldırıya teslim olmuş şekilde ellerini kalçasına koydu. 'Evet, aslında öyleydi.'

'Bunu bize nasıl yapabildin?'

'Kimsenin fark edeceğini bile düşünemedim. Sana'dan çıkmak için izin belgem vardı, ben de çıktım; bana kızma Vivien. Tüm bunların olacağını nasıl bilebilirdim ki?'

'Canın istediği zaman arzu ettiğin yere gidemezsin. Böyle zamanlarda olmaz!'

'Ama yapacak başka zaman yoktu, bunu anlamıyor musun?'

'O zaman niye birilerine söylemedin?' Sesim diğer çatılara ulaşıyor ve büyük ihtimalle insanları Ramazan uykularından uyandırıyordu.

'Evdekiler endişelenebilirdi. Buradakiler beni durdurmaya çalışabilirdi.'

'Evet, sonuna kadar haklısın da. Neler yaşadığımızdan haberin var mı?'

'Hayır, sanmıyorum.'

'Ve eğer şanslıysan hiç bilmezsin' dedim sertçe. 'Umarım biraz utanırsın. Umarım utancından yerin dibine geçersin.'

'Geçtim zaten! Ve emin ol ki basın bundan haberi olduğunda utancım ona katlanmış olacak.'

'Bunu sen istedin. Bir de profesyonel olacaksın.'

'Öyleyim zaten. Bu iş okulun güvenli koridorlarında yapılmaz.'

'Ama bu kendini tehlikenin ortasına atmanı da gerektirmez!'

Ellerini kaldırdı. 'Belki çalışmayı gördüğünde beni anlarsın.'

'Bunu çocuklarına söyle. Eminim onlar 'çalışmana' değer verirler! Sen takıntılısın, bunun farkında mısın? Takıntılı. Sen ve Gemma birbirinizi hak ediyorsunuz.'

Yüzü asıldı. 'Bu çok haksızca.'

'Böyle bir zamanda ortadan kaybolmak da öyle!' Göğsüm inip kalkarak arkamı döndüm. Ne söylersem söyleyeyim öfkem artmaya devam ediyordu.

'Vivien bana biraz merhamet göster. Kızları soktuğum durum beni zaten yeterince üzüyor, ama en azından senin

anlayacağını düşünmüştüm.' Yüzüme bakmak için yanımdan geçti ve ellerimi tutmaya çalıştı ama onu ittim. 'Hiç kimse beni, kendimi suçladığım kadar çok suçlayamaz. Bencil ve düşüncesizce davrandım ve azarlanmayı hak ettim, ama...' Kapıya doğru baktı. 'Bak, fazla zamanım yok. Diğerlerinin yanına gitmeliyim. Sadece şunu söylemek için...'

'Yapma.' Ellerimi yüzümün önünde salladım. 'Sakın söyleme, çünkü bunu duymayı hiç istemiyorum. Görmek bana yetti.'

'Anlamadım?'

'Senin için sevindim. Gerçekten. Diane harika biri.'

'Ne?'

'Hepiniz için sevindim' dedim ve sonra birden onu öptüm çünkü onu son bir kez öpüp bir daha hiç öpmemeyi istiyordum.

'Bekle' dedi, ama devam etmeden önce bir süre daha öpüştük. 'Anlamıyorum. Bu sabah o yüzden mi çekip gittin? Diane'A döndüğümü düşündüğün için mi?'

'Dönmedin mi?'

'Hayır.'

'Şey, öyle olmalı. O kadar belliydi ki; ben, Theo ve son birkaç gündür onlarla birlikte olan herkes bunu fark etti. Harika bir ailen var. Seni seviyorlar.'

'Ve sen sevmiyor musun? Neden buradasın?'

'Başka nerede olabilirdim?'

'Vivien onlar benim ailem, ama ben seni seviyorum.'

'Ama Diane seni geri istiyor.'

'Hayır, istemiyor.'

‘Evet, istiyor! Bu sefer bunu mahvetme, Christian. Bunun Eric’i kaybetmekten bile daha kötü olduğunu söyledi.’

‘Ve eğer ona bir şey olursa, ben de kahrolurum ama bu, ona aşık olduğum anlamına gelmez, onun da bana aşık olduğu anlamına gelmez. Bugün yanından ayrılırken Diane’ın bana ne dediğini biliyor musun?’

‘Ne?’

‘Bu sefer bunu mahvetme Christian.’ ‘Keşke ikiniz aynı dili konuşmayı bıraksanız. Bu son derece kafa karıştırıcı.’ Bileklerini kavradı. ‘Beni dinle. Mayo’yu unut. Bunu bir daha yapmayacağım. Evlilik ve çocuk konusu bir daha açılmayacak. Baskı yok, söz veriyorum, ama lütfen bunu unutamaz mıyız?’

Beni tekrar öptü ama bu sefer ağzımda tuhaf bir tat kalmıştı; sanki dişimi fırçaladıktan sonra portakal yemek gibiydi ve Yemen’in zemini, korkunç bir depremin şiddetiyle sarsıldı.

‘Baskı yok’ dedim. ‘Bunu gerçekten isteyerek mi söylüyorsun?’

‘Elbette öyle. Geçen sefer her şeyi mahvediyordum.’

‘İyi’ dedim ‘Çünkü burada kalmak için ayarlamalar yapıyorum.’

Gözlerini bana dikerek geri çekildi. Sonra beni hafifçe sarstı ‘Hayır.’

‘Üzgünüm.’ Omzunun üstünden baktım.

‘Ah, Viven, yapma. Lütfen. Benimle eve gel. Bize bir şans tanı.’

Su hâlâ havadaydı. Hepsinin aşağı inmesini bekliyordum ama, inmiyordu. Hâlâ inmiyordu.

‘Vivien?’

Ayak bileklerimden yere çekildiğimi hissettim. Yoğun yerçekimi beni aşağı çekiyordu.

Theo elinde üç fincan çayla geldi.

‘Yemen’in yine aramıza girmesine izin verme’ dedi Christian. ‘Lütfen.’

Theo’nun başını iki yana salladığını gördüğümü düşündüm; o kadar hafifti ki bunu hayal etmiş de olabilirim.

‘Aramıza giren Yemen değil’ dedim ‘Sensin.’

Akşam pusunda ışıldayan Sana’yı göz ucuyla görüyordum. Sana arkada dans ediyordu. Çalmayan bir müzik, şarkı söylemeyen sesler duyuyordum.

‘Seçim yapma sırası senin, Christian. Beni bırakabilirsin, ya da beni burada bırakabilirsin.’

Ellerimi bıraktı, kolları iki yanına düştü.

Theo’nun parmaklarının arasından bir fincan kaydı ve yerde tuzla buz oldu.

‘Klote!’

23

Kendi çatı katım var. Pek olası gibi görünmüyor ama doğru işte: kendi çatı katım var. Yedi katlı muazzam, eski bir kulenin tepesinde değil ama bir çıkmaz sokakta, üç katlı

sevimli bir binanın üçüncü katında. Yine de çatı katında ve harika pencereleri var; hem de eski kentte.

Dairemi en sonunda kiraladım – Gemma ve kardeşine – ve işten çıkarılınca aldığım tazminat beni bir süre geçindirebilir. Dünya biraz sakinleştğinde de Şükriye için Dublin’de bir Yemenli sanatçılar sergisi düzenleyeceğim.

Theo bir iş için Uzakdoğu’da. Bana nerede olduğumu her zaman bilmem için bir GPS bıraktı. Onu özlüyoruz. O olmayınca Nuriye’nin de dikkati dağınık ama bunu bana patronluk yaparak telafi ediyor.

Christian bekliyor. Sabırla ya da merhametle, hatta beklemesinin bir sonuç getireceğinden bile emin olmadan bekliyor, ama bekliyor, ben de buna çok memnunum. Belgeseli hemen piyasaya çıktı (videosu bende var ama izleyebileceğim oynatıcım yok). Sürükleyici olduğu belli ama Diane, o acılı günlere değmediği konusunda ısrarcı.

Irak hâlâ işgal edilmedi. Küresel mide bulantısı devam ediyor ama henüz kimse kusmadı. Herkes bekliyor.

Ne olursa olsun, ben *mafraj*ımda oturup, hiç olamadığım harika gezi yazarı gibi davranıyor olacağım. Artık sorun etmiyorum. Artık dolaştığım yeter ve burada, görülmesi gereken Sana’da otururken gerçekten de yazıyorum.

TEŞEKKÜR

Bu kitap oluşturulurken, çeşitli aşamalarda birçok insan yardım etti ve bana zaman ayırıp yardım ettikleri için teşekkür etmek istediğim bir çok insan var: Eamon O Tuathail, Jean Morgan-Bryant, Ger ve Steven Lee, Mechteld Schuller, Angela Coffey ve Caol Hodder; Sana Alman Arkeoloji Enstitüsü'nden Dr. Iris Gerlach, Londra Yemen Büyükelçiliği'nden Fadıl Maghavi ve Sana'daki muhteşem ailesi ve Uluslararası İlişkiler Katolik Enstitüsü'nden Dinny Hawes'e, yirmi yıl önce Londra'da içilen bir kahveyle, Yemen'e gelmemi mümkün kıldıkları için teşekkürler.

Hisleri ve deneyimlerini paylaştıkları için Kathleen Hindle ve Anita Culazzo'ya; kartografik konularda uzman görüşlerini paylaşan Guido Ferrai ve Michael Lambotte'ye ve *Sana Kitabı*'ndan bölümler kullanmama izin veren profesör Abdülaziz El Makalih'e de özel teşekkürlerimi iletmeliyim.

Tamzin, Finola ve William'ın; mükemmel editörüm Petricia Deevy'nin ve temsilcim ve arkadaşım Jonathan Williams'ın hoşgörüsü ve sabrı olmasa hiçbir şey yapamazdım.

Sana'da beni evlerine, işyerlerine ve toplantılarına misafirperverlik ve arkadaşlıkla kabul eden kadınlara, özellikle Cemile Avad, Emine El Nasrı ve Antelak El Mutavatel'e özellikle teşekkür ederim.

Bu romanın ayrıca dört muhteşem vaftiz ebeveyni var: Sana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nden Dr. Fatima Kahtan'a bana birçok kapıyı açtığı için; Durham Üniversitesi'nden Janet Starkey'e antropolojik ve daha birçok alandaki yardımları için; Arabian Ecotours'dan Yusuf Mogaheb'e her şey için ve Tim Mackintosh-Smith'e *Sana Kitabı*'nı çevirdiği, bana verdiği destek, cesaret ve sonsuz hoşgörüsü için teşekkürler.

Aramızda olmasa da, yıllar önce yaktığı tutku ateşi için Sir Wilfred Thesiger'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak, Gavin ve Koukab, her neredesiniz; teşekkürler.

Woodstock, Cork, Aralık 2004